

С. Мечник

ВИВЧАЙМО ВОРОГА

ДОПОВІДІ, ЛЕКЦІЇ, РОЗДУМУВАННЯ
І СПОМИНИ

ТОГО Ж АВТОРА:

ПІД ТРЬОМА ОКУПАНТАМИ

спогади українського революціонера-підпільника, УВС,
Лондон, 1958.

НЕСКОРЕНІ

документальна повість про героїську боротьбу членів
революційної ОУН, УВС, Лондон, 1965.

У БОРОТЬБИ ПРОТИ МОСКОВСЬКОЇ АГЕНТУРИ

Українське Видавництво, Мюнхен, 1981.

ВІД ОПРИЧЧИНИ ДО КГБ — ДУХОВІСТЬ МОСКОВСЬКОГО ІМПЕРІЯЛІЗМУ

Українське Видавництво, Мюнхен, 1981.

У ЗАТЯЖНІЙ БОРОТЬБИ

Українське Видавництво, Мюнхен, 1983.

ПОЧАТОК НЕВІДОМОГО

Українське Видавництво, Мюнхен, 1984

РОЗДУМУЮ, ПРИГАДУЮ

Українське Видавництво, Мюнхен, 1985

ЛЮДИ, РОКИ Й ПОДІЇ

Українське видавництво, Мюнхен, 1986

С. Мечник

ВИВЧАЙМО ВОРОГА

(ДОПОВІДІ, ЛЕКЦІЇ, РОЗДУМУВАННЯ
І СПОМИНИ)

diasporiana.org.ua

УКРАЇНСЬКЕ ВИДАВНИЦТВО

Мюнхен 1989

Обкладинка роботи Віри Кашуби

ISBN 3-926636-01-7

© Ukrainischer Verlag München

Druckgenossenschaft „Cicero“ e.G., Zeppelinstraße 67, 8000 München 80

ВИВЧАЙМО ВОРОГА

ВІД АВТОРА

В минулому році мені приходилося виголошувати ряд прилюдних доповідей, також читати лекції для членів Організацій Визвольного Фронту, та членів Спілки Української Молоді. Уважаю, що найкраще пізнавати ворога є ілюструвати його зобов'язуючі ідеологічні й політичні постанови. В цій праці читач знайде багато цитат з ворожих видань які показують правдиве обличчя ворога і вказують на цілі до яких він зміряє.

Ця праця виходить в світ завдяки фінансової допомоги Марії Ковалевської, Олексі Андрушка, Григорія Борсука, Степана Латинишина. Пожертви на видання цієї праці, є піддержкою нашому Видавництву. Всім жертводавцям складаю щире подяку.

МІЖНАРОДНЄ ПОЛОЖЕННЯ

Політичне напруження між США і ССРС з початком 80-х років поступово набрало на силі. Боротьба двох світоглядів поширюється на всі країни світу. ЦК КПСС вперто та послідовно провадить свою політику поширення впливів і влади на весь світ.

Після закінчення Другої світової війни москалі знищили національні сили, які ставили опір московським колонізаторам, на загарбаних ними теренах в: Україні (ОУН-УПА), Балтицьких країнах, Польщі. Потім прийшла ліквідація москалями опозиції в Чехо-Словаччині, повстання у Східньому Берліні, Угорського повстання, поновної окупації Чехії та Словаччини, а тепер додався Афганістан, де ось уже осьмий рік провадиться війна жорстокими способами.

Поступування Москви й її агресивні пляни змусили США Америки та країни, які входять у склад НАТО, зміцнити свою військову силу і впровадити модерну зброю ефективнішої оборони. Зокрема президент США Реген правильно зрозумів московські пляни і розпочав творити нову настанову, що викликало в Москви лютю. Москва зареагувала гістерією, що Реген, мовляв, хоче розпочинати війну. Цю московську гістеричну пропаганду розмножили московська інфільтрація та комуністичні партії у країнах Західньої Європи, Африки, Південної й Середньої та Північної Америки, Австралії та Азії.

При тому ж ЦК КПСС збагнув, що ССРС науково й технічно не може зрівнятися із США, тому з одної сторони зміцнив фронт світоглядкової війни (шалений пропагандивний наступ, з якого випирають московська дезінфор-

мація, інфільтрація агентури, корупція), а з другої сторони московською пропагандою закиди різноманітні Регенів, які стали причиною погодитися американському президентові зустрітися з шефом комуністів СРСР Горбачовим, що сталося у листопаді 1985 року в Женеві (Швейцарія). Горбачов у Женеві лякав Регена, що нуклеарна зброя знищить світ і треба американцям відмовитися від модерної зброї нищення советських ракет у повітрі. Вислід розмов у Женеві привів до підписання Америкою з Советським Союзом культурного обміну та науково-дослідного договору.

Але Москва не припинила свого наступу у світоглядній боротьбі. Цей плян наступу на Захід, а зокрема на США був давніше опрацьований, коли ще головою КГБ був Юрій Андропов, який, ставши згодом першим секретарем ЦК КПСС, почав цей плян проводити в життя. Цей плян продовжує тепер реалізувати Михайло Горбачов.

Треба ствердити, що до світоглядної війни Москва добре підготувилася, вишколила потрібні кадри, які вміють використати положення в ряді країн Заходу, вказуючи на ряд соціальних питань. У країнах Африки й Південної Америки тамтешні уряди не вміють чи не хочуть правильно розв'язати соціальних і расових проблем, чим саме допомагають Москві їх валити. Крім того, Москва для африкансько-американських країн має знаменито опрацьовані кличі, гасла, які знаходять підтримку серед різних верств населення, яке расово і соціально несправедливо трактують.

Першими словами московської пропаганди запевняється, що ЦК КПСС допомагає всім, хто хоче національно визволитися. Але ніхто в тих країнах не знає, що діють у московській імперії з тими, хто говорить про національне визволення. Так само нема ніде на Заході, — ані в Африці, ані в Південній чи Середній Америці правдивої ін-

формації як кличі соціальної справедливості виглядають на практиці в московській імперії.

ЦК КПСС, при величезній витраті фінансових засобів, у всіх країнах Заходу розбудувала велику інфільтрацію агентів, соціальні різниці використовує під кутом ослаблення законних урядів усіх не-комуністичних держав. Кремль допомагає комуністичним партіям та висуває за їхньою допомогою на відповідальні становища корупційних діячів у політиці, радіо, телебаченні і пресі та державному апараті, щоб тим розкласти суспільство держав в Африці, Азії чи Америці і тим шахувати державні проводи. Москва все враховує і намагається мати для себе якнайбільше з того користі в послабленні своїх противників.

При допомозі опортуністичних і корупційних кіл та своєї агентури ЦК КПСС вперто веде наступ на всіх своїх політичних противників. У тому числі також на українську національну еміграцію, а революційну ОУН зокрема. Москва намагається еміграцію зробити нездідною до організаційної праці проти московської політики. І тепер вона приступила до широкого наступу, напружуючись при допомозі агентури та фальшивих даних довести, що емігранти, — це політичні злочинці.

Наша Організація, через приналежність до Світової Антисоціалістичної Ліги, через діяльність АБН та чужомовну літературу активно бере участь у затишній світовій боротьбі. Завдяки цій праці якоюсь мірою чужинецький політичний світ ознайомлений з положенням в Україні та про змагання нашого народу за свою державну незалежність. Маємо достатньо доказів, що ЦК КПСС буде скріплювати наступ у світоглядній боротьбі й використовуватиме політичне незацікавлення громадян на Заході та незнання правди про СРСР.

Політичний розвиток у ФНРеспубліці для нас не бу-

дуючий. Німецька політика супроти Москви не має правильної лінії. Москва розігрує німецькі партії, маючи в руках східніх німців. Міжнародне політичне положення постійно ускладнюється і не має вигляду на краще. Москва дбає про перманентні конфлікти, страйки і провокації з метою деморалізації громадян не-комуністичних держав, ослаблювати їхні уряди та духову й фізичну силу антикомуністичних країн.

Московська комуністична партія й її уряд зробили ставку на розбудову міжнароднього тероризму, керівництво якого з бігом часу перебрали в свої руки арабські організації. А покровителем та джерелом фінансування однієї терористичної групи став лівійський полковник-диктатор Кадаффі. Деяким арабам та лівим групам Москва також зуміла прищепити й поглибити ненависть до США Америки. За останніх п'ять років з рук терористів загинуло в світі 7260 осіб, з того 10% американців. Уряд США, зокрема Президент Реген почали остерігати Лівію, полковника Кадаффі, що Америка застосує відплатні акції проти терористів. Американська військова фльота біля берегів Лівії в кінці березня і на початку квітня 1986 року провадила маневри. Полк. Кадаффі проголосив затоку Сидра територією, водами Лівії й не визнає міжнароднього договору, що лише 12 морських миль є територіяльними водами Лівії.

Затока Сидра простягається по лінії Тріполіс-Бенгазі, подекуди від берегів Лівії віддалений понад 80 кілометрів. Американська морська фльота також у затоці Сидра відбувала маневри, не заходячи в 12-мильну полосу. Але лівійці таки обстріляли американську фльоту, яка відповіла вогнем, затопила чотири лівійських панцерів човнів і збомбардувала лівійську радарну станцію, яку поставила лівійцям Москва. Американці також збили декілька лівійських літаків МІГ-25, советської продукції. Фахів-

цям військовикам ясно, що советська техніка далеко не може рівнятися з американською. Після цього в Західньому Берліні dokonano терористичний акт, в якому загинули два американських вояків і багато поранено. Американська розвідка ствердила, що наказ виконати цей терористичний акт радіошляхом був наданий з Лівії до лівійського посольства в Східньому Берліні, звідкіль потім передано повідомлення про виконаний атентат і подяку.

За це 15-го квітня 1986 року американські літаки збомбардували в Лівії ряд об'єктів військового характеру та приміщення, де мали терористи свої штабові квартири. Президент США Реген офіційно заявив, що Сполучені Штати більше не будуть терпіти терористичних дій. США зробили також тиск на західні держави, щоб вони посилити боротьбу з тероризмом.

Виявлена Сполученими Штатами Америки рішучість на острові Гренада в Караїбському морі, де москалі разом із кубінцями почали були розбудовувати летовище, а потім акція у Лівії, уможлиблюють для нас нову корисну психологічну настанову. До того часу поширений страх, що советська армія готова всюди просуватися, виявився безпідставним, і доведено, що то є лише московська пропаганда. Фактично Москва має страх перед Америкою і знає, що зі своєю технікою не може змагатися з американцями. До того ж в СРСР панує тяжка економічна криза.

Але Москва і далі буде розбудовувати комуністичні партії, інфільтрувати ліві групи й їх нацьковувати на США та НАТО. Москва і надалі буде поширювати шпигунство, дезінформаційну пропаганду, щоб розкласти і деморалізувати західні держави.

МОСКОВСЬКІ БІЛІ ЦАРІ

Після програної битви під Полтавою 1709 року гетьмана Івана Мазепи проти московського царя Петра, гетьман І. Мазепа зі своїми однодумцями пішли на чужину, тобто на еміграцію. Це була перша українська політична еміграція. Гетьман Пилип Орлик у Франції розвинув велику політичну діяльність і для нас залишив історичний документ “Вивід прав України”. Андрій Войнаровський, небіж гетьмана Івана Мазепи, жив у Німеччині, тобто в місті Гамбург. Агенти московського царя викрали в 1716 році Войнаровського і вивезли в Московщину, а потім заслали в Якутію, де він і помер.

В нашій боротьбі з Москвою за нашу державність черпаємо досвід минулого, тобто що сталося, бо воно нам укаже, що може статися. У 1781 році Москва до решти знищила устрій Гетьманської Української Держави і ввела на Україні московську адміністрацію та судівництво, створила “Малоросійское губернаторство”. Московський міністер Валуев у своєму наказі з 18-го липня 1863 року писав: “України нет, небыло і быть не может”. Цар Александр другий 30-го травня 1876 року підписав “Емський указ”, яким забороняв вживати українську мову в друку, в театрі й навіть на нотах українських пісень (І. Кошелівець, “Олександр Довженко”, “Сучасність”, 1980 р., стор. 25).

Переписи 1740 і 1748 років говорять, що в семи полках Полтавської й Чернігівської губернь на 1094 села припадало 866 шкіл з викладанням українською мовою. Одна школа припадала на 746 душ. У 1804 році видано указ про заборону вчитися українською мовою. Перепис 1897 року показав, що на 100 душ населення було лише 13 письменними.

Так білі московські царі запроваджували національ-

ний гніт на Україні, щоб виховати раба хахла-малороса, а не українця. Тому в 1914 році, тобто під час Першої світової війни російська царська армія, вступивши в Галичину, почала нищити українські бібліотеки, всі культурні українські надбання, а діячів культури, діячів національної думки арештовувати та засилати в глиб імперії.

ЧЕРВОНІ ВОЖДІ

На руїнах царської російської імперії народи почали творити своє національне життя, будувати власні держави. 17-го березня 1917 року в Києві створено Українську Центральну Раду, а 20-го листопада 1917 року Третім Універсалом Центральна Рада проголосила Українську Народню Республіку. 22-го січня 1918 року Четвертим Універсалом УЦРади проголошено Самостійність Української Народньої Республіки. Рік пізніше, тобто 22-го січня 1919 року проголошено Акт Злуки Всіх Українських Земель.

4-го грудня 1917 року російський совет народніх комісарів визнав Українську Народню Республіку як незалежну від Москви державу. Про це говориться в російському урядовому збірнику 2. 6. з 19-го грудня 1917 року. Вніч з 8-го на 9-го лютого 1918 року в Бересті Литовському був підписаний мировий договір між такими державами: Україна, Німеччина, Австро-Угорщина, Болгарія, Туреччина та Російська Республіка. Червоно-російську делегацію в переговорах у Бересті Литовському очолював Лев Троцький. Українська делегація у тих переговорах мала такий склад: Олександр Севрюк, М. Левитський і М. Любиський. Австрійську делегацію очолював граф Чечерін, а німецьку — ген. Гофман.

Не зважаючи на визнання України як незалежної дер-

жави, не зважаючи на підписання з Україною мирового договору червоні росіяни, за вказівками Леніна, пішли війною проти України. Вони створили свій уряд для України. Україна не могла себе оборонити і закріпити свою державу, хоча в цій боротьбі Українська Армія виказала великий героїзм.

Ленін був творцем червоної московської імперії; одночасно він був творцем терористичного апарату ЧеКа та концентраційних таборів. Ленін нечуваною жорстокістю нищив усіх ворогів советської влади. Коли говоримо про Леніна, то не забуваймо, що то був геніяльний демагог, який у ряді справ висловлював свої протилежні погляди. І саме сьогодні можна користуватися Леніновими суперечностями так, як кому забажається. При владі Ленін був п'ять літ і за час його панування знищено близько двох мільйонів людей.

По окупації України Ленін запровадив “період воєнного комунізму”, увів “продразверстку”. 1919-1922 роки — це був період нещадного грабування України червоними москалями; одночасно це був період фізичного нищення всього того, що по духові й змістові було національне, українське. Від 1922 року Ленінові треба було відступити від своєї політичної програми, бо країна була на грані економічного банкрутства. Ленін проголосив так звану “Нову економічну політику” (НЕП), яка тривала до 1929 року. На Україні, яка палала протимосковськими повстаннями, з тактичних міркувань першого серпня 1923 року було проголошено “Декрет про українізацію”. Цей “декрет” викликав нечувані національні творчі процеси на всіх відтинках українського життя.

21-го січня 1924 року помер Ленін. На його місце засів зрусифікований грузин Сталін. Він із своїми сатрапами припинив українізацію, знищив Українську Автокефальну Православну Церкву (УАПЦ) з двома Митрополи-

тами В. Липківським і М. Борецьким, тридцятьеро Єпископами і близько двох тисяч священиками і сотні тисяч мирян. Сталін разом із його прислужниками знищив усю національну еліту українського народу, а в 1930 році вони влаштували в Харкові судовий показовий процес над діячами української культури — Спілка Визволення України і Спілка Української Молоді. За тим проведено жорстокими методами насильницьку колективізацію, винищено селян штучно створеним голодом в Україні 1932-1933 років, коли загинуло близько 7 мільйонів людей.

У роках 1936-1937, що відомі під назвою “єжовщини”, зліквідовано частину невігідних Сталінові партійців, а серед них також кадри українських комуністів, навіть і тих, які спілкувалися з Москвою. Україна залишилася обезголовленою; не стало національно провідної верстви. Це особливо відчулося під час Другої світової війни та гітлерівської окупації Придніпрянської України.

У вересні 1939 року до Української РСР прилучено Західні Землі України. І тут відразу ж почалося переслідування національно свідових українців. На Західніх Землях України діяла сильна підпільна Організація Українських Націоналістів (ОУН).

Вибух німецько-совєтської війни змусив червону армію залишити Українські землі. Під час Другої світової війни в Україні діяла нова модерна політична формація — ОУН. Вона 30-го червня 1941 року відновила Українську Державу. Почалася боротьба на два фронти, — проти гітлерівської й московської окупацій. Була створена Українська Повстанська Армія (УПА).

В другій половині 1944 року совєтська армія знову окупувала всі Українські Землі. Боротьба ОУН і УПА тривала ще кілька років. Червона Москва запровадила в Україні терор і насильницьку русифікацію, знищивши також Українську Католицьку Церкву.

У 1926 році на Придніпрянській Україні жило 2,5 мільйона росіян, яких українці називали москалями або кацапами. За переписом населення в 1970 році на Україні жило вже 20% росіян. Перепис же з 1979 року вказує, що на Україні живе 21,15% руських-кацапів. Отже кожний третій на Україні є чужинець, а в першу чергу росіянин. 32,9 мільйона мешканців України подали, що їхньою матірною мовою є українська, а 17 мільйонів подали, що їхньою матірною мовою є російська.

6—8-го лютого 1986 року в Києві відбувся XXVII-й з'їзд комуністичної партії України. Компартія України начислює 3.084.282 члени партії й 104.572 кандидати в члени комуністичної партії. З'їзд компартії України обрав 210 в члени ЦК і 92 кандидати в ЦК та 61 член контрольної комісії. Політбюро комуністичної партії України складається з одинадцяти осіб: В. Щербицький, І. Герасимов, Ю. Ельченко, Е. Качаловський, Б. Качура, О. Ляшко, В. Миронов, І. Мозговий, В. Сологуб, О. Титаренко, В. Шевченко (жінка). На з'їзді наголошено на ідейно-політичному вихованню, радянському патріотизмі, пролетарському інтернаціоналізмі. Товариство за тверезість (боротьба з алкоголізмом) в Україні начислює один мільйон 518 тисяч членів.

В 1985 році Михайло Горбачов загострив поліцейний режим. Вимагають більше і посиленішої праці. Деякі харчові продукти, як хліб, подорожчали. Окрему увагу звернено на громадян, які мають закордоном рідних і отримують від них пакунки. Заборонено закордоном оплачувати мито на пакунки. Суворішою стала заборона зв'язків із чужинецькими журналістами. Підкреслено, наголошено, що хто буде передавати будь-які інформації чужинцям закордон, той буде покараний.

Советські громадяни найбільшу можливість контактів з чужинцями, головно з журналістами, мають у Мос-

кві. Там же і поведено наступ на всі опозиційні групи й їх розгромлено. Лише жиди добре організаційно тримаються і не даються застрашити себе. Не зважаючи на політичне переслідування окремими шляхами з України на Захід прийшли цінні твори, як “Грані культури”, видані в Англії УВС, та ряд чисел “Хроніки Католицької Церкви на Україні” й “Український католицький вісник”. За останні 5 років на Захід продісталось 8 чисел “Хроніки Католицької Церкви на Україні”.

Ми ствердили, що російські дисиденти про “Хроніку Католицької Церкви” промовчують. Більше того, вони виявляють своє негативне ставлення до українського самостійництва. А в “Хроніці Католицької Церкви на Україні” число п’ять описується про героїчного священика Антона Поточняка, якого судили за те, що він у 1940-х роках був курінним УПА. В місцях же ув’язнення та заслання він виконував організаційні й релігійні обов’язки. Після звільнення отець Антон Поточняк став членом “Українського Національного Фронту”. Рівночасно він вивчав методи, які КГБ застосовував для провокацій серед вірних Української Католицької Церкви. За цю діяльність кагебісти замордували о. Антона Поточняка.

З “Хроніки Католицької Церкви на Україні” видно, що на Україні вже понад 20 років діє націоналістична організація “Український Національний Фронт”, яка свої коріння має з рядів ОУН. До цього часу про “Український Національний Фронт” на чужині ми знали замало.

В шостому числі “Хроніки Католицької Церкви на Україні” поміщено секретну постанову обласного комітету комуністичної партії України Закарпатської області й обласної ради народних депутатів для удосконалення методів боротьби з проявами націоналізму та сіонізму. Ця таємна постанова видана в Ужгороді 3-го липня 1984

року. На Заході це перше документальне підтвердження самим ворогом про безпереривну боротьбу з червоно-московським режимом в Україні в цей час, хоч як ворожа пропаганда не намагається дезінформацією переконати, що націоналізму в Україні вже нема, а є тільки “совєтські люди”. В цій же постанові знаходимо злочинне застосування режимом психіатрії супроти українських націоналістів і всіх інакше думаючих. Наведемо уривок із згаданої постанови.

“Партійна організація зобов’язує облвиконком відкрити при обласній психіатричній лікарні відділення для примусового лікування. До вже існуючого доцільно дві треті активістів Української Католицької Церкви направити на примусове лікування. Розгляд судових справ над українськими католиками недоцільний. При обласному слідчому ізоляторі виділити приміщення для 250 осіб, що відбуватимуть примусове лікування...”

В постанові Закарпатського обласного комітету КПУ про існування на Україні збройного націоналістичного підпілля говориться так: “КГБ має інформацію, що бандерівське підпілля під прикриттям нової вивіски УНФронту вчинило ряд акцій... Так в с. Мужієве 24-го травня 1982 року терористична банда “Чорного” пустила під укіс військовий ешелон, на пультформах якого перевозилося радар з Вілокської військової бази... Бескидська операція 1982 року по ліквідації терористично-диверсійної групи в Лавочному та Волівці була доведена не до кінця — група “Чорного” не була ліквідована повністю... По сьогоднішній день так і не розкрили винуватців пограбування двох інкасаторів на території Закарпатської області. По сьогодні так і не виявлено осіб, що вивезли 10 тисяч патронів та 99 гранат із військової частини в м. Мукачево...”

Широковідомий з “Хроніки Католицької Церкви на

Україні” Йосиф Тереля про смерть його брата Бориса-Михайла (“Чорного”) подає так: “Мій брат загинув 10-го червня 1982 року в с. Поляна. Борис належав до тих угруповань національно свідомих українців, що із зброєю в руках добувають свободу. Кожний українець має священне право на боротьбу за волю України тим методом, який йому до серця. Ми не просили московських окупантів на Україну, а на власній землі робимо те, що бажаємо. Рахую, що кожний українець має право вести те політичне і громадське життя, як то йому підказує серце і розум. Я як християнин засуджую терор, а мій брат не був терористом — він захищав своє життя саме від терору. Борис-Михайло Тереля відбув у комуністичних катівнях 16 років. Комуністи його озлобили, комуністи вбили в ньому надію... і він зробив вибір. Борис застрелив себе сам — у нього у пістолеті не було більше набоїв, останній лишив для себе, щоб не потрапити живим до рук КГБ”.

Ворог у своїх пресових виданнях, в радіо і телебаченні постійно поширює дезінформації проти українців, які незгідні з московськими окупантами. В Україні й у країнах, де живуть українці, ворожий наступ заплановано широким фронтом проти українців. У польській комуністичній пресі розпочато антиукраїнську кампанію, наклепи проти ОУН і АБН, а перед тим та ж польська комуністична преса писала різні наклепи на Митрополита Андрея Шептицького. З Відня на всі країни почав поширювати провокації проти українців жид Сімон Візенталь. Він же розсилав і списки прізвищ старшин Дивізії Галичина, називаючи їх “воєнними злочинцями”. Згодом Візенталь накинувся на українську редакцію Радіо “Свобода” за те, що вона передала була про Акт 30-го червня 1941 року. У Франції відновлено наклепницькі напади проти Головного Отамана Симона Петлюри за його нібито “антисемітську” політику. До урядів США, Канади,

Англиї та ФРНімеччини советськими урядовими чинниками переслано списки з прізвищами українців, які живуть у згаданих країнах, а вони, мовляв, “приховані воєнні злочинці, яких треба видати советському правосуддю”. Такі самі списки дещо пізніше передано урядові Австралії.

Уряди Англиї та ФРНімеччини тих московських вимог не взяли під увагу. Натомість уряди США і Канади потворили окремі комісії для перевірки й виселення “воєнних злочинців”. Це змусило українців, які замешкують у тих країнах, мобілізувати сили та фінансові засоби, щоб зліплені в лябораторіях КГБ провокації спростувати. Комісія Дешена в Канаді, зібравши доказовий матеріал, ствердила, що закиди, роблені українцям, неправдиві, а колишні вояки Української Дивізії були фронтовиками, а не “воєнними злочинцями”. Натомість у США, на підставі підфальшованих матеріалів, заарештовано в Клівленді Івана Дем’янюка й видано Ізраїлеві на глум, під закидом “участі в ліквідації жидів”. Під таким самим закидом стоїть Ковальчук у Філядельфії та Б. Козій, який із США переїхав до Коста Ріка.

Кагебівські фахівці ведуть дуже хитру і підступну акцію. Насамперед, їхня преса проти ряду людей, які за часів гітлерівської окупації України були приналежними до окупаційного адміністративного апарату, поширює, що це, мовляв, були “гітлерівські злочинці”. Потім зганяють людей на збори, на яких змушують людей “вимагати видачі воєнних злочинців, які перебувають в капіталістичних країнах”. Тоді все те перекладають на англійську мову і посилають тим країнам, в яких “ховаються воєнні злочинці”. До прізвищ людей, які були причетними до гітлерівського адміністративного апарату на окупованих теренах, кагебісти додають прізвища немилих їм людей, які за націонал-соціалістичного режиму

були в концентраційних таборах за антигітлерівську діяльність, а потім дали вели боротьбу проти червоно-московської окупації України, які активні також і на еміграції. Отже під шумок полювання за “воєнними злочинцями” Москва фактично веде дезінформаційну компромітуючу українських патріотів акцію. Патріотична діяльність, активність української самостійницької еміграції Москві є сіллю в очах. Тому Москві залежить на компромітації найактивніших серед української еміграції, змішуючи їхні прізвища з брудом. До таких осіб належить, наприклад, Дмитро Куп'як, який не був ані однієї години приналежним до тих, які працювали в поліції чи адміністрації під час окупації гітлерівцями України. Або ось Іван Кашуба був заарештований Гестапом і відсидів у гітлерівському концентраційному таборі. Степана Мудрика есесівський “Геріхт” засудив був на кару смерти.

В липні 1986 року Радіо Київ, газета “Радянська Україна” й інші советські пресові органи розп'якали ось таке наклепницьке повідомлення: “Одним з головних надхненників і керівників кривавих акцій був професіональний терорист Микола Лебедь, якого ще у 30-ті роки поліції європейських держав розшукували за замах на польського міністра Перацького.

Ще до нападу фашистської Німеччини на Советський Союз на окупованій нацистами території Польщі він активно навчав націоналістів ремеслу вбивць. Будучи заступником Степана Бандери, керував так званою “Службою Безпеки”, займав ряд інших високих постів в ОУН.

З допомогою американської розвідки в 1949 році переїхав до США і досі живе М. Лебедь в Нью-Йорку. З тавром “технічний вбивця”, одержаним у своїх націоналістичних колах, як і раніше, проживає у ФРН Степан Мудрик,

який займався організацією банд на рідній землі, а тепер спеціалізується у ворожій обробці советських громадян, що виїздять за рубіж. Там же перебуває Іван Кашуба, який чинив криваві розправи не тільки на території Советського Союзу, а й у Чехо-Словаччині.

Учасники зборів у Львові від імени трудящих Радянської України зажадали видати советським властям воєнних злочинців: Сергія Ковальчука, Миколу Лебеда, Миколу Жука і Степана Голода, які живуть у США; Дмитра Куп'яка, Івана Діка, Федора Дмитрієва, Григорія Улицького, Василя Савела, Василя Бабенка, що оселилися у Канаді; Кирила Зварича і Михайла Сулиму, які проживають у Великобританії; Степана Мудрика, Івана Кашубу, Івана Гриньоха з Федеративної Республіки Німеччини; Анатолія Кабайду, що знайшов притулок в Австралії; Богдана Козія з Коста Ріки та інших гітлерівських поплічників”.

Причиною такої люті, яку виявляє Москва супроти українців, є українська діяльність до незалежницької політики. В жовтні 1986 року Київська телевізійна станція передавала “Світовий огляд”, в якому говорилося, що українські “воєнні злочинці” живуть у країнах Західного світу. Фільм так змонтований, що спершу показано як горять села, як німці розстрілюють людей. Потім виступає якийсь Білецький і говорить про українських священиків закордоном, а найбільше про о. Івана Гриньоха, якого називає “злочинцем”. Потім знову показують звірства гітлерівських окупантів і знімку Степана Мудрика, — “організатора банд” в Україні.

Інститут історії комуністичної партії при ЦК КП України, філіял інституту марксизму-ленінізму при ЦК КПСС, інститут історії Академії наук УРСР і головне архівне управління при раді міністрів УРСР видали книжку “Історія застерігає” (Київ, Видавництво полі-

тичної літератури, 1986 р.). У тій книжці поміщені й знімки, а серед них є знімки з Дрогобича, як гітлерівські окупанти вішають членів ОУН. Ці знімки взято советчиками з книги М. Лебеда про УПА і французькомовної книжки д-ра В. Косика. Тільки в київському виданні промовчано джерело цих знімок, і промовчано, що ге-стапівці вішають націоналістів, а москалі тих жертв ще оплюгавлюють.

РУСИФІКУВАННЯ І ПАНУВАННЯ

Окупанти Українських Земель провадили і провадять таку політику, щоб кожний молодий думаючий українець міркував і мав їхні погляди. Окупанти все роблять так, щоб українець був “рутенцем”, “русіном”, “малоросом”. Говорю про покоління, до якого й я приналежний. Нас у школі польські вчителі називали “русінами”. Українець, — в них вважалось як щось злочинне.

У грудні 1932 року у Львові польський суд виніс вирок кари смерті Біласеві й Данилишинові. Героїчна постава обох засуджених імпонувала українській молоді, яка шукала шляхів до ОУН, тобто до тієї Організації, яка вчила любови до свого народу й вказувала як треба боротися за все те, що є українським, а головно — за Українську Державу ні від кого незалежну.

У цей же час стає широковідомою трагедія нашого народу — голод в Україні, що його спричинив московський окупант. За це демонстративна кара представникові червономосковської влади О. Маїлову, яку виконав член ОУН М. Лемик. За тим така ж кара над міністром внутрішніх справ Польщі ген. Б. Перацьким. Пізніше Варшавський та Львівський процеси над С. Бандерою і членами Крайової Екзекутиви. Все це нас хвилювало, хви-

лювало наше покоління, яке шукало шляхів до боротьби, а шлях той вказувала одинока Організація Українських Націоналістів. Цією назвою ми демонстрували свою приналежність до великого українського народу, як протиположності до ворога, яку нам хотів накинати ворог. До того ж назва націоналіст була виявом відданості Україні, що наводила на ворогів страх.

Наші червономосковські вороги, як і польські колонізатори, починали прозивати нас “фашистами” й іншими лайливими назвами. Після Другої світової війни вони причепили нам назву “гітлерівські колаборанти”. Сьогодні всі промовчують, що поляки, англійці, французи спільно засідали з Гітлером; разом із ним радилися й укладали з ним державні договори. Московський уряд під пануванням Сталіна підписав з Гітлером 23-го серпня 1939 року таємний договір і спільно запланували Другу світову війну. Вони між собою поділили Європу. Гітлер мав у плянах з України зробити свою колонію. З гітлерівським окупантом провадила боротьбу ОУН під керівництвом Провідника Ї Степаном Бандерою.

Поляки, маючи свою державу від 1920-го року до 1939-го року, намагалися українців, білорусів і литовців позбавити їхньої національної ідентичності, зробити з них якесь “пропольське плем'я”. Гітлерівська теорія проповідувала, що німці є народом панів, а слов'яни українці є народом рабів. А такої підступної політики окупанта, яку провадили царський і Керенського петербурзькі уряди, а від них спадкував і провадить далі комуністичний московський уряд ще не провадив супроти поневолених народів ніякий колоніальний уряд.

Римляни, великобританці, французи в своїх колоніях намагалися виховати лояльних громадян. Москвини ж обкрадали й обкрадають минуле як нашого народу, так і інших поневолених ними народів. Все що мало духову й

історичну вартість привласнили собі й не давши йому ради, фальшували і далі фальшують нашу історію і жорстоко поведуться з нашим народом, аби лише позбавити його українського національного змісту. Московські правителі золотоординський байстрюк Петро та повія Катерина друга знищили Українську Гетьманську Державу і почали творити з українців “малоросів”, “хахлів”.

Для виховання “малороса” московський імперський центр опрацював відповідну програму, за якою виховується духово скалічену людину. На такого роду “малоросів” опиралася царська влада по містах. При допомозі “малоросійської” верстви москвини ділили український народ і закріплювали на Україні своє панування. Майже всі великі землевласники-поміщики були “малоросами”. Здібним “малоросам” імперська влада йшла на руку, заохочуючи до кар’єризму й їхні знання та творчі сили йшли на зміцнення, на збагачення імперії.

Мені оповідав полковник Армії УНР Микола Чоботарів, що він син поміщика і що в їхній родині він самотній почував себе українцем та був активним в українських шкільних гуртках. Його батько і брат вважали себе “руськими”. Микола Чоботарів був активним діячем у час постановки Центральної Ради й організації Української Армії. Він оповідав, що на службу до Центральної Ради й Української Армії зголошувалися колишні царські службовці, генерали, полковники, говорячи так: “Ми служили батюшці цареві. Часи змінилися, царя не стало, а ми душею відчуваємося, що ми належимо сюди, — до Вас”.

Російська еміграція 1920-х років, а в її середовищі було багато “малоросів-хахлів”, твердила і далі твердить, що Росія попала під владу інтернаціоналістів, які поневолюють російський народ. Тут повторю мною вже не раз згадані слова Іллі Якушева, — в минулому ви-

сокопоставленого чекіста з секретаріату Сталіна. Якушев твердив: нова советська влада врятувала Росію від нездарного царя, який втягнув країну у війну. За словами Якушева, нова влада, — це новий процес, який не всі росіяни були здібні зрозуміти. Тих, хто цього не зрозумів і ставив тому опір було знищено, або втекли на еміграцію. Якушев оповідав, що його батько був багатим і мав на Волзі багато парових млинів. Його дядько Фріновський був деякий час комендантом Кремля, а він чекістом. За його словами, провідна верства російського народу це зрозуміла і стала провідною силою ССРСР (“Початок невідомого”, Мюнхен, 1984 р., стор. 218-219, С. Мечник).

На теренах царської Російської імперії в ХІХ столітті почав наростати політичний процес, скерований проти самодержавства. Творилися нелегальні політичні гуртки і партії. Серед тих різних груп набирали росту і сили “Російська соціал-демократична робітничка партія — РСДРП”. В цю “РСДРП” входили інші національності, не маючи своїх окремих партій. Всі вони підлягали центральному комітетові “РСДРП”. В склад “Російської СДРП” входили також українські соціал-демократи. Жидівська партія “БУНД” (жидівський робітничий союз) не була задоволена своїм становищем в “РСДРП” і “БУНД” вийшов зі складу “РСДРП”. Тоді Ленін написав ряд статей на тему національного питання: “Чи потрібна самостійна політична партія жидівського пролетаріату?”.

Вигідну для Леніна позицію займав Союз вірменських соціал-демократів. В маніфесті вірменських соціал-демократів висловлено такий погляд: “Будучи одним із відгалужень Російської соціал-демократичної партії, яка

широко розкинула свою сітку на всьому просторі Росії, Союз вірменських соціал-демократів цілком солідаризується з нею у своїй діяльності й буде боротися разом із нею за інтереси російського пролетаріату взагалі та вірменського зокрема” (Ленін, том 6, видання 4, стор. 293).

Ленін пізніше вимагав, щоб усі були послухними “РСДРП” і в 6 томі, 4-го видання стор. 299-300 записано такий погляд Леніна: “У питаннях боротьби з самодержавством, боротьби з буржуазією всієї Росії ми повинні виступати як єдина централізована, бойова організація. Ми повинні опиратися на весь пролетаріат без різниці мови й національності”.

У 1913 році український соціал-демократ Лев Юркевич під псевдом “Л. Рибалко” в журналі “Дзвін” російським більшовикам зробив закид, що вони змагають до збереження єдинонеділимської Росії. На цю статтю Л. Юркевича Ленін zareагував подразненням, що українські соціал-демократи проповідують відділити українських робітників в окрему українську національну організацію (Ленін, том 17, стор. 470, третє російське видання).

З вищенаведених цитат ясно виходить, що Ленін змагав до вдержання всіх народів і надалі в єдиній Московській імперії. Ленін був демагог і нераз висловлювався по національному питанню так, щоб неросійські народи ввести в блуд, бо ціллю Леніна було, — зберегти Російську імперію. Криваво прийшовши до влади, Ленін по короткому часі створив “союз республік” і поволі оформлював річище, в якому головну позицію займали росіяни, які під різними вівісками почали свою “модерну” національну політику, постійно покликаючись на Леніна, — творця Советської імперії.

ДУХ АГРЕСІЇ Й НАСИЛЬСТВА

Червономосковська імперська пропаганда поширює версію, що СРСР є “соціалістична” країна з “інтернаціональним” свідоглядом та широко розвиненим “соціалістичним” гуманізмом. За твердженням советської пропаганди, сьогоднішня влада ЦК КПСС “засудила” політику попередників білих московських царів. На практиці ж ми бачимо, що в Советському Союзі виховують своїх вояків за взором царських генералів і полковників, на взірць загарбників чужих земель. Московських же царів, відомих з історії як загарбники, садисти, безжалісні тирані, советська пропаганда розреклямовує як “великих” будівничих імперії. Сьогодні для ЦК КПСС царі-агресори Іван Лютій і Петро “великий” є взірцем державних мужів та прикладом для виховання “патріотизму”.

ІВАН ЛЮТИЙ (1533-1584)

Після смерти московського князя Василія III-го його синів Іванові було три роки віку. Мати Івана Єлена управляла князівством лише шість років і померла. Влада опинилася в руках боярів, які часто між собою сварилися та інтригували. Іван не мав родичів, не мав належного виховання; його “вчителями” були бояри. Іван вчився вбивати котів та псів, а пізніше — конем топтати людей. Митрополит Макарій почав вчити Івана читати й писати. Але Іван виказався буйною вдачею і нікого не хотів слухати. Коли йому сповнилося 16 років віку, він одружився з дочкою боярина Анастазією і наказав називати себе царем. Пізніше почав боротьбу з князями й боярами, в якій виявив свою велику жорстокість. Почалася доба жорстокости створеною ним “опричиною”, в якій були відомі

особи нещадности, як Малюта-Скуратов, Басманов та інші. Іван Лютий нищив бояр, князів і невинних людей. Він нищив також членів своєї родини. Проти такого злочинства протестував митрополит Филип, якого Іван Лютий наказав вкинути в тюрму. Потім на доручення царя опричник Малюта-Скуратов задушив митрополита.

Він, тобто Іван Лютий вів війни проти Швеції, Польщі, Криму, остаточно завоював Казанське ханство (1552 року), а в 1554 році загарбав Астрахань. Ріка Волга стала для Івана Лютого корисним водним шляхом для розбудови його влади. Також за Івана Лютого велася війна з Лівонією, щоб пробитися до Балтицького моря. Всюди, де появлялися війська Івана Лютого запановували насильство, грабування і смерть. За Івана Лютого був завойований Сибір (1582 року).

Війнами і внутрішнім терором Іван Лютий розбудував своє царство, на всіх відтинках поширив торгівлю з Англією та Голляндією, наказав видавати книги, малювати ікони. На загарбаних чужих землях Іван Лютий наказував будувати нові міста: Уфа, Самара, Саратов і інші.

Свою дружину Анастасію Іван Лютий запроторив у монастир і вів розпусне життя, міняючи собі жінок, яких мав сім. Терором заставляв священників уневажнювати попередні шлюби і наново його вінчати. Жертвою жорстокости царя Івана Лютого став також його рідний син царевич Іван.

У наслідок розпусного життя, жорстокого поведження з людьми цар Іван четвертий, якого нарід прозвав "грозним" (лютим), збожеволів. Іван Лютий нищив людей поодинокі, тортурував і вбивав, катував цілі міста, які йому не подобалися. Описане страшне мордування людей у Новгороді, яке dokonane на наказ Івана Лютого.

У загальних рисах ми навели картину царювання Івана Лютого, якого сьогодні в Московській імперії вважають за “великого державного мужа”. Другим “великим будівничим” червоні московські імперіялісти називають царя Петра першого, який у дійсності був великим злочинцем, що приніс руїну та неволю українському народові.

ЦАР ПЕТРО ПЕРШИЙ

У 1676 році помер московський цар Алексей Михайлович, який був два рази одружений. Від першої жінки з роду Мирославських мав він 8 дочок і два сина. Від другої жінки Наталії з дому Нарішкіних — син Петро (за “Новим Русским Словом” за 30-го грудня 1972 року, стаття А. Сокольського). Царем став Федор, який був хворовитим і після шістьох років царювання помер.

Тоді між Нарішкініми й Мирославськими почалася боротьба: хто має бути царем? Царська корона належала старшому віком Іванові. Але він був недорозвинений. Тоді царем проголошено Петра, якому в той час було десять літ.

У царському дворі почалися інтриги, а потім боротьба. Петро був свідком, як прихильники царівни Софії вбили боярина Матвєєва і двох Петрових дядьків (материних братів). Після того Петро з матір'ю виїхав на село Преображенське і там замешкав. Піддячий Зотов почав Петра вчити читати і писати. Петро був зацікавлений військовою справою. Коли він підріс, то його вчили чужинці: шотландський генерал Гордон вчив його військового ремесла; голляндець вчив Петра як будувати фортифікації; швайцарець Лефорд вчив артилерійського знання.

Як Петрові сповнилося 17 літ, він одружився з дочкою боярина Лопухіна — Євдокією. Але довго з нею не жив, лише наказав замкнути її в монастирі. При підготовці царівни Софії, було заплановано Петра вбити вночі з 7-го на 8-го серпня 1689 року. Але про це Петра попереджено і він утік.

Тоді на деякий час владу царя Петро передав своїй матері, а сам зайнявся військовими справами. На 23-му році життя Петро вибрався зі своїм військом у похід на Азов, щоб пробити шлях до Чорного моря. Цей похід Петра був невдалим. У 1697 р. Петро виїхав за границю — західноєвропейські держави: Прусію, Голляндію, Англію, Францію. В кожній державі він старався ознайомитися з державним апаратом і його працею, а зокрема дуже цікавився військовим ремеслом і морською фльою.

Коли Петро прибув до столиці Австрії — Відня, то отримав вістку, що в Москві вибух бунт стрільців. Петро перервав своє подорожування по Європі і приїхав у Москву. При допомозі йому вірних військ він розправився з бунтарями. Петро власноручно зрубував голови і вішав збунтованих стрільців. У газеті “Новое Русское Слово” за 30-го грудня 1972 року А. Сокольський зазначає, що Петро власноручно на Червоній площі повісив 1200 стрільців.

У своїй державі Петро почав твердою рукою запроваджувати новий лад на взірць західних держав, тобто що він там мимохідь бачив. Петро вибирав здібних бояр і висилав їх до західних держав на науку. В серпні 1700 року Петро розпочав війну проти Швеції, в 1710-1711 роках він вів війну проти Туреччини.

Мати Петра була татарського походження з роду Нарішкін, отже і в нього текла татарська кров. До того в Петра була золотоординська хитрість і жорстокість. По

захопленню чужих земель, Петро старався якнайбільше знищити йому невігідних людей.

27-го червня 1709 року в бою під Полтавою Петро переміг гетьмана Івана Мазепу та шведського короля Карла XII-го. Після того бою Петро застосував на Україні такий терор, який практикував на Московщині та підбитих землях Іван Лютий з опричниками типу Малюти-Скуратова чи Басманова, або так як сам Петро розправлявся зі своїми стрільцями. Перемігши Україну, Петро запровадив жорстоке нищення всього українського, увів економічне грабування України. В 1721 році Петро наказав титулувати його “імператором”, а золотоординську Московщину називати “Російською імперією”.

“Імператор” Петро остаточно підпорядкував собі Церкву, зліквідувавши патріархат, а створивши для керування Церквою “святіший синод”, на чолі якого був оберпрокурор, який виконував всі розпорядження не митрополита, а царя. З ненависти до гетьмана Івана Мазепи, московський цар, грабіжник України наказав під терором звести до Глухова українських єпископів, щоб вони проголосили “анатему” на гетьмана Івана Мазепу. Гетьман Іван Мазепа в Україні був широковідомий як фундатор церков і монастирів. Храми, будовані гетьманом Іваном Мазепою, зруйновані вже червономосковськими “імператорами” Леніном, Сталіном та їхніми спадкоємцями.

В перших роках засилля червоної влади головна увага її була спрямована на знищення “клясових ворогів”, заможніших громадян. Це був час “продукування” пролетаріату. Поруч із тим большевики ліквідували політичних противників, які не погоджувалися з вищезгаданими ленінськими напрямними щодо національної політи-

ки. Знищили російські більшовики всі національні держави і потворили “соціалістичні республіки”, з яких створено потім ССРСР.

Згодом московські комуністи заходилися вишколювати молоді партійні кадри, з їхньою участю удосконалювати кожен ділянку партійно-державного життя, а ідеологічно-пропагандивну зокрема. Окрема увага була звернена тоді на виховання нового типу людини-комуніста. За тим “вихованням” комуніст мав бути прикладним у всьому. Одним словом, комуніст представлявся як надлюдина.

Після терористичних акцій, після національних процесів почав набирати на силах курс русифікації, якому (курсові) надано назву “патріотичного інтернаціонального виховання”. Таким чином на місце “малороса-хахла” прийшов комуніст і “безпартійний” “советський чоловік”. З вибухом німецько-советської війни російський націоналізм, перед цим прикритий “інтернаціоналізмом”, став провідною силою. Советська пропаганда, зокрема в армії, стала звеличувати царських полководців, а у військових школах запанував дух агресивного виховання на традиціях російської царської армії. Такі як О. Суворов (1730-1800), М. Кутузов (1745-1813), Ф. Ушаков (1743-1817), П. Нахімов (1803-1855), що запроваджували в Російській імперії февдально-кріпацький лад, стали в советській імперії прикладом.

Генерал С. М. Штеменко в своїй праці “Генеральный штаб в годы войны” (Москва, 1968 р., стор. 117-118) пише: “Члени Політбюро розміщувалися, як звичайно, вздовж столу біля стіни обличчям до нас, військових, і до великих портретів Суворова та Кутузова, що висіли на протилежній стіні кабінету. Сталін вислуховував звіт повідомлення, проходжуючись біля столу з нашого боку”. Не портрети вождів революції висіли в сталіновому кабінеті, а

портрети російських полководців-загарбників.

24-го травня 1945 року на бенкеті в честь перемоги над гітлерівською Німеччиною Сталін підняв тост і виголосив таку промову: “Я хотів би підняти тост за здоров’я советського народу, а перш за все за здоров’я російського народу. Я п’ю за здоров’я російського народу тому, що він є найвизначнішою нацією з усіх націй Советського Союзу. Я піднімаю тост за здоров’я російського народу тому, що він заслужив у цій війні загальне признание, як керівна сила Советського Союзу серед інших народів нашої країни. Я піднімаю тост за здоров’я російського народу не лише тому, що він керівний народ, але і тому, що в нього є ясний розум, стійкий характер і витривалість. Довір’я російського народу до советського уряду виявилось вирішальною силою, яка забезпечила історичну перемогу над ворогом людства – фашизмом. Спасибі йому, російському народові, за це довір’я” (И. В. Сталін “Сочинения”, том XV, 1967 р., стор. 204-205).

Хвалебні Сталіна російському народові є доказом, що в СССР пануючою нацією є російська. Всі обіцянки червоних вождів, включно з Леніном, про справедливе розв’язання національної політики є лише крутіством і пропагандою. Під час німецько-советської війни ряд народів, що знаходяться під московським пануванням, неприхильно поставилися до червоно-московського уряду. За це на наказ Сталіна депортовано з рідних земель: карачаївців, чеченців, інгушів, балкарців — ці народи вивезли в Сибір у 1943 році, як і калмиків, татар з Криму в 1944 році. Багато з цих народів переселено також у райони Казахстану, в Середню Азію.

Хрущов на XX-му з’їзді КПСС у своїй розвінчуваній доповіді говорив, що в пляні Сталіна було також переселити українців у Сибір, але того не зроблено лише тому, що українців забагато. Але за весь час комуністичного

панування на нашій землі, як також супроти інших поневолених народів, за всі прояви невдоволення з влади москвинами застосовувалося і застосовується дуже жорстокі кари. Нікіта Хрущов, який критикував Сталіна за національну політику, коли перебирав владу і став першим секретарем ЦК КПСС, загострив в Україні курс русифікації, пропагуючи “злиття націй”. Термін “Союз чи федерація” в урядових колах Москви вважається переходною формою для русифікації неросійських народів.

У матеріялах II-го конгресу комуністичного інтернаціоналу Ленін твердив: “Федерація є переходною формою до повної єдності трудящих різних націй. Федерація вже на практиці виявила свою доцільність як у відношеннях РСФСР до інших советських республік (угорської, фінляндської, латвійської в минулому, азербайджанської, української в теперішній час), так і в середині РСФСР щодо національностей, які не мали раніше ні державности, ні автономії. Визнаючи федерацію за переходову форму до повної єдності, треба прагнути до все більшого цупкого федеративного союзу... до створення єдності, за загальним пляном регульованого пролетаріатом усіх націй світового господарювання як цілого. Така тенденція цілком відкрито виявлена вже за капіталізму й, безумовно, має можливості на дальший розвиток та повне завершення за соціалізму” (Твори Леніна, том 41, видання п'яте, стор. 164).

СССР був одним з перших держав світу, які вітали створення держави Ізраїль. У пізніших роках у Москві зрозуміли, що Ізраїль не стане маріонеткою для московської політики. Тоді в СССР з советських організацій почали вичищувати євреїв. Сьогодні в партії комуністів на видних, провідних посадах, також у КГБ, у військових штабах і на командних постах в армії нема ані одного єврея.

Відомо, що в 1920-х і 1930-х роках в Україні комуністична партія використовувала євреїв у своїй антинаціональній політиці проти українців. А це і могло викликати антиєврейські настрої.

На чужині українці належно ще не описали положення в Україні під час гітлерівської окупації й тих обставин, які були після закінчення війни. Боротьба ОУН і УПА проти гітлерівського та червономосковського окупантів спричинилася до росту великої національної свідомости серед українців. Боротьба, в якій брали участь не лише бійці ОУН і УПА, а й сотні тисяч українців, поширила ідеї самостійности України серед українських народніх мас. Справа самостійности України мала також великий вплив на вчорашніх “малоросів-хахлів”, або тих українців, які приналежні до московсько-комуністичних кіл.

Серед молодшого покоління українців ідея самостійности України не належала до сумнівів, а є реальністю, за яку треба боротися. Тисячі вояків советської армії знали за що боряться члени ОУН, бійці УПА, яких популярно називали бандерівцями. Вони читали підпільні летючки, брошури й іншу інформацію про цю боротьбу та поширили її може навіть деколи підсвідомо по всій Московській імперії. В цій боротьбі дуже загострився проти українців російський нацизм, який і без того не довіряв і не довіряє навіть українським комуністам, які довгий час служили комуністичній партії.

Так звана комуністична партія України є зряддям Москви, яка на наших землях упроваджує в життя ухвали і постанови російських шовіністів та використовує працюючий український народ і природні багатства України. ЦК КПСС старанно контролює діяльність комуністів в Україні й на керівні посади Москва вибирає та призначає людей деколи й українського походження, але без українського національного змісту. Україна для ЦК

КПСС і всіх московських неділимців, є головною проблемою у внутрішній політиці СРСР.

Московська пропаганда в Україні, при допомозі своїх слуг українського походження, безперервно намагається поширювати неправду, що українські самостійницькі сили на чужині є на службі чужинецьких спеціальних служб і розвідок. В той же саме час вони вперто промовчують, що саме їхній Ленін був на службі чужинецьких служб і розвідок і не згадують яку допомогу Ленін одержав від німецької розвідки.

Ленін, перебуваючи в Австрії, в місті Пороніне, був там заарештований, але швидко його звільнили. В його звільненні головну роль відіграла австрійська розвідка, відома під назвою “Бюро Евіденції”. Начальник того “Бюра” генерал Макс Ронге прийшов до висновку, що Ленін для московського царату більше небезпечний, ніж для Австрії з його комуністичними ідеями, які в Австрії такого ґрунту, як у Московщині, не знаходять. Австрійська військова розвідка передала Леніна під опіку свого союзника, — німецькому розвідчому відділові при генеральному штабі, що значився як “Відділ ‘Ш-В’”.

Німецький розвідчий відділ “Ш-В” очолював полковник Ніколяй. Він і заопікувався надалі В. Леніним. Полковник Ніколяй почав Леніна підтримувати фінансово і Ленін скріпив свою діяльність проти російського царського уряду. Німецька військова розвідка почала Ленінові допомагати транспортувати літературу проти царського двору, проти царської влади. Коли ж вибухла війна в 1914-му році, то Ленін особливо зміцнив свою активність, а в усьому йому допомагав полковник Ніколяй.

Пізніше полковник Ніколяй організував Ленінові та

його співробітникам нелегальний переїзд із Швейцарії, через Німеччину, Швецію і Фінляндію до Петрограду. А уряд кайзерівської Німеччини дав Ленінові кілька мільйонів німецьких марок, деяку суму золотом, для підривної діяльності Леніна на терені царської Росії.

В перших днях своєї підривної роботи в Петрограді Ленін оперся на групу людей, які були проти війни, а не на якесь неіснуюче комуністичне підпілля, про яке сьогодні розписує советська пропаганда. Пропагандивні видання, які почав Ленін випускати були, оплачені грошми від німецького генерального штабу через полковника Ніколяй. Неочікуваний упадок кайзерівської Німеччини допоміг Ленінові відв'язатися від полковника Ніколяй.

В німецьких архівах можна знайти докладніші матеріали про співпрацю Леніна з полковником Ніколяй. Але, як виходить, для німецької пропаганди ті матеріали не викликають зацікавлення. Для советської ж влади це дуже вигідно, що люди не знають докладнішої правди про Леніна та його співпрацю з ворогами Росії.

ГЕЛЬСІНСЬКА КОНФЕРЕНЦІЯ

Закінчення Другої світової війни не принесло політичної розв'язки проблем. Тому не було змоги скликати мирової конференції. Поділ Німеччини, агресивна політика Москви довели до створення мілітарних бльоків. У моїй праці "Роздумую, пригадую" (Мюнхен, 1985 р., стор. 8) я подав коли створили НАТО і Варшавський пакт. Політичне напруження зросло. І НАТО, і Варшавський пакт збільшили, дуже збільшили свої арсенали нищівної зброї.

НАТО створено як пакт оборони і кожна держава, що входить у склад НАТО, далі провадить свою окрему політику. А Варшавський пакт має єдине керівництво

й одну-однісіньку політику, — московську. Такі НАТО-держави, як Англія — повкладала договори з країнами “соціалістичного блоку”; Франція — розпочала науково-технічну співпрацю з комуністичними країнами. У Федеральній Республіці Німеччини до влади прийшли соціал-демократи і Віллі Брандт повів нову східню політику.

Літом 1968 року на наказ Брежнєва московська армія окупувала Чехію і Словаччину, де Дубчек хотів реформувати соціалізм. Політична ситуація ставала більш напружена і зростали видатки на озброєння. Політичну ініціативу проявила Москва, яка весь час змагала і змагає витиснути американські впливи з Західної Європи.

Московський клич “за демократію і роззброєння” комуністичні держави почали популяризувати й одночасно вказувати на небезпеку нуклеарної війни та потребу “боротьби за мир”. У країнах західного світу почали творитися “комітети миру”, влаштовували багатолюдні демонстрації, піднявся великий галас, з якого виходило, що лише НАТО і США хочуть війни. Західні держави спочатку не звертали належної уваги на ці Московією організовані акції. Потім деякі з них почали розмови з Москвою і після довгих торгів вирішили скликати наради в справі безпеки та співпраці в Європі під умовою, що СРСР погодиться на розмови зі Сполученими Штатами Америки про обмеження озброювання.

Москва вже раніше робила заходи знайти можливостей правного визнання всього того, чого вона до цього часу досягнула: штучний поділ Німеччини, недотримання Ялтинської умови, винищення опозиційних сил і запровадження комуністичного ладу в Польщі, Угорщині, Чехо-Словаччині, Румунії, Східній Німеччині, Болгарії. І по підготовці така конференція відбулася 3-го липня

1973 року в столиці Фінляндії, — в Гельсінки. Чотири дні тривали наради, тобто до 7-го липня 1973 року, з участю 35-х європейських держав (за винятком Албанії) та США і Канади. Дальші праці комісій цієї конференції тривали протягом двох років у Женеві (Швейцарія). Заключний акт цієї ж конференції підписано першого серпня 1975 року в Гельсінки.

Після перших нарад “Гельсінської конференції” військові експерти розпочали у Відні (Австрія) розмови про розброєння, які до сьогодні тривають без помітних позитивних наслідків. Дворічні наради “Гельсінської Конференції” зібрано і поділено на “чотири кошики”: Питання безпеки і співпраці в Європі; Співпраця в ділянках економіки, науки й технології; Співпраця у гуманітарних та інших питаннях (туризм, інформація, культура); Післяконференційні заходи.

“Третій кошик” на Заході дуже розрекламували, бож “співпраця у гуманітарних та інших ділянках”. На Заході це зрозуміли так, що можна буде нав’язувати контакти з громадянами, чи культурними установами безпосередньо. В дійсності всі контакти можуть відбуватися між урядовими установами, а для приватної ініціативи не має місця.

Коли розглядаємо заключний документ “Гельсінських угод”, то виглядає, що вони мають регулювати міждержавні відносини в повоєнній Європі. Отже це для всіх поневолених народів нічого корисного не приносить, крім багатьох суперечностей, які вигідні лише Москві. Провід ОУНР до цих суперечностей зложив Меморандум з нагоди відбуття конференції перевірки “Гельсінських домовленостей”, яка відбувалася в Београді від 4-го жовтня 1977 року до 8-го березня 1978 року. В Меморандумі ОУНР сказано:

“Ми, однак, не знаємо, в який спосіб можна було вод-

ночас визнати імперію і тоталітаризм як непорушні та, з іншого боку, визнати здійснення національних і людських прав поневолених тоталітарним імперським режимом народів? Це означає, що ми вимушені оцінити Гельсінський заключний акт як фактичну капітуляцію урядів Заходу...

Є помилкою твердити, що Гельсінський прикінцевий акт в Україні та в інших підкорених народах викликав якийсь визвольний рух. Навпаки, ці домовлення з російськими колонізаторами призвели до посилення репресій проти українців та інших народів з визнанням статусу кво, непорушності стану рабства й колоніалізму в Європі. Національно-визвольний рух має свій власний корінь у незнищеній тузі народів і людини за свободою і національною самостійністю. При чому використовується усї ситуації, нагоди й приводи, щоб довести до відома світової громадськості незламне бажання волі й самостійности, включно з відкликом до забріханої конституції ССРСР і Української ССР, як і до всіляких деклярацій ОН” (мається на увазі заяву ОН про деколонізацію).

Правильну оцінку дав Петро Григоренко, за влучним визначенням Юрія А. Вудки, — “російський генерал українського походження”. Цю оцінку П. Григоренко висловлював уже при різних нагодах, а ми її цитуємо за “Шляхом Перемоги” за 30-го березня 1980 року. Вона точна й різко відрізняється від решти його “російських” поглядів на імперську природу ССРСР:

“За Гельсінським прикінцевим актом Советський Союз одержав все, що можна одержати в мирнім договорі. Але фактично, коли б відбулася мирова конференція і був підписаний мирний договір, то він того б не одержав, бо всякий мирний договір має за головне своє завдання оголосити закінчення війни. Тепер, хоча Друга світова війна давно закінчена, зібрали не мирову конференцію,

а нараду про безпеку в Європі. Це “цирковий номер” со-
ветської дипломатії.

Советська дипломатія зуміла підмінити мирову кон-
ференцію Гельсінською нарадою, а мирний договір —
Гельсінським кінцевим актом. І Захід на те пішов. Тож
тільки дивуватися треба, як можна було погодитися на
таке.

Була б мирова конференція, довелося б оголошувати
закінчення війни, оформити вивід військ з чужих тери-
торій, обговорювати справу національного самовизна-
чення територій і народів, що були окуповані Советським
Союзом в наслідок його зговорення з Гітлером. Я маю
на увазі Прибалтику, Західню Білорусію й Україну. А
коли б зайшла мова про Західню Україну та Білорусію,
то не минути б і обговорення української та білоруської
справи в цілому.

Советська дипломатія твердила, що назва конферен-
ції, — то чиста формальність. А формальний акт, як на-
звати конференцію, — чи то мировою, чи то безпеки, —
означає повну зміну змісту конференції, а з тим і її наслід-
ків.

На мировій конференції прийшлося би обговорювати
великі проблеми існування цілих народів: німецького,
польського, українського, білоруського, литовського,
латвійського, естонського. В чомусь Заходові довелося б,
мабуть, і поступитися, але Гельсінська нарада закріпила
все придбання Советського Союзу під час війни. Це
небачене явище. Як можна було піти на це, — ума не при-
беру.

Як можна було піти на те, щоб Советський Союз “на
законних підставах” лишив у центрі Європи свої війська,
що він їх увів туди під час бойових дій, — те диво непояс-
нення. Гельсінська нарада закріпила це суперечне стано-
вище, і стоять тепер ті війська “на законних підставах”

у центрі Європи. Стоять і ще скаржаться при першій ліпшій нагоді, що війська НАТО створюють для них небезпеку”.

Конференцію в Гельсінках скликано після довгої підготовки Москви і Москва для себе досягнула перемогу, бо цією конференцією легалізовано, затверджено всі московські завоювання під час Другої світової війни. Посол до парламенту від німецьких християнських демократів проф. Карл Карстенс (пізніший Президент ФРНімеччини) в липні 1975 року щодо питання “Гельсінської конференції” висловив такий погляд:

“Об’єднана фракція ЦДУ/ЦСУ вимагає від уряду такої політики, яка ясно ставить, що німецьке питання і надалі нерозв’язане, що німецький нарід не користувався правом на самовизначення і що відновлення німецької єдності на основі свобідного самовизначення мусить далі залишатися ціллю німецької політики. ЦДУ/ЦСУ вимагає такої політики, яка приносить справжню безпеку, а не лише уявну безпеку таких формул, які при критичному наświetленні виявляються нічим іншим, як ні до чого не зобов’язуючою декларацією” (книга “Гельсінський конгрес”, в-во “Бонн-Актуель”, Штутгарт, 1975 р., стор. 10).

В західніх політичних колах, як і в західній пресі, було багато критичних думок на тему конференції в Гельсінкі, де західні політики підписали капітуляцію перед Москвою. Групи сприяння виконанню Гельсінських домовленостей на Заході поширили інформації, що групи сприяння виконанню Гельсінських домовленостей в Москві створено після заохоти із Заходу. Журнал “Континент” ч. 21, стор. 177-203, помістив статтю російської дисидентки Людмили Алексеевої, де вона пише:

“У серпні 1975 року перебувала в Москві делегація американських конгресменів. Член конгресу Мілісент Фенвік зустрілася з Ю. Орловим, з його товаришем Ва-

лентином Турчиним, головою советського відділу “Міжнародної Амнесії” і також з відмовником, доктором наук Веніямином Левічем”. Л. Алексеева розповідає, як між ними провадилася дискусія про можливості використання Гельсінських домовленостей в СРСР.

Президентом США був тоді Д. Картер, який наголошував оборону людських прав, а це могло викликати надію підтримки гуманних вимог, які висували дисиденти в Москві. 12-го травня 1976 року створилася Московська група сприяння виконанню Гельсінських домовленостей. Група складалася з одинадцяти осіб. Три дні після створення Московської гельсінської групи, тобто 15-го травня 1976 року в конгресі та сенаті США місіс Фенвік внесла законопроект про створення при конгресі комісії в питаннях співпраці та безпеки в Європі.

Про створення в Москві Гельсінської групи подавали інформації радіовисильні “Голос Америки”, “Свобода”, БіБіСі, “Дойче Велле”. З західних радіопередач населення СРСР довідалося про існування Гельсінської групи і прізвища членів її. Такі ж групи постали в Литві, Грузії й Вірменії. Потім стало відомо, що в Києві 9-го листопада 1976 року створилася Українська громадська група сприяння виконанню Гельсінських угод. У склад Української Гельсінської Групи входили: Олесь Бердник, Петро Григоренко, Левко Лук’яненко, Оксана Мешко, Микола Руденко, Ніна Строката. Керівник Групи — Микола Руденко.

У столиці США Вашингтоні постав Вашингтонський комітет сприяння виконанню Гельсінських угод на Україні, а дещо пізніше цей комітет перейменувався на Вашингтонський комітет Гельсінських гарантій. Виглядало так, що цей комітет виступав як посередник Української Гельсінської Групи в Києві й навіть намагався з Вашингтону налагодити зв’язки з Київським.

Українську Гельсінську Групу КГБ розгромив, а її членів запроторив у тюрми і на заслання. На еміграції у Видавництві “Смолоскип”, Торонто-Балтімор, 1978 року появилася книга “Український правозахисний рух”, в якій на стор. 133-134 поміщено “Відкритий лист до урядів, які підписали Гельсінські угоди”. Фактично це голос розпуки, а саме:

“Друзі!

Сотні тисяч людей у країнах, які підписали Гельсінські угоди, повірили в гарантії, обіцяні цим важливим міжнародним документом — гарантії свободи, людяности і правосуб’єктивности...

Постала Група сприяння і на Україні. Але не встигли ми обнародувати свою Деклярацію і Меморандум про розвиток правосвідомости в рідній країні, як отримали удари з боку КГБ та інших репресивних органів влади...

З чим же думає піти ССРСР на Београдські наради 1977 року?! Невже з чорним хвостом репресій, судів і обшуків?

Тоді хто ж ви, решта учасників Гельсінського форуму, котрі байдуже дивитеся на нелюдські розправи над горсткою сміливців, що підняли голос проти деспотії бюрократичних самодурів, що чваняться своєю мілітарною могутністю? Ви стаєте співучасниками мучителів Груп сприяння. Духові Гельсінок, поскільки, підписавши вищезгадані документи, гарантували мільйонам людей виконання основних прав людини! Ви практично спровокували пробудження правосвідомости багатьох уярмлених душ, які повірили в народження нового духа в світі — духа людяности і права!

Якщо ви промовчите в ці критичні дні, якщо ви віддасте на з’їдження безправ’ю і сваволі захисників прав людини, — то будете прибиті до ганебного стовпа історії як помічники деспотії, яка давно вже потоптала закон, людяність і любов.

Ми проголошуємо S.O.S із глибин соціального інферна, з пекла беззаконня, якого ще не знала історія. Справа не в масштабах насильства і не в методах, — ми знали жорстокіші методи Сталіна і Берії. Справа в тому, що ми наблизилися до деградації людської душі, коли пропадає віра в слово, закон, честь, розум і любов. Світ стає великою пустелею, і серед цієї пустелі чути лише гарчання шакалів і гадів.

Друзі!

Невже по всій землі остигають душі, усмоктані в облудну суету сучасности? Невже ви не відгукнетеся на наш заклик: спасайте наші душі”!

Українська Гельсінська Група в Києві перестала існувати. Відомості про прихід до УГГ нових людей мали багато неясностей, що вказувало на те, що там включилося з метою провокації КГБ.

Після підписання угод в Гельсінки що чотири, що п'ять років відбуваються конференції, на яких стараються розглянути, як же ж виконуються згадані угоди? Такі конференції вже відбулися в: Београді, Мадриді, Оттаві, а в 1986-1987 роках у Відні. Всі держави, які підписали угоди в Гельсінки, посилають своїх делегатів і вони провадять між собою безплідні дискусії. Московська агресія в Афганістані триває повних вісім років і Москва ні з ким не числиться. Генерал КГБ з Грузії Шеварднадзе, що тепер виконує обов'язки міністра закордонних справ СРСР, вчить західних делегатів про те, як в СРСР сповнюються людські права.

ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Границі

Колишня царська Росія, так само як сьогоднішня комуністична, поширювала свої границі коштом загарбання ряду народів. Таким чином вона стала імперією, яка посідає одну шосту частину території земної кулі. До сьогоднішньої московської імперії, відомої під назвою ССРСР, належить половина Східної Європи і північна частина Азії. Границі ССРСР на півночі проходять Льодовитим океаном, точніше: Чукотським, Східньо-Сибірським, Лаптевих, Карським і Баренцовим морями. На цих водах є дуже багато островів, які також належать до ССРСР. Більші з них такі: Врангеля, Новосибірські, Північна Земля, Нова Земля, Вайгача, Колгуєва, а найдалі на північний захід — Земля Франца-Йосифа.

Острови Землі Франца-Йосифа широко відомі з преси, літератури, бо на них розташовані бази для арктичних експедицій на Північний полюс. Земля Франца-Йосифа останніми роками набрала не лише науково-дослідного значення, але й військового.

Вищезгадані острови знані нам ще й тим, що на них находилися і знаходяться численні концентраційні табори та місця заслання, де в'язні виконують різні каторжні роботи. Серед тамтешніх в'язнів найбільший процент складають українці.

Північний Льодовитий океан більшу частину року покритий кригою, а в деяких місцях ніколи не розмерзає. Сполучення там нерегулярне і тяжке. Головним комунікаційним вузлом на півночі є велике портове місто Мурманськ, яке лежить на побережжі Кольського півострова. Тут море не замерзає, бо сюди сягає доплив течії Гольфштром.

Коли говоримо про північні острови, то треба згада-

ти, що уряд СРСР оголосив їх приналежними до Советського Союзу. Зроблено це проти міжнародних законів, які говорять, що острів має належати тій країні, яка першою його відкріє і поставить там свій прапор. Серед згаданих північних островів були такі, що на них ніхто не бував і вони ні до кого не належали. Але Москва наперед оголосила своє право на ті острови.

З півночі на захід границі СРСР проходять поряд з Норвегією в районі Печенги (по-фінському Петсамо). В цьому районі знаходяться копальні руди ніклю. Кордон із Норвегією дуже короткий і переходить з Фінляндією. Тут кордон іде на південь і не доходячи до Ладозького озера повертає на південний захід і йде через Карельський перешийок до Фінської затоки.

До війни, тобто до нападу Советського Союзу на Фінляндію в 1939 році кордон СРСР із Фінляндією проходив посередині Ладозького озера і через половину Карельського перешийка. Зміна кордону в цьому районі наступила в наслідок приєднання території Фінляндії до Советського Союзу.

Далі фінсько-советський кордон проходить водою, тобто Фінською затокою і Балтицьким морем. У 1940 році Москва загарбала Естонію, Латвію і Литву, проголосивши їх "советською територією". За цими Прибалтицькими країнами йде, також загарбаної від Німеччини Москвою, границя СРСР по бережжям Східньої Пруссії з містом Кенігсберг, якого росіяни переіменували на Калінінград. Балтицьке море не завжди замерзає й портові міста Мемель або Калінінград є важливими пунктами для торговельних і військових потреб.

Далі кордон іде суходолом. Біля Сувалок границя повертає на південь і переходить до Польщі. Як відомо, Польща сьогодні є сателітом Москви.

На півдні кордон проходить з Чехо-Словаччиною й

Угорщиною. Знаємо, що до Другої світової війни з Чехо-Словаччиною й Угорщиною Советський Союз спільних границь не мав. А далі кордон іде по річці Прут до гирла Дунаю в Чорне море. Для Москви Чорне море відограє дуже велике значення під оглядом торговельним, бо морський транспорт дешевий. Чорне море не замерзає. На цім кордоні СРСР межує з сусідами Румунією, Болгарією і Туреччиною.

Від Чорного моря советський кордон проходить далі суходолом. Закавказзя граничить із Туреччиною і Персією (Іраном). Тут знову бачимо загарбані землі Москвою невеликих народів Грузії, Азербайджану й Вірменії.

Тут і закінчуються європейські кордони СРСР. На Каспійському морі починається азійська советська границя, яка проходить берегом моря між СРСР і Персією. Від південно-східнього берега Каспійського моря границя СРСР іде на схід із Персією, а потім із Афганістаном, який червона Москва в 1979 році окупувала. Далі советський кордон переходить межуванням із Східнім Туркестаном, що є провінцією сьогоднішнього Китаю.

Спільний корд з Афганістаном мають землі Таджикистану, якого також Москва загарбала. Тут найближче до границь Пакістану, який з Советським Союзом не має сусідства. Але через Афганістан від советського кордону до Пакістану всього яких кілометрів 40-60. Пакістан граничить із Індією.

Персько-советський кордон проходить невисокими горами Копет-Даг. Але де кордон переходить уже з Афганістану до Китаю, там починаються гори Паміру і Тянь-Шаня. Це дуже високі гори.

Від Алтаю починається кордон із Монгольською Республікою, яка перебуває під повним контролем Москви. До 1911 року Монголія була китайською провінцією. Увесь советсько-монгольський кордон веде високими

горами. Опісля кордон знову переходить до Китаю, з відомою провінцією Манджурія.

Колись Манджурія мала свій провінційний уряд і була сателітом Японії. Тепер же Манджурія належить до червоного Китаю. Тут советський корд веде по великих ріках: Аргунь, яка зливається з Шілкою, а далі Амур аж до Хабаровська. Від Амуру по його притоці Уссурі кордон продовжується з Китаєм і по суходолі недалеко до Корей. За Владівостоком советська суходільна границя кінчається і переходить на морську.

Владівосток лежить у Приморському краї, а від нього на північ простігся аж до Чукотського півострова Хабаровський край, в який входить і Камчатка. Від Чукотського півострова через Берінгову протоку недалеко до американського штату Аляски. Відомо, що Аляска колись належала Росії. У 1860 році московський цар продав Аляску Сполученим Штатам Америки за 7,5 мільйонів доларів.

Вище вже було згадано, що після Другої світової війни червона Москва загарбала під своє панування деякі райони чужих земель, а саме: кусок Фінляндії — Петсамо, таким чином постала советсько-норвезька границя. Також поробила Москва корисні для себе зміни в районі Ладозького озера. В наслідок московської окупації втратили свою самостійність держави: Естонія, Латвія і Литва. Від Німеччини загарбано Східню Прусю (її північну частину) з містом Кенігсбергом. На Далекому Сході Москва забрала в Японії Курільські острови й половину острова Сахалін, створивши з них на Охотському морі Сахалінську область.

Республіки

На загарбаних землях, де живуть різні народи, червона Москва посклепувала т. зв. “соціалістичні республіки”.

Всі ці псевдо-республіки Москва вміло використовує на міжнародних форумах із пропагандивними цілями. Таких республік є п'ятнадцять: Естонська, Латвійська, Литовська, Білоруська, Українська, Молдавська, Грузинська, Вірменська, Азербайджанська, Туркменська, Узбекська, Таджикицька, Киргизька, Казахська. Московські землі і ряд не-московських земель (автономні республіки, області) творять окрему величезну Російську Советську Федеративну Соціалістичну Республіку (в скороченні — РСФСР).

Партія, уряд

СССР, — держава, в якій усю владу має в своїх руках лише одна комуністична партія. Москва в своїй пропаганді й різних декляраціях чи офіційних документах заявляє, що комуністична партія спирається на засадах інтернаціоналізму. Все те робиться для впровадження в блуд необізнаних людей, для поширення московських п'ятих колон у некомуністичних країнах. Російська ж еміграція з імперіялістичними цілями поширює пропаганду, мовляв, руський народ також “поневолений” комунізмом, як і всі інші підсоветські народи. Вся ця біломосковська пропаганда дуже дешева, бо кожному ясно, що теперішній режим в основному спирається на московський нарід.

Коли б не було комунізму в Московщині, то не було б його і в Києві, Варшаві, Будапешті й інших столицях країн, де його підтримує московська мілітарна сила. В комуністичній партії Советського Союзу панівний дух московського націоналізму. Всі комуністичні вчення шаруються під кутом московських національних цілей, для русифікації не-московських народів. Все що є російське подається як взірець, вивчається стару московську історію, а минуле інших народів подається у фальшивій формі.

Хто цього не сприймає, вважається ворогом і нещадно ліквідується.

Конституція ССРСР укладена підступно, хитро, з розрахунком упровадити в блуд ряд наївних не-комуністичних країн й їхнє населення. В одних пунктах конституції говориться про свободу, гарантію всіх прав, включно з правом відокремлення від Росії союзних республік. Інші пункти конституції говорять про забезпечення комуністичної диктатури. Й якраз вони являються основними в конституції.

Комуністична партія має контроль над усім життям держави. Вона визначає і призначає осіб до державного адміністративного апарату й до уряду ССРСР. Партія наказує, котрих осіб перед виборами висувати в кандидати, а народові лишається лише за них голосувати. Партія робить перестановку осіб на всіх постах і усуває їй невігідних. Партія стоїть над урядом. Члени партії вважаються кастою кращих людей, що не підлягають критиці й контролеві не-партійних. Партія дає, шляхом своїх клітин, напрямні й контролює все життя в не-російських республіках та русифікує в них все життя. Члени партії виховуються в послухові партії. Члени комуністичної партії московської національності є виконавцями московського центру серед свого народу й діють проти інтересів інших народів.

Виконавчим тілом партії й органом терору є апарат Комітету державної безпеки (КГБ). Партія контролює армію, економіку, науку й усіх непокірливих комуністичній партії та незгідних з політикою партії, — усуває з посад, а то й ліквідує.

За кордонами Советського Союзу КГБ являється організатором комуністичного підпілля, шпигунської й контрашпигунської мережі, організатором та виконавцем

терористичних акцій і підривної роботи в усіх не-комуністичних країнах.

На чолі комуністичної партії Советського Союзу стоїть центральний комітет, очолений першим секретарем, яким сьогодні є Михайло С. Горбачов. Секретаріат комуністичної партії керує усіма ділянками суспільно-політичного життя, наукового, військового і т. п.

Міністерства уряду Советського Союзу мають виконувати плани, які визначає їм комуністична партія. Міністерства ССРСР діляться на три категорії:

1. Всесоюзні міністерства з осідком у Москві;
2. Союзно-республіканські міністерства, які є й у Москві, й у столицях республік;
3. Республіканські міністерства з осідком лише в столицях республік.

До міністерств, які мають осідок лише в Москві й мають всесоюзне значення, належать ті, які охоплюють тільки важливі ділянки політично-економічного життя, як міністерства закордонної торгівлі, важкої промисловости, морської флотії, міністерства зв'язку, транспорту й інші.

Міністерства, які є в Москві й у республіках, є такі: внутрішніх справ, державної безпеки, сільського господарства, легкої промисловости, харчової промисловости й інші.

Лише в республіках є такі міністерства: автомобільного транспорту, соціального забезпечення, будівництва й інші.

На чолі уряду, щось на взірць президента, є тепер Андрій Громико. Але як уже було вище згадано, над советським урядом стоїть фактично ЦК КПСС, очоленої першим секретарем її.

В кінці березня і на початку квітня 1966 року відбувся в Москві XXIII з'їзд комуністичної партії, на якому обрано

центральный комітет кількістю в 195 членів та 165 кандидатів, членів політбюро, секретаріят ЦК КПСС і центральну ревізійну комісію. Цей з'їзд КПСС скасував назву “президія” ЦК КПСС, а на її місце створив “політбюро”, отже повернулися до тієї системи і назви, що були за Сталіна.

Українська Радянська Соціалістична Республіка (УСРСР)

Українська Радянська Соціалістична Республіка (скорочено УРСР, а в дійсності залишається за російською назвою УСРСР) була створена (за джерелом “Большой советской енциклопедії”, том 50-й) 25-го грудня 1917 року, а в склад СРСР її введено 30-го грудня 1922 року. Як виглядало “творення” УСРСР знаємо докладно з історії московсько-більшевицької агресії на Українську Народню Республіку.

УСРСР займає територію 601 000 кв. кілометрів, яка ділиться на 25 областей: Вінницька, Волинська, Ворошиловградська, Дніпропетровська, Донецька, Житомирська, Закарпатська, Запорізька, Івано-Франківська, Київська, Кіровоградська, Кримська, Львівська, Миколаївська, Одеська, Полтавська, Рівенська, Сумська, Тернопільська, Харківська, Херсонська, Хмельницька, Черкаська, Чернігівська і Чернівецька.

Черкаська область створена 7-го січня 1954 року на відзначення 300-ліття “возз'єднання України з Росією”. Тоді ж з цієї самої нагоди прилучено до УСРСР Крим, а Кам'янець-Подільську область переіменовано на Хмельницьку, а місто Проскурів, обласний центр цієї області, названо Хмельницьким. Розвінчуючи Сталіна, місто Сталіно (колишня Юзівка) переіменували на Донецьк, таким чином постала назва Донецької області. Місто Станисла-

вів переіменовано на Івано-Франківськ, від чого й область Івано-Франківська.

Україною, чи то пак “Українською Радянською Соціалістичною Республікою” порядкує комуністична партія України (КПУ) при допомозі Верховної Ради УРСР та Ради Міністрів УРСР.

Україна має 303 міста і 557 поселень міського типу (містечок), в цьому є 23 міста з кількістю населення понад 100 000. Україна — це найбагатша країна ССРСР. Коштом України розбудовано тяжку промисловість в РСФСР та в інших советських республіках. Територія України поділена на області (вищеназвані), а області в свою чергу поділені на райони.

Районові установи

1. Районовий виконавчий комітет (скорочено, — “райвиконком”);
2. Районовий партійний комітет КПУ (“райпартком”);
3. Районовий комітет комсомолу (“райкомсомол”);
4. Районове управління комітету державної безпеки — КГБ;
5. Районовий відділ міліції;
6. Районовий народний суд (“райнарсуд”);
7. Районовий відділ прокуратури;
8. Районовий військовий комісаріят (“райвоєнкомат”);
9. Районова споживча спілка (“райспоживспілка”);
10. Районовий центр промислової кооперації (“райпромкоопспілка”);
11. Районовий комітет профспілок (в промислових районах);

12. Районова харчова промислова спілка (“райхарч-промсоюз”).

У кожному районі є ще цілий ряд інших установ, що являються відповідниками відділів обласних установ.

Районовий виконавчий комітет (райвиконком)

За советською конституцією, районою владою являється районова рада депутатів трудящих. Фактично в районі влада належить трьом особам: секретареві районного партійного комітету; голові районного виконавчого комітету; начальникові районного відділу міністерства внутрішніх справ (МВД).

На першій сесії районової ради трудящих вибирається нібито управління райвиконкому формально демократичними виборами. Але склад виконкому визначений наперед обласним партійним комітетом — обкомом комуністичної партії. В склад ради завжди входять, як правило, секретар партійного комітету і начальник відділу МВД. Склад райвиконкому вибирається, приблизно, в такому складі:

1. Голова райвиконкому, обов'язково член комуністичної партії. В західніх областях України, в час завзятої боротьби ОУН-УПА, на голову райвиконкому давали часто офіцерів НКВД з вищим стажем. Річ ясна, що всі вони виступали в цивільній одежі.

2. Заступники голови райвиконкому, три особи, члени комуністичної партії або кандидати в члени комуністичної партії.

3. Секретар райвиконкому міг бути й безпартійний.

4. Три члени райвиконкому, між ними завжди один або й два безпартійні.

Обласний комітет комуністичної партії має право голову райвиконкому кожночасно усунути або перекину-

ти на іншу працю, не питаючи про це районову раду трудящих, яка того голову нібито обирала. Обком може на голову райвиконкому призначити кожночасно іншу особу, за яку на черговій сесії ради трудящих в районі лише можуть проголосувати.

Відділи райкому

Райвиконком має ряд відділів, підвідділів і секторів.

1. Секретаріат райвиконкому керує всіма канцелярськими справами та секретарями сільських рад.

2. Райвідділ народньої освіти керує всіма школами в районі, культ-освітніми установами в колгоспах і радгоспах. Для контролю райвідділ народньої освіти має районних інспекторів.

3. Райвідділ охорони здоров'я (райздороввідділ), — йому підлягають усі лікарні, амбулаторії, аптеки, лікарський персонал і всі установи медичної обслуги.

4. Райвідділ планування (райплян) укладає господарсько-економічні пляни району, провадить облік, слідкує за розвитком різних галузей господарства, складає статистику для вищих установ.

5. Районовий фінансовий відділ (райфінвідділ) веде фінансові справи району, стягає грошові податки, складає кварталні фінансові пляни району, стежить за районними касами ощадности й банками, хоча вони йому і не підлягають, але з ним співпрацюють.

6. Торговельний відділ керує торгівлею в районі.

7. Районовий цензор переглядає і цензурує всю пресу в районі. Стінні газети в колгоспах і на заводах цензурюються місцевими партійними клітинами, але по примірнику для контролю висилають до райцензора, бо без його дозволу жодна друкарня не видрукує навіть квитанцій чи звичайних блянок.

8. Спецвідділ, — це таємний відділ. Він хоронить таємні документи, провадить облік і аналізу населення, має на обліку всіх відповідальних працівників у районі, працює в тісному контакті з відділом МВД і райвоєнкоматом.

При райвиконкомі є районний інженер або технік. Існують ще житлово-комунальні і шляхово-транспортні відділи та інші, залежно від потреб району. На чолі кожного відділу стоїть начальник або завідуючий. На ці пости призначаються лише члени партії й спеціалісти відповідної галузі.

Районовий партійний комітет (райпартком)

Райпартком очолює перший секретар партійної організації району. В комуністичній партії СРСР немає голів (предсідників). Цю функцію виконують перші секретарі. Секретар комуністичної партії не є канцелярйним працівником, що сидить у бюрі. Секретар комуністичної партії, — це та людина, яка очолює установу комуністичної партії.

Райпартком, — це найвища влада комуністичної партії для всіх членів комуністичної партії району, які перебувають у колгоспах, радгоспах і взагалі на всіх становищах у районі. Перший секретар райпарткому, — це найвища політична, адміністративна і господарська влада в районі. Його нібито вибирають, але кандидатуру наперед визначає обком. На першому пленумі вибирають його і цілий склад райпарткому, в числі між 7 і 9 осіб, в тому числі другого та третього секретаря комуністичної партії даного району. Ні одного розпорядження голова райвиконкому без згоди першого секретаря райпарткому не може зробити. В райпарткомі й у райвиконкомі існують майже ті самі відносини. Головні з них:

1. Відділ кадрів, або т. зв. персональний відділ (“ліч-

ний отдел”). Цей відділ веде облік всіх членів і кандидатів партії району. Для кожного з них цей відділ має “лічне дело”), отже течку, в яку вписується всі відомості про члена і кандидата партії. Там є про кожного з них всі відомості, зі знімкою та життєписом включно. Відділ кадрів видає виказки, приймає і виключає членів та кандидатів комуністичної партії. Його очолює перший, або часом другий секретар райпарткому, бо цей відділ зовсім таємний.

2. Промисловий відділ існує тоді, коли в районі промисловість є основною функцією району.

3. Сільсько-господарський відділ керує всіма справами, які його стосуються в районі за директивами комуністичної партії. Практично буває так, що два відділи, тобто сільсько-господарський і промисловий, об’єднують у малих районах в один відділ. Його очолює, як правило, другий секретар райпарткому.

4. Пропагандивно-агітаційний відділ очолений, як правило, третім секретарем. Цей відділ провадить усю партійно-пропагандивну і політично-агітаційну працю в районі, наглядає за працею шкіл, клубів, бібліотек, театрів і т. д.

5. Таємний відділ зовсім засекречений. Через нього відбуваються чистки, арешти та впроваджуються в життя таємні ухвали вищих інстанцій комуністичної партії. Цей відділ слідкує за будь-якими проявами “контрреволюції” й завжди в постійному діловому контакті з райвідділом МВД. У більшості буває так, що завідуючий відділом таємних справ райпарткому є співробітником МВД.

6. Секретаріят райкому партії виконує всю канцелярійну працю. Секретар (писар) також вибирається на пленумі райкому комуністичної партії.

Райпартком у районі наглядає і керує всім життям району: промисловістю, сільським господарством, охоро-

ною здоров'я, фізкультурою, кооперацією і т. п. Все життя району він спрямовує під кутом потреб комуністичної партії. Комуністична партія диктує і наказує. Перший секретар райпарткому є фактично господарем цілого району. На всі чоловічі посади в районі приймають людей лише за попередньою згодою райпарткому. В першу чергу на такі посади призначають членів комуністичної партії; наприклад, голова райвиконкому мусить обов'язково бути членом комуністичної партії. Як член комуністичної партії, він звітує про свою працю в першу чергу першому секретареві райпарткому й одержує від нього вказівки щодо керування роботою, проводить у життя і виконує адміністративним порядком усі ухвали та постанови бюро райкому партії.

Кожний райпартком має групу партійних інструкторів, що її очолюють секретарі райкому комуністичної партії. Однак це окремі секретарі й їх не треба змішувати з другим чи третім секретарями райпарткому.

Кожний райпартком має також штатних партінструкторів. Крім штатних для щоденної праці, секретарі райпарткомів притягають до праці т. зв. нештатних інструкторів з числа рядових членів партії. Вони працюють у різних установах за своїм основним фахом, але поза службовими годинами виконують працю нештатних інструкторів райкому партії.

Районові комітети комсомолу

Районовий комітет “ленінського комуністичного союзу молоді” України (комсомол) носить скорочену назву “райкомсомол”. В Українській ССР налічується молоді (у віці 15-28 років) одна п'ята частина всієї молоді ССР в цьому віці.

Членом комсомолу може бути юнак чи юначка віком

від 15 до 28 років, що їх прийнято в ряди комсомолу. Один раз на чотири роки в СРСР скликається всесоюзний з'їзд комсомолу. Раніше скликався цей з'їзд раз на три роки.

Перед з'їздом, ЦК ВЛКСМ (“Всесоюзний ленінській комуністическій союз молодьожі”) складає звіт за минулу працю і з'їзд, за ухвалою ЦК КПСС, вибирає новий склад ЦК ВЛКСМ. Так само відбуваються з'їзди комсомолу і в УРСР. Районовий комітет комсомолу скликає раз на рік районову конференцію членів комсомолу. Конференція вибирає нове бюро райкому ЛКСМУ, ревізійну комісію, секретарів райкому ЛКСМУ. Секретарем ЛКСМУ може бути тільки член комсомолу з дворічним стажем у комсомолі, що є, крім того, членом або кандидатом також комуністичної партії. Райком комсомолу організовує первинні комсомольські осередки в колгоспах, радгоспах, на підприємствах і в установах та керує їхньою працею. Кожний райком комсомолу має власний червоний прапор.

Також кожний райпартком має власний червоний прапор. Цей прапор мають також інші установи, як, наприклад, райвиконком, райком профспілок та інші.

Структура райкому комсомолу така: перший секретар райкому комсомолу; другий секретар райкому комсомолу, — він завідує організаційно-інструкторським відділом райкомсомолу.

Секретар райкому комсомолу веде всю канцелярйїну працю і діловодство. Крім того, райком комсомолу має різних діловодів, бюрових працівників та інших.

В райкомі комсомолу є ще завідуючий відділом праці серед шкільної молоді й піонерів, а також завідуючий сектором обліку членів та кандидатів комсомолу.

Кожне місто в Україні має свій окремиий міський комітет комсомолу, так як і кожне місто має свій міський

партком. Коли місто поділене на райони, то кожний район має окремий райпартком і райком комсомолу.

На великих підприємствах діють спеціальні уповноважені комуністичної партії й комсомолу. Їх призначає Москва, а не Київ.

Райком комсомолу керує також і всією працею піонерських організацій у районі. Отже в районах немає спеціального районного піонерського комітету.

Обласний комітет комсомолу поєднує всі райкоми комсомолу в окремі групи. Для кожної групи від обкому закріплюється інструктор відділу комсомольських організацій.

Районовий відділ міністерства внутрішніх справ (МВД)

Попередня назва райвідділу МВД була райНКВД. Відділ очолює начальник райвідділу МВД, який має офіцерську рангу військ МВД. Начальник райвідділу призначається обласним відділом МВД по затвердженні міністерством внутрішніх справ. Звичайно, начальником райвідділу МВД призначається офіцер МВД з рангою не нижче капітана.

В районах Західньої України начальниками відділів в районі є офіцери з рангою не нижче як майор. Райвідділ МВД в своєму складі має різних співробітників, наприклад, — слідчих, старших слідчих, спецуповноважених, уповноважених, кур'єрів, окремих співробітників, власного прокурора МВД та інших. Кожний райвідділ МВД має т. зв. СПО ("секретно-політичеській отдел"), спецуповноваженого по оперативних справах, у праці на підприємствах, в колгоспах, радгоспах, установах. Оперативний відділ вербує сексотів, агентів, донощиків. Він збирає всі відомості політичного й економічного характеру в районі. СПО слідкує за різними т. зв. контрреволюційними

справами в районі, вишукує “ворожий” елемент, веде боротьбу з “політичним бандитизмом” та з різного роду політичними проявами, які спрямовані проти комуністичної партії та советської влади. Обов’язком СПО є також вести боротьбу проти націоналізму і націоналістів.

Ні одна справа без начальника МВД в районі не вирішиться. Начальник відділу МВД району входить у склад райпарткому й буває на його засіданнях. Райвідділ МВД підлягає своїм безпосереднім зверхникам.

Указом президії верховного совета ССРСР надано МВД право провадити слідство, робити обшуки і затвержені прокуратором протоколи передавати до суду. Перед тим МВД, після арешту, передавало заарештованого з протоколом прокуратурі або до КГБ (Про КГБ я писав в праці “Люди, роки, події” Українське Видавництво 1986, стор. 167).

КГБ провадить слідства в таких справах: зрада батьківщини, шпигунство, терористичні акти, диверсія, анти-советська агітація, приналежність до антисовєтських організацій, злочини супроти іншої соціалістичної держави, розголошення державної таємниці, контрабанда, масові заворушення, незаконний виїзд або в’їзд через кордон, порушення міжнародних правил летунства, порушення правил операцій валютою, розголошення військової таємниці, втрата документів, що мають військові таємниці.

Районовий відділ міліції

Праця райвідділів МВД і праця райвідділу міліції за-секречена як відносно самої праці, так і кількості працівників. Райвідділ міліції очолює начальник міліції з офіцерською рангою не нижче старшого лейтенанта. Кожне районове управління міліції має районних та ділянкових

(участкових) наглядачів, які обслуговують окремі села, колгоспи, радгоспи. Функції советської міліції нічим не відрізняються від поліції в інших країнах світу. Міліція стежить за порядком в районі й по селах, веде боротьбу зі злочинністю, спекуляцією, безпритульністю, з хуліганством і взагалі слідкує за додержанням громадського ладу. Вона веде різні розшуки громадян.

При міліції існує відділ кримінального розшуку. Він вишукує злодіїв, бере на облік непевний елемент згідно советських законів, розкриває злочини і т. п. Районове управління міліції має право арешту та слідства. Міліція наглядає за рухом та комунікацією. При міліції існує власна тимчасова в'язниця, якою також користується і районний відділ МВД, прокуратура і суд. Міліція має також пашпортний відділ; видає, продовжує й обмінює пашпорти, слідкує за порядком приписки на право проживання в даній місцевості, дає дозвіл чи відмовляє чужинцям на перебування в районі, в разі потреби виселює окремих осіб поза межі району, наглядає за мешканцями міста. В селах ці функції належать до сільрад.

При міліції в районі існує також окрема пожежна охорона. Вона підлягає начальникові райвідділу МВД. Міліція, — це самостійна одиниця, яка не підпорядкована начальникові райвідділу МВД. Але начальник МВД має право нагляду та втручання в справи міліції. Міліція і МВД взаємно співпрацюють. Головне управління міліції підлягає МВД.

Районовий суд

Районовий народний суд розглядає всі судові справи в районі, які не належать до політичних справ. Народний суд розглядає справи кримінального, злочинного і цивіль-

ного змісту. Політичні справи належать до компетенції спеціальних судів.

Районовий суд підлягає обласному суду. Склад суду — три особи. Голова суду призначений на постійно згори і два народних засідателі. Останніх вибирають на загальних зборах підприємств, колгоспів і радгоспів та інших советських установ. Перед виборами кандидатів на пости народних засідателів визначає партійна організація, а на зборах їх вибирають лише формально. Каденція їхнього урядування — два роки. В суді вони бувають на засіданнях по черзі.

Суд веде розправи закрито або відкрито. Увесь склад судового засідання такий: голова суду, два народних засідателі, секретар суду (постійний), адвокат і прокурор. При деяких судових засіданнях адвоката до суду не допускають. Бувають і такі судові засідання, на яких справу вирішує лише суд з трьох осіб, без секретаря і прокурора. Арештованих до суду приводить міліція і стереже їх під час судової розправи.

Суд має свою власну установу, в якій працюють: голова суду, секретар та діловод. При суді є також виконавці судових постанов.

Районова прокуратура

Районова прокуратура міститься в окремому будинку. Її очолює районовий прокурор, що має власне бюро, в якому працюють секретар, діловод та слідчі. По рангах бувають старші слідчі та звичайні. Районовий прокурор має право притягати до відповідальності кожного советського громадянина. Слідства ведуть слідчі й сам прокурор.

Райпрокурор мусить, звичайно, бути членом партії. Слідчі — не обов'язково. За советською конституцією

обов'язком прокурора є також наглядати за правопорядком і правильністю функціонування советських установ. Але він не має права, без відома і згоди районного партійного бюро, притягати до відповідальности членів партії. Райпрокурор завжди буває присутнім на засіданнях бюро райпарткому та на всіх пленумах і конференціях. Він працює в тісному контакті з першим секретарем райпарткому. Райпрокурор не має права втручатися у слідство і справи МВД. МВД має свою власну прокуратуру.

Районовий військовий комісаріят (райвоєнкомат)

Райвоєнкомат, — це військова установа в районі. Її очолює військовий старшина советської армії в ранзі не нижче капітана. Має власне приміщення і канцелярію. Райвоєнкомат має такі відділи: загальний, оперативний, мобілізаційний і господарський. Їх очолюють старшини в рангах не нижче лейтенантів.

Райвоєнкомат веде всю військову роботу серед цивільного населення в районі. Він покликає до армії призовників, переводить під час війни мобілізацію, бере на облік все населення, здібне до військової служби, звільняє від військової служби непридатних, або за існуючими законами.

Воєнкомат керує також працею різних військових “добровільних” товариств, як, наприклад, ДОСААФ (“добровільное общество содействия армії, авіації і флота”) та протиатомової оборони.

Райвоєнкомат підлягає штабові військової округи. Отже в областях немає облвоєнкомату. Існують військові округи, як, наприклад, Київська, Закарпатська і т. п. Їм і підлягають (штабам) райвоєнкомати. Кожний хто прибуває до якогось району на довший час мусить обов'язко-

во взятися на облік в райвоєнкоматі, так як і зголоситися в паспортному відділі міліції.

Час від часу райвоєнкомат покликає до діяльності спеціальну комісію, в склад якої входять: голова райвиконкому, начальник районного МВД, голова райпарткому або його заступник і районний прокурор як члени. Вони перевіряють усіх колишніх репресованих, що позбавлені права служити в совєтській армії, та надають їм категорію служби, на випадок війни, або дають дозвіл на службу в армії (під час війни в спеціальних карних військових частинах). Районовий військовий комісар мусить бути членом комуністичної партії. Він також буває на засіданнях райпарткому.

Районове кооперативне споживче товариство (райспоживспілка)

Райспоживспілку очолює голова, що його призначає райвиконком, за згодою райпарткому. Його не вибирають. Як правило, він мусить бути членом комуністичної партії. Він очолює райспоживспілку, яка підлягає обласній споживспілці (облспоживспілка). В районі споживспілка завідує всіма кооперативними товариствами, яких фактично немає. Вони існують лише юридично, на папері. Райспоживспілка має в колгоспах, на селах, в радгоспах і в МТС (машино-тракторні станції) свої торговельні магазини. На селах ніяких інших магазинів немає, лише магазини (крамниці) райспоживспілки. Вона має в районі власні склепи та бази, з яких одержують крам торговельні магазини в селах. В селах існують т. зв. "СельПО". Про них мова буде окремо.

Райспоживспілка має свій статут кооперації, згідно якого вона мусіла б діяти. Але на ділі вона абсолютно удержавлена й ролі, яку належить виконувати кооперації,

не виконує. Щоб стати членом споживчої кооперації, треба сплатити пайовий внесок. Ніякої заяви про вступ чи постанови про прийняття в члени не буває. Взагалі не буває ніяких загальних зборів. Райспоживспілка, — це цілковито державна установа. Члени спілки ніяких привілеїв при купівлі не мають. Той самий крам і по тій самій ціні вони можуть купити в кожній державній крамниці. Райспоживспілка займається заготівлею від колгоспів різних сільсько-господарських продуктів. Скуповує їх по державній покупній ціні, а продає населенню і тим же колгоспникам по державній продажній ціні, яка в кілька разів вища за закупну ціну. Райспоживспілка має працівників, які очолюють відділи або сектори управління: головна бухгалтерія, торговельний відділ, кооперативний відділ, відділ заготівлі продуктів, відділ постачання й утримування баз, загальна канцелярія, агенти по заготівлі, інспектора й контроль.

Районовий відділ промислової кооперації (райпромкооперація)

Відділ промислової кооперації в районі очолює голова. Райпромкооперація підлягає управлінню обласної промкооперації. Райпромкооперація об'єднує всі промислові кооперативні артїлі в районі. Це також цілком удержавлена установа. Вона творить у районі різні малі промислові підприємства, в яких працюють її члени. До неї належать такі підприємства, як “Індпошив”, що шиє одяги на замовлення; “Індвзуттяпошив” — шиє взуття, “Промартіль голярі”, “Промартіль ремонт”, “Промартіль”, що виробляє якусь пасту до взуття, щітки, свічки, мило і т. п.

Голова кооперації визначається райвиконкомом і мусть бути членом комуністичної партії. Як і споживча

кооперація, райпромкооперація має власну канцелярію, бухгалтерію, виробничий відділ, пляновика, нормувальника, касира. Всю свою продукцію райпромкооперація здає райспоживспілці, або відвантажує за наказом облпромуправління в інші області чи республіки.

Районова харчова кооперативна спілка

Харчова кооперативна спілка, — це советська установа, яка має в своїй підлеглості різні ресторани, перекусочні, буфети, чайні, будки-кіоски, продаж різних газованих напоїв, а в малих склепах — продаж горілки, вина і т. п.

Очолює районну харчову кооперативну спілку голова. Харчова кооперативна спілка має власну канцелярію. Спілка закупає у колгоспників різні сільсько-господарські продукти для ресторанів і буфетів, а також для державних торговельних установ.

Районова рада профспілок

Районовий комітет професійних спілок існує в тих районах, де розвинена промисловість. Очолює комітет профспілок голова, якого вибирають на районній конференції делегатів від низових професійних спілок. Кандидатуру на голову комітету профспілок перед конференцією обговорюють на засіданні райпарткому і ним же (райпарткомом) рекомендується. Голова обов'язково мусять бути членом комуністичної партії, й щоб мав досвід у профспілковій праці.

Районовий комітет профспілок очолює всі профспілкові організації в районі. В колгоспах профспілкових організацій не має.

Райпрофспілка об'єднує і керує працею районних

комітетів окремих профспілок, як, наприклад, “Совторгслужащих”, “Металісти”, “Будівельники”, “Медсанробітники”, “Железнодорожники” і т. п.

Короткі відомості про комуністичну партію

Комуністична партія зорганізована за статутом. Вона до 1952-го року називалася Всесоюзною Комуністичною Партією (большевиків) — ВКП(б). На ХІХ-му з’їзді ВКП(б) її статут змінено, як змінено і стару назву. Нова назва — комуністична партія Советського Союзу (КПСС). Нові назви прийнято й у всіх республіках. В Україні стара назва була — комуністична партія большевиків України (КПБУ) й її замінено на комуністичну партію України (КПУ). Комуністична партія має в Україні всю владу, вирішує про все суспільно-політичне життя, не дозволяє на творення інших політичних партій. Нова програма КПСС була прийнята на ХХІІ-му з’їзді її в 1961-му році.

Партійна схема

Найнижча партійна клітина зветься — первинна організація, або скорочено — парторганізація. Низові клітини існують по колгоспах, радгоспах, фабриках, військових частинах, школах та в усіх існуючих установах на терені ССРСР. Вони творяться за виборчим принципом. Низові клітини — парторганізації підлягають вищим партійним клітинам, які існують згідно з адміністративним поділом країни, а саме: в районах, округах (не всюди), областях, краях, республіках і в цілому ССРСР. Центральний комітет партії кожної республіки має свій осідок у столиці республіки. ЦК КПСС має свій осідок у Москві. На всі керівні посади в партії кандидатів призначає звер-

хня клітина, а нижчі своїм голосуванням їх “обирають”. Голосування відбувається не за списком, а на кожного кандидата окремо. Голосування є таємним.

Хто може стати членом комуністичної партії?

Партійний статут (устав) вказує, що членом комуністичної партії може стати кожний працюючий громадянин СРСР, який визнає статут і програму партії. Кожний член мусить виконувати всі партійні постанови, бути політично активним, втримувати контакти з масами, бути прикладом у професійній праці, вивчати марксизм, лєнізм. Кожний член партії зобов'язаний зголошувати всі недостатки в праці й прояви в суспільному житті. На партійних зборах член партії зобов'язаний визнавати свої помилки й їх засуджувати.

У комуністичну партію молодь вступає з комсомолу. Хто не був у комсомолі (це відноситься до прилучених до СРСР територій у часи Другої світової війни) спершу мусить бути кандидатом у члени комуністичної партії. Кандидатський реченець триває один рік. Такий кандидат мусить мати трьох рчителів, які мають уже трирічний партійний стаж. За рік часу кандидат мусить проявити себе на суспільно-громадській роботі й вивчити програму партії. Кандидат мусить мати сповнених 18 років життя. Коли кандидат за рік часу себе не проявив, а на те має виправдовуючі причини, тоді його лишують ще на рік часу й потім або приймають, або викидають.

Продовження кандидатського реченця, а також виключення з партії мають бути затверджені райкомом чи міськомом партії. Партійні органи змагають, щоб у ряди партії притягти здібний і авторитетний елемент.

У комуністичній партії зобов'язує сувора дисципліна, послуг. Член комуністичної партії вважається вояком

революції. Прийняття в кандидати партії ухвалює первинна організація.

Партійне керівництво

Члени комуністичної партії платять членські внески у висоті від пів аж до трьох процентів свого щомісячного заробітку. В районах і міських осередках щороку відбуваються партійні конференції, їх схвалює райпартком. Районова конференція вибирає:

1. Новий райпартком;
2. Ревізійну комісію;
3. Делегатів на обласну конференцію комуністичної партії;
4. Делегатів на республіканські з'їзди комуністичної партії в республіках.

Пленум райпарткому відбувається щомісяця.

Керівництво партії в області

Керівництво комуністичної партії в області складається з обкому, ревізійної комісії й делегатів на республіканський та всесоюзний з'їзди комуністичної партії. Члени обкому мусять мати не менше 5-тирічного стажу. Їх затверджує ЦК комуністичної партії.

Керівництво партії в республіці

Керівництво комуністичної партії в республіці вибирається на партійних з'їздах, у яких беруть участь члени і кандидати ЦК та делегати, яких обрано на районних і обласних партконференціях (подекуди й окружних). З'їзд комуністичної партії в союзній республіці вибирає центральний комітет партії, республіканську ревізійну комі-

сію і делегатів на всесоюзний з'їзд партії в Москві. На пленумі ЦК в республіках вибирають президію, в склад якої входять три секретарі.

Всесоюзне партійне керівництво

ЦК КПСС є найвищим керівництвом комуністичної партії в ССРСР. ЦК КПСС обирає з'їзд партії. Комуністична партія ССРСР за час свого існування відбула 27 з'їзди. Ці з'їзди повинні відбуватися кожних 4 роки. Всесоюзний з'їзд вибирає керівні органи компартії. Склад керівних органів КПСС ми подали на іншому місці.

Ми подали побудову партійного і державного адміністративного апарату в ССРСР у загальних рисах. В останніх часах у них могли бути зміни. Знаємо, що колгоспи тепер “укрупнені”, тобто що до одного колгоспу належать кілька сіл. Але все нами подане в основі відповідає дійсності. Це українцям, які народжені на чужині або декому з тих, хто молодими виїхали на чужину, дає можливість виробити собі з цього свій власний погляд на структуру Советського Союзу, — поневолювача українського народу.

МОСКОВСЬКА ІМПЕРІЯ ЗА ЧАС ГОРБАЧОВА

Живемо на чужині, але стараємося слідкувати за всіма подіями на нашій, українській землі. Хочемо знати, в яких умовах перебуває наш народ. Також слідкуємо за розвитком подій, які відбуваються у цілій московській імперії. Дуже тяжко на чужині виробляти погляд на

життя та на всі процеси, які проходять у Московській імперії. Невелика кількість українців на чужині стало цікавиться і має доступ до переконливих джерел про становище в СРСР.

Після Другої світової війни, а зокрема в час “холодної війни” на Заході почали творитися різного роду заклади вивчення СРСР, які в загальному окреслили це як “совєтознавство — советознавці”. В теперішній же час в ряді держав “советознавством” займаються при університетах. “Советознавцями” стали в першу чергу науковці й публіцисти, які походять з середовищ російської еміграції. Потім до них приєдналися всі російські дисиденти. У кожній західній державі були свої національні науковці й публіцисти, які займалися советознавством, і вони поширили засяг своєї праці.

Слабою стороною тих советознавців є, що:

а. вони свої матеріали, свої інформації, а на тому будують і свої знання, черпають із советських офіційних джерел, таким чином дають свою інтерпретацію, опираючись головню на все російське;

б. російського походження “советознавці” запопадливо все висвітлюють червоно-московський режим для Заходу так, щоб переконати в інтернаціональності його, який, мовляв, поневолює також і російський народ. Вони промовчують, що червоно-московський уряд опирається в своїй імперіялістичній діяльності виключно на російський народ та прихвостнів з інших народів. Коли б не було російського “інтернаціоналізму”, коли б не було російського імперіялізму-мілітаризму, не існували б “уряди”, насадженні росіянами, в Києві, Варшаві, Софії, Будапешті, Східньому Берліні, Празі, Тбілісі чи Таліні, або в інших “соціалістичних” республіках. Західні советознавці ніяк не збагнуть духовости російського народу, який є опорою советської влади.

Українців, які з власного досвіду добре обізнані і знають червоно-московський режим, на чужині стає щораз менше. Молоді ж українці, зокрема професори, в більшості перебувають під впливом тих чужинецьких советознавців, які опановані русофільськими поглядами. Ми ж, застановляючись над природою влади, яка панує над нашим народом, маємо на увазі, що червоно-московський режим вже ось 70 років формує свій світогляд всіх громадян імперії, висувуючи вчення Леніна, який залишив нижчі моральні засади, ніж їх мають українці й весь Західній світ.

На III-му з'їзді комсомолу 1920 року Ленін проголосив, що комуністи не признають моралі, яка прийнята людством. Ленін сказав, що “наша мораль цілковито підпорядкована інтересам клясової боротьби пролетаріату”. (Ленін, том 41, стор. 309). На XXV з'їзді Л. Брежнев на тему моралі говорив так: “Моральне в нашому суспільстві все, що служить інтересам комунізму” (“Правда”, 25.2.1976 р.). Ми знаємо, що коли Л. Брежнев був першим секретарем ЦК КПСС, а Ю. Андропов його головою КГБ, вони запроторювали в психіатричні лікарні зовсім здорових людей лише за те, що ті люди не погоджувалися з політикою комуністичної партії. І погляд брежневих та андропових поширювали з Москви як високу мораль, бо то, мовляв, потрібне для інтересів компартії.

На засадах комуністичної “моралі” Ленін вказував як треба поводитися в політичній діяльності: “Треба вміти піти на будь-які жертви; на випадок потреби — на хитрощі, викрутаси, нелегальні прийоми, промовчати, приховати правду” (Ленін, том XXV, третє видання, стор. 199). Бачимо, як Ленін вчить при комуністичній “моралі” поступати, йти на хитрощі, приховувати правду. За 70 років червоно-московської влади в усій імперії, а отже й на нашій Батьківщині, виховано людей із двома облич-

чями, бо ж вчать як говорити неправду. Тих Ленінських вказівок увесь час дотримується ЦК КПСС у своїй зовнішній та внутрішній політиці.

У вченні Леніна говориться: “Москва, як центр світового комунізму й світового комуністичного руху, всі свої матеріальні середники спрямовує на перемогу комунізму в цілому світі” (Ленін, том XXIII третього видання, стор. 232-233). Ці напрямні Леніна ЦК КПСС старається послідовно проводити в життя. У червні 1983 року на ідеологічному пленумі ЦК КПСС обговорювали пляни боротьби з західними державами. Довголітній голова КГБ, а потім перший секретар ЦК КПСС на тому пленумі говорив: “Іде боротьба за розум і серця мільярдів людей на планеті. Майбутнє людства залежить у немалій степені від вислідів в цьому ідеологічній боротьбі. Особливо важливо вміти довести у винахідливій формі переконливу правду про соціалізм і провадження мирної політики” (“Правда” за 16.6.1983 р.). В словах Ю. Андропова криється ленінське приховати правду й піти на хитрощі, повільно шукати “переконливих” слів. А чому ж не відкрити границі СРСР і показати світові свій соціалізм?

Із західних політиків на вислови Ю. Андропова звернула увагу прем’єр міністрів Англії М. Течер: “Ідеологічну боротьбу за серця й уми людей виграє Захід. Але щоб цю боротьбу виграти, треба працювати та боротися і знати, як цю боротьбу з Москвою виграти та провадити. В цій боротьбі треба вказувати на дійсність в СРСР, а не критикувати їхньої ідеології.”

Андропов не належав до теоретиків, а — до стратегів. Він удосконалював нові стратегічні пляни розкладу некоммуністичних держав, щоб без війни опанувати ними. КГБ під керівництвом Андропова розбудував у всіх країнах світу велику інфільтрацію агентів і диверсантів, що давало змогу Москві провадити на Заході різні демонстрації,

поширювати дезінформацію. До інфільтрованих Московою організацій належать:

1) Російська православна церква й її роля у Світовій Раді Церков (при допомозі Російської православної церкви під керівництвом патріярха Пімена в церковних колах Заходу Москва добилася більших успіхів, ніж її міністерство закордонних справ),

- 2) Всесвітня федерація професійних спілок,
- 3) Всесвітня рада миру,
- 4) Міжнародна федерація жінок,
- 5) Всесвітня федерація демократичної молоді,
- 6) Міжнародна Конференція за роззброєння.

За часів Андропова окрема увага московської агентури на Заході була звернена на керівних діячів, політиків, журналістів. Комуністичні партії всіх країн отримали напрямні вказівки посилити свою діяльність у середніх школах і університетах та досягнути впливів у радіо й телевізії. КГБ за часів Андропова зробив свій великий вклад у розбудову міжнародного тероризму (читай С. Мечника "В затяжній боротьбі", Українське Видавництво, Мюнхен, 1983 р., стор. 85-90).

Кремлівські пляни опанування світу, напружена ідеологічна боротьба коштують Москві величезні суми грошей. За американськими даними, річно Москва видає на Кубу три мільярди доларів. До того додаються видатки на Нікарагуа, Гондурас, в Африці на Анголу й Етіопію, в Азії на В'єтнам і Афганістан. Це також грубі мільярди доларів. Крім того не забуваймо про фінансування Московою комуністичних партій у всіх країнах світу, фінансування шпигунства й інфільтрації агентурою. А великі видатки на озброєння й армію! І все це коштом працюючого народу та грабуванням природних багатств, в тому числі й нашого народу та нашої землі.

Поряд з цим у партійному апараті Советського Сою-

зу згори вниз розцвіли корупція, надуживання владою й алкоголізм. Швагер Брежнєва генерал КГБ Семен Цвигун поповнив самогубством, а пізніше міністер внутрішніх справ ССРСР армійський генерал Щелков відібрав собі життя, дочку Брежнєва виявили як спекулянтку брилянтами, весною 1987 року заарештували зятя Брежнєва, заступника міністра внутрішніх справ ССРСР. Поруч із алкоголізмом і корупцією витворився в ССРСР дух зневіри і занепаду. Советська промисловість і далі випускала низької якості товари. Сільське господарство, яке має 232 мільйона гектарів орної землі й на якій працює 27 млн. людей, і далі не може забезпечити хлібом населення Советського Союзу. Роками, рік-річно ССРСР купує зерно в США, Канаді, Аргентині й Австралії. На західньому ринку Москва раніше продавала річно 90 тонн золота, а ось кілька років останнього часу продає вже по 300 тонн золота. Не забуваймо при цьому, що це золото видобувають советські раби, в'язні комунізму без жодної оплати труда.

10-го листопада 1982 року перший секретар ЦК КПСС Л. Брежнєв помер. На його місце було обрано Ю. Андропова, який від 1962 року до кінця 1982 року був головою КГБ. Від кінця 1982 року до початку 1984 року Ю. Андропов був першим секретарем ЦК КПСС (помер 9-го лютого 1984 р.). На першого секретаря ЦК КПСС, тобто на місце Ю. Андропова, 13-го лютого 1984 року було обрано Константина Черненка, який при владі пробув усього 13 місяців, в тому ж півроку хворів. 11-го березня 1985 року на пост першого секретаря ЦК КПСС було обрано Михайла Горбачова.

Перебравши владу, Ю. Андропов почав заводити порядки, щоб запобігти швидкому розкладові їхньої системи. Він звільнив з праці декількох коруптних міністрів, почав “заводити дисципліну”, потворив групи з

чекістів та комсомолців, які нищили і перевіряли людей, “чому вони не працюють”? Виходило, що Андропов мав уже підготовлений плян “оздоровлення” системи. Але його смерть перервала реалізацію пляну. К. Черненко за час свого 13-місячного урядування нічого не зробив, про що можна б було говорити. Після смерти К. Черненка Михайло Горбачов почав продовжувати заводити “нові порядки”.

М. Горбачов був висуванцем Юрія Андропова, тобто КГБ; див. про нього у “Шляху Перемоги”, а потім у книжці С. Мечника “Люди, роки й події” (Українське Видавництво, Мюнхен, 1986 р., стор. 277-280). При перебранні влади М. Горбачовим у складі політбюро ЦК КПСС бачимо таких чекістів-КГБістів: маршал Віктор Чебриков — голова КГБ, міністер закордонних справ Шеварднадзе — генерал КГБ в Грузії, Алєєв — генерал КГБ в Азербайджані, Вороніков — колишній посол ССРСР на Кубі, а в дійсності резидент КГБ на Південну Америку. В найвищих колах московської влади КГБісти, на чолі з М. Горбачовим, створили загострення політичного режиму. Горбачов перебрав владу в такому стані:

1. корупція в компартійному і державному апаратах згори до низу;
2. населення ССРСР не вірить ані компартії, ані урядові;
3. не має віри в комуністичні ідеї;
4. молодь не хоче вивчати ленінізм, не має охоти працювати в комсомолі;
5. інтелігенція тікає від політичної та громадської праці, виявляє незадоволення;
6. в Україні, Прибалтицьких і азійських республіках через тиск русифікації наростає невдоволення.

З агентств “Франс Пресс” та “ДеПеА” в 1984 році стало відомо, що співробітники Сибірської секції Академії

наук СРСР опрацювали для ЦК КПСС таємну інформацію про розміри алкоголізму в Советському Союзі. В тому документі говориться, що в 1980 р. в СРСР офіційно було зареєстровано 40 мільйонів алкоголіків і п'яниць. Кожний шостий мешканець Советського Союзу є алкоголіком. Науковці ствердили, що в 1982 році серед новонароджених дітей 16,5% є недоумкуватих; кожна шоста дитина ненормальна. В згаданому документі є звернення до компартії, щоб увести рішучі протизаходи, бо інакше в 2000 році в СРСР буде 80 мільйонів алкоголіків, 65% людей будуть нездібними до праці. Науковці вказали, що російська нація занепадає і не спроможеться себе оборонити.

Видана в 1977 році "Українська радянська енциклопедія" дефініцію алкоголізму подає так: "Алкоголізм як соціальне явище, породжене з експлуататорської системи". Наші видання завше твердили, що червоно-московська система силою насаджена нашому народові й є експлуататорською.

Від 25-го лютого до 6-го березня 1986 року в Москві відбувався XXVII-й з'їзд КПСС. На тому з'їзді М. Горбачов сказав: "Стоїмо перед серйозною перебудовою соціалістичного господарства, початок якої ми вже зробили, перебуваємо на півдороги й ідемо впевнено крок за кроком вперед." Горбачов продовжує почату Андроповим боротьбу за оздоровлення партійного та державного апаратів. Він почав усувати старих здегенерованих партійних функціонерів, а на їхні місця ставить молодших. Горбачов почав боротьбу за "піднесення моралі громадян", за покращення економічного стану та за кращу якість продукції.

Під впливом советської пропаганди та дезінформації на Заході почали поширюватися вістки, що М. Горбачов впроваджує політичну перебудову та переходить на демо-

кратичний устрій. Давно відомо, що советська пропаганда надуживає словом “демократія”, а західній слухач хоче таке чути, тому наївно сприймає те за чисту правду. Одночасно советська пропаганда М. Горбачова виставляє як миротворця, який хоче роззброїтися. А в дійсності всі Горбачовські пропозиції про роззброєння є нічим іншим, як уже згаданими ленінськими хитрощами та викрутасами.

Горбачов змагає здобути на Заході довір'я, найновішу технологію і капіталовкладення. Західні засоби інформації так захопилися горбачовськими “реформами”, що не звернули уваги на інші потягнення московського режиму.

Московський уряд в Аргентині, в провінції Ля Пампа на границі провінції Неукен на берегах ріки Кольорадо закупив велику площу землі й розпочав підготовку будувати фабрики для виготовлення замороженого м'яса при модерній інсталяції та фабрики шкіри. Советські фірми підготовляють будову каналу, щоб рікою Кольорадо можна мати сполучення з Атлантийським океаном. Не має сумніву, що це робиться з агресивних намірів, робиться для опанування Південної Америки.

19-го листопада 1986 року “Верховний совет” СРСР схвалив закон “про індивідуальну трудову діяльність”. Цей закон увійшов у силу з першого травня 1987 року. На Заході цей закон почали коментувати з того погляду, що дозволяються, мовляв, приватні варстати, майстерні; ніби Горбачов впроваджує зміни. Однак цей закон говорить, що приватно можна мати майстерню (швецьку, кравецьку, авторемонтну), але після відроблення нормального обов'язку праці. Інформації, які ми маємо з України, говорять, що такі приватні майстерні в СРСР вже роками працювали “на чорно”. Тепер їх “легалізовано” законом, щоб платити державі податки.

В січні 1987 року відбулося пленарне засідання ЦК КПСС. 27-го січня з кількогадинною доповіддю виступив М. Горбачов і скритикував советську систему господарювання. Горбачов підтвердив усе те, про що наша націоналістична преса твердила давно. В червоно-московській імперії стало традицією, що першого секретаря при владі розхвалюють як “генія”. Помер же той “перший секретар”, уже звинувачують його за всі гріхи і недотягнення в советській системі. Так було зі Сталіном, Хрущовим, а тепер із Брежнєвим. Річ ясна, що М. Горбачов людина молода. Він не належав до керівництва за часів Брежнєва. Отже Горбачову легко всю вину приписувати минулому і наголошувати, що тепер “перестройка і гласність” направлять положення. Горбачов свою “перестройку” назвав “революцією”, яку треба довести до кінця. Знаємо, що така перебудова згори не принесе користи низам.

У промові Горбачова також сказано:

а) зовнішня політика СРСР не буде мінятися;

б) в дипломатичному корпусі проводиться реорганізація й оновлюється керівний склад людей. Теперішній міністер закордонних справ (колишній генерал КГБ) підготував кадри молодих дипломатів із чекістів з симпатичними обличчями, зі знаннями кількох чужинецьких мов і своїм артистичним поведженням мають на Заході осягати довір'я та виконувати шпигунські завдання;

в) Горбачов ствердив, що чекісти-КГБ мають загартованих і професійно підготовлених людей, які розкриють і рішуче знищать усі ворожі заходи;

г) советська армія виконає свій “інтернаціональний” обов'язок.

В доповіді М. Горбачова на пленарному засіданні справи висвітлено ясно, тобто що ніякої зміни в політиці Москви не буде. Горбачов раз-по-разом покликався на

Леніна, як це перед ним робили Сталін, Маленков, Хрущов, Брежнев і Андропов.

Горбачов говорить про перебудову соціалістичного господарства, веде боротьбу з пияцтвом і порушниками, які належать до корінного кола комуністичної партії СРСР. Горбачов вимагає від працюючого народу дисципліни та більше праці, щоб вирівняти те, що пропили і розкрали його партійні товариші. Горбачов не проповідує, що в усьому винна комуністична система, яка дає можливості до надужиття, злодійства, шахрайства. На протязі 69 років доведено нежиттєздатність цієї системи, яку треба змінити. Ще до війни 1939 року в СРСР була поширена анекдота, що “блат сильніший від наркома; хабарництво має більше сили, ніж міністер”.

М. Горбачов почав наголошувати “перестройку, гласність, демократію”. “Перебудова” про все говорити відкрито. “Демократію” він розуміє на свій лад, і говорити про все відкрито в СРСР неможливо. Горбачов сам говорить лише про те, що йому вигідне, а про все інше промовчує. Майже сімдесят років компартія вчила як застосовувати і говорити неправду, як іти на “викрутаси”. Отже це картина розкладу комуністичного суспільства. В 1986 році сам М. Горбачов поширив неправду в інтерв’ю, яке він дав французькій комуністичній газеті “Юманіте”, бо він тоді сказав, що в СРСР не має політичних в’язнів.

Ще один приклад про моральний бік московської імперії. Пресовий орган ЦК КПСС газета “Правда” з 9-го лютого 1987 року подав, що партія на цілому терені СРСР має створити “органи народного контролю”, які начислюють 4600 комітетів, що творять понад мільйон груп, в яких зайнято “працею” близько десяти мільйонів контролерів. Контролери, як виходить із статті, працюють незадовільно. Отже маємо, — партія контролює, а їй до дис-

позиції КГБ, дружинники, міліція і десять мільйонів контролерів. І всерівно панує в Советському Союзі хаос та неймовірний визиск трудового люду.

Злочинне поводження північного окупанта з атомовою електростанцією в Чорнобилі створило чергову трагедію нашому народові. Постає питання: навіщо на густо заселеній Україні так багато атомових електростанцій? Атомові електростанції вже є в Чорнобилі, Рівному, Донецьку, Хмельницькому (Переяслав), Миколаїві, а в процесі будови біля Одеси та Запоріжжя.

Горбачов вважає, що національна політика СРСР є принципом, який не підлягає ніяким змінам. Уложений комуністичною партією курс русифікації неросійських народів іде своїм шляхом кремлівського пляну і здійснюється він російськими нацистами. Відомо, що заворушення в Казахстані в грудні 1986 року мали національний ґрунт.

Заклики Горбачова до “гласності” підсилюють відвагу поневолених народів сміліше висловлювати погляди проти русифікації. Голоси з Білорусії, Прибалтики, Кавказу, Середньої Азії, України доводять, що курс русифікації не міняється. І поневоленим народам доводиться боротися за свої національні ідентичності в жорстоких умовах червоного терору.

У грудні 1986 року відбувся з'їзд Спілки письменників України, на якому почуто ряд голосів в обороні української мови. Потім на сторінках українськомовних видань появилися голоси, в яких вимагається в межах советського законодавства виправити русифікаційний курс. Цей процес шойно починає розгортатися і над ним доведеться зупинитися нам пізніше.

В Києві видають тижневик “Культура і життя”, в якому за першого лютого 1987 року подається, що “Колегія Міністерства Культури УРСР затвердила заходи посиленого патріотичного та інтернаціонального виховання мо-

лоді”. Російські расисти свою русифікацію називають “патріотичним інтернаціональним вихованням”. Таким чином, з повищого видно, що в російських колах робляться заходи для скріплення дальшої русифікації.

На Україні, щоб відвернути увагу від російської розкладової гнилизни, за вказівками Москви комуністичною верхівкою робиться штучна напруга “розшуків за воєнними злочинцями”. “Вишукують” прізвища осіб, які нібито за гітлерівської окупації служили у війську або поліції, навколо тих прізвищ піднімається пропагандивний галас і репетування. Найчастіше у “воєнні злочинці” потрапляють ті, хто бороня проти гітлерівської і московської окупацій. Цими цькуваннями московська пропаганда змагає до впровадження серед поневолених народів баламутства і з членів ОУН робить “воєнних злочинців”. Советські газети українською мовою дуже багато місця присвячують оплюгавлюванню націоналістів. Статті друкуються під такими заголовками, як “Молодь і сучасна ідеологічна боротьба”, “Форми і методи ідеологічних диверсій західних спецслужб”, “Український буржуазний націоналізм” і т.п.

Під впливом советської дезінформації на початку 1987 року на Заході ширилося багато чуток вісток, що в ССРСР підготовляється велика амнеція для політичних в’язнів. У січні та лютому 1987 року стало відомо, що декого з в’язнів уже звільнили. Але знаних українських прізвищ не було серед звільнених. У Відні перебував міністер юстиції РСФСР, який на питання журналістів подав таку відповідь: “Кожний із сьогоднішніх звільнених звертався до президії верховного совета з заходами про помилування, засудив свою попередню діяльність і зобов’язався в майбутньому не порушувати советських законів” (Радіо “Свобода” 9-го і 10-го лютого 1987 р.).

Прохання про “помилування” українські патріоти не

писали і не подавали і не каюлися. Юрію Шухевичу КГБ вже давно пропонував засудити діяльність свого батька ген. Т. Чупринку, головного командира УПА. Ю. Шухевич вибрав шлях неволі, став інвалідом, але не став зрадником. Знаємо, що останніми роками КГБ замучив українських політичних в'язнів: Олексу Тихого, Юрія Литвина, Василя Стуса, Анатолія Марченка. Але скільки КГБ замучив українських політичних в'язнів, прізвища яких нам невідомі!

В грудні 1986 року звільнено з ув'язнення польського походження, російського виховання Ірину Ратушинську, яка жила в Україні, і потім виїхала до Англії. В Англії вона заявила, що в СРСР є, приблизно, 4,5 мільйони в'язнів, які перебувають в тюрмах і концтаборах. Голод, холод, побиття і виснажуюча праця спричинює серед в'язнів високу смертність. Але КГБ стало дбає, щоб забезпечувати імперію рабами для безплатної праці та усувати з верхні політичних противників.

Московська газета "Правда" за 17-го квітня 1987 року помістила промову М. Горбачова на з'їзді комсомолу. В тій промові Горбачов сказав, що його перебудова охоплює "економіку, культуру, соціальну галузь, життя партійних і громадських організацій та трудових колективів". Він у цій же промові ясно сказав: "У нас немає політичних противників і немає політичної опозиції, є лише труднощі." Серед алькоголіків і пияків та хабарників не має політичних противників і опозиції, а є лише труднощі.

Колишній посол СРСР в Західній Німеччині Фалін, який сьогодні є директором агенції "Новості" на запит німецьких журналістів щодо "перестройки" відповів: "Як хтось сидить біля хорошого торта і цей торт хочуть від нього забрати, то він буде незадовільним."

29-го червня 1987 року в Москві відбулася "сьома сесія Верховного совета СРСР", якою прийнято закон про під-

приємства. Закон зобов'язує, щоб підприємства мали широкі права, щоб підприємства були рентабельними, неплатні підприємства об'єднати з платнішими або зовсім ліквідувати. Все це робиться з метою поправити катастрофальний стан господарства, підвищити економіку, усунути неробство, пияцтво і хабарництво, але не змінити політичного устрою. На сесії "Верховного совета" голова совета міністрів СРСР Рижков сказав, що "перестройка" є прямим продовженням "великого жовтня".

Советська пропаганда і дезінформація своїми каналами на Заході почали підсувати, що ніби в СРСР Горбачов проводить політичні зміни і запроваджує демократію. Перші місяці 1987 року для советської пропаганди на Заході були дещо успішними, але зараз на Заході все більше і більше критичних думок до всього, про що говорить Горбачов. Широко розголошувані "перестройка і гласность" конечно потрібні, коли треба міняти старих хабарників і партійних дегенератів. Про них треба відкрито говорити і правдиво вказувати на їхні злочини.

Але нарід по-своєму інтерпретує і пояснює "гласность". Відкрита критика zdeгенерованих типів мусить перейти до критики системи і ідеології московського режиму. На що Горбачов і ціле політбюро ЦК КПСС ніяк не погодяться і на тому "гласності" кінець. Михайло Горбачов проводить у дію плян ще Ю. Андроповим опрацьований і започаткований, а підтриманий КГБ.

Все ж народи в московській імперії, а в тому числі й наш великий український нарід зуміють в цій боротьбі партійних комуністичних скорпіонів досягнути щось корисного і для себе. Так було після Сталіна, після ліквідації Берії, в час боротьби за владу "з антипартійною групою", після усунення Хрущова. Також тепер буде ряд віддушів, які можуть бути корисними для народів. Боротьба між компартійцями показує правдиве обличчя комуні-

стичної партії, з чого наш нарід робить свої висновки, вчиться і набирає досвіду.

Червоно-московська імперія від початку свого існування має в своєму змісті аморальні та злочинні елементи. В імперії керівники комуністичної партії постійно плекали між собою злобу, ненависть і себе взаємно поборювали та винищували (ліквідували). На аморальних основах держава не може нормально існувати і розвиватися. Аморальна держава послідовно йде шляхом неправди, а при тому розкладається і прямує до упадку. Отже комуністична держава йде в одному напрямку, з якого комуністичні керівники нездібні зійти чи звернути набік. Злочинні основи ленінізму для комуністичної верхівки є гіпнозою, від якої вони неспосібні визволитися.

ГЛАСНІСТЬ

Як М. Горбачов перебрав владу першого секретаря ЦК КПСС і почав заводити нові порядки, то це спершу назвали: “реформами”, “революцією”, а потім почали широко вживати “перестройку” (“перебудова”). За деякий час потому почали вживати “гласність”. Про “гласність” на Заході почали говорити з захопленням, коли на пленарному засіданні ЦК КПСС 27-го січня 1987 року М. Горбачов скритикував советське господарство.

Правду сказавши, що до цього часу ніхто з високопоставлених вождів у Москві так гостро не критикував советське господарство. Горбачов же міг собі дозволити таку критику, бо він людина молодшої генерації й за минуле комуністично-російське господарювання ніякої відповідальності не міг нести. Горбачов знає, що нарід бачить усе недобре в советській системі, а в тому і в господарстві-економіці. Щоб захопити людей новими надіями

на краще, треба хоча для позірности все старе і недоречно скритикувати.

У Горбачовській критиці минулого й у наголошуванні “гласності” журналісти та політики на Заході почали вбачати навіть таке, про що М. Горбачов навіть і не думав говорити. Говорити про демократизацію СРСР не було й нема ніяких підстав. А про “демократизацію” СРСР на Заході зарепетували не лише політики чи окремі міністри кабінетів, а навіть голови держав. З цього видно, що советська пропаганда і дезінформація зі своїми завданнями на Заході краще справляється і має більше успіхів, ніж у середині своєї рабовласницької імперії.

Що ж воно таке “гласность”? Це мало б означати відкритість, відвертість. Тобто комуністична партія й уряд Советського Союзу, на чолі з Горбачовим, говорять перед народами СРСР про все, що роблять і плянують, відверто, відкрито. А як воно в них у дійсності є? Чи подали в СРСР хоча який раз через пресу, або радіо, або телевізію, як відбуваються наради політбюро ЦК КПСС? Як на тих засіданнях відбуваються дискусії чи суперечки над тим чи іншим питанням? Такого ще не було. А на Заході кожний громадянин може спостерігати за дискусією чи суперечками між вибраними суспільством політиками, членами кабінету, міністрами. На Заході кожний громадянин у курсі справи господарства, бо тут дійсно існує гласність та ще і на широку ногу. В Советському Союзі комуністична партія й уряд критикують пияцтво, хабарництво, злодійство, нехлюйство. Але це супутництво большевицького режиму критиковали в СРСР і раніше. То де ж тут гласність? Подають у советській пресі, що впав і розбився літак, чи пішов на дно якийсь нехлюйно збудований росіянами пароплавчик. І це треба вважати за “гласність”? Ні, це ніяка гласність.

У червні і липні 1987 року весь світ (разом із советсь-

кими керівниками і кагебістами) стежив по радіо чи телевізії, в пресі, як американська сенатська комісія розпитувала членів уряду США і самого Президента Роналда Рейгана: чи вони справедливо повелися супроти американського народу, торгівлею зброєю Іранові та допомогою повстанцям проти комуністичної зграї в Нікарагуа? Оце є гласність! Але в Москві воліють про такі методи гласності навіть не заїкуватися.

Безперечно, те що М. Горбачов розповідає, критикує, реклямує, корисне. Наш і взагалі всі народи СРСР використають для полегшення свого невідрадного життя у московській неволі. Горбачовська “гласність” має свої границі. Поза ними багато чого не дозволяється говорити. Отже тут уже кінець навіть куцій “гласності”. Неможна ж мати революційности, демократизації, відвертости, — замовчавши, що все лихо має корінь у комуністичній ідеології, у вченні марксизму-ленінізму. Недовго доведеться чекати, коли тільки гласність-відкритість дійде до джерел, з яких витікає кричуща несправедливість, і тим більше загрожена ідеологія комуністичної партії, КГБ відразу ж все вложить у приписані тією ж самою “гласністю” границі.

Українець, який пережив і знає про всі практики і вправи червоно-московського знуцання над ним: національну дискримінацію, соціальну несправедливість, — часто дивується що в різних країнах світу є люди, які вірять у ширену Москвою пропаганду, стають членами комуністичної партії й виконують вказівки, які дає компартія ЦК КПСС. Щоб зрозуміти такий нонсенс, треба знати про нещасливу долю тих нещасних людей.

Візьмімо життя в Аргентині, Бразилії, Парагваї й ін-

ших країнах Латинської Америки. Ознайомившись із тамтешнім життям, ми до певної міри напевно зрозуміємо тих людей, які живуть у нужді-злиднях, їх на кожному кроці соціально кривдять, вони бачать несправедливість, корупцію. У тих злиденних умовах ті люди втрачають віру в Бога, віру в справедливість.

У таких несприятливих умовах тим спраглим кращого життя людям підсувають комуністичні ідеї, вдало припаровані гасла, якими вказують на злиденну дійсність, у якій вони живуть, не без підставно вказують на поведінку і життя багатів. Чому ж ті люди в розпуці та безнадії не мали б вірити комуністичній пропаганді, яка висвітлює комуністичні ідеї лише в рожевих фарбах? Злидареві й на думку не приходить, як ті рожеві комуністичні ідеї запроваджено в практичному житті в СРСР.

За соціальні злидні й дискримінацію людини людиною головну вину несуть багаті, які зовсім несвідомо допомагають Москві поширювати її впливи, організувати комуністичне підпілля, творити терористичні групи та підготовляти перебрання влади комуністами. Захланність збагачування коштом визиску бідних людей відбирає в багатів спроможність логічного міркування, що своїм несправедливим поводженням не хотять бачити, що своїм нелюдям господарюванням вони викликають і поглиблюють до себе та своїх рідних ненависть і злобу бідних і тим самим приготовляють для своїх дітей нещастя.

В країнах Латинської Америки Москва своїми платни-ми функціонерами непослабно поглиблює клясову боротьбу та пропагує і провокує фізичне нищення “капіталістичної кляси”. Покликаючись на практику в країнах Південної Америки, комуністична пропаганда в СРСР робить напади і на революційну ОУН, тобто ніби й ОУН прагне запровадити в Україні “капіталістичний лад, на

зразок країн Латинської Америки”, а це, мовляв, те саме, що і “буржуазний лад”, а отже члени ОУН, — це й є “буржуазні націоналісти”. Про соціальну програму ОУН московські посіпаки не згадують ані словом.

В останньому столітті всі Церкви не виступили на захист соціальних справедливостей і належно не зап’ятували поведінки визискувачів-багатіїв. В авангарді оборони соціальних справедливостей повинна була стати Католицька Церква, яка вважається духовою твердиною проти ширення атеїзму. На це питання належну увагу звернув Папа Іван-Павло II. Він відвідував країни, в яких панує визиск і несправедливість. Тут Папа вказав на несправедливості й зап’ятував їх.

Заслаба активність Церков на оборону бідних, на захист соціальних справедливостей створювала враження якогось неутралітету. А тимчасом комуністична пропаганда навітлювала так, що лише одна Москва чатує в обороні бідних у всьому світі. Церква ж, мовляв, зайняла позицію по стороні багатих, заможних.

Коли кожний християнин додержувався б вчення Христа, то не було б визиску і соціальної несправедливості. Це питання Церква повинна постійно виправляти. Маємо справу з ворогом, світоглядového ворога, з яким треба змагатися всім, але не обмежуватися лише твердженнями, що поширюється зло і так не може бути, бо це не принесе ніякої розв’язки.

В росіян поширене, прищеплене згори, переконання, що вони мають “виконати велику місію визволити весь світ”. Але ніде не говориться, хто саме бажає їхнього “визволення”. Українці це “визволення” білого і червоного російського сусіда-“брата” добре відчували на власній шкірі. Те російське “визволення” нашому народові дорого коштує. З панівною ролею росіян те “старшобратнє визволення” уже добре відчували на собі: поляки, угорці, чехи, слова-

ки, болгари, прибалтицькі народи, східні німці.

Тепер польський нарід проходить уже політичну школу. Треба сподіватися, що молоде покоління в Польщі навчиться вже нового, добре зорієнтується в ролі “старшого російського визволителя”. Для українців це дуже важливим є, щоб польський нарід збагнув значення свого українського сусіда. Свого часу правильно оцінив великий польський поет Адам Міцкевіч, так висловлюючись: “Як не бендзе вольней України, то не бендзе вольней Польскі”.

Француз, англієць чи американець ще не освідомили собі червоно-московської діалектики, за якою треба вміти переконливо твердити, що біле не є білим, лише чорним; треба вміти терпеливо слухати неправду і голосно плескати в долоні, напускаючи переконливий вигляд, що то одинока й виняткова правда. Треба вміти приховати свою злобу і ненависть до комуністичної партії, а штучно назовні показувати свою “любов і пошану” до неї.

Західні комуністи, як югослави, італійці, еспанці, французи й інші, які мали безпосередній контакт із комуністичним вченням у Москві й побачили на практиці його застосування в ССРСР, відхрещуються від такого вчення та створили свій “єврокомунізм”. Китайські комуністи в Пекіні також пішли своїм шляхом. Комуністична релігія московських большевиків розпадається на секти. Лише в Московській імперії провідна сила російського нацизму та терор держать поневолені народи під своїм пануванням. Коли б не брутальна сила московських армій, то поляки, угорці, чехи, словаки, східні німці, болгари також пішли б своїм шляхом.

В самій есесерівській імперії вчення Маркса-Леніна та “мудрої” комуністичної партії довело до зневіри й духової кризи. В кожній царині життя в ССРСР виявився занепад. Економічний стан країни жалюгідний. Комуніс-

тична “еліта” в Советському Союзі, яка має владу в своїх руках, виявилася розпияченою, розпустною і корупційною. В народі ще сильніше недовір’я до комуністичної партії й советського уряду. Всьому цьому вже раніше Ю. Андропов поробив запобіжні заходи, які тепер продовжує М. Горбачов під галасливими “перестройкой” та “гласністю”.

Тепер на провідні пости в комуністичній партії та советському уряді висувають молодших комуністів, які народові ще мало відомі своєю здеморалізованістю. Говорять про “демократію” з метою зацікавити цим ширші кола народу в Советському Союзі й капіталістів на Заході, щоб якось поправити зруйновану економіку.

Але духовий стан у комуністичній партії й далі задушливий, бо ж і далі все опирається на Ленінському комуністичному вихованні, яке вчить крутітству і прихованню правди. Виховану в такій атмосфері людину з подвійним обличчям для панування над іншими жодна влада й ніяка Горбачовська “перестройка” вже не змінить.

10-го вересня 1987 року в 110-ту річницю народження Леніна в Москві з доповіддю “Великий приклад служінню революційним ідеалам” виступив голова КГБ маршал В. Чебріков. Щодо питання “перестройкі” він сказав:

“В теперішній час органи державної безпеки одним із головних своїх завдань вбачають у тому, щоб максимально сприяти успішному розвиткові процесу перебудови в нашій країні. Також самі органи КГБ перебудовують свою діяльність, удосконалюють форми і методи праці. Їхня діяльність суворо відповідає конституційним нормам і органічно вписується у процеси розвитку соціалістичної демократії.” А далі: “Зараз західня реакція намагається використати з підривною метою в СРСР процес удосконалювання советської демократії, який (процес) послідовно розвивається. Спеціальні служби імперіалі-

му намагаються нащупати нові лазівки для проникнення в наше суспільство, подають цілеспрямовані й диференційовані впливи на різні групи населення ССРСР з метою накинути советським людям буржуазне розуміння демократії, вивести процес підвищення соціально-політичної активності трудящих із-під впливу партії, розколоти монолітну єдність партії й народу, насадити політичний і ідеологічний плюралізм...” І ще далі: “Необхідне ясне розуміння того, що перебудова в нашій державі й суспільстві здійснюється під керівництвом комуністичної партії в рамках соціалізму й в інтересах соціалізму. І цей революційний процес буде надійно захищений від будь-яких підривних підступів!”

ВАГА “КОМІТЕТУ ГОСУДАРСТВЕННОЙ БЕЗОПАСНОСТІ” (КГБ)

На підставі зібраних інформацій в минулому, ми твердили, що М. Горбачов висувався наверх при сприянні йому Ю. Андропова та КГБ. Такі спостереження були не тільки в нас. Михайло Горбачов позбувся небезпечного для нього конкурента Романова також лише завдяки голові КГБ маршала В. Чебрикова. КГБ на засіданні політбюро ЦК КПСС виклав докази про приватне поступування Романова, що перешкодило в дальшій його кар’єрі.

Про участь кагебістів у політбюрі комуністичної партії й у советському уряді ми вже вище згадували. Треба лише ще згадати, що на голову комітету радіо і телевізії М. Горбачов поставив кагебіста Александра Аксенова. В минулих роках голова КГБ В. Чербиков відвідував сателітні країни, включно з Кубою. Горбачов, перебравши владу, критикував усі недотягнення, але КГБ не підпало такій критиці, хоча і відомі М. Горбачову факти непо-

ладків також і в КГБ. Ті кагебістські недотягнення обмежено лише інформаціями.

Восьмого січня 1987 року в “Правді” появилось, що В. Чебріков підтвердив порушення соціалістичної законності начальником КГБ Ворошиловградської області А. Диченком, за що його звільнено з посади. Іншими шляхами стало відомо, що КГБ заарештувало у Ворошиловграді журналіста В. Берхіна, який мав зв'язки з високопоставленими членами комуністичної партії. Справа набрала розголосу, бо було відомо, що журналіст мав рацію і справу зам'яти вже не було як.

Також знято з головства КГБ Української ССР генерала Степана Муху. Та довкола цієї заміни повна офіційна мовчанка. Неофіційно ж поширилася вістка, що ген. С. Муха був дуже жорстоким. Це, мовляв, і “причина” звільнення ген. С. Мухи зі становища голови КГБ на Україні.

Пороблені зміни персонального характеру також і в централі КГБ, але без критики. Замінено голів і заступників їхніх в КГБ Киргизії, Таджикистану, Казахстану, Литви.

Заступниками маршала В. Чебрікова стали: Пилип Бобков, який перед цим був начальником п'ятого головного управління КГБ; Михайл Єрмаков і Іван Моркелов. Тепер голова КГБ має трьох заступників, чого раніше подібного не було.

Коли в Кремлі відбуваються якісь відзначення, тобто ось як день народження Леніна, або річниця “Жовтневої революції”, то “святочну” промову читає найвпливовіший член політбюро ЦК КПСС. Такими промовцями останнього часу були: Г. Алєєв і голова КГБ В. Чебріков, тобто обидва кагебісти.

Весною 1987 року афганські повстанці перейшли совєтську границю, обстріляли ряд об'єктів на совєтському боці. В квітні 1987 року голова КГБ В. Чебріков особи-

сто їздив туди для перевірки того випадку. Пограничні війська ССРСР належать до КГБ. За це порушення границі не було критики КГБ. І невідомо, чи начальників пограничних військ на відтинку, на якому афганці перейшли кордон, притягнуто до відповідальності.

Знаємо, що за порушення кордону літаком, що зробив німець Матіяс Руст, знято з їхніх постів міністрів, маршалів і генералів. В секретаріат ЦК КПСС Горбачовим призначено Анатолія Лукіанова. Але невідомо, що той Лукіанов собою представляє. Немає сумніву, що коли М. Горбачов закріплює свою владу, то обсаджує важливі позиції своїми людьми з КГБ. Горбачову ясно, що він мусить мати КГБ по своєму боці, в своїх руках, бо інакше він буде в кагебівських руках.

ІМПЕРІЯ ТРИЩІТЬ

На протязі сімдесяти років у червоно-московській імперії панувало сім диктаторів: В. Ленін, Й. Сталін, Г. Маленков, Н. Хрущов, Л. Брежнєв, Ю. Андропов, К. Черненко, а тепер восьмий — М. Горбачов. Їхня політика супроти нашого народу була скрайно злочинна. В першому кварталі 1987 року я виголосив ряд доповідей, що надруковані під наголовком “Московська імперія за Горбачова”.

В цій доповіді я подав, що голова КГБ, а потім перший секретар ЦК КПСС Юрій Андропов почав оздоровлювати здегенерований партійний і економічний апарат і направляти занепадаюче господарство імперії. Юрій Андропов довгі роки був головою КГБ і докладно знав про занепад партійних керівників, йому були відомі причини поганого, нехлюйного господарювання. За 15 місяців очолювання ЦК КПСС Ю. Андропов зсадив 14

членів уряду та 14 перших секретарів комуністичної партії, перед советським судом він поставив декількох міністрів, а міністер внутрішніх справ СРСР генерал армії Щелков поповнив самогубством.

У вищезгаданій моїй доповіді я також вказав на те, яку саме спадщину перебрав М. Горбачов, ставши першим секретарем ЦК КПСС. В 1960 році Советський Союз хоча і надалеко відстав від США, але числився другою індустріальною країною в світі. В 1986-1987 роках СРСР надалеко відстав від Західноєвропейської господарської спільноти і малої держави Японії. Михайлові Горбачову довелося продовжувати оздоровлення країни. Він почав боротьбу з алкоголізмом і т.зв. “перестройку”. З М. Горбачовим до влади прийшло молодше покоління, яке не було причетним до злочинної політики, яку провадили їхні попередники, — старезні советсько-руські політики.

Молодше покоління, яке бачило і переживало злочинність малограмотних, одержимих комунізмом, керівників системи, вже не має такої віри в Маркса, Леніна й комуністичну ідеологію. Натомість у цьому поколінні видно руський зміст, який прикривають “інтернаціоналізмом”, видно вороже ставлення до національних процесів серед поневолених народів.

Це советське молодше покоління вчилося тоді, коли в світі проходила науково-технічна революція. Воно вже бачило, що на Заході наявні величезні наукові й технічні осяги. Воно було свідком, як у той саме час в Советському Союзі партійні догматики переслідували розвиток наукової думки, що унеможливлювало технічний розвиток.

Михайло Горбачов та його покоління сучасників бачать катастрофальну відсталість на всіх відтинках, в усіх галузях життя і розуміють, що комуністична система нежиттєздатна. Через деякий час СРСР може стати тре-

творюючи державою. Довголітні твердження, що “в нас усе найкраще, що мудра партія веде”, вже стали лише неприхованою брехливою пропагандою.

На XXVII з'їзді комуністичної партії Советського Союзу (25-го лютого - 6-го березня 1986 року) М. Горбачов у п'ятигодинній доповіді стверджував, що не має повороту і мусить бути проведена перебудова (“перестройка”). Після партійного з'їзду М. Горбачов почав провадити “перестройку” в життя. В липні 1986 року в своїй промові в Хабаровську М. Горбачов назвав “перестройку” — “революцією”.

В цій перебудові комуністична партія Советського Союзу почала відступати від своїх декотрих догм. В комуністичній партії Советського Союзу постали спротиви та невдоволення “перестройкою”. Виявилось, що в КПСС не та дисципліна і слухняність, які були в минулому.

Орган ЦК КПСС газета “Правда” за 25-го березня 1987 року помістила інтерв'ю з генеральним прокурором СРСР А. Рекунковим, в якому він подав, що протягом 1986 року прокуратура притягла до судової відповідальності 200 тисяч урядових осіб. Немає сумніву, що всі ці чиновники були на відповідальних посадах і були членами комуністичної партії. Це доказ і картина морального стану членів комуністичної партії Советського Союзу.

Доповідь М. Горбачова на XXVII з'їзді КПСС і ряд його виступів пізніше, зокрема в 1986 році, наголошували “ситуацію, що потребує зміни; неможна оминати назрілих проблем; управління економіки потребує радикальних змін”. Все говорення Горбачова в цей час було демагогічне, що не нарушувало лиха в корені. Виглядало так, що Горбачов боротьбою з пияцтвом, — сухим законом створить добру настанову, а помінявши коруптних і розпичених партійних керівників чи директорів підпри-

ємств, — підніме якість продукції. Бо деяких важливих питань, як національне, наприклад М. Горбачов взагалі не порушував. Він лише підкреслював, що національне питання “в нас розв’язане і не підлягає обговоренню”.

Стежачи за розвитком заходів М. Горбачова загнуждати ситуацію, було видно, що той розвиток змушує М. Горбачова поступитися вимогам, які виринали, вміло свою думку поширювати і доповнювати. Спочатку М. Горбачов наголошував потребу “перестройкі”, яку впроваджував у життя. Потім перебудову назвав “революцією”. В половині 1986 року на перше місце він поставив уже “гласность”, що спричинило велике зрушення в усіх верствах населення СРСР. Заговорили, що “як буде гласность, то буде і перестройка”.

Коли “гласность” набрала прав громадянства, тоді вже в народніх низах почали висувати всі недоліки, все те беззаконня, яке панує в советській системі. Все почало висуватися відважніше і голосніше.

27-го і 28-го січня 1987 року відбувся пленум ЦК КПСС, який мав би відбутися раніше. Спізнений пленум вказував, що в Горбачова і в політбюрі КПСС наявні труднощі й не все так виглядає, як Горбачов собі уявляв. На пленумі М. Горбачов підкреслив, що “необхідна об’єктивна перестройка, тобто перестройка кадрів і демократизація”. Таким чином до “перестройкі”, до “революції”, до “гласності” додалося наголошування “демократизації”.

Але прикладу до “демократизації” Горбачов не дав. Своєї влади він не розділив. Він почав говорити про демократію, маючи в руках владу диктатора.

Поза межами СРСР про поширення московських впливів дбає більше КГБ, ніж міністерство закордонних справ. КГБ має також поважно розбудовану мережу дезінформації. Шляхом дезінформації скрутне становище

Горбачова і самого ЦК КПСС почав вміло використовувати КГБ серед необізнаних західних політиків і журналістів.

На Заході почали писати і говорити про позитивні зміни в ССРСР; почали писати і говорити, що Горбачов запроваджує в Советському Союзі демократію. Не всі громадяни західних країн знають, що московське розуміння демократії зовсім не таке, як розуміння її на Заході.

Неможна заперечити, що Горбачов є добрим психологом, незлим у своїх виступах і має майстерно засвоєну советську діалектику. В розмовах з чужинецькими політиками, зокрема з західними політиками, він по-артистичному грає свою роль. Горбачов і політбюро ЦК КПСС так маневрували, щоб у “перестройці” та “гласності” не заторкувати самої советської системи й комуністичної ідеології. В розмові з письменниками ССРСР М. Горбачов дослівно сказав: “Якщо б ми почали займатися минулим, ми знищили б свою енергію, ми зударили б головами народ, а нам треба ж іти вперед”. Це вказує на те, що в Горбачовському пляні не було згадувати про злочини минулого, про докази банкрутства комуністичної системи.

Щоб досягнути успіху в перебудові та зломити спротив партійних функціонерів, Горбачов запряг засоби масової інформації: радіо, телебачення, пресу й партійний актив. Гласність дала змогу говорити і писати відверто про всі проблеми і критикувати методи господарювання партійних керівників. До цього часу преса критикувала лише робітників і селян, а партійні боси були недоторкувальні. Советська преса почала в дусі гласності відверто критикувати всі господарські неполадки; почала вказувати на злиденний соціальний стан громадян.

В імперії почали творитися різні гуртки, що в загальному називаються клубами. Ряд тих клубів почали видавати свої газетки чи журналіки. Все робиться ніби в

рамках “гласності”. Але приглянувшись ближче, ми побачимо, що посередньо критикується вже і систему.

У сімдесяту річницю створення червоно-московської імперії перший секретар ЦК КПСС Михайло Горбачов та советська преса подали частину правди про імперію. Зазначую, — частину правди, бо говорять не всю правду. Не знаємо, чи матиме Горбачов відвагу в своїй гласності сказати всю правду про злочинну імперію. Але і ця половинчаста правда є корисною. Ми довгі десятиліття на Заході говорили і писали про імперію зла (як був висловився президент Реген), але не всі нам вірили. Тепер частину нашого правдивого твердження підтвердив М. Горбачов та советська преса.

Пресовий орган советського московського уряду “Ізвестія” за 25-го серпня 1987 року помістив статтю академіка А. Аганбегян, в якій він пише: “Доля сьогоднішнього виробництва електроніки в усій продукції капіталістичного світу творить десятю частину. В нас (тобто в ССРСР, — С.М.) — маленьку частину процента”.

“Літературная газета” за 29-го липня 1987 року пише: “Більшість советського населення належить до малозабезпечених. Для мінімального забезпечення родини з чотирьох осіб треба мати заробітку 240,- карбованців місячно”.

З газети “Ізвестія” за 13-го травня 1987 року довідуємося, що за вісім місяців на вулицях Москви підібрано 600 тисяч п'яних; з початком 1987 року на обліку було 46 тисяч наркоманів, в тому числі 14 тисяч малолітніх; і нова соціальна проблема — проституція”.

Друкований орган советських письменників “Літературная газета” за 29 липня 1987 року на 2-й сторінці гово-

рять, що в Молдавії в 50-х інтернатах живуть ненормальні діти, які потерпіли в наслідок хемікалій”.

Все це творить трагічну картину советської дійсності, яку десятиліттями називали “щасливим життям радянських людей”.

У вересні 1987 року до Москви зїхалися були на дискусію про “перестройку” з різних міст Советського Союзу представники від 47-х молодечих організацій. Усі ці організації постали останнього часу “гласності”. На підставі повідомлень офіційних советських газет виходить, що на терені СРСР вже постало 100 тисяч молодечих груп, які називають себе клубами з різними назвами. Докладніше зупинятися на всіх цих групах та їхніх друкваних виданнях, — не вміститься в цю статтю. І так бачимо, що тільки-но частинно послаб терор тоталітарного режиму, як народи всіх національностей та всіх суспільних верств вже змагають до соціальної справедливості і національної незалежності.

У Московській червоній імперії відомі відступлення від офіційних догм. За часу Леніна — НЕП (“Нова Економічна Політика”), за Хрущова — “відлига”. Однак Горбачовська “гласність”, — це зовсім що інше. “Літературная газета” за 24-го лютого 1988 року подає статтю Федора Бурлацького під назвою “Хрущов”. Це, мабуть, перша стаття про Нікіту Хрущова після його падіння, тобто після того як його усунули брежньовці з першого секретаря ЦК КПСС. Із статті Ф. Бурлацького виходить, що він за часів Н. Хрущова працював у центральному апараті; він знав Хрущова і слухав його думки про пляни на майбутнє. Бурлацький висловлює погляд, що усуненням Хрущова перервано його дальші пляни. Хрущовську “відлигу” неможна порівняти з Горбачовськими “перестройкою” і “гласністю”. Хрущов не міг піддати критиці злочинного минулого, бож він і сам на Україні був реаліза-

тором терору та майстром русифікації нашого народу. Не будемо заперечувати, що і Горбачов, подібно Хрущову, може закінчити зі своєю “гласністю”, тобто як то було з “відлигою”.

У доповіді на XXVII-му з'їзді КПСС Горбачов національному питанню присвятив дуже мало часу, всього лише близько 10 хвилин, а його доповідь тривала майже шість годин. Горбачов повторив старі відомі фрази, як: “Назавжди зліквідовано національне поневолення і національну нерівність; утвердилась непорушна дружність народів. Ще не відмерли, а подекуди болісно виявляють себе тенденції та прагнення до національної замкнутости, місництва... Ми особливо горді досягненнями багатонаціональної соціалістичної культури... Традиція нашої партії, що походить від Леніна, особлива чуйність та обережність у всьому, що стосується національної політики, заторкує інтереси кожної нації й народності, національні почуття людей...”.

Це головніші фрази з промови Горбачова, який висуває “гласність”, тобто відкрито і правдомовно висловлюватися. Для нас, українців, це говорення неправдою шите, бо приховує в собі русифікацію, нищення нашої культури, фальсифікування української історії. Це не ставлення державним мужем національної проблеми, а дешева пропаганда.

Недовго довелося чекати, як національна проблема стала відомою в усьому світі й показала, що дійсність є не такою, якою її намагався представити Горбачов. У Москві почалися протестні демонстрації кримських татарів, яких насильно переселено з Криму далеко на Схід. Шляхом невдоволення в Казахстані вибухли протести і де-

монстрації. Першого листопада 1987 року в столиці Білорусії Менску молодечі новітні групи інтелектуалів, при підтримці народу, організували велику демонстрацію проти русифікації білоруського народу. В Балтицьких країнах — Литві, Латвії й Естонії — в ряді міст спалахнули демонстрації, якими вимагають люди національної свободи, припинення русифікації й відновлення вільних прибалтицьких держав. У містах Вільнусі та Каунасі зібралися тисячні маси народу. Москва до згаданих міст стягла великі сили військ КГБ і міліції. Почалися протести й демонстрації чечено-інгушів, яких за часів Сталіна поголовно виселено за “зраду”, за співпрацю з німцями. В політичному журналі ЦК КПСС “Коммунист” в ч. 3 на цю тему вперше поміщено статтю Бокова, в якій вимагається виправлення кривди і всю вину складається на Сталіна. У Вірменії організувалася демонстрація, в якій взяло участь понад 500 тисяч вірменів з вимогою включити в склад Вірменської Республіки округу Карабах. Згадана округа майже виключно заселена вірменами, але Москва прилучила її до Азербайджану. На Заході в пресі й телевізії в лютому та березні 1988 року подано інформації, що в Карабах були зударі між вірменами й азербайджанцями, в наслідок чого були вбиті та поранені. Це свідчить як у Московській імперії виглядає “дружба народів” і розв’язане Леніном національне питання.

На Захід прорідісталася інформація, що 12-го і 13-го січня 1988 року в столиці Вірменії Еріван зустрілися представники від українців, вірменів і грузинів на нараду. Вони спільно ухвалили домагання до ЦК КПСС припинити русифікацію, забезпечити законом рідні мови згаданих народів, які в їхніх Республіках мають бути першими.

Україна завжди була під посиленням терором і русифікаційним курсом. Національне питання в Україні в московській внутрішній політиці являється головною про-

блемою. Московські органи терору завжди ліквідували фізично українців з національним змістом. На поверхні життя втримувалися лише люди типу погоджування провадити в життя ту діяльність, яку накидала Москва, не звертаючи уваги на те, чи воно корисне українському народові. На початку сімдесятих років КГБ провів арешти серед українських письменників, поетів, журналістів та людей, що мали український національний зміст. До тих арештів доповнював КГБ арешти протягом сімдесятих і вісімдесятих років. Всіх заарештованих, а найвідоміші серед них: Іван Світличний, Є. Сверстюк, Л. Лук'яненко, В. Чорновіл, В. Стус, М. Осадчий, М. Горинь, І. Калинець, І. Сокульський, М. Руденко, П. Заливаха, С. Шабатура, Ю. Бадзьо та сотні інших, суджено на довгі роки ув'язнення. Ряд із тодішніх заарештованих у російських концентраційних таборах КГБ замучив, серед яких таких, як поет-мислитель Василь Стус, Олекса Тихий, Марченко, Литвин.

В час Горбачової перебудови і гласності на видних посадах у Спілці письменників України, серед публіцистів і журналістів залишилися люди, які були обережними, не хотіли себе наражувати на небезпеки і неприємності, або люди послухного типу, які старалися приподобитися русифікаторам, вірно служити їм. Коли ж Горбачов проголосив “гласность”, то вони побачили в партії посталий страх за посади, посиленішу гризню за привілеї, і не знали на яку ж ногу стати.

Приблизно в цей час закінчився реченець ув'язнення Вячеслава Чорновола з деякими іншими в'язнями сумління, які повернулися в Україну. У вислужників перед русифікаторами, які підтримували русифікаційну політику Щербицького, гавляйтера України, немає чистого сумління перед тими, хто мучився в російських концентраційних таборах.

Щойно зі збігом часу несміло почали друкуватися статті в обороні української мови. Зокрема доброю поставою в обороні української мови і т. п. визначився О. Г. Мусієнко. Відважно, непохитно включився в активну діяльність звільнений із ув'язнення Вячеслав Чорновіл. Він сьомим числом відновив видавання “Українського вісника”. Він написав “Відкритий лист до Генерального Секретаря ЦК КПСС Горбачова Михайла Сергійовича”. Цей лист В. Чорновола на Заході повністю став доступним після появи в світ сьомого числа “Українського вісника”; що передрукувала “Українська Видавнича Спілка” в Лондоні.

Відкритий лист В. Чорновола до М. Горбачова написаний з позицій комуніста, але українського, який відважно вказує на всі кривди українському народові, що їх заподіяно злочинною політикою Москви та її вислужниками в Україні. Вячеслав Чорновіл поіменно називає в своєму листі Щербицького, КГБіста Федорчука, першого секретаря Львівського обкому комуністичної партії України Добрика й інших.

“Український вісник”, випуск VII, 1987 р., з листом Вячеслава Чорновола є поважним політичним доказом діяльності українців в час гласності в Україні. Таким самим політичним доказом є постання в Києві ряду клубів, заснованих молоддю, яка висуває ряд проблем. Але це все щойно в початках свого розвитку. Довголітня праця та боротьба ОУН і УПА поширили в нашому народі ідеї національної та соціальної справедливості, державної незалежності.

Справедливі вимоги нашого народу живі. Одначе українські патріоти мусять докладно, пильно стежити за розвитком подій та мати на увазі минуле, як розвалилася царська імперія, а московські соціалісти з комуністами знайшли нові форми вдержати імперію іншого змісту,

ошукавши та наново поневоливши народи, які почали були творити свої власні держави, своє власне життя вільне, незалежне від росіян.

В час “гласності” в Москві виринули люди, які показують свій русській нацизм, неприхований “інтернаціоналізм”. Це все треба мати на увазі, тобто що треба знати до майбутнього політичного розвитку в теперішньому Советському Союзі, а завтра можуть постати на його руїнах вільні національні держави.

Немає ніякого сумніву, що червоно-московська імперія давно вже виказалася своєю системою антинародности, нелюдяности, а тому з наявними ознаками розкладу. Таким чином вона на шляху до занепаду, розвалу, розподілу на національні держави. Розклад російсько-советської імперії може відбуватися прискореним темпом, або може бути здержуваним. Московські великодержавники шукають рецептів для втримання імперії.

Комуністична партія Советського Союзу при допомозі свого терористичного апарату, тобто КГБ, розпад імперії може здержати на деякий час і може нанести удару національним визвольним силам. Але це червоних російських імперіялістів не врятує. “Оздоровлення” країни, тобто ССРСР, що за М. Горбачова названо “перестройкой”, пляновано було ще за панування Ю. Андропова. Цей курс піддержували А. Громико та маршал Устінов. У плянах “оздоровлювання” країни брав також участь найближчий співпрацівник Ю. Андропова, сьогоднішній голова КГБ Віктор Чебриков. Все що до сьогодні робилося, що сьогодні робиться М. Горбачовим, — все те підтримується головою КГБ.

Головні сили ССРСР: комуністична партія, КГБ і чер-

воно-советська армія з гігантською військовою промисловістю. На ці сили і спирається М. Горбачов у своїх “реформах”. На випадок невдачі “реформ” М. Горбачова, ті сили можуть М. Горбачова змістити, замінити іншим першим секретарем КПСС.

В червоній імперії, в кожній “союзній” республіці розвиваються щораз нові процеси. Кожний тиждень чи місяць приносять із ССРСР щось нового. Положення дуже цікаве і вимагає постійної уваги на вивчення.

21 березня 1988 року

ЗА РІДНУ МОВУ

За часів урядування на московському троні Н. С. Хрущова був період, який увійшов в історію під назвою “відлиги”. Тоді появився твір російського письменника Дудінцева “Не хлібом єдиним”, А. Солженіцина “Один день у житті Івана Денисовича”. Появилися літературні твори, яких партійні цензори раніше не дозволяли друкувати. В 60-х роках видною була “відлига” і на Україні.

На Україні поширювалася в той час “захалавна література”. Став широковідомим твір Івана Дзюби “Інтернаціоналізм чи русифікація?” До нас на еміграцію дійшли твори і прізвища непересічних діячів української культури, таких інтелектуалів, як Василь Симоненко, Іван Світличний, Ліна Костенко, Євген Сверстюк, Іван Гель, Ігор Калинець, Іван Драч, Б. Антоненко-Давидович, М. Осадчий, В. Чорновіл і десятки інших. Переглядаючи українські журнали “Вітчизну”, “Дніпро”, “Жовтень” та інші, бачимо в них глибину думки, наше минуле, нашу культуру, живучість рідної мови.

Прийшов 1972 рік і протягом кількох днів КГБ на місці “відлиги” залишив руїну, — всіх тих, хто почував себе

українцем і їхніх прихильників КГБ виарештував, а потім всіх судили й кожному з них дали довгі реченці кари не знати за що, позбавили їх громадянських прав, а пізніше запроторили ще і на заслання. З університетів Києва, Львова, Дніпропетровського чи Харкова й інших міст звільнили ряд професорів-українців із праці та сотні студентів із факультетів.

На місце П. Шелеста Москва поставила В. Щербицького, — людину з російською душею, який запопадливо догоджає північним хазяїнам, наново загострюючи курс русифікації. Університет і вузи Західної України отримали інструкцію приймати місцевої молоді на навчання не більше 25%.¹ В січні 1973 року по районах Західної України їздив голова Верховної ради УССР І. Грущецький, який наказував місцевим начальникам не приписувати й не давати прав політв'язням.² Але на українських землях посилюється діяльність КГБ, зростає своєю чисельністю. У Львові в 1970 році було 2000 штатних кагебістів. У Тернополі в 1969 році — 400 кагебістів.³ Сітка кагебістських сексотів поширилась. В складі штатних кагебістів переважають росіяни.

У 1973 році дуже “тихо” проведено чистку серед кагебістів на Україні. До КГБ почали набирати членів комуністичної партії з вищою освітою і спеціалістів із психології, філології, техніки (інженерів) і т. п. На Україні повіяло Брежньовсько-Андропівським терором і національним гнітом. Смерть Брежнева, Андропова, Черненка не міняло положення, хоча і тхнуло корупцією, пияцтвом і окомилюванням.

¹ “Український вісник”, Балтімор, 1975 р., стор. 134.

² Там же, стор. 134.

³ Там же, стор. 137.

Таку спадщину перебрав Михайло Горбачов і почав вводити “перестройку” та наголошувати на “гласності”. Серед національно гноблених і русифікованих народів СРСР у наголошуваній “гласності” почулися голоси невдоволення. Обережні голоси невдоволення полинули і на Україні.

“Літературна Україна” за 12 червня 1986 р. помістила виступ Олеся Гончара про українську мову. Гончар говорив, що українську мову зневажають. Він сказав: “... Наша прекрасна мова, яка після всіх царських заборон у загравищах Жовтня здобула собі право на життя”.

Вже 70 років большевицька пропаганда горлає про національну свободу, яку приніс “жовтень”, а від відомого письменника Олеся Гончара чуємо, що нашу мову зневажають.

Письменники створили комісію, яка від Спілки письменників України (СПУ) має увійти в зв'язок із навчальними закладами і робити старання про навчання української мови. Комісія складається із: Дмитра Павличка, В. Скоморовського, І. Драча, О. Підсухи, С. Плачинди. Ця комісія відбула засідання, на якому брав участь міністер освіти УРСР М. Фоменко. “Літературна Україна” за 9 квітня 1987 року подала, що міністер освіти УРСР подав такі інформації: в Україні сьогодні є 15 000 шкіл з українською мовою навчання, тобто це є 75,5% шкіл. Шкіл з російською мовою навчання є 4,5 тисячі. Школи з українською мовою навчання відвідує 50,5% усіх учнів. До шкіл з російською мовою навчання ходять 48,7% учнів на Україні. В Українській РСР є 2,5% шкіл з російськими й українськими класами навчання. В Києві з загального числа 301 000 учнів 70 000 учнів навчається українською мовою. В Києві є 274 школи, з них 34 з українською мовою навчання та 88 з українсько-російською мовами навчання

і 152 школи з російською мовою навчання. Сьогодні в Києві проживає понад 22% росіян.

Міністер освіти УРСР М. Фоменко “поінформував” також, що “частина батьків учнів шкіл з російською мовою навчання, на підставі деяких законодавчих положень, домагаються звільнення своїх дітей од вивчення української мови і літератури”. Такий стан українського шкільництва й української мови в столиці України. Міністерство освіти УРСР не дбає, так само як комуністична партія й уряд про те, щоб українська мова була в школах України обов’язковою. А в складі СРСР є деякі республіки, які твердіше борються чи бороняться перед русифікацією, яку їм накидає Москва. На це звернув увагу член СПУ і член комісії зв’язку з навчальними закладами, вказуючи на статтю 72 конституції Вірменської ССР, в якій підкреслюється, що “Державною мовою Вірменської РСР є вірменська мова”.

15-16 травня 1987 року в Києві відбувся П’ятий з’їзд учителів УРСР. На цьому з’їзді виступав московський гавляйтер на Україні малорос В. Щербицький. Він ані словом не згадав про те положення, в якому перебуває тепер українська мова на Україні. Але він наголошував, що “зарубіжні націоналістичні центри” розпалюють націоналізм серед української молоді.

Можна сміло ствердити, що в час Горбачовської “гласності” є більша змога відверто говорити про потребу оборони української мови і це вже зрештою видно на прикладах.

Спеціалісти по національному питанню в ЦК КПСС все передбачають і все враховують. Тому дали доручення комуністичній партії в Україні тримати нарід в Україні в напруженій акції виявлення “воєнних злочинців”. Кожному, хто виступає в обороні української мови кагебісти

“опрацьовуюють приналежність” його до “буржуазного націоналізму”.

Довгі роки комуністичної влади, яка вперто провадить в Україні курс безоглядної русифікації, виховано по-важне число “советського человека”, який у національному змісті є не сам собою. Через такий тип безбарвної людини загрожує нашій мові занепад. Того роду людяці служать ворогові, який цькує тих українців, які хочуть бути собою і стають в обороні своєї рідної мови.

З таким розрахунком виступив був В. Щербицький, щоб навести тінь на пліт, щоб застрашити, що нібито “зарубіжні” центри розпалюють національну ворожнечу. Але будуючим є, що в обороні рідної мови стають українські письменники, які також є членами комуністичної партії. Це переконує нас, що всі думаючі українці бачать дійсне обличчя Москви, яка старається ховатися за інтернаціоналізм.

Саме обережна постава українських письменників довела до створення комісії зв'язку з навчальними закладами. Доконаний факт заставив міністра освіти УРСР М. Фоменка прийти на засідання цієї комісії, щоб виправдовувати свою працю і затушкувати злочини Москви та її комуністичної партії супроти українського народу й його мови, а був змушений сказати те, чого інакше він відкрито не сказав би. Про це пише преса й говорять українці та думають над тяжким положенням нашої мови.

З нам доступної підсоветської преси виходить, що міністер освіти М. Фоменко розуміє в якому стані перебуває українська мова і треба той стан направити. Ми знаємо, що не все залежить від міністра освіти УРСР, бо над ним стоїть малорос Щербицький, — вірний московський служака. В такій ситуації, яка сьогодні запанувала, як широкі кола нашого народу скажуть твердо своє слово,

то Щербицькому і Горбачову нічого іншого не залишиться, як з тим народнім словом числитися.

В молодого покоління, яке слухає патякання Щербицького про “зарубіжні націоналістичні центри та розпалювання націоналізму” напевно вирине питання: чого ж хочуть оті націоналістичні центри? Думаюча людина напевно зрозуміє за що саме, до чого саме змагають націоналісти. Тому советська пропаганда до слова “націоналіст” дочіплює “буржуазний”, а щоб ще “сильніше” було, то останнього часу доліплює ще і “гітлерівського коляборанта”.

На сімдесятому році існування комуністичної влади та жорстокого “будування” комунізму бачимо сьогодні лише моральний розклад, пияцтво, корупцію, відсутність навіть найнеобхідніших для існування людини харчових продуктів. Імперію збудовано на мільйонах трупів, кривавою неправдою, без Бога і моралі. Тому ця імперія на шляху до ще гіршого розкладу; вона на шляху, який веде до упадку.

ПАКТ З ГІТЛЕРОМ

Після підписання пакту Ріббентроп-Молотов 23-го серпня 1939 року не було відомо про підписання таємного протоколу, в якому Гітлер та Сталін поділили свої впливи в Європі й запланували початок Другої світової війни. Про цей таємний протокол стало широко відомо після закінчення Другої світової війни, а зокрема на процесі в Нюрнберзі над гітлерівськими членами націонал-соціалістичної партії й уряду та військовими командувачами.

“Государственное издательство политической литературы” (державне видавництво політичної літератури), Москва-Ленінград, 1945 року видало третій том “Історії ди-

пломатії”. Цей том охоплює “Дипломатію в період підготовки Другої світової війни (1919-1939)”. На стор. 689-690 “Історії дипломатії” читаємо:

“Вже в час війни, в промові по радіо 3-го липня 1941 р., товариш Сталін пояснив причини, які спонукали советський уряд піти на укладення пакту з фашистською Німеччиною.

“Можуть запитати, — говорив товариш Сталін: — як могло трапитися, що советський уряд погодився на укладення пакту про ненапад із такими віроломними людьми й недолюдками, як Гітлер і Ріббентроп? Чи не зроблено тут збоку советського уряду помилки? Звичайно, що ні! Пакт про ненапад є пактом миру між двома державами. Саме такий пакт запропонувала нам Німеччина в 1939 році. Чи міг советський уряд відмовитися від такої пропозиції? Я думаю, що ні одна миролюбива держава не може відмовитися від мирної угоди з сусідньою країною, якщо на чолі цієї країни перебувають навіть такі недолюдки й людоїди, як Гітлер і Ріббентроп. І це, звичайно, з однією обов’язковою умовою — якщо мирна угода не заторкує ні безпосередньо, ні посередньо територіяльної цілості, незалежності та честі миролюбивої держави. Як відомо, пакт про ненапад між Німеччиною та ССРСР є власне таким пактом.

Що ж ми виграли, уклавши з Німеччиною пакт про ненапад? Ми запевнили нашій країні мир на протязі півтора року і можливість підготовки своїх сил до спротиву, якщо фашистська Німеччина ризикнула б напасти на нашу країну всупереч пактові. Це безумовний виграш для нас і програш для фашистської Німеччини”.¹

23-го серпня 1939 року був укладений советсько-ні-

¹ Сталін “О Великой Отечественной войне Советского Союза”, вид. 4-е, 1944, стор. 9.

мецький договір про ненапад. З німецького боку його підписав Ріббентроп, який прибув з цією метою до Москви. Основний зміст договору мав у собі наступне:

1. Обидві, які договорюються, сторони зобов'язуються стримуватися від будь-якого насилля, від будь-якої агресивної дії й будь-якого нападу по відношенню один одного як окремо, так і разом з іншими державами.

2. На випадок, якщо одна з домовлюваних сторін виявиться об'єктом воєнних дій збоку третьої держави, друга домовлювана сторона не буде підтримувати ані в якій формі цю державу.

3. Уряди обох домовлюваних сторін залишаться і на майбутнє у взаємному контакті для консультацій, щоб інформувати один одного по питаннях, які заторкують їхні спільні інтереси.

4. Ні одна з домовлюваних сторін не буде брати участі ні в якій групі країн, яка безпосередньо або посередньо спрямована проти другої сторони.

5. На випадок постановня суперечок або конфліктів між домовлюваними сторонами по питаннях того чи іншого роду обидві сторони будуть розв'язувати ці суперечки чи конфлікти виключно мирним шляхом, дружнім обміном думок або, на випадок потреби, шляхом створення комісії по врегулюванню конфліктів.

Советсько-німецький договір про ненапад укладався на строк десятих років. 11-го лютого 1940 року його доповнено советсько-німецьким торговельним договором.

Укладення советсько-німецького договору 23-го серпня розбивало задуми тих реакційних дипломатів Англії та Франції, які розраховували ізолювати Советський Союз і не забезпечивши його зобов'язаннями про взаємну допомогу, спрямувати проти нього німецьку агресію..."

Ми навели точки гітлерівсько-сталінського договору

з коментарями й бачимо, що історики, — професори І. І. Мінц, А. М. Панкратова, академіки В. П. Потьомкін, Е. В. Тарле і Н. П. Колчановський, які укладали “Історію дипломатії”, промовчали про таємний протокол між Москвою і Берліном. Після закінчення Другої світової війни комуністична партія та весь науковий і пропагандивний апарат СРСР увесь час насвітлюють пакт із Гітлером під таким кутом, що, мовляв, тодішні європейські потуги Англія та Франція намагалися Советський Союз ізолювати і т. п.

Московські історики також фальшиво насвітлюють переговори з англійською та французькою військовими місіями в справі створення військового альянсу проти Гітлера. Пресовий орган ЦК КПСС “Правда” за 30-го серпня 1987 року помістив статтю на тему гітлерівсько-сталінського договору. Не зважаючи на теперішню “гласність”, цією статтею “Правда” далі фальшує історичну дійсність:

“В останньому числі тижневика “Новое время” опублікована стаття члена-кореспондента Академії наук СРСР Г. Смірнова “Возвращеніє к урокам” (“Поворот до науки”) яка викликала велике зацікавлення. Автор аналізує причини, які спонукали Советський Союз укласти перед початком Другої світової війни договір про ненапад із Німеччиною, переконливо показує, що СРСР змушений був піти на це в немалій мірі через неприховану егоїстичну, антисоветську позицію деяких західніх держав, які потурали Гітлерові.

Нижче публікується уривок із статті.

Чи дійсно були можливості відвернути Другу світову війну?

Як тільки очевидними ставали гітлерівські пляни за-

хоплення території не лише на Сході, але і на Заході, включаючи Францію й Англію, об'єднання зусиль Англії та Франції з Советським Союзом проти гітлерівської загрози було б природнім виходом для них. Якщо б матеріальні й людські ресурси цих країн були об'єднані, то на шляху агресора були б створені непереборні перепони.

Сьогодні варто пригадати, що саме стараннями анти-советських кіл були відхилені багаточисельні пропозиції Советського Союзу про організацію колективної безпеки в Європі, в тому й пропозиції про укладення т. зв. “Східнього пакту”. А пізніше було зірвано переговори про укладення трьохстороннього договору між Англією, Францією та ССРСР.

Советський Союз бачив, що Англія і Франція зайняті впертими пошуками союзу з Німеччиною, бачив їхні намагання спрямувати гітлерівську воєнну машину проти ССРСР. Він не міг не усвідомлювати небезпеки, яка насувалася, залишитися у надто складній ситуації в стані ізоляції.

А тим часом ще в грудні 1938 року Франція підписала з Німеччиною декларацію про ненапад. Проти неї протестували тоді лише комуністи. Хто сьогодні про неї згадує? Французький міністер Ж. Бонне під час переговорів 1938 року сказав Ріббентропові: “Залиште нам нашу колоніальну імперію, а ми вам — Україну”. Вийняткову щедрість — за рахунок інших народів... Ще до цього Англія підписала з Німеччиною подібну ж декларацію (одночасно з Мюнхенською угодою). “Советський Союз, — підтвердив британський прем'єр-міністрів уже післявоєнного часу Г. Макміллан, — мав усі підстави здогадуватися, що на Заході будуть раді, якщо ССРСР та Німеччина опиняться в стані війни”. В загальному, можна зовсім впевнено твердити, що Советський Союз довели до такого стану, що він змушений був укласти з Німеччиною договір

про ненапад. Це диктувалося інтересами його власної безпеки і поведінкою тодішнього керівництва Англії та Франції”.

Ю. Фельштинський 1983 року зібрав у Нью-Йорку (США) матеріал із редактором А. Серебренниковим і вони видали в двох томах російською мовою книжку “СССР — Німеччина 1939-1941”. В цій праці подані точки з таємного протоколу, який так старанно промовчують і приховують у Москві. В таємному протоколі Москви і Берліну з 23-го серпня 1939 року сказано:

“1. На випадок територіяльних і політичних перебудовань в областях, які належать прибалтицьким державам (Фінляндії, Естонії, Латвії, Литві), північний кордон Литви буде межою, яка розділятиме сфери впливу Німеччини і ССРСР. У зв’язку з цим заінтересованість Литви в районі Вільна визнана обома сторонами.

2. На випадок територіяльних і політичних перебудовань в областях, які належать Польській державі, сфери впливу Німеччини і ССРСР будуть розмежовані приблизно по лінії рік Нарев, Висла і Сан.

Питання про те, чи бажано в інтересах обох сторін збереження незалежності Польської держави, і про кордони такої держави буде остаточно вирішене лише перебігом майбутніх політичних подій.

У будь-якому випадку обидва Уряди вирішать це питання шляхом дружнього порозуміння.

3. Відносно Південно-Східньої Європи Советська сторона вказала на свою заінтересованість у Басарабії. Німецька сторона ясно заявила про цілковиту політичну незаінтересованість у цих територіях”.

28-го вересня 1939 року до цього протоколу внесено поправку:

“Таємний додатковий протокол, який підписаний 23-го серпня 1939 року, мусить бути виправлений у пункті 1,

відбиваючи той факт, що територія Литовської держави відійшла в сферу впливу СРСР, в той час як, з другої сторони, Люблінське воєводство і частина Варшавського воєводства відійшли в сферу впливу Німеччини (див. карту, яка додана до Договору про Дружбу й Кордон, який підписаний сьогодні). Як тільки Уряд СРСР вживе спеціальних заходів на Литовській території для захисту своїх інтересів, дійсний Німецько-Литовський кордон, з метою установлення природнього і звичайного прикордонного опису, мусить бути спрямований таким чином, щоб Литовська територія, розсташованої на південний захід від лінії, позначеної на доданій карті, відійшла до Німеччини”.

10-го січня 1941 року, тобто півроку після окупації Москвою Прибалтицьких держав, була ще одна поправка в таємному протоколі Гітлера та Сталіна:

“1. Уряд Німецької Імперії відмовляється від своїх претенсій на полосу литовської території, згаданої в Таємному Додатковому Протоколі від 28-го вересня 1939 року й...”.

Доповідь “Імперія за М. Горбачова” я писав у кінці березня 1987 року. В ній я зазначив, що Горбачов на січневому пленумі ЦК КПСС скритикував господарство в СРСР. Все, про що говорив М. Горбачов, народові було відоме, але до цього часу такої критики від першого секретаря ЦК КПСС ніколи ніхто ще не чув. Це по всіх республіках і областях надало відваги людям також висловлювати критичні думки на адресу партійних цензорів і корупціонерів.

Критика советських порядків та функціонерів почала поширюватися у великих розмірах. Щотижня виливали-

ся критичні думки на сторінках советської преси, критиковано всі ділянки життя в ССРСР.

На Україні й в інших національних республіках почали висувати справу оборони рідних мов. З цього ясно, що засуджується партійну політику русифікації.

Не піддавано критиці тільки марксизму-ленінізму й ідеології комунізму. А поставлено так, що критика, “гласність” і “перебудова” спрямовані на зміцнення, скріплення ленінізму, при тому часто до всього припасовуючи ленінські цитати. Нарід розуміє незручне положення ЦК КПСС, бож окреслюється, що марксизм-ленінізм і ідеологія комунізму — все дуже добре, але на практиці діяльність виходить недобре. Над тим всім на верхах комуністичної партії провадиться широка дискусія, шукають з цього виходу і пишуть про це в пресі.

Але це роблять заангажовані члени комуністичної партії й наївні комсомольські діячі. Безпартійні фахівці та трударі мовчать. Мовчанка про сотні тисяч українців, яких насильно переселено в 1945-1950 роках на простори далекої Півночі й Далекого Сходу.

Комсомольські активісти в Московському державному університеті запросили 15-го травня 1987 року на дискусію А. І. Стреляного, — члена редколегії журналу “Новий мір”, завідуючого відділом публіцистики. В цій дискусії, висвітлюючи положення, А. Стреляний сказав: “Цілковита безправність громадян минулими роками привела до упадку культури. Люди змагають до того, щоб все брати штурмом: автобуси, магазини... З нахабністю, застрашуванням, — маю справу кожного дня”. У дальшій дискусії з залі А. Стреляному було поставлене питання: “Чи потрібна партії конфронтація?” Стреляний відповів: “Сьогодні в самій партії, під вивіскою КПСС, існує дві партії”. (“Посєв” за 1987 р. ч. 9, стор. 2-3).

Отже це доказ, що немає єдності в комуністичній

партії Советського Союзу й М. Горбачов має перевагу лише підтримкою КГБ. Доходить до того, як у тій анекдоті: Чоловік сідає в гойдалку, яку розгойдує; а потім уже гойдалка гойдає чоловіка. Горбачов почав розгойдувати, а чи партійний апарат з КГБ довго буде мати контроль над цією гойдалкою? Советська преса в 1987 році змінилася; вже не та преса, яка була за часів Брежнєва й Андропова.

Сьогодні компартійці між собою сваряться за погане господарство, яке недавно розхвалювали, а їхня пропаганда твердила, що в них все найкраще. А чи дійдуть до слова широкі маси громадян Советського Союзу і скажуть своє слово? Чи є ще такі сили? Покаже час.

Ми вже згадували, що горбачовсько-кагебівська кліка на Україні штучно створює напруження, шукаючи за “злочинцями” щоб таким способом тероризувати населення і тим самим відбити людям охоту висловлювання невдоволення минулим, яке отруювали своєю діяльністю Сталін, Хрущов, Брежнєв, Андропов. У національній політиці Горбачов іде шляхом своїх вищезгаданих російських імперіялістів.

Воєнними злочинцями сьогодні в Україні називають членів ОУН і УПА, промовчуючи, що вони воювали проти гітлерівських і червоно-московських окупантів.

НІМЕЦЬКИЙ ЛІТАК НА ЧЕРВОНІЙ ПЛОЩІ

28-го травня в ССРСР відзначають святково, бо це в советів “День погранічника”. Кожного року в цей день советські преса, радіо й телевізія багато місця присвячують для описів, як уміло та дбайливо советські погранічники охороняють границі советської держави. В тому зокрема підкреслюють, що “мудра” комуністична партія

дбає про найновіше, наймодерніше технічне вивінування пограничних військ-КГБ. З того приводу відбуваються паради, прийняття і п'ятика.

Так було і 28-го травня 1987 року. Пресовий орган ЦК КПСС “Правда” помістив статтю на честь охоронників границь під назвою “Дыхание дозорной тропы”. В тій статті росіяни бундючаться: “Острів Затменова і Кольський півострів, Чоп і Кушка, гори Паміру і Тянь-Шаня, Сахалін і Камчатка — на десятки тисяч кілометрів простягнулася державна границя СРСР. І кожний її метр надійно охороняють воїни-пограничники”.

У цей день при гарній погоді в Москві на Червоній площі, крім москвичів, було сотні чужинських туристів. Десь о годині 19-й несподівано над Червоною площею появився спортовий літак. Поява літака викликала велике зацікавлення, бо всім відомо, що над Москвою, а Червоною площею зокрема заборонено літакам літати. А цей літак летів низько, зробив над Червоною площею коло і нарешті приземлився. Маса зацікавленого люду кинулися до літака. Одні говорили, що це напевно накручують якийсь фільм. Та на літаку стояла марка “Чесна”. Всі побачили знаки Федеральної Республіки Німеччини. З літака висів 19-річний юнак Матіяс Руст. Його оточили цікаві глядачі й просили в нього автографу. Серед присутніх був також московський міліціонер, який Матіясові Руст зауважив, що на Червоній площі невільно курити.

Така цікава подія тривала на Червоній площі близько двох годин. Одні оглядали спортовий літак, інші робили знімки, ще інші намагалися розговоритися з М. Руст. Відтак приїхало ряд урядових вантажних авт, на яких були військові. Вони заарештували Матіяса Руста, а літак потягли на летовище Шереметеве.

Матіяс Руст походить з околиць західнонімецького міста Гамбург. Він любитель спорту. 13-го травня 1987

року М. Руст вилетів машиною марки “Чесна” на Ісландію, приземляючись спершу в Швеції, потім на шотландських островах. Повертаючись з Ісландії, Руст знову приземлявся на шотландських островах, а потім через Скандинавію 25-го травня 1987 року прилетів до Гельсінк (Фінляндія). 28-го травня 1987 року М. Руст сказав, що летить до Стокгольму, але повернув у напрямку Естонії й опинився у Москві на Червоній площі.

Вістка про приземлення М. Руста спортовим літаком на Червоній площі в Москві облетіла весь світ, а завдячується це чужинецьким туристам та журналістам, які були на той час у Москві. В світі така подія на Червоній площі викликала хвилю жартів, гумору і кпин на адресу советсько-російської мілітарної оборонної системи і техніки, на адресу московсько-комуністичної пихатої заяви щодо охорони границь.

Першого секретаря ЦК КПСС Михайла Горбачова опанувала лють і він відразу ж наказав звільнити від обов'язків міністра оборони ССРСР маршала Соколова та головнокомандувача летунством маршала Колдунова. На міністра оборони ССРСР поставлено було ген. Язова. Опісля почалися звільнення в советській армії інших начальників, командувачів. Газета “Красная звезда” за 17-го червня 1987 року подала інформацію, що звільнено з авіації маршала А. Константинова (він був командувачем військової округи) та викинено його з членів комуністичної партії. Також було звільнено з авіації генерал-майора Маркова, Резніченка та ряд інших військовиків високих ранг.

Західня преса пригадала, що у вересні 1983 року корейський пасажирський літак помилково перелетів границю ССРСР і його збили советські винищувачі. При тому загинуло 269 людей.

КГБ заарештував Матіаса Руста. Почали його пере-

слухувати з того, чи часом не вислали його до ССРСР ворожі комуністичні чи американські розвідчі організації?

Переліт М. Руста 650-кілометровою советською територією та його приземлення в Москві показує велике недбальство в советській армії, а в пограничних частинах тим більше. Тут вкажемо, що на військових летовищах навколо Москви є шість авіаційних полків, які нараховують 240 літаків. Москва має ряд радарних станцій, які контролюють “московське небо”. З нагоди дня повітряної оборони начальник військ повітряної оборони генерал-полковник авіації І. М. Мальцев дав інтерв'ю газеті “Сельская жизнь”. На питання щодо налету чужих літаків, ген.-полк. І. Мальцев пояснив так: “Першими в бойову роботу включаються наші очі й вуха, — воїни радіотехнічних військ. Вони подають характеристику всьому: яка кількість ворога, висота, швидкість, напрямок і координати. Радіольокації вивінені сучасною електронікою і виконують свої завдання і буде піднято в повітря потрібне число наших винищувачів. Наші сучасні літаки, — це передова наукова технічна думка, яка знайде ворога. Рівночасно в дію вступають зенітні та ракетні війська”. Як бачимо, в Мальцева сама лише пропаганда і самохвальство.

Ось кандидат у політбюро ЦК КПСС Єльцин скрикував советську армію, в якій: “Панує атмосфера самозадоволення, показухи, хвалькуватости. Все це проявляється у великому і в малому”.

27-го травня 1987 року радарна станція шведської армії помітила, що у шведські води увійшов низьколітаючий апарат. Зараз же було вислано два військові літаки, які облетіли вказаний район і нічого підозрілого не помітили. Через кілька годин шведські рибалки побачили у воді літак із “серпом і молотом”, а недалеко на невелич-

кому островіці помітили людину. Виявилось, що то був Роман Свистунів, 24 роки віку, советський громадянин, який працював помічником пілота для зрощування полів. Свистунів навчився летунського ремесла і вичекав нагоду взяти літак та втекти до Швеції. Йому вдалося непомітно оминати советські радары та охорону границі.

Директор всесоюзного агентства преси “Новості” Валентин Фалін заявив в інтерв'ю одній німецькій газеті, що советські військові службы спостереження нібито виявили літак Руста вже тоді, коли він був у прикордонній смузі. Однак після виявлення вирішили, що цей літак належить СССР. Заява В. Фаліна не зробила жодного враження на Заході, бо вона не відповідає правді. За приписами, кожний літак Советського Союзу, перебуваючи в повітрі, мусить бути перевірений, чи він подає сигнали “Я — СС”, тобто це означає “Я — свой самолет”. Всі чужинські літаки, які влітають у повітряний простір СССР, одержують умовний код, який видають і всім наземним службам протиповітряної оборони країни.

Випадок же з літаком М. Руста доводить, що в збройних силах СССР панує нехлюйство, недбальство, замішання. Советська армія начислює понад шість мільйонів військовослужбовців. Морська фльота начислює понад 2000 різноманітних військових кораблів, понад 300 підводних човнів, 60 000 танків, 80 000 автомашин і бронетранспортів, 10 000 пускових пристроїв зенітних ракет. У СССР розбудований величезний військово-промисловий комплекс, 800 військово-дослідчих інститутів і тисячі військових підприємств. Ця гігантоманія призвела до величезних видатків, які осягли, — як оцінюють західні фахівці, — 15% волового суспільного прибутку СССР. Західні військові спеціалісты оцінили, що советська техніка не витримала пробы під час лівійсько-чадської війни та в Лівані.

За останні роки на військовому відтинку в СРСР сталися такі події: вибух у ракетному гангарі в Сєвероморську, катастрофа з одним із семи прототипів нового міжконтинентального стратегічного бомбардувальника, втрата контролю над однією випробувальною ракетою і посадка спортивного літака, пілотованого 19-річним німцем Матіясом Рустом, на Червоній площі в Москві.

РОСІЙСЬКА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА НА СЛУЖБІ ІМПЕРІЇ

Київська Русь, руський · українець, москаль — руський — російський, Московська імперія. Ці питання нелегко зрозуміти чужинцєві. Чи може пересічний український інтелігент-емігрант це вяснити вичерпно чужинцєві? Було б дуже побажаним, щоб усі наші видання на еміграції в кожному своєму числі подавали українською і чужинцєською мовами коротко на тему українсько-російських взаємин. А наші науковці й публіцисти щоб забезпечували редакції матеріялами на ці теми. Зокрема тепер це потрібне, коли Москва вносить баламутство й дезінформацію на Заході в зв'язку з 1000-літтям хрищення Русі-України.

Треба сказати яку роль відограло московське православіє в загарбницькій політиці Московського князівства й пізнішої імперії. Доцент “Русского Свободного Університета” в Празі Сергєй Пушкарьов у 1933 році видав працю “Роль Православної Церкви в історії Росії”. На стор. 20-21 С. Пушкарьов пише:

“В знамениту епоху XIV-XV століття поволі провадилося національно-державне об'єднання руських земель навколо Москви. Велику благодотворчу роль в цьому процесі збирання національних сил відіграли три славнозвіс-

них особи, які признані за святих. Митрополити Петр 1308-1326, Алексей 1353-1378 і Іан 1448-1461 — три стовпи Русської Церкви, руської держави. Всі вони вели діяльність справ держави і скріплювали авторитет влади великого князя Московського та всієї Русі. Перенесення Митрополичої катедри з Києва на північний схід 1299-1300”.

В розбудові Московського князівства і перенесенні Київської митрополії головну роль відіграли вищезгадані московські православні діячі. На стор. 23 С. Пушкарєв пише:

“Св. Сергій намовив нижньгородського князя Бориса Константиновича визнати владу над собою великого князя Московського в 1365 році”. На стор. 24 говориться: “Після Фльорентійського собору визнано римського первосвященника, з чим погодився митрополит Ізидор, який був на соборі”. Але після повернення з Фльорентійського собору митрополита Ізидора великий князь Московський Василій Васильович не погодився на унію і скинув Ізидора з митрополичого престолу. Д-р Матвій Стахів у своїй праці “Христова Церква в Україні 988-1596” на стор. 296 пише, що митрополит Ізидор, повернувшись із Фльорентійського собору, в катедральній церкві проголосив постанови Собору, а князь Василій II наказав його заарештувати. З того часу московське православ'я практично стало незалежним. На місце прогнаного митрополита Ізидора було обрано архиєрейським собором Рязанського єпископа Йону.

В Москві почали твердити, що Східня Церква перестала бути православною, що вона сама себе передала Римові — католицизмові. За часів Римської імперії Рим був визнаний за вічне місто. Папа, переселник святих апостолів Петра і Павла; а коли наступив поділ у Церкві, то Константинополь назвав себе “другим Римом”. За влади митрополита Йони, який вважав своє православ'я єдино-

правильним, Філофей проголосив, що тепер Москва стала “третім Римом”. Почав творитися московський релігійно-національний шовінізм та накидання влади з Москви на всі ділянки життя.

З цього часу в Московському князівстві починають розбудовувати монастирі. На монахів дивилися як на ідеал християнського життя. Зі свого боку монахи виявляли велику відданість князеві й державі. В половині XIII століття на північно-східних теренах Московського князівства було близько 25 монастирів. Як тільки-но загарбають яку чужу землю, як лише-но поширять яку границю Московського князівства, відразу ж там появляються монахи Московщини, будували там монастирі й виховували мешканців тих земель в дусі покори великому Московському князеві.

В кінці XV століття було вже 200 монастирів Московського князівства. XV, XVI і XVII століття є періодом розбудови монастирів у Московському князівстві. Історик Ключевський цей період назвав “монастирською колонізацією”.

У XVIII столітті монастирські посілости взято під управу держави — Московського князівства, а монахів включено в суспільно-господарську працю. Держава давала монастирям більші простори земель. На тих монастирських землях почали будувати села.

С. Пушкарьов у вже вищезгаданій праці своїй на стор. 28 пише, що на монастирських посіlostях “Кирило-Білозерського” в 1544 році було “4 села, 3 сільця, 252 деревні і 143 починка”. У XVIII столітті в Московському князівстві міста будовано недалеко від монастирів. Коли державі треба було розбудовувати озброєння і втримувати війсьсько, то їй з фінансовою допомогою приходили монастирі. В початку XVII століття з каси “Троїце-Сергієва” монастиря на потреби держави виплачено 65 500 рублів. Соло-

велький монастир для війська 1676 року передав 41 414 рублів. Того часу то були великі гроші. Соловецький монастир втримував військовий гарнізон, який мав захищати його від шведів, норвежців і карельців.

На загарбаних землях монахи поширювали православ'є. На землях Казанського ханства поставлено архієпископа Гурія, який “насаджував” тут православ'є, а за те його проголошено святим. Між Церквою і державою в Московщині була тісна ідейно-політична співпраця. Московські церковні власті всіма засобами поширювали “авторитет” московського “государя” і пропагували, що він має бути “государем всіх руських земель”.

Митрополит Макарій писав, що історія ніколи не забуде, як руське духовенство боролось за визволення з-під татарської неволі. Митрополит Макарій (1542-1563) був близьким співробітником царя Івана Васильовича Лютого в тому часі, як цар Іван Лютий вів ще нормальний спосіб життя.

За часів панування царя Федора Івановича 1589 року в Москві був наставлений перший патріярх Іов з титулом “патріярх московський і всієї Русі”. В роках 1606-1612, тобто в час т. зв. “русської смуги”, московським патріярхом був Гермогей, який дуже ворожо був наставлений супроти поляків. Він проти Польщі мобілізував сили, розсилав боярам і воєводам Московщини грамоти з закликом воювати за православну віру.

В році 1611, коли поляки зайняли Москву, архимандрити Діонісій і Аврамій Паліши організували міста і села до боротьби з поляками. В часи царювання Міхаїла Федоровича (з династії Романових), батько царя патріярх Філарет (1619-1633) був не лише головою Російської Церкви, але й офіційним управителем (“соправителем”) свого сина-царя. Листи від імени царя носили тоді два підписи — патріярха і царя (батька і сина). Також у часи

царювання Алексея Михайловича патріарх Нікон (1652-1658) брав участь у керуванні державними справами поруч царя. Вся церковна ієрархія і монахи, поширюючи православну віру, так представляли царя і церковних владик, що вони є, мовляв, Божими людьми. Православ'є вони зробили державною релігією і іншій релігії чи іншій релігійній думці не було місця, а в кого така виникала, то того чекала страшна кара.

У другій половині п'ятнадцятого століття в Києві, на Волині і Поділлі були митрополії, які були незалежними не лише від московського митрополита, а навіть і патріярха. То був час Князівства Литовського і королівства Польського. На Правобережній Україні польська шляхта, ховаючись за католицький обряд, насильством запроваджувала соціальний визиск і кріпацтво. Це створило в Україні пригожий ґрунт для Москви скріплювати антикатолицькі настанови.

В січні 1654 року відбулася відома Переяславська рада, яку московські царі після смерті Б. Хмельницького інтерпретували так, щоб з України зробити колонію. Українське православне духовенство було патріотичне й обережніше, ніж гетьман Богдан Хмельницький. 14-го січня 1654 року прибули до Києва московські послы. Їх зустрічало духовенство, — Київський Мирополит Сильвестр Косів, Єпископ Чернігівський Зосим, Печерський Архимандрит Йосиф Тризна.

Митрополит Іларіон у своїй праці “Українська Церква за Богдана Хмельницького” (видано у Вінніпезі, Канада) на стор. 30 пише: “По молебні московський посол, боярин Василь Батурин грізно й нечемно запитав Митрополита Косова: “Чому Ваше Преосвященство ніколи не писали до царя і не шукали собі царської милости тоді, коли гетьман Богдан Хмельницький і все військо запорозьке не раз просили великого государя, його царську

величність прийняти їх під свою високу руку?” Митрополит спокійно відповів: “Мені невідоме листування між гетьманом і государем”.

Митрополит Київський і духовенство не поділяли думки Б. Хмельницького і рішуче відмовилися присягати московському цареві. На стор. 31 праці Митрополита Іларіона занотовано: “І тільки наступного дня 19-го січня 1654 року напівсилою змушені були присягнути т. зв. митрополичі люди: слуги дворові, козаки й шляхта, але вище Духovenство московському цареві таки не присягнуло”.

Вячеслав Липинський у праці “Україна на переломі” (Відень, 1920 р.) на стор. 258 на цю тему пише: “Причиною опозиції українського православного Духovenства було, між іншим, і те, що воно боялось (як потім показалося — слушно) утрати незалежності Української Церкви, тоді коли Митрополит Київський стане підлягати патріярхові Московському. Крім того, присяга разом із Військом Запорозьким цареві тоді, коли велика частина Київської Митрополії оставалася ще за межами Козацької України в залежності від Речі Посполитої, потягало за собою віддання Православної Церкви на цій некозацькій території, тобто на Волині, Поділлі (Західньому), Галичині й Холмщині в руки польські, що було рівнозначним заведенню в тих краях унії й конфіскації величезних маєтків, які там Церква Православна посідала. Воно так дійсно пізніше за часі руїни й сталося”.

В. Липинський у вищезгаданій своїй праці з архіву Чорторійських на стор. 12 помістив листа Протопопа Чорнобильського на Київщині з січня 1654 року: “Хмельницький видав усіх нас у неволю московському цареві по Володимир і по Турів, і ще далі. Місто Київ під мечевим каранням силою довів до того, що присягнули всі. Та Ду-

ховенство не присягло. Сам бачив своїми очима, як Москва наїхала на Київ”.

Для мого покоління, яке захоплювалося воєнними успіхами Хмельницького, незрозуміле, чому Хмельницький не проголосив себе царем України, й не плутався б між польським королем та московським царем?

Військо московського царя 15-го вересня 1654 року зайняло Білорусію і Єпископа Білоруського, який увесь час був під владою Митрополита Київського, силою прилучено під владу московського патріярха. Московське загарбання чужих земель ішло поряд із підпорядкуванням Церков московському патріярхові. Після Андрусівського договору між Москвою і Польщею на Українську Православну Церкву Московщина повела посиленіший тиск. У 1678 році московський патріярх Іоаким поставив на київського митрополита Гедсона і митрополію ієрархічно підпорядкував собі. В XVII столітті з Києва до Москви різними підходами переносили українських учених, що почало послаблювати Київську Митрополію. Монахів Епифанія Славецького, Арсенія Сатановського і Дамаскина Птицького забрано до Москви для перекладу Біблію з грецької на слов'янську мову. Монаха Симеона Полоцького забрано для навчання царських дітей.

По смерті патріярха Адріяна (1700 р.) цар Петро “великий” на патріярший престол призначив митрополита з Рязані Стефана Яворського. А в 1721 році вже створено “русській церковний святейший синод”, над яким поставлено генерал-прокурора, що був над синодом царським наглядачем. Петро “великий” повністю підпорядкував Церкву цареві.

У церкві впроваджено зміни, які подумані під кутом вірності цареві й державі. До того часу парафіяни мали право вибору священика. За “новим уставом” священика призначалося згори. На Українську Православну Церкву

почався послідовний курс тиску та накидання московських церковних практик.

Духовенство противилося заведенню “нових” порядків. Але Москва поволі просувала на видні пости в Церкві своїх вислужників. Церква почала допомагати владі виховувати малороса-хахла з неділимським світоглядом. На Україні в церквах треба було почитувати московських митрополитів Платона Левиніна (1737-1812), Філарета Дроздова (1821-1867) та співати “Боже царя храни”. Загострено “місіонарський” курс, тобто щоб на завойованих землях населення приймало московське православіє. В Сибірі такий курс провадив єпископ Інокентій з Іркутська, в Алтаї таку місію виконував протоєрей Іоан Веніамінов, який в 1840 році був єпископом Камчатським, а пізніше митрополитом Московським. Ніколай Касаткін поширював “русское православіє” на Далекому Сході й в Японії й як архієпископ помер в 1912 році.

На західних теренах, прилучених до Росії, тобто на Холмщині й у Литві, за царя Ніколая першого відповідним актом католиків прилучено до російської патріархії, й називали їх уніятами. В 1875 році на Холмщині всіх католиків повернено на православіє.

Найстаршою духовною академією була Київська, яка повністю була під московською зверхністю; була духовна академія в Москві, а потім збудовано ще в Сан-Петербурзі та Казані. На всьому терені під владою російсько-московських царів було 36 семінарій, 115 духовних навчальних закладів. Від 1843 року почали засновувати школи для дівчат для духовних цілей.

На початку ХХ-го століття під владою Церкви в імперії було 40 000 елементарних шкіл. У школах учителями були духовні особи, а головним у навчанні був “Закон Божий”, історія. Дітей навчали вже лише в великоросійському дусі, вірності цареві.

Депутат у Четвертій державній думі Григорій Петровський 20-го травня 1913 року, виступаючи в думі, подав такі факти: “Я мушу вам сказати, що дослідження 1652 року архидиякона Павла Алепського про письменність на Україні свідчить, що майже всі домашні, і не лише чоловічий персонал, а й жінки та дочки, уміють читати. Переписи 1740 і 1748 років говорять, що в семи полках Гетьманщини Полтавської й Чернігівської губернь на 1094 села припадало 866 шкіл з викладанням українською мовою. Наслідки національного гніту позначаються далі. Перепис 1897 року показав, що наймалописьменніший народ у Росії — українці. Вони на найнижчому ступені. Це було в 1897 році й тоді виходило на 100 душ населення 13 письменних (Іван Коцелівець “О. Довженко”, “Сучасність”, 1980 року видання, стор. 15).

Так московські царі зі своєю Церквою довели українське шкільництво до знищення, а запровадили свої школи лише для виховання малороса. Царська влада разом із своєю Церквою, крім плекання ненависти до Католицької Церкви, переслідувала також інші релігії, змагаючи до того, щоб усі належали до Російської Православної Церкви. Жорстоких переслідувань зазнали ті, кого називали “іноверцями й дісідентами”.

РЕЛІГІЯ І ЦЕРКВА ПІД ВЛАДОЮ ЧЕРВОНИХ

Ленін зі своєю комуністичною партією большевиків у жовтні 1917 року перебрав у Росії владу в свої руки. Ленін був крайньо вороже наставлений до релігії й Церкви. Ця ворожа настанова до релігії й Церкви просякає всю ідеологію і практику російської комуністично-большевицької партії. “Декретами”, за підписами Леніна, 8 листопада 1917 року і 19 лютого 1918 року:

- а) Всі церкви позбавлені своїх земельних посіlostей;
- б) Всі церковні заощадження в банках та церковних організацій конфісковано і переходять у власність держави.

Це був перший удар з боку російсько-комуністичної большевицької влади по Церкві, яку позбавлено всіх матеріальних засобів. “Декрет” Леніна з 23-го січня 1918 року говорив, що Церква відділена від держави. В цьому “декреті” також всі церковні організації позбавлені їхніх будинків, городів і підприємств — друкарень і видавництв, та заводів, які виробляли для церков свічки. Також цим “декретом” Леніна закрито всі будинки для бідних і сиріт, що їх втримували церковні організації. “Декретом” нова большевицько-комуністична влада забороняла державним банкам давати позики Церкві.

Комуністично-большевицькою владою проголошено, що всі церкви, які мають археологічне, історичне і мистецьке значення закриті й їх перебирає під свою опіку советська держава. Відразу ж після цього розпорядження було закрито близько 6 000 церков.

“Декретом” з 23-го січня 1918 року советсько-комуністична влада забороняла навчання релігії в школах, провадження шкіл церковними організаціями. В приміщеннях, де колись були церковні школи створено бібліотеки.

Ленінова влада розглагольствувала, що “релігія є опіюмом для народу”. Мовляв, коли вимре старше покоління, яке перебуває в полоні релігійних забобонів, то на цьому і закінчиться релігія; а молоде покоління, яке виховується в душі советської науки, не буде релігійним.

Але в “декреті” з 13-го червня 1921 року вже говорилося про відкриття “богословських шкіл”, в які можуть бути прийняті учні після закінчення 18 років життя і що вони в середній школі вже пройшли лекції матеріалізму. Крім того, появилoся ряд приписів для священників, які саме

проповіді вони мають виголошувати. Дітей христити не-вільно було. Були створені організації “Безбожник”, “Біднота”, члени яких переслідували віруючих, висміювали релігійні обряди.

Газета советського уряду “Ізвестія” безперерійно вела пропаганду проти релігії й Церкви. На Церкву накладено великі податки. Багато священників заарештували органи ГПУ (ЧеКа) і вислали на заслання. Церковні книжки та журнали понищено.¹

Після розвалу царської імперії Україна почала творити своє державне життя, незалежне від Росії. В українській державі відродилася й Українська Православна Церква. Насамперед треба було звільнитися від російської церковної влади, яка діяла на Україні. Після потрібної підготовки в жовтні 1921 року в соборі Святої Софії в Києві відбувся Перший Всеукраїнський Православний Собор. Почалося велике відродження Української Православної Церкви, відбудова парафій.

Українському народові нанесено великий удар. Червона Москва своїми арміями, по довгій і завзятій боротьбі українців, перемогла Українську Армію й окупувала Україну. 30-го грудня 1922 року Україну прилучено в склад Російської Советської Федеральної Республіки і створено з наново завойованих національних держав ССРСР. Всі до цього часу видані Ленінові “декрети” в Москві зобов’язували тепер також і на завойованій Україні. Советська політична поліція ЧК-ГПУ на Україні розпочала жорстоко ліквідувати українське церковне життя. Нищили церкви, виарештувано і винищено понад 30 Єпископів УАПЦ, понад 2000 священників і десятки тисяч віруючих людей.

¹ Проф. А. А. Боголепов “Церква під владою комунізму”, Інститут вивчення ССРСР, Мюнхен, 1958 р., стор. 11.

У звідомленні оберпрокурора святого синоду Російської Православної Церкви з 1914 року говориться, що на терені царської імперії було 54 174 церкви. Інформаційне бюро в Лондоні “Тзе Рашен Н’юс Сервіс” з 22-го серпня 1941 року подало, що на території ССРСР у згаданий час відкрито 8338 церков, а в тому числі 4225 — православних. Коли порівняємо дані 1941 року з 1914 роком, то бачимо, що майже 90% церков червоно-московська влада понищила. В 1923 році в концентраційному таборі на Соловках перебувало 24 єпископи, а понад 50 єпископів на той час уже розстріляли й 250 єпископів перебували під тиском різних переслідувань.¹

В 1924 році Ленін помер і владу в советській імперії почав закріплювати за собою Сталін, який ще дужче загострив переслідування релігії в ССРСР. Митрополит Російської Православної Церкви Сергій 19-го лютого 1930 року написав до уряду ССРСР заяву, в якій вичислив усі утиски, які влада робить священикам. З часу перебрання влади в советській Росії більшовиками весь час робили вони тиск на Церкву й віруючих, застосовували моральний і фізичний терор. Але духовенство і вірні ставили опір і захищали віру. Під час Єжовщини в 1937 році НКВД провів арешти й розстріли серед духовенства. Всім їм НКВД поставило у вину “саботаж”.

Ще в 1935 році “воюючі безбожники” припинили провокативні виступи проти релігії й духовенства. В 1936 році увійшла в силу “сталінська конституція”, в якій записано, що “служителі культу” (духовенство) зрівняні в правах із рештою громадян держави. Дітям священиків ще раніше дозволили комуністи вчитися в советських школах.

¹ Прот. М. Польський “Новые мученики российские, т. I, Джорданвіл, 1949 р., стор. 168-180.

Церква, всі церковні організації, монастирі в усьому СРСР, як організована сила, цілковито були знищені. Віруючий люд шукав нових форм молитви та скріплення віри. Комуністичні активісти все уявляли собі поверхово, не мали доступу до народу і вважали, що релігія і Церква на шляху відмирання.

У вересні 1939 року червона армія зайняла Західню Україну, яка від 1920 року була під польською окупацією. Західні українські землі влучено в склад Української Радянської Соціалістичної Республіки. Комуністичні партія й уряд почали запроваджувати в західніх українських областях відомі їхні закони щодо Церкви, священослужителів, вірних і храмів. На західніх землях Українську Католицьку Церкву очолював Митрополит Андрей Шептицький, — великий авторитет не тільки для українців, але і для всіх мешканців Галицької Землі, тобто також для поляків, жидів, німців. Митрополит А. Шептицький відомий був і в Західній Європі. Москва не вважала для себе корисним відразу арештувати Митрополита А. Шептицького, лише НКВД, згідно його звичаїв, приступило до підготовки арешту Митрополита.

Про одну провокацію НКВД супроти Митрополита Андрея Шептицького я вже писав у своїх працях “Під трьома окупантами” (УВС, Лондон, 1958 р., стор. 93), або в “Від опричини до КГБ” (“Українське Видавництво”, Мюнхен, 1981 року, стор. 241-242).

В червні 1941 року вибухла німецько-советська війна, що заставило Сталіна супроти Церкви та віруючого народу поробити тактичні тимчасові зміни. Комуністична пропаганда всюди поширила інформації, що, мовляв, дозволяється “свобідний розвиток релігійного життя”. А для “переконливості” цієї пропаганди розв’язано “Союз воюючих безбожників”. Як відомо, “Союз воюючих без-

божників” був інструментом комуністичної партії для боротьби з релігією.

Та 1943 року Москві-Сталінові було вже зрозуміло, що Гітлер війну програв і ССРСР буде мати змогу поширити свою владу далі на Західню Європу. Для того треба було мати впорядковані справи Церкви, що на Заході мало своє значення у веденні всієї московської політики. В 1943 році, за дозволом Сталіна, було скликано вцілілих єпископів на собор, на якому митрополита Сергея було обрано на патріарха Московського і всієї Русі. На теренах, де появлялася советська армія, комуністична російська влада не робила перешкод відновленим церквам, лише ширилася “слава чемного відношення, ставлення комуністів” до релігії. Таврування комуністичною пропагандою Церкви, що то є “реакція і контрреволюція”, зникло.

Комуністам ішлося, щоб Церкву і віруючий народ мати по своєму боці. Але й своїй настанові своїх поглядів на Церкву і релігію комуністи не змінили. В 50-му томі другого видання “Большой советской энциклопедии” на стор. 642 в розділі XXI про “Релігію і Церкву” читаємо: “В СССР існують великі релігійні об’єднання слідуєчих церков і віроісповідань: русскої православної церкви, римо-католицької, євангелицько-лютеранської, вірмено-григоріянської, грузинської православної, старообрядової, реформаторської кальвіністської, методистів, євангельських християн, баптистів, мусулманського, буддистського, юдейського віровизнань. Крім того є ще ряд малих релігійних об’єднань, наприклад, адвентистів сьомого дня, молокан і інших. Церкви й віровизнання в СССР мають чоловічі та жіночі монастирі, серед яких вирізняються в рускій православної церкві — Тройці-Сергєєва лавра, Загорськ, Києво-Печерська Лавра, Почаївська Лавра на Волині...”

У згаданій советській енциклопедії говориться, що

акти громадянського стану провадяться штатською (світською) владою, що означає, що хрестити дітей невільно, а “вінчання” виконують непричетні до Церкви люди.

В часи першої окупації західніх українських земель у 1939-1941 роках комуністична влада робила заходи, щоб Української Православної Церкви не існувало. Українська мова в Церкві зникла. Над Українською Православною Церквою на Волині комуністи наставили свого єпископа Миколая Ярушевича. Під тиском місцевих комуністичних чинників і самого єпископа М. Ярушевича в 1940 році змушено Архієпископа Олексія на Волині підпорядкуватися Ярушевичеві. Дальші репресії над УПЦ на Волині перервала німецько-советська війна.

З приходом комуністичної влади вдруге на Волинь 1944 року Українську Автокефальну Православну Церкву підпорядковано “руській патріярхії”. Комуністична влада своїми поліційними органами МГБ тероризувала Ієрархів і духовенство Української Католицької Церкви. Першого листопада 1944 року помер Митрополит Андрей Шептицький. Поширилася була вістка, що його струїли большевики.

6 квітня 1945 року у Львові появилася пасквільна брошурка проти вже покійного Митрополита А. Шептицького. Вночі з 10-го на 11-го квітня 1945 року проведено МГБістами арешти. Заарештували тоді Митрополита Галицького і Львівського Йосифа Сліпого й шістьох Єпископів: Микиту Будку, Миколу Чарнецького, Йосафата Кациловського, Григорія Лакоту, Григорія Хомишина й Івана Лятишевського. Лише Митрополит Йосиф Сліпий, заходами Папи Івана XXIII-го, був звільнений по 18-х роках ув'язнення і виїхав на Захід. Всі інші Ієрархи Української Католицької Церкви померли в тюрмах та советських концентраційних таборах.

Майже рік часу після обезголовлення Української

Католицької Церкви комуністичні власті з МГБ та “представники” Московської патріархії тероризували священників і підготовляли ліквідацію Католицької Церкви. 30-го березня 1946 року скликано т. зв. “Львівський собор”, яким проголошено “ліквідацію” Берестейської унії з 1596 року й “з’єднання з Руською Православною Церквою”.

Московська патріархія почала шукати діялогу з Римською Церквою, а серед Римської Курії шукати для себе прихильників, які визнали б ліквідацію Української Католицької Церкви т. зв. “Львівським собором”. Для ЦК КПСС і Московської патріархії виглядало, що вони зліквідували Українську Католицьку Церкву, як історичного ворога Росії й її Церкви.

Після війни комуністична влада, комуністичні вожді й ідеологи зустрілися з явищем, про яке вони ніколи не думали і не припускали. З фронтів війни повернулося тисячі колишніх атеїстів і членів комуністичної партії, які стали віруючими людьми. Теорія комуністичних ідеологів, що релігія, мовляв, зникне з відходом старшого покоління, не здійснилася. В СРСР почався релігійний процес.

ЦК КПСС почав шукати нових форм боротьби з релігією, витонченіших і рафінованіших. В західних областях України дуже суворо допильновували сплати податків із Церкви й як церковна громада неспромагалася вчасно внести податок, — замикали храм. До священників підсиляли слабкий вірою елемент, який був послухний комуністичній партії. Кагебісти обробляли ієрархів і священників, щоби вони співпрацювали з комуністичною партією і КГБ. Це для КГБ почало давати успіхи.

Зі збігом часу люди збагнули, що деякі священники подають до КГБ інформації: котрі батьки приводять дітей до церкви, хто хрестив дітей, тощо. Все це відштовхнуло людей від священників, підірвало довір’я до священників. На тлі цього почали творитися релігійні секти; мо-

ляться люди малими гуртками, один одного добре знають, один одному довіряють і КГБ в їхні середовища тяжче влізти і пакостити.

ЦК КПСС почав “Руську православну церкву” підготувляти для завдань, які потрібні комуністичній партії в її політиці на Заході. Тимчасом ЦК КПСС посилив свою діяльність супроти західних демократій. У 1943 році був створений “совет Руської православної церкви”, головою якого зробили вищої ранги офіцера НКВД Георгія Карпова, що до того часу набував собі практики на переслідуванні вірних. У 1960 році патріярх Алексей висунув проти Г. Карпова закиди, через що комуністична влада змушена була Г. Карпова зняти і на його місце наставити В. Куроєдова, — партійного діяча. Відтак через вік (78 років) знято і В. Куроєдова. На його місце поставлено 50-літнього Харчева. Деякий час Харчев був партійним функціонером у справах економіки в Приморському краї, а потім — послом ССРСР в Гаяні.

У червні 1971 року в Загорську комуністи скликали синод, на якому Пімена наставили на пост патріярха, тобто на місце померлого Алєксея. Ще в 1965 році Пімен був членом советського комітету культурних зв'язків. Відомо, що цей комітет створений для розкладу еміграції з ССРСР. Членство Пімена в тому комітеті говорить про приналежність Пімена до комуністичної партії й КГБ, до того ж на видному місці. Пізніше поширилася вістка, що Пімен, — це колишній полковник советської армії, його прізвище в мирі ніби Сергей Ізвєков.

Вже в 50-их рр. Московська патріярхія включилася в активні дії “боротьби за мир”. На синоді, на якому висунуто Пімена на пост патріярха, прийнято політичну резолюцію, в якій говориться про підтримку “Руською православною церквою” політики советського уряду.

На Заході в 1948 році всі християнські Церкви, за ви-

нятком Римо-Католицької Церкви, створили Світову Раду Церков. До цієї Ради в 1961 році приступила також Московська православна церква, яка скоро по тому в Світовій Раді проявила надзвичайну активність, з успіхом просовуючи свої постанови та резолюції. В Світовій Раді Церков у Женеві довгі роки справи Московської патріархії провадив Віталій Боровой. На його місце прийшов єпископ Сергій Солнечногорській, знавець історії та структури Західніх християнських Церков.

Єпископ Сергій Солнечногорській від 1978 до 1982 року був представником Московського патріарха в Празі. Він побував у багатьох країнах Європи, Америки, Африки й Азії. Представники Московської патріархії, тобто "Руської православної церкви" беруть участь закордоном у всіх конференціях і нарадах "за мир", "проти атомової зброї", завжди покликаючись на заяви уряду СРСР та підкреслюючи, що уряд Советського Союзу змагає до "тривалого миру", "до роззброєння". Вони також заперечують, що в СРСР поширена дискримінація інакшедумаючих; вони запевняють, що в СРСР існує "повна релігійна свобода".

Московська патріархія часто ініціює з єпископами, а католицькими та протестантськими єпископами Федеральної Республіки Німеччини зокрема, західніх країн "єкуменічні" наради, навіть напівнаукові конференції. При допомозі своєї церкви, уряд СРСР проліз на Заході в кола церковних діячів, які деколи навіть мають впливи на політичних західніх діячів. Таким чином советський уряд часто має такі успіхи в тих колах, який не має там його міністерство закордонних справ.

ЦК КПСС для партійних працівників всесоюзного й республіканського рівня видає місячник під назвою "Агітатор". У цьому журналі містять матеріал на церковно-релігійні теми й інформують діячів комуністичної партії

про процеси церковного життя в різних країнах та про ставлення церковних кіл до ССРСР і комунізму зокрема. В четвертому числі “Агітатора” поміщено статтю В. Клочкова під назвою “Клерикальний антикомунізм”, в якій скритиковано церковно-релігійних догматиків.

Після смерті Сталіна Московська патріархія стало шукала шляхів для діалогу з Ватиканом. Ватиканські кола правильно не оцінили соціально-політичних процесів у світі. Зате комуністи те вміло використали й виступили в ряді країн як самотні оборонці бідності та носіїв національної й соціальної справедливості. Дійшло навіть до парадоксів, що католицькі священники в Південній Америці почали шукати співпраці з комуністами. А протестантський пастор у ФРНімеччини Неміллер прийняв орден Леніна від уряду ССРСР.

Компромітуюча Церкву ситуація почала мінятися за часів Папи Івана Павла Другого -- Войтили, який під час своїх подорожувань по країнах світу, при масових зустрічах з людьми найрізноманітніших прошарків почав голосно виступати за соціальну справедливість. До того додалося ще й польське питання. Тому КГБ за часів головування Ю. Андропова хотів болгарськими руками зліквідувати Папу.

Польський журналіст Домінік Моравський, знавець Ватиканської політики, в журналі “Культура”, що виходить у Парижі, в числі липень-серпень 1985 року писав, що римський єпископ відкрито вказав на помилки Ватиканської політики в минулому. За його твердженням ті помилки такі: “Брак потреби критично оцінювати свою діяльність, брак діалогу й шанування чужих думок, занедбання культурних потреб і проблем і все лише машинально спихати на комуністів.”

Всі недотягнення Церкви старається використати червона Москва. В світоглядній боротьбі, яка дуже пошири-

лась у сімдесятих роках, Москва через свою патріархію надто наголошує свою “миролюбність”.

Вже кілька років українська еміграція у всіх країнах свого поселення підготовляється до відзначення 1000-ліття хрищення Київської Русі-України. До відзначення в 1988 році хрищення Київської Русі почала підготовлятися і російська еміграція та Московська патріархія. В підготовці Московської патріархії до “відзначання хрищення Русі” видна політика ЦК КПСС і як він використовує спритно для того “Руську православну церкву”. До цього часу офіційно ЦК КПСС не зайняв щодо “хрищення Росії” від себе ніякого становища. Зате скріпив антирелігійну пропаганду.

В журналах і окремо виданих атеїстичних брошурках Кремль атакує релігію згідно зі своєю ідеологічною настановою. У пресових виданнях підкреслюють російські комуністи шкідливий вплив християнства на народ. Одночасно комуністична партія дає дозвіл своїм єпископам виїздити поза межі СРСР і на Заході влаштовувати наукові конференції на тему “хрищення Росії”.

Таку активність московські єпископи виявили в ФРН і-меччини, де спільно з німецькими католиками влаштували імпрези в Ганновері й Регенсбурзі; з німецькими протестантами — в Тутцінгу біля Мюнхену.

В Аргентині, в місті Обера (провінція Місіонес) є православна парафія, яка підлягає Московському патріархові. В кінці січня 1986 року та парафія, на доручення патріархії, влаштувала Богослуження і прийняття з приводу “ювілейного року хрищення Росії”. На це прийняття були запрошені аргентинські офіційні представники провінційного уряду. З Буенос-Айресу приїхали члени советського посольства.

Для необізнаного чужинця все виглядає цілком нормально, що на прийняття “ювілею хрищення Росії” при-

їжджають офіційні представники уряду СРСР, а отже і взаємини між Церквою й советським урядом нормальні. Для нас же, які знають гірку дійсність під комуністичним пануванням, це безсоромна, нахабна тактика, щоб найв-ного, необізнаного чужинця впровадити в блуд, створити уявне переконання, що в Советському Союзі все гаразд між Церквою й урядом і панує свобода віроісповідань.

Маємо інформації, що в Москві будують спеціальний готель для духовних осіб-гостей з-за кордону, які прибу-дуть в Москву на “ювілейні святкування тисячоліття хри-щення Росії”. Якщо приїдуть якісь духовні достойники в Москву на “святкування”, їх примістять у новому готелі з чемною обслугою. В кожного прибулого церковного достойника розцвіте думка, що цей советський уряд по відношенню до Церкви не є вже і таким поганим.

Тут, власне, зустрічаємося з випадками, що коли хтось не знає цілоти політики, то того такі советські тактичні потягнення лише баламутять. Нам уже відомо, що головна “ювілейна” імпреза відбудеться в Москві й туди будуть запрошені з Заходу ряд гостей. Допіру з Москви запрошені гості будуть виїздити в стародавні осе-редки християнства: Суздаль, Новгород, Володимир і Київ. І знову ошуканство, бо коли в Києві христили на-род Київської Руси, то Москви, як такої, й у гадці ще не було, не те щоб там столиця тоді могла бути й Росії, якою вона сьогодні є в пропаганді, не існувало. На цю тему українська еміграція з нагоди Тисячолітнього ювілею християнізації України випустила в світ історичні мате-ріяли українською і чужими мовами.

Про “Руську православну церкву” за часів панування царів я висловив мою думку з погляду українського

національно-політичного. Можливо що декому, з більш православним змістом, ніж національним українським, це все може дещо інакше виглядало. Було багато монахів, яких виховали так, що їм православ'є було понад усе й вони не звертали своєї уваги на національно-соціальний розвиток російської держави. Монахи на загарбані царями землі несли Христову віру та православний обряд. Московські ж царі використовували свідомо для своїх політичних цілей і інтересів віру й обряд православ'я.

Цар Петро перший став не лише головою імперії, а також головою Російської Православної Церкви. Потім цариця Катерина друга, з походження німкеня-протестантка, мала біля себе велику кількість німців і почала будувати в Москві протестантство. Церква в Росії ніколи не була чисто християнською, щоб поширювати Христову правду й науку. Церква в Росії була знаряддям самодурства царів. Духовним змістом російських царів було використовувати Церкву для державно-загарбницьких цілей. Цей зміст перейшов і на російських червоних вождів.

З Руси-України в поширенні православ'я на північно-східні терени Московщини і в самій Московщині монахи зробили величезний вклад. Одні це робили з вірою, що служать Богові; інші вже розуміли поступування царів, але силою змушені були підносити знання й освіту серед того темного народу. На теренах Московського царату народ був низько розвинений і християнізація проходила з великими труднощами, бо було багато різних старовірів. Монахи й ієрархи з Руси-України в більшості не потурали царським примхам і за те їх переслідувала царська влада. Вони своїм змістом і душею були іншими й це не подобалося царям.

Так було й є весь час, що українець є іншим, ніж москаль. Москвини пришили лише назву "росіяни", а

зміст їхній залишився той, що і з самого їхнього початку був. Українці весь час змагали жити своїм власним життям, незалежним від Москви. І за це ведеться століттями боротьба з великими жертвами. І ця боротьба не припиниться, бо наш народ ніколи не погодиться з московським пануванням та способом їхнього життя.

СХІД І ЗАХІД

Не зважаючи на поширене москвофільство в західних державах, вже багато політичних діячів починають розуміти агресивну політику, яку послідовно, перебравши від царів, провадить ЦК КПСС. Деякі політики, журналісти і публіцисти намагаються російську агресивність пояснити впливами на них вченнями марксизму-ленінізму про комуністичну ідеологію. Таку думку на Заході протягом півстоліття поширювали і підживлювали діячі білої російської еміграції, а в наш час цю “концепцію” підтримують російські дисиденти, як А. Солженіцин та йому подібні.

Щораз більше західних політиків прислуховуються до нашого голосу і стають на наші позиції поділу Московської імперії на національні держави. Наша діяльність, продовжувана через АБН чи Світову Антиккомуністичну Лігу або Європейську Раду Свободи, фактами доводить, що агресивність ЦК КПСС походить з духової національно-російської спадщини, тобто від духовости російського народу, яку реалізовували століттями такі царі, як Іван Лютий, Петро “великий”, червоні вожді Ленін, Сталін, Хрущов, Брежнев, Андропов, а тепер М. Горбачов.

Агресивність духовости російського народу і комуністична ідеологія породжують жадобу влади і панування над світом. Це здійснюється розбудовою величезного

військового потенціалу, активізацією советської дипломатії, підтримкою в світі терористів, безоглядними діями КГБ з агресивними плянами советських військових спеціалістів підготовки заколотів у світі. При допомозі комуністичних партій усіх країн ЦК КПСС підготовляє світовий революційний процес, згідно якого сили “соціалізму” мають перебрати владу в свої руки і мають “створити світову соціалістичну систему”.

ЦК КПСС має зв'язки з 94 комуністичними партіями світу. В 1958 році почав появлятися журнал для всіх комуністичних партій під назвою “Проблеми міра і соціалізма”. Цей комуністичний журнал виходить 37 мовами і поширюється в 145 країнах. У редакційний склад журналу введено представників від 63-х комуністичних партій.

Партійні функціонери всіх комуністичних партій, функціонери на вищих щаблях повинні закінчити вищу партійну школу в Москві. Діяльністю всіх комуністичних партій у світі керує “Міжнародний відділ ЦК КПСС”, який очолює член політбюро. В цьому міжнародньому відділі працює кількасот працівників. Діяльність міжнароднього відділу комуністичних партій дуже широка, тобто починаючи від демонстрацій, провокацій, дезінформацій, корупції, терору і кінчаючи психополітикою.

В німецькомовному журналі “Европеіше Веркунде” ч. 11 за 1983 р. на стор. 517 Ф. Шульце писав: “Військовий напад на нашу територію, — то лише один з елементів загрози... Більш серйозною є небезпека застрашування советською військовою силою, що паралізує віру й волю, що змушує шукати виходу й іти на поступки по відношенню до СССР.”

У напружений час СССР буде робити провокаційну, дезінформаційну політику, щоб захитати мораль противників. У советській військовій, як і в партійній літературі

на значення моралі під час війни присвячено дуже багато місця. Почитаймо, що на цю тему пишуть у советських виданнях у Москві:

“Духовий фактор — це духовні сили суспільства, які вводяться або можуть бути введені в дію для досягнення цілей війни. Моральний фактор — стрижень духового фактора. Це ідеологічна й суспільно-психологічна компоненти духових сил, в яких проявляється відношення народних мас до війни, її цілей, завдань і цим зумовлені їхні стійкість, рішучість досягти в ній перемоги... Моральний фактор — це найдійовіший бік духових сил армії й народу”. (Генерал-майор С. К. Ілін. “Моральний фактор у сучасних війнах”. Москва, 1979.)

“Моральний фактор у війні — це стан духу воюючих мас... У нашій пропаганді, зверненої до населення і військ противника, на випадок, якщо агресор розв’яже війну, велике місце займе протиставлення моральних ідеалів комунізму аморалізованим паразитарним класам та соціальним групам буржуазного суспільства. В цьому протиставленні буде вкладатися головний зміст моральних аргументів нашої пропаганди... Советські органи пропаганди мають великий досвід створення і поширення пропагандивних матеріалів, які апелюють до моральних початків людської поведінки”. (І. А. Селезньов. “Війна й ідеологічна боротьба”. Москва, 1974.)

“Ідейно-політична — провідна сторона морального духа військ, його основа... У психології особистості зояка вона конкретно втілюється у таких якостях, як ідейна переконаність, почуття любові до Батьківщини й ненависті до її ворогів...”. (В. В. Шеляга, А. Д. Глоточкін, К. С. Платонов. “Воєнна психологія”. Москва, 1972.)

Маємо дві потуги, що стоять одна проти другої — США та СРСР. Два різних світогляди. Лише США не мають наміру панувати над іншими народами, а лише

з ними торгувати. СРСР же має іншу мету, що зветься по-московському, — “визволити світ з-під капіталізму і запровадити соціалістичну систему”. США, як і інші західні держави, знають уже докладно, до чого стремить Москва, і почали озброюватися та створили оборонний пакт НАТО.

То правильна постава. Бо Москва має респект лише до сили. Якщо західні держави були б слабими, тобто не було б НАТО, то Москва втручалася б у справи західних держав, а це довело б до того, що ми вже сім літ спостерігаємо в Афганістані, тобто була б війна.

У 50-х роках США вже мали атомову бомбу і прийняли концепцію, тактику “першого удару”. То означало, що на випадок нападу вони відповідають ударом (атомовою бомбою). Це було пострахом для Москви.

Знаємо, що поруч озброювання ведеться завзята світоглядно-політична боротьба. В 60-х роках також Москва уже мала атомову бомбу і таким чином постав стратегічний паритет. Тоді випірнула нова концепція “другого удару”, що можна було назвати і “помстою”. Ця концепція пануюча і до сьогодні. Також усі військовики та політичні діячі тієї думки, що страх перед атомом відвернув від ядерної війни в світі. Атомова зброя внесла свого роду революцію в усі держави. Їм треба було виробляти нові: военну доктрину, стратегію, тактику. СРСР весь час ставив ставку на розбудову конвенційної техніки.

Після Другої світової війни для советської військової сили була зобов'язуючою сталінська концепція, яка зводилася до: а) міцність запілля, б) бойовий дух військ, в) численність і бойова підготовка, г) озброєння, устаткування, г) спроможність військових начальників. За часів Сталіна всі сили хоча і були спрямовані на дослідження атому, але у військовій літературі Советського Союзу про атомову зброю писалося дуже мало. Коли ж до влади

прийшов Н. Хрущов, він посилив пропаганду про “догнати і перегнати” Америку. Тоді в ССРСР величезними зусиллями розпочато продукування атомової зброї.

З одної сторони Н. Хрущов почав був застрашувати Захід атомовою силою Советського Союзу, а з іншого боку, тобто політичного боку він висунув концепцію “ко-екзистенції, мирного співіснування” ССРСР і Заходу. Рівночасно ж в ССРСР почали розбудовувати ракетні війська, реорганізовувати червону армію і з 5,4 мільйона зменшено її до 3,6 млн. вояків.

Міністер оборони ССРСР маршал Р. Маліновській у своїх виступах наголошував, що советські збройні сили спроможні провадити бойові дії з атомовою зброєю і без атомової. ЦК КПСС докладав усіх зусиль, щоб мати перевагу всюди, над всім і над всіма. В кінці 70-х років стало відомо, що ССРСР свою атомову і ракетну зброю так розбудував, що американський стратегічний ядерний потенціал відстав. З Москви почався політичний шантаж Заходу.

Советські інфільтрація і дезінформація, при допомозі різних організацій, почали поширюватися демобілізуюче на західне суспільство. З цієї демобілізації виходило так, що треба усьому підкоритися Москві, бо всерівно, мовляв, немає ніякої сили їй протиставитися. А в Федеральній Республіці Німеччини навіть поширилося гасло “Лібер рот, альс Тот” (“Краще бути червоним, ніж небіжчиком”).

На тему озброювання і роззброювання можна писати цілі томи. З цією темою відбуто західньо-східніх нарад, зустрічей, яким і до сьогодні нема кінця.

У США на пост президента вибрано республіканця Рональда Регена. Він у політиці відкрито наголосив, що ССРСР є імперією зла, відважно вказав на крутіства ЦК КПСС. Це в США, як і в країнах НАТО, внесло новий

дух, а рівночасно викликало лють у Москві, серед московських ставлеників та в комуністичних партіях Заходу. Президент Р. Реген висунув нову концепцію створення нової зброї, щоб охоронити населення США та Західньої Європи від советських балістичних ракет. У США почалися досліди зброї, яка знищувала б советські ракети в повітрі, тобто не дати тим советським ракетам з атомовими головками долетіти до цілі, й щоб все те відбувалося на великій висоті. До того концепція президента Р. Регена чисто оборонного характеру.

Ми вже сказали, що пляни президента Регена в Москві викликали сильний вибух люті, вивели її з рівноваги. Вожді КПСС зрозуміли, що проведенням у життя Регенових плянів уся міжконтинентальна ракетна зброя не матиме ніякої вартости. Вони зрозуміли, що прийшов кінець їхній політиці шантажу, яку застосовувала останнього часу московська дипломатія у своїй діяльності на Заході.

Перед ЦК КПСС, перед генеральним штабом советської армії постала нова вимога видумати щось нове, щоб пляни президента Регена не мали ефекту. Та советська наука, економічний стан СССР на таке так швидко не спроможні. В Москві залишилася в руках ще стара зброя: дезінформація, пропаганда, п'яті колони і корупція (підкуп на Заході політиків, журналістів). І з цією зброєю Москва відразу ж пішла до наступу на Регена та його концепцію.

В антиамериканській пропаганді появилися різні демагогічні твердження, тобто що Р. Реген прагне вибуху атомової війни; Реген прагне перенести атомову війну в небесні простори, називаючи це "війною зірок" і ще більше отакого подібного. Але і зрозуміли в Москві, що вони мусять іти на розмови з США, бо іншого виходу нема наразі в них під рукою.

Усі переговори про роззброєння Москва провадить

так, щоб пляни Рєгена стратегічної оборони звести нанівець і перехитрити, приспати Захід і самих США. Трудно ще сьогодні сказати як довго триватимуть такі торги-переговори і чи США дадуться себе перехитрити й ошукати.

Треба ще згадати про советську стратегічну оборону. На цю тему у “Военному енциклопедическому словнику” (“Воєніздат”, Москва, 1983) на стор. 710 пишеться: “За призначенням стратегічного озброєння розподіляється на нападаючі й оборонні. Основу нападаючих стратегічного озброєння творять наземні комплекси стратегічних балістичних ракет АРПЛ (атомові ракетні підводні човни) та стратегічні бомбардувальники. Велику нищівну дію ядерних зарядів бойових частин ракет і авіабомб та високу бойову характеристику середників їхньої доставки до цілі вирішують стратегічні завдання в обмежений час. До оборонного стратегічного озброєння відносяться комплекси з протиракетними для знищення стратегічних ракет, зенітних ракет, комплекси для боротьби з повітряними цілями, середники протикосмічної оборонної системи викриття і попередження про ракети і повітряного наступу, середники керування частинами та з’єднаннями ПВО і ПРО. Стратегічною зброєю озброєні: ССРСР, США, Франція, Великобританія і Китай”. (Вільний переклад з російського).

З наведеної цитати видно, що ССРСР має комплекси з протиракетними установками для знищення космічних ракет та середники для висліджування і попередження про наявність ворожих ракет. Советська система повітряної ракетної охорони, для захисту Москви, складається із чотирьох стартових комплексів, з 64 випусками для ракет на віддаль 300 кілометрів із атомовими головками, з шістьма радіолокаційними станціями. Крім того є установки ракет “земля-повітря” СА-10 і СА-12, які спроможні перехопити й знищити ракети типу “Першінг-2” та

“Ленс”. Для знищення ворожих бомбардувальників ПВО має на теренах Советського Союзу 10 000 стартових баз для ракет “земля-повітря”, зокрема 1000 баз розміщено вздовж границь. Також є 4000 баз для тактичних ракет “земля-повітря”, і наготові стоять 1200 мисливських літаків (“перехватчиків”) типу МІГ-23, МІГ-25 і МІГ-31. Советська інформація твердить, що ці літаки готові свої завдання виконувати в кожний час і при будь-якій погоді. Сподіємося, що для повітряної оборони СРСР є середники, які законспіровані й для загалу невідомі.

Все що ми подали вище вказує, що це величезна машинарія з наймодернішою советською технікою та сотнями тисяч вишколених спеціалістів. Однак 19-літній німець Матіас Руст 28-го травня 1987 року потрапив непоміченим прилетіти спортовим літаком марки “Чесна” до Москви і приземлитися там на Червоній площі. Також воєнно-морська фльота заслуговує на увагу і ми в короткій інформації це відзначимо.

За часів Сталіна воєнно-морська фльота була лише для оборони морського побережжя Советського Союзу. За панування Н. Хрущова, а потім Л. Брежнева в СРСР почали розбудовувати воєнно-морську флоту. Створено Тихоокеанську флотилію і побудовано атомові підводні човни. СРСР став великою морською потугою, військові кораблі якої плавають на всіх морях та океанах. Уже до 1970-х років советська воєнно-морська фльота була пристосована, крім оборони своїх берегів, також до провадження регіональної війни, а при тому готова також вести військові дії на кожному океані.

Советська воєнно-морська фльота служить сьогодні Москві також як засіб в політиці. Вона спроможна нанести противникові ракетно-ядерний удар по військових й індустріальних базах.

У 1962 році, під час встановлення советських ракет на

Кубі, а за тим тверда постава президента США Дж. Кеннеді, виявилось, що ЦК КПСС своєю військово-морською флотом не був готовий до виконання свого плану, а тому й відступив. Тоді в ЦК КПСС постановили зміцнити свою військово-морську флоту та зробити її такою, щоб вона була спроможна вести бойові дії в кожному морі.

В “Морском сборніке” в 1967 році адмірал Горшков писав: “У зв’язку з перехідною революцією у військовій справі ЦК нашої партії опрацював розвиток ВМФ та його значення в рамках советських збройних сил. Вжито заходів для розбудови військово-морської флоту, яка могла б виконувати стратегічні завдання. Так почалася нова фаза розбудови ВМФ і військово-морського мистецтва”.

Відомі назви советських крейсерів: “Чапаєв”, “Свердлов”, “Жданов”, “Адмірал Синявін”, “Мурманськ”, “Октябрь” і “Держинський”. Пізніше збудували совети крейсери, які на озброєнні мають ракети: “Грозный”, “Варяг”, “Адмірал Фокин”, “Владивосток”, “Киев”, “Киров”. Стало відомо, що совети в Северодвінську будують авіоносець довжиною в 320 метрів, тоннажем 50 000, команда якого має складатися із 3100 чоловік.

Інститути і корабельні в Советському Союзі нам відомі такі: Корабельного будівництва в Ленінграді на вулиці Лоцманській 6; в місті Баку завод ім. Паризької комуни провадить ремонти всім кораблям Каспійської флотилії. В Києві є інститут радіомеханіки для військово-морської флоту, а завод “Гідроприбор” у Києві виробляє радарні прилади для ВМФ.

ПОГЛЯДИ НА ТАКУ СПРАВУ НАТО І ВАРШАВСЬКОГО ПАКТУ

“Військове керівництво підпорядковане приматові політики. Збройні сили зобов’язані охороняти мир та свободу шляхом захисту від насильства й загрози” (“Біла книга Федеральної Республіки Німеччини”, 1979).

“Партійній політиці немає місця в наших збройних силах. Бундесвер — не армія однієї партії, а нашої держави й усього народу” (М. Ворнер, — міністер оборони ФРН, із промови 10-го червня 1983 року).

“Політичні органи советської армії й військово-морської фльоти, — керуючі органи КПСС у збройних силах СРСР. Через політоргани комуністична партія проводить керівництво партійно-політичною роботою у збройних силах, ідейним вихованням особового складу. Вони покликані забезпечити щоденний неподільний вплив партії на все життя і діяльність збройних сил” (“Советская военная энциклопедия”, том 6, 1978).

“Партійні організації забезпечують політику партії в збройних силах, виховують солдатів у дусі марксизму...” (А. Аверин, Н. Выдрин. “Основи військової підготовки”, 1982).

“Статут ООН і Конституція Федеральної Республіки Німеччини забороняють починати війну. Обидва передбачають однакове, — право на оборону, як основу існування народів, від чого неможна відмовитися” (Регулямін “Провадження бою”, 1973).

“Наш Союз не загрожує. Ані одна з нашої зброї не буде впроваджена в дію; інакше, — як відповідь на напад. Ми не змагаємо до переваги, але й не погоджуємося з перевагою інших” “Брюссельська заява” Ради НАТО з 9-го грудня 1983 року).

“Є виправдані й невинуваті війни. Перші представ-

ляють собою продовження революційної політики іншими середниками... Соціалістична держава може по своїй суті провадити лише справедливу війну. Справедлива війна проти імперіялістів перетвориться в сьогоднішніх умовах у глобальну міжконтинентальну війну. Та глобальна війна буде ядерною війною, не зважаючи на різниці між фронтом та запіллям” (Генерал-лейтенант І. Завялов. “Красная звезда”, за 19-го квітня 1973 р.).

Нас не здивує, як одного дня прочитаємо, що советська атомово бомба є бомбою миру, а американська — бомбою злочину.

“... Руйнуюча сила сьогоднішньої зброї не має такої цілі у таких цінностей, які могли б виправдати розв’язання війни” (Президент ФРН К. Карстен. З промови 20-го жовтня 1982 р.).

“Першими ми ніколи не використаємо зброї. Ми завжди відмовилися від війни, як середника політики. Наша зброя небезпечна для того, хто на нас нападе” (Міністер оборони ФРН М. Ворнер. Промова 20-го жовтня 1982 року).

“Головним критерієм для марксистсько-ленінського погляду на війну являються в нас часи інтересів революційного руху пролетаріату, національно-визвольної боротьби поневолених народів і оборона системи соціалізму... Тільки при перемозі соціалізму в усьому світі зникнуть війни та причини, які викликають війни” (“Советская военная энциклопедия”. Том 2, 1976 р.).

Звернім увагу на місце, де говориться про національно-визвольні рухи. А як мається справа з національно-визвольними рухами в ССРСР? У цій праці ми вже згадували, що Ленін скасував (уневажнив) на терені ССРСР загально прийняту всім людством мораль. Червоні московські вожді ввели свою большевицьку мораль і на тій своїй моралі будують свої погляди. Тому вважаємо за по-

трібно більше навести західніх та московських джерел, щоб можна було простежити, як на питання політики та війни дивляться, як розуміють ті питання на Заході та Сході.

“Атлантійський пакт має дві головні функції:

1) Створити захист вистарчаючою військовою силою і політичною солідарністю для відстрашуючих дій на агресора й інші форми застосування сили;

2) Оборона території держав-союзників на випадок агресії (Довідник НАТО, 1972).

“Стратегія Заходу, — це стратегія уникнення війни методом відстрашування” (“Біла книга ФРН”, 1983).

“Мета стратегії й військових плянів НАТО полягає в тому, щоб запевнити безпеку шляхом відстрашування. Головна мета, — це відстрашування перед початком нападу противника і щоб кожному агресорові повчально було ясно, що будь-який напад на країни НАТО викличе завзяту оборону й пов’язані з цим наслідки понесе агресор...” (Довідник НАТО, 1976).

Московська пропаганда і дезінформація до нудоти повторюють, що НАТО є агресивним бльоком. Докладно переглядаючи всі декларації й заяви НАТО і окремих держав, які входять у склад цього Атлантійського оборонного пакту, то не знайдемо ані яких прихованих думок про агресію. ЦК КПСС свідомо приховує перед своїми громадянами правду про НАТО, щоб таким чином свої агресивні пляни виглядали як “необхідність озброюватися й озброюватися для оборони перед НАТО”.

“Для завершеної перемоги в цій добре зрозумілій класовій війні необхідно повністю знищити збройні сили воєнофашизму, забрати в нього стратегічні пляцдарми, знищити військові бази й зайняти стратегічно важливі території... Тому сухопутні збройні сили будуть відогравати важли-

ву роллю в осягненні повної перемоги” (Маршал В. Соколовській. “Военная стратегія”, 1968).

“Перемога у війні створить пригожі зовнішні умови для побудови соціалізму й комунізму” (Генерал-майор Д. Волкогонов. “Методологія ідеологічного виховання”, 1980).

“Лише збройною боротьбою можна знищити сили та середники противника та зломити його спроможність до спротиву” (Полковник О. Третер, т. зв. “Німецька демократична республіка”, а популярно на Заході по сьогодні її називають лише як російська зона Німеччини. “Боец” ч. 3, 1981).

“З того виходить оцінка революційної ролі збройних сил соціалістичних країн, а зокрема Советського Союзу. Історія закликає їх до того, щоб сьогодні виявити якнайбільше впливів на розвиток революційного процесу” (Полковник Г. Хватков. “Коммунист вооруженных сил”, ч. 1, 1970 р.).

“Советські збройні сили сприяють постійному розвиткові світового революційного процесу” (Полковник К. Воробьев. “Коммунист вооруженных сил”, ч. 1, 1980 р.).

“Ленін і комуністична партія у советських збройних силах вбачали велике інтернаціональне значення і розглядали їх як підтримку революційному, національному визвольному рухові в усьому світі. Вождь світового пролетаріату підкреслював, що Советська республіка, як частина світової армії соціалізму, вкладає свою збройну силу в душі пролетарського і соціалістичного інтернаціоналізму... Соціалістична армія буде не лише інструментом оборони соціалістичного суспільства від можливих нападів ще існуючих імперіалістичних країн, вона буде давати вирішальну силу пролетаріатові тих країн в їхній боротьбі проти імперіалістів. Вся історія советських збройних сил підтверджує правильність того передба-

чення. Історична революційна визвольна місія советських збройних сил визнана всім людством” (Полковник К. Воробьев. “Коммунист вооруженных сил”, ч. 1, 1980 р.).

“Світ збудований на рівновазі військових сил між Заходом і Сходом. Та рівновага є фундаментом стабільності міжнародних взаємин” (“Біла книга ФРН”, 1973-1974).

“Мир та безпека в світі й у нашій країні залежать від того, щоб зберегти рівновагу сил обох союзних систем” (“Біла книга ФРН”, 1975-1976).

“Оборонний характер союзу визначає засяг і структуру збройних сил. Для стратегії НАТО одинокою ціллю є стримування противника від того, щоб збройною силою він добивався своїх політичних цілей...” (“Біла книга ФРН”, 1983 року).

“Те що називається політикою відпруження може існувати тільки на основі збереження рівноваги між обома бльоками, а особливо військової рівноваги... Без військової рівноваги між Заходом і Сходом політика переговорів безуспішна” (Канцлер ФРН Г. Шмід. Виступ по телевізії 28-го серпня 1980 року).

Політичні діячі ФРН, як і НАТО весь час наголошують на військовій рівновазі сил. Як зі сторони ССРСР ця рівновага виглядає, зупинимось нижче. Далі наводимо погляди діячів ССРСР.

“В процесі виховної праці солдатам треба прищеплювати не тільки почуття, але також технічної переваги над ворогом і переваги власної зброї” (Д. Іванов. “Основи провадження військ”, 1973).

“Непереможна військова сила Советського Союзу є обов'язковою складовою частиною військового потенціалу всієї соціалістичної спільноти. Вона гарантує безпеку братніх країн і міняє співвідношення сил у світі радикаль-

но на користь революційних процесів...” (С. Горшков. “Морская мощь Советского Союза”, 1978).

“Зміцнення оборони Советського Союзу та всіх соціалістичних країн потребує забезпечення військово-технічною перевагою над збройними силами імперіялістичних агресивних блоків... Советська воєнна доктрина... подає програму діяльності для забезпечення військової переваги над збройними силами противників” (“Советская военная энциклопедия”, т. 2, 1976).

Як бачимо, що ЦК КПСС всюди підкреслює: “агресивні імперіялістичні блоки”. Це в них стосується НАТО. Але нам відомо з документів і заяв державних мужів західних країн, що НАТО є оборонним блоком і всі країни-учасники НАТО реалізують спільно прийняту оборонну концепцію.

“Ми не можемо розраховувати на те, що на випадок нападу на нашу країну вона потім буде визволена. Ми повинні забезпечити оборону Федеральної Республіки Німеччини на передніх кордонах, тобто на границях з НДР та Чехо-Словаччиною. Тому наш уряд мусить дотримуватися принципу ‘передової оборони’ ” (Г. Лебер — міністер оборони ФРН, 1976).

“В моє завдання не входить займати ані п’яді східнонімецької території (Генерал Б. Роджер, — головнокомандувач НАТО в Європі).

“Важливим принципом, відповідний німецьким інтересам, є принцип оборонних плянів НАТО під назвою “передова оборона”. Мається на увазі пограничну оборону, щоб не віддати території й при тому обмежити втрати” (“Біла книга ФРН”, 1983).

ЦК КПСС ці питання розглядає по-своєму. “Другим видом стратегічних операцій у сучасній війні є бойові дії на сухопутних театрах військових дій, метою яких є остаточний розгром військ противника і зайняття тери-

торії ворога. Ця стратегія має велике значення для досягнення військових і політичних цілей у всій сучасній війні” (Маршал В. Соколовскій. “Военная стратегія”, 1968).

“Стратегічний наступ, наступ стратегічного масштабу, основний вид воєнних дій збройних сил, який застосований для досягнення стратегічних цілей. Осягається він шляхом наступаючих операцій усіма видами збройних сил на одному чи кількох театрах воєнних дій (стратегічних напрямків) за єдиним задумом плану вищого командування. У висліді стратегічного наступу осягається розгром стратегічних груп військ противника, опановується стратегічні райони та його територію” (“Советская военная енциклопедія”, т. 7, 1979).

“Головне завдання сухопутних військ полягатиме в тому, щоб використати ядерні удари ракетних військ і ВВС, цілковито розгромити ворожі групи на театрах воєнних дій, швидко опанувати територію країн ворожої коаліції й переможно закінчити війну на континенті” (Маршал В. Соколовскій. “Военная стратегія”, 1968).

“Наступ є головним видом бою. Тільки наступ дає змогу повністю розгромити противника... Велику увагу звернено на те, щоб прищепити солдатам високий наступаючий дух, який є головним критерієм боєздатности. Наступ провадиться по напрямках, у велику глибину і безперервно вдень і вночі. Поряд з тим провадиться морально-політична й бойова підготовка” (Д. Іванов. “Основы вождения войск”, 1973).

“Советська воєнна доктрина завжди розглядала наступ як головний вид бою і притримується того погляду також сьогодні. Оборона, — це вимушений вид бою, котрий приймається у випадку, якщо противник розпоряджає переважаючими силами та середниками і використати положення в свою користь. Тільки рішучий наступ може принести перемогу над ворогом” (А. Гречко, — мі-

ністер оборони. “Збройні сили советської держави”, 1975).

“Структура збройних сил і стратегія НАТО такі, що Захід неспроможний вести наступаючу війну. На відміну від Варшавського пакту в НАТО не має запільних служб постачання, котрі могли б забезпечити операції на великих територіях” (“Біла книга ФРН”, 1983).

“Морально-політична і психологічна підготовка військовиків провадиться в мирний час і скерована на виховання військ у дусі комуністичного світогляду. Весь процес підготовки повинен бути просякнутий тим світоглядом, щоб виховати солдатів у дусі: войовничої партійності, колективності, оптимізму, переконаності, советського патріотизму й готовості виконати свій обов'язок...” (Д. Іванов. “Основи водіння військ”, 1971 р.).

“Солдат соціалізму повинен... бути здібним з відповідальністю, відповідної до присяги і конституції, виконувати всі накази партійного і державного керівництва... бути просякнутим глибокою ненавистю до імперіялістів і їхніх політиків” (“Военная енциклопедія ГДР”, — “Німецької демократичної республіки”, 1973).

“Іноді військовослужбовець, при виконанні службових зобов'язань, змушений здійснити такі дії, котрі за своїм значенням дорівнюють злочиніві. Коли ж така діяльність виконана з точною потребою військової служби, то за наслідки вояк не відповідає... Військовослужбовець не підлягає відповідальності за наслідки після виконання наказу” (Генерал-лейтенант А. Чорний. “Основи советского военного законодательства”, 1966).

Розгляньмо ж виховання вояків держав НАТО і вояків Варшавського пакту. “Теми політичного виховання, з метою збереження миру і запобігання для відвернення війни, охоплюють: власну конституцію, становище вояка в армії й суспільстві, західній союз, проблеми безпеки у

зв'язку з Варшавським договором. При тому головним є, — об'єктивна інформація у співвідношенні до точного визначення політичних позицій, кращого розуміння протилежних позицій” (В. фон Баудісін. “Інформація для армії”, ч. 12, 1980).

“Воякам викладають суспільствознавство й основи міжнародного права. Командир відповідальний за виклади, не сміє обмежувати дискусії політичних питань, які виложені односторонньо. Всі виклади треба так упорядковувати, щоб на вояків не було впливів лише одного політичного напрямку” (“Статут 14/1”, розділ 33, 1969).

“Зовнішній вигляд, — це ідеологічне поняття, яке в диктатурах служить у представленнях противника в звірячому вигляді, щоб відвернути увагу від своїх труднощів та помилок, стабілізувати владу, дисципліну і мілітаризацію громадян. Нам не потрібне виховання в ненависті” (Міністер оборони ФРН Г. Лебер. З промови в парламенті, — в “Бундестазі”, — 27-го березня 1973 р.).

“Наша мета: мир у світі й свобода... Ненависть огидна мирові й тому ми її відкидаємо” (“Інформація для командирів”, ч. 4 (62)).

“Неправда, ненависть, обман, цькування, зловживання не можуть бути нашою зброєю. Сильніша неправди й обману діє ясна людська позиція. В моральній площині й етиці діло не в успісі чи неуспісі, а діло в цінності й нецінності” (Міністер оборони ФРН Г. Апель 29-го квітня 1980).

“До традиції Бундесверу належить також розуміння самої армії й її ролі, як захисної збройної сили для збереження миру та свободи при свідомому відмовленні від показника ідеологічного представника як ворога та виховника ненависті” (цитата з підручника по питаннях внутрішньої служби 1981).

“Уряд ФРН виховання в ненависті розглядає як про-

тиріччя відпруженню і небезпеці в охороні миру. Ненависть суперечить політиці відпруження і суперечить духові конференції в справах безпеки та співпраці в Європі” (“Біла книга ФРН”, 1975-1976).

Як бачимо, що в арміях НАТО подають об’єктивну інформацію. Воякам не накидають, не нав’язують політичних поглядів чи ідеологічних переконань. Також не виховують вояків у душі ненависти та неправди. Воякам армій НАТО висвітлюють найрізноманітніші суспільні системи і вказують на духові вартості людини. В арміях НАТО плекають дух співжиття. А тепер ознайомимось із вихованням вояків советської армії, Варшавського пакту за вказівками ЦК КПСС.

“Морально-політична підготовка советських солдатів включає і виховання клясової ненависти до ворога. Основою цього почуття є те, що советський солдат ясно розуміє агресивну суть імперіялізму і клясове завдання буржуазних армій та їхню роллю у виконанні реакційної політики імперіялізму” (Міністер оборони А. Гречко. “Вооруженные силы советского государства”, 1975).

“Ідеологічна виховна праця партійних організацій повинна всіляко сприяти ростові революційної пильності советських солдатів, вихованню ненависти до ворогів соціалізму й готовості з честю виконати свій патріотичний та інтернаціональний обов’язок” (Генерал армії А. Єпішев, начальник головного політуправління советської армії, 1982).

“Крім того, треба завжди виховувати наших солдатів у душі високої революційної пильності та палкої ненависти до ворогів соціалістичного суспільства” (А. Сорокін. “Партійно-політична робота в советських збройних силах”, 1979).

“Події вказують, що виховування у наших солдатів почуття жагучої ненависти до найгірших ворогів люд-

ства, до імперіялістичних підпалювачів війни, мусимо активізувати. Життя багатократно підтверджувало, що це почуття збільшує сили у справедливому бою і сприяє завзятості в оволодінні бойовою майстерністю” (Полковник В. Захарченко. “Комуніст збройних сил”, ч. 8, 1983).

“Ненависть до ворога — повсякчасна супутниця вояка. Вона зростає в процесі навчання і виховання захисника батьківщини під активним впливом партійно-політичної роботи. На політичних заняттях і політінформаціях, в лекціях, доповідях і бесідах як спеціально присвячених розкриттю реакційної політики імперіялізму, так і в інших, командири і політпрацівники показують звір'яче обличчя імперіялістичних бандитів і викликають глибоке презирство до них” (Генерал-полковник А. Желтов. “Солдат і війна”, 1971).

“Викриваючи агресивність американського імперіялізму, треба конкретними фактами показувати агресивність військового блоку НАТО, його заходи щодо підготовки до ракетно-ядерної війни. Вихованню ненависти до ворога править викриття західнонімецьких реваншистів” (Генерал-полковник А. Желтов. “Солдат і війна”, 1971).

“Без активної ненависти до ворога про високу морально-політичну й психологічну готовість вояків до бойових дій не може бути і мови. Характер сучасної війни вимагає підвищити працю у вихованні почуття ненависти до ворога на нечувану височінь” (Генерал-полковник А. Желтов. “Солдат і війна”, 1971).

“Завданням політичної праці в бойових обставинах є: ... виховування у солдатів жагучої ненависти до противника, до ворогів свободи, демократії й соціалізму, а також виховування їх до боротьби проти буржуазної ідеології й моралі” (“Полевой устав советских вооруженных сил”, 1962).

“Заступник командира полку по політичній частині зобов’язаний виховувати солдат у душі клясової ненависти до ворогів нашої батьківщини і до постійної бойової готовости...” (“Устав внутрешней служби вооруженных сил СССР”, 1978).

Дві виховні системи двох світів. Одні вчать толерантності й респекту, інші вишколюють в ненависті. Два світогляди. Ми, українські націоналісти, визнаємо ідеалістичний світогляд, а Церква нас вчить любови до ближнього. Московські ж большевики вчать ненависти. Вогонь і вода. Все говорення про “співжиття” є творивом Москви для хитрування.

Запам’яталося з Київщини таке оповідання. Велике село Стайки. В часи розкуркулювання, тобто злонамірне нищення заможніших, працьовитих селян російсько-комуністичною владою, в цьому селі жив поважніший селянин з великою родиною, — Петро Я. Невідьомський. З ним місцеві комсомольці та чекісти повелися страшенно не по-людському. Ряд членів родини його постріляли, інших голодом виморили. Ніхто не припускав, що хтось із родини Невідьомських врятувався і зник зі свого села. В 1943 році цей член винищеної родини Невідьомських появився в селі, зібрав усіх колишніх комуністів, які спричинилися до знищення його рідні, й усіх постріляв. Це приклад трагедії нашого народу. Але хто винен? Винна влада, яка виховує людей в ненависті. Не виключено, що ця ненависть обернеться на тих, хто вчить ненавидіти. Не буде клясового і політичного “ворога”, а буде злочинний елемент, який між собою гризтиметься.

РІВНОВАГА СИЛ

Нижче подаю чисельність війська й озброєння за станом, який був поданий у західній пресі, в журналах за 1984-й рік. Блок НАТО в Європі має 115 дивізій, а Варшавський військовий блок має 201 дивізію. В Європі НАТО має 17 700 танків, а Варшавський пакт в Європі має 46 200 танків, з чого 42 000 танків сконцентровано на південно-західніх границях. Артилерії НАТО в Європі начислюють 14 700 гармат, а Варшавського пакту начислюють 38 000 гармат. Авіація НАТО: бомбардувальників не має, мисливських бомбардувальників — 1960, розвідувальних — 235, вертолетів — 900, мисливських літаків — 795. Авіація Варшавського пакту: бомбардувальників — 400, мисливських бомбардувальників — 2250, мисливських літаків — 4195, розвідувальних — 585, вертолетів — 1200.

Як бачимо, що Варшавський пакт має чисельну перевагу в летунстві, в суходійних дивізіях, в танках. Зате технічне оснащення військ НАТО стоїть набагато вище від технічного оснащення в Варшавському пакті.

Бронетранспортів НАТО має 39 600; Варшавський пакт — 94 800.

Відношення військових сил НАТО до Варшавського пакту: дивізії 1:1,3; танки 1:2,6; артилерія 1:2,6; авіація 1:2,5; вертолети 1:1,3; бронетранспорти 1:2,4; ракети 1:1,8.

Міжконтинентальні ракети: 1) наземні з засягом 9000-12000 км — США мають 1040, а СССР має 1398; 2) балістичні морські з засягом 1500-9000 км — США мають 592, а СССР має 981; 3) ракети середнього осягу, тобто з засягом 2000-5000 км — США мають 41 ракету, а СССР має 602 ракети; 4) стратегічні бомбовози з засягом 11000-13000 км — США мають 325, а СССР має 618 бомбовозів.

ФЕДЕРАЛЬНА РЕСПУБЛІКА НІМЕЧЧИНИ (ФРН)

У своїй праці “Люди, роки й події” (Українське Видавництво, Мюнхен, 1986 р., стор. 102-109) я писав про українців у Німеччині й діяльність советської агентури — КГБ. Після закінчення війни на терені Західньої Німеччини тимчасово замешкали сотні тисяч українців, і політичний розвиток у Німеччині нам цікавий.

Гітлер у Німеччині прийшов до влади законним шляхом і його підтримував німецький народ. Довір'я народу Гітлер не виправдав, бо по-диктаторському розпочав війну й довів Німеччину до величезних людських жертв та до економічної руїни. Переможену у війні Німеччину альянти поділили на зони: американську, англійську, французьку і советську.

Потім політичний розвиток пішов таким шляхом, що західні альянти, тобто США, Англія і Франція погодилися на створення Федеральної Республіки Німеччини з демократичним устроєм. Советська зона залишилася суворо відгородженою від світу російською окупаційною територією і Москва почала там заводити свої порядки, не рахуючись із волею німецького народу. Пізніше, за вказівками з Москви, советська окупаційна влада створила штучну державу під назвою “Німецька демократична республіка”. Таким чином проти волі німецького народу його поділено на дві держави. В “ДДР” московська влада комуністичну партію й адміністрацію почала творити на взірець ССРСР.

В західніх зонах, тобто американській, англійській та французькій Німеччини 23-го травня 1949 року проголошено нову німецьку конституцію (“Грундгезетц”), а 14-го серпня 1949 року проголошено Федеральну Республіку Німеччини, яка розпочала розбудовувати державне життя нового німецького суспільства. Постали політичні

партії: християнсько-демократичний союз (ЦДУ), християнсько-соціальный союз (ЦСУ), соціал-демократична партія Німеччини (СПД), партія вільних демократів (ФДП, тобто ліберали) та інші дрібніші партії й угруповання. Перший уряд Федеральної Республіки Німеччини (ФРН) творила коаліція: ЦДУ, ЦСУ, ФДП, і ДП (німецька партія). СПД і інші дрібні партії та угруповання творили в парламенті (“Бундестаг”) опозицію. Ряд малих партій були нечисельні своїм членством і немогли набрати під час виборів 5% голосів, тим самим вони в більшості немогли входити в парламент. Щойно на початку 1980-х років в ФРН після довготривалих сварок і дискусій виловилася з населення “партія зелених”, яка здобула потрібну кількість голосів й увійшла в склад парламенту.

ЦДУ і ЦСУ — це партії правого напрямку й їх підтримують німецькі Церкви. ФДП має підтримку від середнього стану населення ФРН. СПД — це ліва партія, а “зелені” ідеологічно ще до цього часу не оформлені, серед них люди різних поглядів, а в більшості вільнодумні, як є також ліві.

Першим канцлером ФРН був д-р К. Аденауер (ЦДУ), першим президентом ФРН був проф. д-р Т. Гойс (ФДП). Після відходу колишніх канцлерів д-ра К. Аденауера і д-ра Л. Ергарда постала т. зв. “велика коаліція” уряду ФРН, тобто уряд творили ЦДУ-ЦСУ і СПД, потім прийшла урядова коаліція СПД і ФДП, а від 1982 року знову творять урядову коаліцію ЦДУ-ЦСУ і ФДП.

Між ЦДУ-ЦСУ та СПД тривають великі розбіжності світоглядového порядку. В СПД при кермі було ряд колишніх комуністів, як Г. Венер, з інтернаціоналістичним змістом Віллі Брандт.

Велику роль у творенні ФРН відіграв д-р К. Аденауер. Він зумів здобути довір'я в західних альянтів і вкласти союз ФРН із США, Англією та Францією. 3

фондів Маршалового плану ФРН одержала на відбудову країни мільярдovu допомогу. При цьому міністер господарства ФРН проф. Л. Ергард виказав свої непересічні фінансово-господарчі здібності, а цьому сприяла ще німецька точність, працьовитість, технічна здібність. Дуже швидко німці свою країну не лише відбудували, а й розбудували та зробили з неї економічну силу в світі.

Канцлер К. Аденауер зумів знайти з французами спільну мову, а до того ці два народи були віковичними історичними ворогами. Між французами і німцями розпочалися сусідські зближення та співпраця і 22-го січня 1963 року було укладено німецько-французький договір. Поступово розбудовано кожен галузь державного життя ФРН і її міжнародньої співпраці. ФРН стала членом у Парижі заснованого 18-го квітня 1951 року Монтан-уніону, — європейська спільнота для вугілля і сталі. У жовтні 1954 року підписано Паризькі договори, за якими від 9-го травня 1955 року ФРН стала членом НАТО. А від 25-го березня 1957 року ФРН є членом європейської господарської спільноти.

Уряд канцлера д-ра К. Аденауера і партії ЦДУ та ЦСУ твердо стояли на засаді, що їх обрав німецький нарід керувати Федеральною Республікою Німеччини, а східня зона, тобто “ДДР”, — це штучний, чужий витвір, без згоди німецького народу. Старих німецьких комуністів, керівників “ДДР” д-р Конрад Аденауер не вважав за партнерів до розмов, а на всіх міжнародніх форумах вимагав проведення в усій Німеччині вільних виборів та створення однієї німецької держави. Німецькі комуністи, що виконували волю Москви у східньому Берліні, як Гротеволь, Ульбріхт із своїм оточенням, довгі роки жили в Москві і не мали права на іншу політику, як лише те проводити в життя, на що їм наказом показувала Мос-

ква. Уряд К. Аденауера також Москва визнала і з ним числилася.

Все, що я подаю кількома реченнями, далеко неповне. Але на цьому вже можна виробити загальний погляд на політичний розвиток у ФРНімеччини. Треба підкреслити, що згідно конституції ФРН усі урядуючі партії й опозиція стояли на засадах демократичного устрою їхньої держави аж до перебільшення. Наприклад, ними не дозволялося молодечим організаціям мати однострої, бо то, мовляв, уже скидалося на мілітаризм. Усі політичні партії мали свої підбудівки з молоді. Але ніяких пропагандивних заходів щодо підростаючої зміни не робили, тобто щоб молодь ставала членами політичних німецьких організацій і партій.

Урядовим партіям і самому урядові виглядало, що в першу чергу в державі треба створити добробут і дати народові велику свободу. Мені це виглядало, — невже ж не дооцінюють, що ФРН має великого агресивного противника на сході? Праві партії не подбали, щоб провідні пости в радіо, в телевізії були зайняті відповідними людьми, не створили свого напрямку видань. Всі ці середники, які формують погляди громадян держави, у більшості потрапили під впливи лівих кіл Німеччини, або під впливи різних вільнодумних пацифістів. Постійний вплив масових установ, що творять опінію і впливають на формування поглядів, зокрема молоді, молодих людей, зі збігом часу мають успіх. А тимчасом із російської зони Німеччини до ФРН пливла тоннами комуністична пропаганда.

В ФРН почали творити комуністичні й прокомуністичні гуртки. Розгойдувалася велика пропаганда проти армії ФРН, тобто проти “Бундесверу”. Серед молоді поширилася агітація не визнавати авторитетів у країні:

уряд, Церква, батьки, заслужені громадяни. Розгорілася критика батьків за минулу політику.

Мені пригадалося, що коли большевики прийшли в 1939 році на західні землі України, то також відразу почали під'юджувати молодь проти батьків і старших людей взагалі. Мовляв, для молоді в нас дорога відкрита в майбутнє, а старі цього не розуміють.

В ФРН витворився такий стан: старші жили вже в добробуті й ощаджували гроші. Більше їх ніщо не цікавило. Молоді ситі, батьками забезпечені грішми шукали “нових ідей”, і невидима рука Москви підсувала їм різні думки про “неутралітет” Німеччини. В міжчасі прийшло до “великої коаліції” ЦДУ-ЦСУ з СПД. В цьому уряді Віллі Брандт став міністром закордонних справ і почав підготовляти свою політику. Відтак постав уряд нової коаліції — СПД і ФПД, а ЦДУ-ЦСУ опинилися в опозиції. Канцлером став від СПД В. Брандт, а міністром зовнішніх справ від ФДП В. Шель. У ФРН постала нова східня політика, “архітектором” якої був В. Брандт. У висліді тієї “східньої політики” східню російську зону “ДДР” визнано за суверенну державу, з якою підписано різні договори.

З вихідної точки “східньої політики” ФРН підписала різні договори і з Москвою та Варшавою. Визнано границі й т. п. Все те, що відхиляв уряд К. Аденауера, тепер визнав і узаконив уряд В. Брандта. В Західньонімецькому парламенті (“Бундестазі”) точилися завзяті дебати, бо опозиція ЦДУ-ЦСУ не погоджувалася з політикою В. Брандта з рамени ФРН. Уряд почав демократичні закони ФРН робити більш ліберальнішими. Ті слабші закони, річ ясна, вже відповідно використовували для власних маніпуляцій.

Пригадую як було за урядів християнських демократів. Коли хто їхав до ФРН, то німецькі митники запиту-

вали, чи не везе хто зі собою порнографічної літератури? За уряду В. Брандта вже можна було ввозити такого роду літератури, до того сама ФРН стала продуцентом порнографії для цілої Європи. Різними шляхами контрабанди пливли до ФРНімеччини різномодні наркотики. Потворилися політичні групи молоді, які називали себе “позапарляментарною опозицією”. Західньонімецька поліція стала нарікати на новоприйняті “ліберальні” закони, бо поліції стало дуже тяжко поборювати злочинність, яка процвітала з небувалою силою.

Брандта змусили зрезигнувати зі становища канцлера ФРН. Тому постали різні причини. А одна причина була найповажнішою. У канцлера В. Брандта був дуже довіреним партійним колега Гюнтер Гійом. Виявилось, що Гійом разом із своєю дружиною були агентами КГБ, вони працювали для ворога. Другою меншою причиною усунення В. Брандта з посту канцлера було те, що він не розумівся на господарчих справах і наробив великих боргів.

На місці В. Брандта канцлером соціал-демократи поставили Гельмута Шміда. Це чоловік розумний і діловий. Він почав виправляти заподіяні німецькій державі шкоди. Але в рядах СПД він зустрів внутрішню опозицію. Внутрішня опозиція в СПД почала вимагати “нейтральності” ФРН і навестувати антиамериканський профіль. Канцлер Г. Шмід правильно оцінював політику Західньої Німеччини, тобто він розумів значення для ФРН бути членом НАТО і мати союз із США.

У цей час в ФРН на силах набрав червоний терор, відомий під назвою “Роте Арме Фракціон” (“Фракція червоної армії”). В наслідок атентатів цієї “фракції” загинув генеральний прокурор ФРН С. Бубак, суддя Дренкман, директор Дрезденського банку Ю. Понто, голова німецьких промисловців Г. Шляер, ряд поліцаїв, почали вибуха-

ти бомби в американських військових базах. З політичного боку ситуація в Західній Німеччині виглядала заплутаною.

Було стверджено, що Москва своїм озброєнням набагато перевищує озброєння НАТО і свої ракети вона націлила на Західню Європу. З боку НАТО постала потреба розмістити свої ракети “Першінг-II”. Тоді в Західній Німеччині оформився “Фріденсбеверунг” (т. зв. “рух за мир”), який спільно з комуністами, пацифістами, членами партії “зелених”, членами партії соціал-демократів почав організовувати великі демонстрації, які були скеровані проти американців і в цілому проти США. Щораз голосніше чути було вимоги, щоб ФРН вийшла з членства в НАТО. Уряд соціал-демократів із лібералами до того догосподарився, що здібний політик Г. Шмід уже не міг далі рятувати ситуації.

Не добувши каденції, Г. Шмід передав канцлерство Гельмутові Колеві (ЦДУ). В склад нового уряду увійшли члени ЦСУ-ЦДУ і ФДП-ліберали, які зірвали коаліцію з СПД. Всі ліві групи, різні шукачі ідей разом із СПД та “зеленими” широко почали акції й демонстрації проти уряду Г. Коля, проти США, проти НАТО, за “неутралітет”. Восени 1983 року пропаганда тих демонстрацій почала представляти уряд Г. Коля так, ніби в усьому тим урядом керують американці. В німецькій телевізії президента США Р. Регена, прем'єра Баварії Франц-Йозефа Штрауса й інших діячів із ЦДУ-ЦСУ, що твердо стояли за НАТО і союз із США, представили такими нахмуреними знімками, що не могло б робити до них жодної прихильності. Натомість В. Брандта та його прихильників показували в усміхненних позах. Стала ясно видною ворожа настанова до США.

Про озброювання Москви, про наставлені советські ракети на Захід, в тому числі і на ФРН, ті “опозиціонери”

нічого і не згадували. В ФРН антиамериканські демонстрації стали нормальним явищем: за В'єтнам, за Нікарагуа, за Гренаду, проти ракет і т. п. З цікавості я ходив спостерігати кілька таких демонстрацій з антиамериканськими гаслами і з опудалом на президента США Р. Регена. Цікаво було дивитися, як советські журналісти і кінеоператори бігали і робили знімки з “демонстрацій”, що їх організовували фактично московські слуги на Заході. Можна собі уявити, як ці знімки показували та коментували в кіножурналах і в телевізії в Україні, мовляв німці схвалюють політику КПСС, демонструють проти американців. Як завжди, советська пропаганда представляє все так, що німці поневолені американським імперіалізмом.

З СПДівських діячів, крім В. Брандта, дуже люб'язно до московської політики наставлені Е. Бар, Ляфонтен, Горст Емке... Останній на демонстраціях виступав із твердженнями: “Сполучені Штати за всю свою історію не мали такого агресивного уряду, як сьогодні”. Демонстрації проти встановлення ракет на Заході, згідно рішень НАТО, відбувалися в декількох країнах Європи. Голляндська поліція викрила докази, що ці демонстрації фінансувалися з московської каси. Пригадую, як у поїзді я нав'язував розмову з одним молодим німцем, який мені оповідав, що їздив до Бонну на демонстрацію. На моє питання, чи він цікавиться політикою, він відповів, що — ні, але йому приятель сказав, що до Бонну є автобуси з даровою поїздкою на демонстрацію, то чому не поїхати? Скільки таких демонстрантів їхало на демонстрації, збільшували число демонстрантів, але не знали за чії гроші вони їдуть.

Участь у демонстраціях брали люди, які не всі були пацифістами, комуністами чи їхніми прихильниками. Велика кількість демонстрантів вважали і вірили, що

вони демонстраціями роблять добре діло для миру. Роздувати страх проти того, що уряд США “агресивний” мало своє значіння. Не поширювали таких кличів, що коли б не США і тверда політика президента Регена, то всі капітулювали б перед московським агресором.

Телевізія ФРН висвітлювала демонстрації необ’єктивно, бо там є й такі “редактори”, які мають свої політичні вказівки і профілі однобічності. В ФРН я не чув коментарів, яку поставу займають мешканці російської зони Німеччини, тобто т. зв. “ДДР” щодо встановлених там советською армією ракет, які націлені на Західню Німеччину? Чи хтось демонстрував там проти тих советських ракет? Чи хтось там закликав до таких демонстрацій? Одна з діячок “зеленої партії” видала брошурку під назвою “Система збанкрутувала”. Та “зелена” твердить, що система західньої демократії нездала, необхідно цю систему замінити іншою. Як виглядає після таких тверджень, що система в ССРСР, т. зв. “ДДР” чи в Польщі або інших “соціалістичних” східнього бльоку країнах краща. Але “зелені” воліють про те краще мовчати.

Предсідник ЦСУ Франц-Йозеф Штраус, критикуючи “партію зелених”, висловився так: “Помідор спочатку зелений, а пізніше червоніє”. Соціал-демократична партія постійно шукає співпраці з зеленими, пацифістами; спільно з ними поширює кличі за мир проти капіталізму. Але не було ані одного випадку, щоб голова СПД В. Брандт, чи Бар або Емке висловилися про положення робітників в ССРСР, про московське озброєння, про психіатричні лікарні. Коли приглянутися поступованню всіх цих вищезгаданих опозиційних партій і груп, в очі б’є їхній антиамериканізм, їхня настанова до цькування свого уряду і загострення внутрішнього стану нашої країни, — клясова боротьба. Натомість політика християнських демократів і лібералів ведеться так, щоб не творити антагонізмів і

уникати політичних конфліктів. Думаю, що така політика не буде мати успіху. Москва постійно посилює пропаганду, що ФРН повинна бути неутральною, що треба вийти з НАТО і не належати до ніякого бльоку. Ніби Москва нічого не має до Західньої Німеччини й не хоче її схилити до свого бльоку, тільки хоче з Федеральною Республікою Німеччини провадити торгівлю. СССР в ФРН роками купує машини, електроніку, що виносить на мільйони доларів. Пропаганда говорить до німців: бачите, ми у вас купуємо, провадимо з вами мирну торгівлю, яку ще хочемо і збільшити. А що ви маєте з Америки? Вона хоче лише, щоб ви більше видавали грошей на озброєння, на військові видатки. Виходьте з НАТО і будете неутральними. Бачимо на практиці, як Москва поступає з неутральною Швецією, яку своїми підводними човнами тероризує; чи що зробила Москва з неутральною Фінляндією.

Для ЦК КПСС головне, — зробити ФРН неутральною щоб потім тим завалити НАТО. Західня Німеччина має одну слабкість, — поділ Німеччини. ДДР є картою, якою постійно граються московські гравці. Постійно актуальна тема в ФРН зв'язків із східними німцями, відвідини там рідних, торгівлі зі східними братами. Ані слова: зробім вільні вибори в усій Німеччині й об'єднаймо всіх німців. Майже кожного тижня з ДДР до ФРН втікають молоді люди через міни, колючі дроти, ризикуючи життям. Але про це говориться для статистики, але не про причини. Натомість про вислови шефа східньої партії, з ДДР Гонекера, про його приїзд до ФРН робиться великої ваги справу, про говорення Гонекера про роззброєння та інше.

Не чути відважних голосів, які б запитали, що Гонекер може сам від себе сказати корисного для Німеччини? Він говорить усе те, що йому дозволяє і приготує

Москва. Про Гонекера говорять як про голову держави — ДДР, але не говорять, що він є шефом східнонімецьких комуністів, що він є наказовець стріляти по тих німцях, хто втікає через границю. Навколо приїзду Гонекера до ФРН створено штучну психозу, під вплив якої потрапили й ті політики, які повинні б мати критичну думку й бачити, хто це все підготовляє й куди все це спрямовує.

Політичний процес під кутом корисности для Москви і вона вложила свій вклад у формування таких процесів. У 60-их роках такого антиамериканського наставлення не було, тобто що за всі лиха, які постають у світі, винна Америка. Сьогодні за все винна Америка, а Москва представляється позитивною. Брандт закінчив своє головство на посту шефа СПД і на його місце прийшов Й. Фогель, колишній обербюргермайстер Мюнхену, в Баварії. Фогель на посту посадника Мюнхену вив'язався добрим господарем. Знову хочу побажати йому в політиці братися в першу чергу захопити членів візією і здібністю політичної активності. Бо його діяльність до цього часу полягає в твердій критиці уряду, а не в ставленні проблем і вказуванням на нові політичні шляхи.

З приходом у парлямент “зелених” на програму дня внесено такі політичні пропозиції, яких до цього часу німецький пралямент не чув: вихід із НАТО, що ФРН не потребує армії, закликається громадян до непослуху владі й інше. Треба сміло сказати, що на ряд проблем у державі зелені не мають не лише розв'язки, а навіть поняття не мають, як те все повинно успішно функціонувати. “Зелені” вносять лише баламутство. В їхній партії немає ані одного ясного погляду не тільки на питання зовнішньої політики, політики оборони, а й на питання економіки. Одначе ріст прихильників “зелених” поваж-

ний; за них голоси віддають переважно молоді люди, які в ряді питань самі думають зелено.

Введення “зелених” у парламент вказує, що в СПД є ряд діячів, які шукають співпраці та порозуміння з “зеленими”. Неможна виключати, що ріст “зелених” буде мати більший вплив на СПД, а роля лібералів може змаліти. Коли говоримо про зелених, то варто згадати, що член парламенту (“Бундестагу”) від “партії зелених” Ф. Шальба-Горст, на доручення своєї партії на прийнятті ландтагу (крайового парламенту) у Вісбадені, куди були запрошені й вищі офіцери американської армії, кров’ю облив американського генерала П. С. Вільямса з вигуком: “Кров для кривавої армії!”. На другий день в гесенському парламенті член партії “зелених” Р. Брюкнер виступив з промовою, в якій розхвалював вибрик Шальби-Горста. Вісбаденський прокурор припинив справу проти Шальби-Горста, пояснюючи, що ця справа може принести шкоду суспільству. Після того партія “зелених” делегувала свого члена Шальбу-Горста як посла до Європейського Парламенту в Страсбурзі.

У травні 1984 року в Штутгарті (Штамгайм) відбувся суд над терористом П. Бооком, — членом “фракції червоної армії”. Суд осудив його за вбивство Г. Шляера, — президента промисловців і І. Понто, — директора банку та ще інших чотирьох людей; за під’юджування напасти на приміщення Головної Прокуратури в Карлсруге, на довічне ув’язнення. Оборонцем П. Боока був Штенедорх, — один із редакторів журналу “Шпігель”. Після процесу появилася стаття під назвою “Помста в Штамгаймі”, за підписом В. А. Нарр, який є активним членом “Комітету охорони основних прав демократії”. Треба згадати, що цей “комітет” складається з інтелектуалів пацифістського й антиамериканського поглядів. Нарр у вищезгаданій

статті обвинувачує суд, прокурора, суспільство та систему за те, що нібито П. Боок став жертвою.

В часи, коли В. Брандт був канцлером, його партія захочувала своїх членів, щоб вони своїх дітей посилали до студій. Гімназії й університети були переповнені. Згідно ідеологічних настанов, студенти лівої орієнтації почали студіювати соціологію, психологію. А тимчасом підупала економіка, почало наростати безробіття і студенти не лише вищезгаданих факультетів, які позакінчували студії, а також інші не отримали за професією праці. Отже вони стали безробітними. Таким чином почав множитися “академічний пролетаріят”. Саме з того середовища і пішли в члени терористичної “фракції червоної армії”. Інші стали організовувати різного роду протирядові демонстрації. Всі вони за свою безталанність обвинувачували уряд і демократичну систему.

Деяка частина з “академічного пролетаріату”, як інтелектуали, почали опрацьовувати різні ідеї та пляни перебудови суспільства. Всі їм підсунуті комуністичні ідеї виходили в них позитивними. Ціле лихо вони бачили лише в Америці, а уряд ФРН почали вважати за американську маріонетку. Впливи тих інтелектуалів поширились серед лівої молоді. Марксизм і ленінізм у них став великої ваги наукою, не зважаючи, що саме життя вже давно доказало нереальність марксизму. Ці інтелектуали нездібні бачити життя реального, а стали фантастами. Вони почали пропагувати антиамериканську настанову. До напрямку антиамериканської настанови треба також зачислити західньонімецького письменника Гюнтера Грасса.

Так як ми знаємо здібності комуністів і КГБ, то в нас не має сумніву, що вони таки використали тих ірраціональних інтелектуалів для німецьких комуністів у ФРН. В Німеччині діяли комуністи (“коммуністіше партай

Дойчлянде” — КПД). У 1956 році Вищий конституційний суд (“Бундесферфасунгсгеріхт”) заборонив діяльність комуністичної партії на терені ФРН. Дещо пізніше засновано “дойче коммуністіше партай” — ДКП. В цій ДКП організовані комуністи, які вірні московській орієнтації. В травні 1981 року відбувся шостий з’їзд ДКП, на якому було подано, що вони начислюють 48 856 членів. Урядові чинники ствердили, що ДКП в 1981 році на свою діяльність отримала від “ДДР” 50 мільйонів німецьких марок. ДКП одинока в Федеральній Республіці Німеччини партія, яка видає щоденну газету — “Унзер Цайт” (“Наш час”). ДКП утримує зв’язки з усіма т. зв. “братніми” комуністичними партіями, всіх країн, де лише діють ці гнізда розкладу суспільства.

Крім ДКП, на терені Федеральної Республіки Німеччини діють ще такі комуністичні партії: в Західньому Берліні філіял “ДДР”-у “соціялістіше айнгайтспартай” — СЕД, яка ідеологічно однозгідна з Москвою і, само собою зрозуміло, зі Східнім Берліном; СЕД видає газету “Ді Варгайт” (“Правда”). До ДКП зближена “Соціялістіше Арбайтерюгенд” (“соціялістична робітничка молодь” — СДЮ), “Юнге Піоніре” (“молоді піонери”), “Марксістішер Студентенбунд Спартакус” — МСБ, “інститут марксистських студій і дослідів” — ІМСФ має свій осідок у Франкфурті на Майні. Керівником “інституту” є проф. Йозеф Шлякштайн, член ДКП. Німецька комуністична партія має під своїм впливом такі організації: “об’єднання переслідуваних нацистським режимом”, “ліга антифашистів”, “німецький союз миру” — ДФУ, “комітет миру, роззброєння і співпраці” — КФАЦ, “об’єднання демократичних юристів”, “демократична жіноча ініціати-ва” — ДФІ.

Всі ці групи між собою співпрацюють і втримують тісні зв’язки зі Східнім Берліном — “ДДР”. Окрему увагу

в ДКП та всіх згаданих групах постійно провадиться вишкіл. Здібніших функціонерів вишколюють у Східній Німеччині. ДКП стало шукає шляхів для співпраці з робітниками, з профспілками. Серед тих груп є певне число їх, які часто організують демонстрації. Німецькі комуністи, як і всі групи комуністичної орієнтації, до всіх емігрантів із східного Блоку ставляться скрайньо вороже, очорнюючи їх “гітлерівськими колаборантами”. Все відбувається в німецьких комуністів за зразком із Москви.

Праві екстремісти, — неонацисти мають свої групи, але всі вони під дуже сильним тиском уряду і не мають поважного впливу чи сили. Крайньо права газета “Дойче Націонал-Цайтунг” видається редактором д-ром Фрай, який також намагається організувати молодь. Неонацисти не мають таких покровителів і фундаторів, яких мають німецькі комуністи у Східньому Берліні та в Москві. В районі Нюрнбергу була група неонацистів, організована як спортове товариство, що займалося військовим вишколом і антикварним збиранням зброї. Керівником цієї групи був Гофман.

Групку неонацистів розгромлено, Гофманові доказано терор і засуджено його. На рахунку неонацистів є ряд терористичних акцій, переважно підкладування вибухового матеріалу. Неонацисти часто видають антижидівські листівки і дуже неприхильно наставлені до чужинців, а з часу зростання безробіття в Західній Німеччині, вони ще ворожіше ставляться до чужинців, ніж раніше. Неонацисти мають свої групи в сільських місцевостях і по менших містах.

Знання німців про Україну дуже слабе. В них виходить, що все на схід від Польщі, — то “Руслянд”. В німецьких школах дітей навчають історії дуже поверхово, навіть своєї німецької. Німці, які під час війни були на

Україні, як можна тепер спостерігати, замало навчилися розрізняти українців від росіян і нездібні навчити своїх дітей та внуків простого логічного думання. Про політичну працю в Німеччині в певному змісті, крім з офіційними західньонімецькими партійними та державними діячами, не має місця.

Західньонімецькі політики з нашою проблемою ознайомлені. Але я був свідком, як один із західньонімецьких політиків сказав: “Українська справа дразнить Москву, а це для нас некорисне і для наших братів у ДДР, навіть тим більше, ніж нам.” Та не звертаючи на це уваги, ми з ними весь час шукаємо контактів і утримуємо їх, якщо такі нав’яжемо. Висилаємо їм наші англомовні й німецькомовні видання, листівки, брошурки. Деякі наші друзі на запрошення німців роблять їм виклади на тему Сходу. Молодшого віку українці, які народилися в Німеччині й тут здобули освіту, нами навчені читати німецькі газети, коли є щось неправильного в тих газетах про Україну, вони пишуть до редакцій газет листи або телефонують. У більшості редакції поміщують спростування і просять вибачення за недогляд.

Крім усіх комуністичних групок та їхньої діяльності за вказівками ЦК КПСС, Москва безпосередньо, на підставі державних договорів, по-своєму крутить голови наївним німцям. Кожного місяця з СРСР до Федеральної Республіки Німеччини приїжджають різного роду комісії культурних, торговельних чи ще яких. У Мюнхені засновано Товариство німецько-советської дружби. Тим товариством розрахунок простий: захопити німців різними мистецькими чи культурними імпрезами і таким чином відвернути їхню увагу від нашої діяльності, нас ізольовати. Москва роками укладає свої пляни, видає великі гроші на те, підготовляє і вишколює для того своїх людей, аби лише здійснити в життя свої пляни.

Час іде. І замість обіцяного раю та комуністичного “добробуту” панує лише сварня і “перестройка”. Скільки Москві треба напруги, пропаганди і хвалькуватости, щоб переконати західніх обивателів, що в Советському Союзі все не так, як вони про те чують? В чім справа? Наша українська мудрість говорить: “Без Бога ані до порога”.

ТРАГЕДІЯ НАШОГО НАРОДУ — ЧОРНОБИЛЬ

10 травня 1986 р. я занотував нижчеподану інформацію і 11-го травня я виголосив її українському громадянству в Новому Ульмі:

У понеділок 28-го квітня 1986 р. працівники атомового реактора у Швеції (недалеко від Стокгольму) побачили, що лампа безпеки почала подавати ознаки радіоактивності в повітрі. Негайно вдарено на алярм, всіх працівників (кількістю 800 осіб) атомового реактора зібрано на спортовому стадіоні та приладами почали перевіряти радіоактивність. Через радіо повідомлено населення про тривогу другого ступення. Шведи думали, що в шведському атомовому реакторі десь постав якийсь дефект.

Але за деякий час стверджено, що радіоактивність на терен Швеції приходить із вітром, що дув із південного сходу, тобто з теренів ССРСР. Шведи негайно звернулися до представників ССРСР та ТАСС за поясненням. Отримали ж відповідь, що їм “нічого невідомо”.

Від понеділка 28-го квітня 1986 р. всі радіо, телебачення, а отже і преса західноєвропейських країн поширили алярмуючі відомості про високу радіацію і почали подавати числа, де якої висоти та радіація є. Американці оприлюднили знімки, які знято з сателітів-спостерігачів. Зі знімок ясно було видно, що на Україні в Чорнобилі горить атомовий реактор.

Аж по 48 годинах Москва подала дуже скупу вістку про нещастя. Потому представники московського уряду звернулися до ряду країн з питанням: “Чим гасити графіт?” Але про Чорнобиль не подавали інформації.

Науковці всіх західних країн, в тому числі також США, на підставі вимірів радіації й інформацій, які мали з різних джерел, включно зі знімками з сателіта, ствердили, що відколи існують атомові реактори, то такої катастрофи ще не було. А тому ніхто і не має такого досвіду, як гасити такий огонь. На їхню думку, такий огонь можна гасити водою та мокрим піском. Але проміння вогню, висотою понад 30 метрів, і висока температура, яка сягала близько 4500°, не дозволяли людині наближатися до місця катастрофи, не зважаючи на забезпечення від радіації. В таких випадках треба мати спеціальних роботів, яких на цей час ніхто в світі ще не має.

Перед катастрофою в Чорнобилі в світі сталися два подібні випадки, але в дуже малих розмірах, до того ж ті атомові реактори були дбайливо забезпечені. Один випадок трапився у Північній Англії, а другий — у США (Гаррісбург). Науковці також ствердили, що реактори в Советському Союзі такого типу, яких на Заході вже ніхто не має і таких атомових реакторів не будують. Рівно ж вказували західні науковці на недбалу, нехлюйну, недосконалу безпеку атомових реакторів у Советському Союзі.

Советський посол у Федеральній Республіці Німеччини Квіцінський, і представник московського уряду в США Чушкін сказали, що експльозія в атомовому реакторі Чорнобилі сталася 26-го квітня 1986 року. Але комуністична партія й її уряд відразу після катастрофи не повідомили населення СРСР про нещастя-катастрофу. На Заході почали ширитися різні вістки про катастрофу на Україні. В тих “вістках” говорилося про паніку, про

смерть двох тисяч людей. Але й було стверджено, що в самій Україні, а зокрема в Києві, люди ще нічого не знали про катастрофу з атомовим реактором у Чорнобилі. В Польщі, також можна припускати, що і в СРСР люди про катастрофу з атомовим реактором у Чорнобилі довідалися скорше з західного радіо, ніж від своїх урядів.

З усіх країн до Москви посипалися запити про в'ясування щодо катастрофи та пропозиції готовости допомогти людям у нещасті. Під тиском західних опінії й урядів країн Москва 29-го квітня 1986 р. подала через свою телевізію інформацію про нещастя в Чорнобилі. Також подала знімку будівлі в Чорнобилі, де загинуло двоє людей, було поранено 197 осіб, в тому 18 — тяжко ранених і їхнє життя під загрозою; а 50 осіб, мовляв, уже залишили лікарню. Советська телсвізія нічого не подала: Коли? Котрого дня і в яких годинах відбувалися евакуація населення Чорнобилю й околиць? Не згадала советська телевізія також про радіоактивність. Усе було представлене так, що це ніби якесь дрібне нещастя, не вартий уваги випадок. А це ж трагедія народу. Жодним словом в телевізії Москви не було про радіацію в Києві та на Україні взагалі. Не сказано в телевізії, яка радіація води в Прип'яті та в Дніпрі? Не подано в які області, в які міста евакуйовано людей з Чорнобилю й сусідніх містечок та сіл? В советській телевізії не сказано як справа з яриною та іншими харчовими продуктами? Це мала кількість із найголовніших питань, на які нема відповіді з Москви. Натомість советська телевізія традиційно розплювалася російською лайкою, що, мовляв, “капіталістичні країни ведуть наклепи на СРСР”.

З кожним днем ставало яснішим і яснішим, що катастрофа в Чорнобилі з атомовим реактором є страшною. Це і ми розуміємо на чужині, бо це справа нашої Батьківщини, нашого народу. Всі стежать за поясненнями й ін-

формаціями науковців, які можуть щось більше сказати на тему катастрофи атомового реактора. І інформації від науковців декількох держав прийшли:

1. Атомовий реактор у Чорнобилі був такої конструкції, яких у західних країнах не має; він не був належно забезпечений на випадок дефекту;

2. Атомовий реактор у Чорнобилі був призначений для виробу плутонію, який потрібний для військово-воєнних цілей (вироблення бомб і т. п.); для вироблення електроенергії реактор мав другорядне призначення;

3. Смертоносна радіоактивність з того атомового реактора смертельно загрожує в скорому часі всім тим особам, які під час вибуху атомового реактора навіть хоча й кілька годин перебували ще в радіусі 15 кілометрів, а через деякий час така сама доля чекає всіх тих, хто був від місця катастрофи атомового реактора в радіусі 30 кілометрів;

4. На просторі понад 15 кілометрів у радіусі на довгі десятиліття завмре все життя, не буде рослинності. Чорнобиль, — це українська Гірошима. Над Гірошимою атомова бомба вибухла в повітрі, а в Чорнобилі нищівне проміння пішло безпосередньо в землю;

5. Радіоактивністю в Україні й Білорусії заражені десятки тисяч людей. Західньонімецький журнал “Шпігель” за 5-го травня 1986 р. подав, що медична конференція стверджує про 10 000 поляків з північно-східніх теренів Польщі, які загрожені смертністю від захворювань пістряком, які (захворювання) викликають проміння радіації. Журнал “Шпігель” пояснює, що радіація не є хворобою, це певна смерть.

Таку чергову руїну нашому народові приніс московський уряд. У роках 1932-1933 загинуло близько семи мільйонів людей голодовою смертю, яку спричинила українцям Москва. Сьогодні ми ще неспроможні передба-

чити розміру трагедії в Чорнобилі, але з певністю можемо сказати, що вона спричинила українцям велике нещастя.

Тут треба пригадати, що на адресу недбалого забезпечення в Чорнобильських атомових реакторах давно висловлювано осторогу і просилося звернути на те увагу. Газета “Літературна Україна” за 27-го квітня 1986 р. звертала увага на надбальство. А комуністична влада через Київське радіо 28-го квітня 1986 р. оголосила, що все гаразд, що все в порядку, — чисте повітря і що будують відпочинкову оселю для робітників. Але все це катастрофи не відсунуло.

Кілька слів про місто Чорнобиль. Воно лежить на північний схід від Києва на віддалі 104 кілометри, недалеко від ріки Прип'ять, яка впадає в Дніпро. Околиці Чорнобилю сільсько-господарського характеру: вирощують городину, випасають худобу, отже продукція молока і масла. В самому місті Чорнобиль було багато шкіл і інтернатів, музична школа, тобто жило тисячі молоді.

Тяжко погодитися, а в певному аспекті треба таки вважати за злочин, що в густо заселеній Україні так багато будують атомових електростанцій при дуже відсталій, а то і зовсім непридатній технології Советського Союзу. Подібна Чорнобильській, є атомові електростанція в Рівному (400 кілометрів від Києва), Юзівці в Донбасі (Юзівка тепер називається Донецьким), вже готова збудована в Переяславі (тепер — Хмельницький) — до Києва 120 кілометрів, в Миколаєві над Бугом, біля Одеси і будувалася також недалеко від Запоріжжя. Після катастрофи в Чорнобилі кожний на Заході мав можливість краще придивитися як виглядає дійсна опіка над людиною в ССРСР. Кожний мав можливість зрозуміти дотеперішнє фальшиве московське пропагандивне галасування.

Після цього, — яке можна мати довір'я до московських обіцянок і заяв?

Фахівці наукового світу також ствердили, що сильною радіацією був охоплений також Київ; проміння радіації наводило на кожного українця жах, страх, неспокій. Боялися, що найстарше на Сході Європи місто, наша прекрасна древня столиця також може опинитися в такому трагічному положенні, як ось Чорнобиль. В середу 7-го травня 1986 р. стало відомо, що Київ у панічному стані; люди намагаються втекти з Києва, відділи міліції блокують шляхи, намагаючись нікого не випускати з міста. Але бракує інформації: якої степені радіоактивність у Києві, як у Києві з питною водою?

Москва заявляла, що ніякої допомоги “советським людям” непотрібно нівідкого, що вони, мовляв, технічно забезпечені й т. п. А тепер бачимо, що з західньонімецького міста Карлсруе взяли спеціальні авта і ряд інших речей. Висланики комуністичної партії з Москви розїхалися по різних західніх державах для заспокоєння людности. В Бонні був Йолкін, — усміхався і заявляв, що “тепер прийшов час на координацію та співпрацю”. Все це артисти, які грають ролі для виправлення, вигладження неприємної ситуації.

Повищі інформації я записав 7-го травня. На сьогодні, тобто через три дні стало більше інформацій. Протести і вимоги ряду держав й обставини, які постали довкола Чорнобильської катастрофи, змусили Москву звертатися до ряду країн за порадами, змушена була допустити до деякої інформації західніх представників науки, а так само і журналістів. У Москві скликано пресові конференції, показано журналістам ряд знімок із Чорнобильського й околиць, говорено про евакуацію і навітлено виміри радіації й т. п.

Коли Ви уважно приглянетесь, то побачите, що Мос-

ква далі говорить неправду, бо не подано ані дня, ані годин, коли ж почалася евакуація; не подано силу радіації; не подають віддалей, лише вживають “близько”, “в околицях”, і т. п. Про радіацію говорять, що “спала”, “все нормально”.

Від катастрофи ми живемо на віддалі понад тисячі кілометрів і знаємо як виглядає тут піклування харчами й іншим. Що в такому випадку можна говорити, коли катастрофа сталася на віддалі яких сотню кілометрів? Шкода людському здоров'ю від радіації, що сьогодні москвинами приховується, буде відома через деякий час.

Організована в національних організаціях українська еміграція, при підтримці наших Церков, висловила голосний протест проти такого недбалого плянування і господарювання на нашій Батьківщині. В США, Канаді, Англії відбулися протестаційні демонстрації. В Англії разом із українцями в демонстрації взяли чисельну участь поляки. В Німеччині по українських осередках уже відправлено молебні та скликаються інформаційні сходи, подібно як у Новому Ульмі. В суботу 17-го травня о 16-ій годині в Мюнхені демонстрація, соборний молебен, — все організоване Головною Управою ЦПУЕН. В зв'язку з Чорнобильською катастрофою від ЦПУЕН вислано листа до Червоного Хреста. Робляться заходи видати летючку про катастрофу атомового реактора в Чорнобилі. Головна Управа ЦПУЕН просить усі українські організації до спільної участі, і щоб до кінця травня стриматися з влаштуванням різних розвагових імпрез, забав.

Через трагедію в Чорнобилі вільний світ докладніше побачив, як то все Москва приховує і говорить неправду. Українські національні організації й усі українські діячі повинні постійно давати чужинцям правдиві інформації про Україну. Рівно ж нашому молодшому поколінню, народженому на чужині, маємо вказувати, що:

1. Москва привласнила наше минуле, історію нашої Княжої доби;

2. Поступово Москва знищила Козацьку державу, перекрутила Переяславську умову гетьмана Хмельницького з московським царем. Вона висвітлює у викривленому дзеркалі пляни Хмельницького, а гетьмана Мазепу і всіх козацьких полковників, які були проти Москви, представляє як ворогів українського народу.

3. Неможе Москва викреслити з українських душ нашого генія Тараса Шевченка, якого білі царі переслідували, а червоні фальшують.

У 1954 році в Києві видано 200-тисячним накладом “Кобзаря” Т. Шевченка, в якому не поміщено п’ять поезій: “Розрита могила”, “Чигирине, Чигирине”, “Великий Лях”, “Стоїть у селі Суботові”. Про ці речі треба говорити, щоб молодь наша знала, а не зупинятися лише на переслідуваннях Шевченка царем. Москва понищила наші історичні пам’ятки; вона фальшує наші Визвольні Змагання за нашу Державність, а тих, хто цю боротьбу організовували й організують, — обстріхує та оплюгавлює.

Москва несе нашому народові духову та фізичну руйну. Мільйони наших людей загинули голодовою смертю, а з теперішньої катастрофи в Чорнобилі ще не маємо відомостей про розміри жертв. Положення нашого народу вимагає від нас праці й ще раз праці та розуму, щоб ворог не міг мати серед нас можливостей для розкладу нашого суспільства, не вводив би нас у блуд. Пам’ятаймо, що тепер Москва ширитиме дезінформацію, мовляв, за катастрофу атомового реактора в Чорнобилі винні українські функціонери, а Горбачов — “нічого не знав”. У 1932-1933 роках говорили, що Сталін “нічого не знав” про великий голод в Україні.

Вище подано мою доповідь-інформацію, яка була викладена в перших днях і тижнях трагедії в Чорнобилі. Велике невдоволення, нервові напруження через відсутність інформацій хвилювало всіх українців на чужині.

17-го травня 1986 року в Мюнхені українці йшли походом вулицями міста і роздавали тисячами летючки. Велике невдоволення із поступовання комуністичної партії й уряду СРСР відносно нещастя в Чорнобилі висловлювали всі народи Європи. Керівництво КПСС і уряд Советського Союзу втратили голову і не доп'яли ані якої певної постави щодо вибуху атомового реактора в Чорнобилі. Керівництво Советського Союзу розгубилося. Цей нещасливий випадок пригадав німецько-советську війну, коли Сталін зі страху втратив голову і свій перший поступ після вибуху війни зробив допіру 3-го липня 1941 року, тобто через одинадцять днів після вибуху війни. Михайло Горбачов у справі нещасливого випадку з атомовим реактором у Чорнобилі взяв слово аж 15-го травня 1986 року, тобто 16 днів після трагедії в Чорнобилі.

На Заході всі були незадоволені, що Москва не подає правдивої інформації. Через кілька тижнів московська пропаганда змушена була дещо більше інформувати громадян про положення в Чорнобилі. Поза межами СРСР дезінформація КГБ своїми шляхами почала підсовувати напрямні проти атомових електростанцій на Заході й проти атомової зброї. За місяць часу на Заході вже менше говорили про трагедію в Чорнобилі, а більше в них розмов було про небезпеку атому в своїх країнах.

У перших днях червня 1986 року ми отримали таємним шляхом інформацію з України, в якій говорилося, що в Україні про трагедію в Чорнобилі партія й уряд не говорять і не пишуть правди. Про все говорять самі люди і переказують інформації з міста до міста. Говорять, що

апаратура в Чорнобильській АЕ була несправна. Високі партійні функціонери були повідомлені, що сталася “аварія” і треба там поїхати. Але точної інформації не було.

Трагедія Чорнобилю створила велике невдоволення також серед партійців. Серед народу шириться невдоволення і відверта критика влади. В Карпатах всі туристичні приміщення, готелі й школи переповнені дітьми шкільного віку.

Найменше радіацією були заторкнені Одеська область і Молдавська ССР. До Молдавії вивезено також дітей з околиць Чорнобилю. На Україні невдоволення: Чому так багато набудовано атомових електростанцій? Медичний персонал — лікарі та медсестри відмовлялися їхати на працю до Чорнобилю. Ніхто не хотів слухати закликів комуністичної партії, щоб їхали добровільно до Чорнобилю. Тоді через “Воєнкомат” оголошено мобілізацію медичного персоналу й кілька річників мужчин військово зобов’язаних. Відмовлятися від мобілізації, з огляду на суворість законів, було небезпечно.

З мобілізованих мужчин творили “робочі батальйони”, які виконували потрібну працю в Чорнобилі й околицях. Між Києвом і Чорнобилем не було телефонічного сполучення. В Києві створилася паніка. Люди почали виїздити з міста. В Києві неможна було дістати квитка на залізничний потяг, на автобус чи на літак. Була офіційна заборона залишати місце праці та виїздити з Києва. Але більшість людей тієї заборони не брали до уваги. Інформацію люди отримували з західнього радіо.

Друга інформація з України була в половині липня 1986 року. Було сказано, що поговорюють про начальників з Чорнобилю. Їх будуть судити, а сорок партійців уже виключено з компартії. З району Чорнобиль овочі було помито водою і вони пішли до вжитку. Советські

громадяни, які були в туристичній поїздки в Болгарії та здається в Мадярщині, мали там більше інформації, ніж дома. Стало відомо, що болгари, мадяри не вживали ярини й овочів, що мали радіяцію.

В Києві не було питної води, то радіо повідомило, щоб люди купували мінеральну воду, яка коштує 10 копійок та фант за пляшку 20 копійок. У кінці червня і в липні в Києві всі готелі були порожні. Кружляли вістки про трагічне положення молоді з Чорнобилю, яку вивезли в Карпати, де вона почала хворіти, кидатися в розпач, ходила вулицями і плакала, що молодими мусять вмирати. А інші з молодих зі злістю кричали, нищили все, що їм під руки потрапляло.

Дуже хаотично відбувалася евакуація людей із Чорнобилю й околиць. Було наказано, що невільно нічого зі собою брати, — тільки пашпорт. Вивозили так, що поділили родини, а потім не було можливості налагодити зв'язки. Евакуйованим визначили по 1000.— рублів на особу. Люди зараз же кинулися купити найконечніше з речей, як білизна, вбрання та інше. І гроші швидко розійшлися. Почалося велике нарікання на комуністичну партію і Горбачова. Компартійні агітатори пояснювали, що Горбачов не несе відповідальності за атомову електростанцію в Чорнобилі, бо її збудовано не за його часу влади.

На відкритих місцях у Києві продають овочі. Покупці питають: “Наші чи привезені?” Яблука привозять із Югославії й Чехії. Місцевих яблук люди не хочуть купувати. Люди з Києва їздять до Москви купувати харчові продукти. В магазинах міста Києва хліб для продажу прикривають плястиковими покривалами. Біля кожного магазину лежать мокрі підстілки для витирання черевиків-чобіт. Кожний, хто заходить у магазин, витирає своє взуття об ті підстілки. Денно кілька разів проїжджають

спеціальні вози і змивають брук вулиць. Опадаюче листя, на вулицях і в парках, збирають в контейнери.

В Києві живуть люди з Чорнобиллю. Їх примістили в кооперативних приміщеннях. Давали тим людям дозволу їздити додому забрати забуті там документи.

В Чорнобилі збирали, приблизно метр, шар землі й робили з неї звої, які заливали кавчуком і кудись ту землю вивозили. Пізніше були вістки-слухи, що ту землю вивезли в Донбас у недіючі шахти вугілля, тобто в яких уже не добувають вугілля.

В Києві й околицях люди нарікають, що їх не повідомили про радіацію і вони, не знаючи того, святкували першого травня. Приладів для вимірювання радіації неможна дістати, бо такі прилади мали лише військові лікарі. Кожної суботи з Києва до Чорнобиллю їздять мистецькі ансамблі, даючи концерти робітничим групам, які працюють у Чорнобилі.

У жовтні 1986 р. в Києві влаштовано фотовиставку про Чорнобиль. Виставку було влаштовано на площі між стадіоном “Динамо” та Музеєм Українського Мистецтва. З Дніпра води пити не дозволялося, але з Десни — дозволялося. В Києві було викопано 15 колодязів, з яких люди беруть воду. Люди в Києві виглядають змарнілими (йде мова про місяці вересень-жовтень 1986 р.). Дехто з людей голодували, не купували харчів, які були заражені радіацією. Київська телевізія показувала, як голова Верховної ради УРСР В. Шевченко роздавала нагороди тим, хто відзначився своєю працею в Чорнобилі. Нагороди були грошима з грамотами. В Києві робили збирання одержі для потерпілих у Чорнобилі. З Києва до Чорнобиллю їздили на працю робітники та інженери, які по 14-х днях поверталися назад. Говорили широко, що будуть судити тих, які відповідальні за вибух атомового реактора в Чорнобилі, але не називали ніяких прізвищ. В

Києві засновано “Інститут по ізученію і леченію по радіації”.

Ми уважно збирали всі інформації про атомову трагедію в Чорнобилі й переживали цю трагедію, знаючи, в якому тяжкому стані опинилися сотні тисяч наших братів та сестер. З нами зібраних інформацій виходило ясно, що руїна здоров'я сотень тисяч людей буде видною по деякому часі.

У Західній Німеччині посольство ССРСР з пропагандивними цілями видає для німців журнал “Совет Уніон гойте” (Советський Союз сьогодні). В цьому журналі ще в 1977 році (ч. 1-2) А. Петросян, — голова державного комітету атомової енергії писав: “Якби хоча найменша небезпека існувала для населення нашої країни й інших соціалістичних країн, ми не будували б ані одної атомової електростанції. Хто має страх перед радіацією, як небезпеку для населення, той ставить несерйозне і ненаукове питання...” (стор. 17-18). Західнонімецький науковець Рудольф Шультц у газеті “Тайм” за вересень 1986 р. (ч. 35) писав: “Філософію певности того реактора (Чорнобильського — С. М.) тут, у західніх країнах ніхто не акцептував би.”

Пресовий орган Організації Українського Визвольного Фронту в Канаді “Гомін України” за 3-го червня 1987 року помістив статтю “Любов Ковалевська свідчить про Чорнобиль”. З цієї статті бачимо, що люди в Україні знають про неспроможність советської техніки і науки уважно контролювати атомові електрівні. Спостерігаючи таке невідрядне явище в ССРСР, наші люди звертали на нього увагу. Але “мудра” комуністична партія цього не взяла під увагу. В статті в “Гомоні України” сказано:

“Любов Ковалевська, відома в усьому світі з того, що вона завбачила можливість ядерної катастрофи в Чорнобилі і про це помістила статтю за березень 1986 року в

“Літературній Україні”, з датою 23-го квітня цього року вона помістила на сторінках цієї самої газети свій спогад-свідчення про цю жахливу подію, як вона її бачила власними очима.

Як тільки на атомовій електростанції виникла пожежа, місцеве керівництво внутрішніх справ (міліція) прибуло на місце вибуху. Незабаром дозиметричні контролю виявили радіацію. Керівництво Прип'ятського відділу міліції правильно оцінило обстановку в перші дві години після аварії, — каже авторка свідчення. Тут треба згадати, що Москва, намагаючись затаїти від світу ядерну катастрофу, згодом виправдовувала свій злочин тим, що, мовляв, місцеві працівники на електростанції самі не знали, що там діялось, отже не було про аварію вірогідних інформацій.

Старшини міліції — всі з українськими прізвищами — припускали потребу евакуації — готували людей, але повідомлення по місцевому радіо не було, воно вперто мовчало. З почуттям гніву Ковалевська каже: “Біда завжди є бідною, яким би масовим не був героїзм: А в даному разі — це ж і відібране смертю життя, чи, інакшими словами, життя, віддане не лише в ім'я врятування тисяч і тисяч інших, а й віддане через злочинну недбалість, байдужість до людей, чийсь некомпетентність. Це жертвенність, якої можна було уникнути з самого початку. А смерть і справді вибирала і вибирає найкращих, тому що вони першими йдуть їй назустріч... Так боролися люди з бідною на Чорнобильській АЕС. Кращі люди. Ті, що завжди йдуть назустріч, першими переборюють у собі і людські слабості, і страх, коли, здається, неможливо витримати в круговерті безсоння, нервової і фізичної напруги... знову і знову йти назустріч небезпеці і перемагати хвилиною за хвилиною, день за днем, місяць за місяцем — і перемогти! Перемогти цю незбагненну силу — силу ато-

мової енергії, яка вийшла з-під контролю, ставши виною одних і всіх, платою одних — всіх.”

Про господарювання большевицького окупанта в Україні й накладання ним нагубника на корінних мешканців землі, авторка спогаду висловлюється так: — “Демагог говорив за нас — а ми мовчали. Бюрократ створював не матеріальні цінності, а інструкції — а ми мовчали... Господарями на землі треба бути, а не існувати на ній.”

Катастрофа та кризові пограничні ситуації найвиразніше унааявнюють світлові й тіньові властивості, духовні настанови людини. У таких нещастях, — каже Ковалевська: “Лихо народжує не тільки героїзм, а екстремальні умови оголюють не тільки кращі людські якості. І трагедія на Чорнобильській атомовій електростанції потвердила це ще раз з разючою прямою. Так, чисті стали чистішими, чесні — чеснішими, добрі — добрішими, а безсовісні, як сказав Іван Драч в одному з своїх віршів, лишилися безсовісними.”

Стаття під наголовком “Ви герої, друзі мої...” змальовує героїзм, жертвність, відданість, відповідальність, доброту, співчуття, милосердя, принциповість і твердість насамперед української людини. Про перетворення її в грізній ситуації — це, на погляд Ковалевської, “Подолання передусім самих себе... Почати все спочатку? Ні, жити далі, але жити інакше: чесніше, чистіше, розумніше і водночас сердечніше, тому що немає чужого болю, чужої біди.”

Західньонімецька газета “Більд” за 9-го липня 1987 року помістила замітку, що в Чорнобилі почато судовий процес над колишнім директором Чорнобильської ато-

мової електростанції Віктором Брюхановим, асистентом Анатолієм Дятловим і головним інженером Ніколаєм Фоміним. Московська влада постійно намагається применшити трагедію в Чорнобилі. На нашу думку, за Чорнобильську трагедію треба спершу судити міністрів і вище партійне керівництво Советського Союзу. Суд повинен відбуватися у Києві, а не в Чорнобилі. Трагедія в Чорнобилі принесла смерть, інвалідність багатьом із лав нашого народу. Кінця цій трагедії ще нема. За цей злочин перед усім людством несе відповідальність ЦК КПСС.

Пресовий орган ОУНР “Шлях Перемоги” за 26-го липня 1987 року, ч. 30 (1737) помістив інформацію “Навколо Чорнобиля зникли 179 містечок і поселень”, в якій сказано:

“Щоденник ‘Нью-Йорк Таймс’ від 22-го червня 1987 року помістив світлини з “мертвого міста” Прип’ять і трьох дітей, переселених за понад 60 км подалі від знищених атомовим вибухом Прип’яті й Чорнобиля. Для сотень тисяч виселених людей будуються 52 нових поселення, а найбільше з них, міського типу, зветься Славутич. Багатьох утікачів розміщено в Києві й околицях, але частину вивезли значно далі.

Навколо Чорнобиля є, приблизно, трикілометрова ‘мертва зона’, де земля засипана піском, зариті в землю навіть бульдозери й інші машини, які брали участь у перших днях після вибуху в праці, зокрема при насипанні бетонового ‘саркофагу’. Відповідальний за розчищення і нові будови в районі Чорнобиля інж. О. Коваленко сказав американським журналістам, що “заселення цих місць може бути можливим через 10-15 років”.

Відповідальних за вибух Брюханова і Фомина судять. В районі, зараженому радіацією, жило близько 135 000 людей.”

Газета “Українські Вісті”, яка виходить у Детройті

(США), в числі за 21-го червня 1987 року помістила, що висловився “Д-р Р. Гейл про наслідки вибуху в Чорнобилі”:

“Промовляючи 10-го червня ц. р. в Окландському університеті (штат Мічіган), д-р Роберт Гейл, який у квітні 1986 році допомагав першим жертвам вибуху в Чорнобилі, сказав, що радіація у цьому випадку спричинить смерть від пістряка до 75 000 осіб, одну тисячу дефективних народжень, 5 000 генетичних ненормальностей, які передаватимуться нащадкам. Тільки 40% цих жертв буде в Советському Союзі, деякі з них будуть навіть у Сполучених Штатах Америки.

Чорнобильська трагедія подала нам науку, — сказав д-р Гейл, — що нуклеарний нещасливий випадок у якомусь одному місці є нуклеарним випадком скрізь.

Д-р Р. Гейл, — спеціаліст пересадки кісткового мізку Каліфорнійського університету в Лос Анджелесі, виголосив цитовану нами річну Медов Брук лекцію Медично-освітньої програми. У цій лекції він також сказав, що після вибуху в Чорнобилі зразу ж померли 31 особа від опечення, інфекцій та інших ускладнень, викликаних радіацією. Із 13 осіб, які мали пересадку мізку, дві особи вижили.

Першим захворюванням пістряка буде левкемія — пістряк крові, — що може появитися на протязі трьох років, сказав д-р Гейл, який цього літа допомагатиме советським лікарям обслідувати 135 000 осіб, яких було евакуйовано з місцевостей, близьких до Чорнобиля. Лікарі намагатимуться виявити сліди пістряка чи інші ненормальності в цих людей.

Сполучені Штати Америки постачають Советському Союзові набори інструментів для обслідування декількох сот тисяч дітей, що, можливо, ввібрали в себе радіоактивний йод, котрий може викликати, в додаток до ви-

никнення пістряка, також розумову відсталість.”

В серпні 1987 року ми з України отримали таку інформацію: Курортна місцевість у Західній Україні Моршин; в частині міста, що зветься Лисовецька Баня, є пенсіон під назвою “Нива”. В цьому пенсіоні перебуває 600 дітей з Чорнобилю. Тут кожного дня вмирає дитина від розложення печінки. А скільки є таких місцевостей із хворими, про які на Заході ніхто нічого не знає?

ПРАЦЯ І ВИРОБЛЕНІСТЬ

Від закінчення війни минуло 42 роки. Скоро буде півстоліття з часу Другої світової війни, з часу нещастя, страхіть терору і руїни, що їх зазнав наш нарід. Але все поволі забувається. Людей, які пережили ті страхітливі лихоліття Другої світової війни стає щораз менше. З тих сотень тисяч українців, які вибрали еміграцію, на верхах діяльності всіх відтінків організованого українського еміграційного життя стає з кожним місяцем все менше і менше.

Від закінчення Другої світової війни й по цей час українська еміграція у всіх країнах свого розселення зробила величезну працю. Наші брати емігранти забезпечили матеріально себе і свої родини. Розбудували всі відтінки українського організованого життя. Створили свій духовий світ серед чужинецького моря, своє національне життя.

Дуже велика частина українських емігрантів різними шляхами старалися в країнах свого поселення говорити правду про Україну і вказувати, як ворог перекручує і фальшує все наше національне — українське. Правда, не всі українці були готові свій час і гроші жертвувати на працю для загального українства. Деякі з українців були

егоїстами й думали лише як себе збагатити. Про них ми не будемо говорити.

Не зважаючи на всі наші недоліки, з задоволенням можемо ствердити, що ми зробили дуже багато на кожному відтинку нашої діяльності. В цій довгій і нелегкій праці в нас виробився погляд, що ми всі наші осяги сприймаємо як нормальну справу, що так має бути, й застановляємося над нашими недотягненнями. Дехто наші недотягнення чи невдачі, а то і занедбання малює занадто чорними фарбами, виопуклює все негативне, й воно потім виглядає, ніби українці взагалі всі нездібні до всього.

Так воно не є. Українці працьовитий і здібний нарід. Еміграція ж є явищем ненормальним і переходовим. На еміграції є змога зробити багато добра для українства, не висуваючи свого особистого амбітного інтересу й “его”.

Можна поставити питання, чи була потреба роздрібнювати нашу спільноту на чужині на цілий ряд партій і партійок? Життя показало, що деякі керівники потворених груп не мають чим виказатися, тобто що корисного зробили вони на еміграції для поширення української національної правди. Вони лише заспокоювали свої особисті й групові амбіції. Енергію і сили вони витрачали не на боротьбу з ворогами України, лише на драчку з своїми супротивниками. Не мають чим похвалитися також різні партійні об’єднання, які потворилися штучно. Бо випуск якоїсь декларації, не підтриманої діями, ще не є діяльністю.

Сьогодні для кожного політичного чи громадського діяча ясно, що українців на чужині може єднати тільки корисна праця для нашого народу. Наш нарід перебуває в затяжній боротьбі з ворогом, який знає як з українця зробити “хахла”, “советського человека”. Про це треба нашими виданнями інформувати західній світ. Але коли ми переглянемо чужомовні видання, то їх є замало. Ми

маємо ряд цінних інформацій з України про життя і боротьбу нашого народу, що треба чужою мовою доводити чужинцям. “АБН-Кореспондент”, “Юкрейнієн Рев’ю” своєю мірою послідовно десятиліттями виконують свій обов’язок англійською мовою; “Л’Ест Ейропеєн” французькою мовою, — цього для нашої справи замало. Маємо на увазі лише періодичні чужомовні видання.

Ми повинні мати добре знання і добру інформацію під-більшевицької дійсности, вміти розкривати московську брехню, а також висилати наші добре редаговані видання редакціям, установам на Україні. Треба показувати брехливість советської пропаганди. Українська еміграція повинна не лише відбиватися від ворога і його провокацій, які він поширює в кожному відтинку в кожній країні, де живуть наші люди. Треба також українській еміграції робити наступ на ворога, треба з ворогами зводити бій. Бо в протилежному випадку ворог вважає, що ми нездібні до дії, тому пожвавлює свою підривну роботу.

Еміграційні діячі, які хочуть лише вдержатися на політичній шахівниці та прагнуть мати рекляму і почесні, а одночасно щоб були їм спокій і вигоди, ухиляючись від послідовної та жертвенної праці, — повинні зрозуміти, що вони такою поставою гальмують активність визвольної роботи. Таке поступування еміграційних діячів зі збігом часу має поганий вплив на їхніх прихильників чи в крайньому випадку послідовників, бо доводить їх до знеохочення і збайдужіння. Кожний українець-патріот на чужині, який замислиться над усіма цими справами, тобто які ми тут побіжно згадали, зрозуміє, що ми повинні всі наші недотягнення виправити, скріпити нашу жертвенність, нашу працю.

Наша еміграція має цінний доробок, — це нами виховане молоде покоління. Револьюційна ОУН постійно провадить вишколи і вишколює світоглядowo політично

своїх членів. СУМ послідовно провадить вишкільно-виховну працю, а Організації Визвольного Фронту в своїй програмі мають організування доповідей, семінарів. Все це на протязі років не пішло надаремно.

Молодечі організації СУМ, Пласт, МУН, ОДУМ за довгі роки праці виховали людей, які вже самі стали виховниками і зайняли відповідні місця в нашому організованому житті. Спілка Української Молоді начислювала пересічно 12 000 членів у цілій діаспорі. Виховані в СУМі люди подекуди займають сьогодні поважні посади в різних країнах. Вони також як громадяни тих країн часто є на високих державних посадах, та навіть послами до урядів. Вони перебувають серед свого оточення, серед своїх чужинецьких колег по праці, чи серед своїх приятелів. Ми бачимо, що вирости молоді діячі, які є вже широковідомі, беруть участь у міжнародніх політичних конференціях.

Правда, з різних причин не вся українська молодь була вихована в молодечих організаціях. Деяка частина молоді виховується в церковних організаціях. Молодих людей у всіх країнах поселення є десятки тисяч. Окрему увагу на цю молодь звертають наші вороги. На доручення ЦК КПСС в Києві існує "Товариство Україна", яке займається розкладовою і підривною роботою на відтинку української національної еміграції. Працівники згаданого "Товариства Україна" вивчають еміграцію, а молодь її зокрема. Вони заохочують студентів їхати на студії до Києва, для вивчення української мови на десять місяців дають стипендію, заохочують еміграційну молодь їхати до Києва на курси танців, диригентів тощо. Все це робиться з розрахунку відірвати молодь від організованого життя на еміграції, взяти цю молодь під свій вплив, прищепити їй свій, тобто советський світогляд. Зі свого боку КГБ вивчає тих, що приїздять до них, чи хто з

тих молодих людей не надається для їхніх плянів шпигунсько-диверсійної роботи.

Оминаючи всі їхні зусилля, обіцянки керівників “Товариства Україна”, принади та фінансові видатки на цю молодь, — дуже малу кількість удається їм заманити до Києва. Керівники тієї діяльності, тих заходів нарікають, що з Федеральної Республіки Німеччини в них не було молоді на вишколах.

В нас ведеться праця, щоб в усіх молодих людей підсилити гін до науки, до вивчення українознавства; щоб молоді українці могли своїм ровесникам чужинцям говорити правду про Україну. Окрему увагу ми звертаємо на тих молодих українців, які з сили обставин опинилися в чужинецькому світі, не знають про Україну і не вміють української мови. Але це люди українського походження і вони повинні бути приятелями нашої національної справи.

Подекуди можна найти наших молодих людей, які підпали під ворожі світоглядові впливи, як, наприклад, троцькістів. Значить їм ніхто не дав знання, що саме зробив для України Бронштейн-Троцький. Нашому ворові червоній Москві дуже не подобається, що українці є добрими громадянами країн їхнього поселення і здобувають своєю працею, своїм знанням прихильність оточення і влади. Поважну позицію здобули українці й будуть закріплювати в Канаді, де маємо українських послів до парламенту, маємо високих військових старшин з посеред українців і велику кількість професіоналістів.

Пригадую, як ми у юнацькому віці з захопленням слухали оповідань колишніх Січових Стрільців і вояків Української Галицької Армії — УГА. Посвята і героїчні

чини українських вояків нам були до душі й ми мріяли не тільки продовжувати ними проваджену боротьбу, а ще цю боротьбу успішно завершити, здобути Українську Суверенну Державу. З великою пошаною згадую директора школи з села Стремільще Радехівського повіту колишнього старшину австрійської армії, а потім Української Галицької Армії. Він говорив, що любови до України нашому вояцтву не бракувало. Була безмежна жертвенність. Але бракувало знання, зокрема політичного та технічного.

Це дуже добре зрозумів Провід ОУН, який вишколи членів ОУН поставив поруч активної праці. Працювати, вчитися і виробляти себе, набирати знання з кожної ділянки. Окрема увага була звернена на виховання члена Організації, вироблення характеру, переборювання всіх негативних прикмет.

ОУН навчала своїх членів, що матеріальні й технічні середники конче потрібні в боротьбі з ворогом, але духові вартості є рішачим чинником. В нашій праці й боротьбі з усіма окупантами молоді члени ОУН набирали досвіду та поширювали свій світогляд. Вороги намагалися поширювати неправду про ОУН, мовляв, націоналісти, — це “фашисти”. Ми розуміли, що націоналізм, — це всі духові надбання нашого народу на протязі багатьох століть.

Ця велика вишкільна праця у підпіллі, серед безперервних перешкод і невигод, яку пройшли тисячі членів ОУН, була видна пізнішими роками. В часи жорстокої ворожої окупації підготувати стрільцтво, підстаршин і старшин, забезпечити їх зброєю і постачанням, підготувати адміністративний склад людей та політичних діячів, — це річ, яка ще не знайшла належної оцінки. Виховані члени ОУН освідомлювали широкі маси народу, переконували, за що саме ведеться боротьба. Все це не пішло

надаремно, намарно. Ця боротьба породила національну свідомість і політичне думання українців, що ворог відчуває і по сьогодні. Ворог у боротьбі з ОУН-УПА поніс великі жертви серед партійного складу і внутрішніх військ КГБ. Але червона пропаганда це промовчує, а поширює неправду.

Візьмім приклад із справи командира Дмитра Куп'яка, якому роблять неправдиві закиди. Читаючи і слухаючи брехливу пропаганду, виходить, що бойовий відділ Д. Куп'яка воював із жінками та дітьми. При тому ж та ж сама червона пропаганда промовчує, що капітани, тобто начальники МГБ-МВД, п'яниці, грабіжники і гвалтівники жінок та дівчат, виробляли на Україні. Ось за ті їхні безчинства та хамства й карала їх воююча ОУН. Перший секретар ЦК КПСС, Н. Хрущов у згадані часи був московським гавлайтером України, в своїх спогадах твердив, що партія понесла в боротьбі з бандерівцями великі людські жертви. Коли польські історики видали книжку "Дрога до ніконд", у якій описано УПА як дисципліновану й добре організовану армію, то Москва заборонила поширювати цю бодай якоюсь мірою об'єктивну книжку.

Як подано в "Літописі УПА" в пам'ять роковин боротьби, Провід ОУН і Головне Командування УПА на Рідних Землях висловилися так: "Ми свідомі собі втрати, що їх зазнала УПА. Болючі нам ці жертви, але жертви не можуть ані залякати нас, ані зневірити нас. Ми знаємо, що тільки боротьба веде до визволення України. Саме життя навчило нас бачити різницю між тими що гинуть по-рабському стоптані ворогом, а тими що гинуть у боротьбі за Україну. Тих що загинули за інтереси окупантів на фронтах, тих що вмерли від голоду — більше. Але їхня смерть без значення для справи визволення України. Зате смерть тих що впали в боротьбі з окупантами — животворна смерть. Вона кличе до дальшої бо-

ротьби, вона наближає день нашого визволення. Крім цього, всі ми добре знаємо, що втрати ворога багато разів більші за втрати УПА.”

Московські імперіялісти своєю пропагандою і неправдою довго не вдержать імперію. Час їхнього упадку наближається.

Понад п'ятдесят років працюю в організованому українському житті. Будучи на різних постах у праці, мені доводилося мати справи ділові з багатьма людьми. Треба було працювати і вчитися знати людей, а зацікавлення до науки в мене було зі шкільної лавки.

Мені випало щастя бути близько високопоставлених осіб з Проводу Революційної ОУН, які на сьогодні стали в нас історичними постаттями. Мої батьки вчили мене шанувати людей. Моя Мама мені говорила “Шануй людей, а люди будуть тебе шанувати”. Тато мій говорив мені, що маю вчитися працювати, бо праця є підставою до життя. Іван Климів-Легенда, — крайовий провідник ОУН мене вчив жертвенности, точности і потреби передбачувати. Роман Кравчук-Степовий, — заступник Легенди вчив мене думати, як оцінювати положення та яке рішення вживати. Ярослав Старух-Стяг вчив мене потреби активності, дисциплінованости, відповідальности. Він при кожній нагоді повторював “Вчися і вчися. Мусиш знати більше, ніж твій друг. Маєш мати на кожне питання відповідь”. Микола Арсенич-Михайло вчив мене як знати людей, вивчати людину по її мові, по поведінці й її ділах. Юрко Медвідь вчив мене поводження в небезпечних ситуаціях, як себе поводити в нелегальному стані.

Всі ці дисципліни стали супутником мого життя. Я все вчився і вчився, а пізніше інших вчив як вчитися. Часами

мені здавалося, що все, що я знав, є нічим особливим, а зовсім нормальною справою.

Як довго на світі людство існує, так довго є й буде напруження між старшими і молодшими. Це зветься конфліктом поколінь. Коли я був молодим, то також мав напруження із старшими. Сьогодні це все я добре пам'ятаю і роблю все можливе, щоб з молодшими мати поменше напружень. Не все так виходить, як я хочу. Є ряд молодих, які беруть чуттям, амбіцією, ніж розумом. Між ними є такі, що таку ваду молодості позбудуть із себе, але не всі.

Старші і молодші політичні та громадські діячі, коли неспроможні творити гармонійної співпраці, приносять велику шкоду організованому життю. За конфлікт поколінь несуть вину в однаковій мірі як старші, так і молодші. Коли старші справу ставлять так, що все має бути так, як вони кажуть, до того ж не дають переконливих доказів своєї правоти й не стараються вислухати аргументів молодших, то співпраці не буде. Старші ж повинні не забувати, як вони думали в часи своєї молодості.

Молодші повинні зібрати думки старших і їх критично переміркувати. Треба сприймати все спокійно; критичним бути в першу чергу до себе, все перепускати треба через розум, а не через серце. Також треба пам'ятати, що за дану справу несемо відповідальність; а часто зроблені помилки в молодості тяжать над нами протягом усього життя.

Коли старші і молодші будуть себе почувати відповідальними за дану справу і вважатимуть себе за слуг національно-організованого життя, то вони завжди знайдуть між собою розв'язку всіх, навіть дуже тяжких, проблем. Завжди треба мати на увазі, що розум і досвід старших та енергія з розумом і силою молодших, — велика річ!

У п'ятдесятих роках, після вивчення конфлікту в ОУН,

який спалахнув у сорокових роках, я сповнився вірою, що то був кофлікт поколінь. Старші члени ПУН не хотіли взяти під увагу вагомих аргументів, які висунули молодші. Всі пляни і пропозиції відкидали й говорили “ви маєте підпорядкуватися і слухати”. Це довело до розколу. А молодші, що подавали свої пляни і пропозиції, вже були людьми досвіду, які роками провадили боротьбу в краю з ворогом і розбудовували ОУН. Дальші їхні діла й успіхи доказали, що ними висунуті проблеми були правильними і за ними пішло членство ОУН і широкі групи народу. Доказом цього стала боротьба з гітлерівськими й червономосковськими окупантами ОУН-УПА-УГВР.

Вороги України, а червоні москалі зокрема, представляють націоналізм у найнегативнішому світлі. Політичні противники молодого націоналістичного руху із заздроси поширювали неправду про націоналізм. Вони робили закиди, нібито націоналізм походить від чужинців.

Український націоналізм свої початки черпає з давнини нашого народу, з відвічних змагань наших предків за свою незалежність. Після всіх невдач, що зустрічали наш народ, з почуття приналежності до одного українського народу, родилися нові національні процеси й нові ідеї, що давали нові сили для дальшого змагу за свою державу. Найяскравішим виразником національної ідеї є Тарас Шевченко, Леся Українка.

В 1900 році Микола Міхновський висунув клич самостійної держави та політичної й культурної незалежності. Тоді почали творитися націоналістичні гуртки, оформлювані на таких ідеях, що пропагували державну самостійність для України (Революційна Українська Партія — РУП).

Передвісником нового націоналістичного українського руху було національне пробудження і Визвольні Змагання 1917-1921 років. Визвольні Змагання у згаданих роках у широких формах поширили національну свідомість та ідею Української Держави. Почала кристалізуватися націоналістична думка, яка боляче переживала програму наших Визвольних Змагань. Створилася Українська Військова Організація (УВО).

Бойова діяльність УВО спричинилася до поширення росту націоналістичних процесів та творення націоналістичних гуртків, що знайшло своє завершення в створенні Організації Українських Націоналістів (ОУН). У 1929 році полковник Євген Коновалець на Конгресі всіх націоналістичних груп оформив організаційно український націоналізм — Організацію Українських Націоналістів (ОУН).

Першим Конгресом Українських Націоналістів покладено ідейні основи — ідеологію, що стало напрямними боротьби за Українську Самостійну Соборну Державу. Пропагандивні видання УВО, а потім ОУН позитивно насвітлювали й пов'язували з нашим минулим: Козаччина, Хмельницький, Т. Шевченко, Леся Українка, Революційна Українська Партія (РУП).

На українську молодь великий вплив мав д-р Дмитро Донцов своїми публіцистичними працями. У 1925 році він написав книжку “Націоналізм”. Донцов гостро осудив москвофільство й будь-яке ренегатство. Він вказував на ворожі дії супроти українського народу. Дмитро Донцов наголошував значення волі в житті народу, вказував, що у формуванні нації й у змагу за свою державність воля є рушійною силою. Він також гостро засуджував чужі впливи, що мали місце серед українського народу, як різного роду понаднаціональні доктрини чи комуністичні утопійні ідеї, а вказував на значення націо-

нального почуття, національної культури і наших традицій.

Д-р Дмитро Донцов не належав до ОУН. Він діяв індивідуально.

Перший Конгрес ОУН дав націоналістичному рухові ідеологічне обосновання постановами. Націоналістичні видання, як “Бюлетень”, “Розбудова нації”, “Юнак”, “Український націоналіст” багато місця присвячували ідеологічним і політичним виховним справам. Ці видання постійно вказували, що український нарід століттями себе зберігав національним почуттям, своєю національною культурою, своїми звичаями і рідною мовою. Наш нарід великий і зв'язаний кровно та духово, а не територіально.

Московський окупант, використовуючи слов'янство, православне віроісповідання, послідовно змагає духово роззброїти український нарід і привласнити собі українські культурні надбання, фальшуючи українське минуле. Але в українському націоналізмі Москва, білі й червоні росіяни побачили свого безкомпромісового ворога, а тому всю лють та злобу спрямували проти ОУН.

Націоналістичний рух (ОУН) велику увагу присвятив виховній праці й політичному та ідеологічному вишколові свого членства і прихильно наставленої до ОУН молоді. Головною метою у виховній та вишкільній праці було, — зробити українця вільним від чужих та ворожих впливів. У виховній праці вказувалося, що українець має бути сам собою.

Український націоналізм (ОУН) на перше місце поставив інтереси визволення України від окупантів. ОУН не змагала шукати розмов з окупантами України (так як це робили інші партії), не старалися впливати на окупантів, щоб вони були лагідними, а ставила справу ясно і твердо, що окупантів треба прогнати з України. За таку поставу

націоналістів політичні противники ОУН вважали за тоталітарну.

Український націоналізм, вилонений із української духовости, не ділить свій нарід на кляси чи верстви привілейованих людей. ОУН видвигнула клич: “Свобода народам і людині!”, що віддзеркалює демократичну форму правління. Ідеологію українського націоналізму творить система ідей, а саме: ідея визнання духовости, ідея національної свободи, ідея української політики, ідея революційної боротьби, ідея соціальної справедливости.

Великі Збори ОУН, конференції й публіцистичні твори членів ОУН на ідеологічному відтинку праці та провідні постаті ОУН С. Бандера, С. Ленкавський, Я. Стецько створили поважну літературу, в якій вищезгадані ідеї широко обґрунтовують і роблять їх доступними для широких кіл нашого суспільства. В час Другої світової війни з боротьбою ОУН і УПА, а пізніше УГВР на два фронти, тобто проти гітлерівського та червоно-московського окупантів, і з ідеологією українського націоналізму ознайомилися також інші поневолені народи. 21-го листопада 1943 року поневолені народи відбули першу конференцію, якою започаткували організацію, що стала широко відомою як Антибольшевицький Блок Народів (АБН).

Український націоналізм визнає християнську віру й духовість християнської Церкви. Комунізм за основу життя вважає матерію і нещадно поборює націоналізм. Боротьбою з націоналізмом московські окупанти мають зібрати досвід. Але такої перемоги, якої московський центр бажає досягнути, він не може мати. Червоні окупанти пильно стежать, щоб у виданнях на Україні не потрапляли матеріяли, які породжують та поглиблюють національні почуття й українську політичну думку. ЦК КПСС знає, що ОУН опрацювала на чужині свою ідеологію і

свою програму. Вони з особливою увагою дбають, щоб друковане слово, видане ОУН, не допустити до рук українського читача в Україні. В своїй пропаганді й наклепах на ОУН ЦК КПСС промовчує ідеологію і програму ОУН, а членів ОУН називає “буржуазними націоналістами та коляборантами”.

НАКЛЕПНИКИ

Московські висулжники в Україні кожного року видають десятки брошурок і книжечок, в яких несумлінно поширюють неправду та вигадки проти бандерівців — членів ОУН і УПА. Близько сотні назв нам відомі таких книжечок і брошурок. Вичислювати їх нема потреби.

Поруч пропагованої “гласности” поширюється в Советському Союзі найпримітивніша брехня. Віддавна Москва ставить справи так, що “як не з нами, то проти нас, ворог”, “а якщо ворог не здається, то треба його знищити”. Розправляється ж Москва зі своїми ворогами на терені СССР просто без надуми. Бо вона є господарем всіх тих, хто живе в її межах.

Поза своїми кордонами московські органи безпеки зліквідували багато людей. А з-поміж видатних українців таких провідних політиків: Голову УНР Симона Петлюру, Основоположника ОУН полковника Євгена Коновальця, Провідника ОУНр Степана Бандеру, політичного діяча Лева Ребета й інших. Тепер же в світі зложилися такі обставини, що фізично ліквідувати своїх ворогів поза межами СССР Москві стало скрайньо незручно. Таким чином залишилась їй одна можливість, — мобілізувати фронт брехні й морального терору.

Рівночасно російсько-комуністичні окупанти й їхні підручні також в Україні не зовсім добре себе почувають.

Вишукують ворогів, пропагандивними наклепами з українських патріотів роблять “гітлерівських коляборантів” і потім їх судять. Деяких нещасних судять вдруге і навіть втретє. Раз ті жертви відсиділи 15-20 років у тюрмах і концентраційних таборах Советського Союзу, потім їх судять советські суди чи трибунали на кару смерти. Час від часу дійсно знайдуть когось, що під час гітлерівської окупації служив націонал-соціялістам. Тоді навколо того коляборанта піднімають неймовірний галас пропаганди й обов’язково причіплюють його до бандерівців. У той спосіб тримають наряд під напругою. А щоб було “сильніше”, то до коляборанта додають ще провідних особистостей, які живуть на Заході.

У видавництві політичної літератури в Києві 1987 року якийсь писака М. І. Деримов накатав книжечку “Хай здійсниться правосуддя. Душогуб з Треблінки перед судом народу”. Деримов описує судову розправу над Федором Федоренком, який жив у США і за злочини, поповнені під час служби в есесівській охоронній службі, видано його до ССРСР. Федоренко представлений М. І. Деримовим як великий злочинець.

Ми не знаємо, скільки правди, а скільки неправди в тій справі Ф. Федоренка. Але ми хочемо коротко висловити наш погляд, хто є дійсним злочинцем і несе вину за таких, як Федоренко чи Дем’янюк чи інші. Злочинна комуністична партія на чолі зі злочинцем Сталіном уклала союз із злочинною націонал-соціалістичною партією на чолі зі злочинцем Гітлером. Вони 23-го серпня 1939 року підписали таємний пакт і розпочали Другу світову війну. Потім злочинець Гітлер напав на злочинця Сталіна.

Сталін мобілізував до війська мільйони Федоренків і Дем’янюків і погнав їх на фронт. Генерали і маршали повтікали, а мільйони червоноармійців Федоренків і Дем’янюків потрапили до полону злочинця Гітлера.

Полонені поляки, французи, англійці, бельгійці, голляндці, серби, греки й інші через Червоний Хрест у Швейцарії отримували харчову допомогу. Лише злочинна комуністична партія в Москві сказала: “Ми не маємо своїх людей у гітлерівському полоні”. Тобто комуністична партія зріклася своїх червоноармійців, які попали до полону націонал-соціалістів.

Полонені червоноармійці денно тисячами вмирали з голоду. Деяких напівживих злочинний режим Гітлера за кусок хліба забрав на свою службу. Бо вчорашні Сталінські раби мусіли якимсь способом рятуватися від голодової смерті. Стероризовані голодом полонені стали в руках гітлерівців автоматами. Сьогодні робити тих людей злочинцями, — це гріх! Але німий, несправедливий світ мовчить і справедливо не вкаже Москві, хто ж є дійсним злочинцем.

Чому полонені французи, англійці, голляндці не зголошувалися на службу гітлерівців за кусок хліба? Бо вони не вмирали з голоду в гітлерівському полоні.

Але тут ще не весь злочин московської пропаганди. Серед воєннополонених були росіяни, білоруси, українці, кавказьких народів, прибалтицьких та інших народів СРСР. Але сьогодні московська пропаганда за інших народів воєннополонених червоноармійців промовчує, що також і вони рятували своє життя від голодової смерті в гітлерівських таборах. Московська пропаганда бачить лише українців “злочинцями”.

За тих нещасних рабів, жертв двох жорстоких диктатур сьогодні несе відповідальність комуністична партія московських імперіялістів. Злочинцем є КПСС і советський уряд, які зреклися воєннополонених і штовхнули величезну масу людей в таке безвиглядне положення.

Повернімся ж до комуністичнопартійного наклепника М. І. Деримова. Він говорить про гітлерівських вах-

маннів, Федоренка. Поруч Федоренка Деримов ставить і керівників політичного українського руху, які організували боротьбу проти гітлерівського та московського окупантів. Деримов у своєму наклеп-книжечці пише:

“Націоналістичні видання навперебій утовкмачували читачам, що до воєнних злочинців Федоренка “можна віднести лише з натяжкою”, що відомості про вчинені ним злочини проти людяности “сумнівні”, що на “безвинного” старого нібито “зводять наклеп”, щоб “знеславити”... Кого б ви думали? Та їх же, американських і канадських українців!

Це безумовний факт: навіть дуже делікатний інтерес американської Феміди до декого з нацистських злочинців, що переховуються у Сполучених Штатах, не на жарт стурбував націоналістичних маріонеток західних спецслужб. Таких, приміром, як Ярослав Стецько, колишній маріонетковий “прем’єр”, доставлений у 1941 році у Львів в обозі фашистських загарбників (помер у липні 1986 р., уникнувши суду за свої численні злочини). Як Іван Гриньох, уніатський священнослужитель, що благословляв оунівських ландскнехтів Гітлера на вбивства і розбій. Як Микола Лебедь, колишній агент гітлерівського абверу і керівник бандерівської “служби безпеки” (він, до речі, нині живе в Нью-Йорку), і Степан Мудрик, один із теперішніх шефів того ж самого бандерівського гестапо.

Всі ці мудрики й лебіді, що переховуються на Заході, не без підстав побоюються, що розслідування злочинів рядової фашистської нечисті пролле додаткове світло і на їхні зв’язки з гітлерівцями, і на їхню співучасть у злодіяннях німецького фашизму. Ось чому ці прокляті українським народом націоналістичні перевертні здійняли галас “на захист доброго українського імені”: мовляв, притягнення до суду колишніх вахманів, поліцаїв та оунівських бандитів кине тінь на всю українську громаду в Сполуче-

них Штатах та інших західних країнах. Як бачимо, вовк линяє, та вдачі не міняє. Он яку підступну брехню застосовано: на одну дошку навмисно поставлено звірів у людській подобі і тисячі чесних людей.”

Ярослав Стецько, як Голова Проголошеного Уряду в дні 30-го червня 1941 року, сидів у концентраційному таборі Саксенгаузени. Микола Лебедь з підпілля керував антигітлерівською діяльністю ОУН Бандери. За М. Лебедем були розіслані поліційні гончі листи. Степан Мудрик виконував різні доручення Проводу ОУН і був арештований гестапом, сидів у кількох концентраційних таборах.

Комуністичнопартійний писака Деримов напевно знає правду, але всерівно він усіх вищезгаданих трьох ставить поруч Ф. Федоренка, щоб маса необізнаних читачів в Україні, читаючи, буде думати, що то такі ж самі, як Ф. Федоренко. На Я. Стецька і М. Лебедя московська пропаганда робила наклепи зараз же після закінчення війни. На мене почалися провокації від 1958 року, коли появилася перша книжка моїх спогадів “Під трьома окупантами”.

Десь на початку липня 1987 року радіо і преса на Заході подали вістку, що в Україні відбувся суд над Романом Дідухом. Судили Дідуха за “приналежність до тих людей, що поповнили злочини”. Щойно більше інформацій подала КГБівська газетка “Вісті з України” в ч. 28 за липень 1987 року, назвавши свою писанину “Люди боялись навіть згадувати про нього”. В газетці “Вісті з України” не подається, коли саме відбувся суд над Дідухом у Радехові. Зате там подається, що Романа Дідуха судив виїзний суд Львівської області. Довідуємося також, що Романа Дідуха вже арештували й судили 17-го березня 1945 року за “зłodіяння”. Але советчики не подають, яким виміром кари був Дідух покараний.

Арештувавши тоді Романа Дідуха, МГБ (тепер це КГБ) напевно збрало в Оглядів для того потрібний матеріал проти Р. Дідуха. І можна припускати, що Роман Дідух відбув покарання. Але після звільнення він видно не примирився з ворогом і своєю діяльністю став ще небезпечнішим для КГБ.

В кагебівській газетці “Вісті з України” написано, що “ОУН використовувано гітлерівцями в каральних операціях проти цивільного населення”. Але ні словом в газетці кагебісти не згадують, що гестапівці вчинили каральну акцію в Оглядіві, тобто рідному селі Романа Дідуха. Зате далі в газетці читаємо:

“З вересня 1941 року по грудень 1943 року Р. Дідух виконував обов’язки зв’язкового станичної організації ОУН села Оглядів. Він регулярно доставляв бандам, розсташованих у різних районах Львівщини, ОУНівську пошту.”

Далі йдуть вичислення вбивств людей, які нібито виконав Р. Дідух. Як видно, КГБ повизбирувало прізвища всіх донощиків-сексотів, зрадників, які служили ворогам українського народу і всіх приписали Р. Дідухові, як “жертви”. Назбирав КГБ і свідків, які свідчили проти Р. Дідуха, малюючи його як великого злочинця. Але ні словом не згадується в кагебівській газетці про трагедію села Оглядів, яку йому влаштували гітлерівські окупанти.

21-го листопада, — день святого Михайла. В селі Оглядів, — храмовий празник. Вночі гестапо, — сотня вахманів гестапо, дві сотні шутцполіцаїв оточили село й почали акцію. Гестапо називало село Оглядів “бандерівським гніздом”. А головна увага гестапо була звернена на Степана Мудрика. Того самого Мудрика, якого М. І. Деримов у своїй згаданій вище брошурці називає “злочинцем”. Кагебівська пропаганда С. Мудрика називає “геста-

півцем” і різними іншими наклепницькими словами.

Як уже згадано, — в 1958 році вийшли спогади С. Мечника-Мудрика. В тих спогадах він описав арешт його в Оглядові гестапівцями. Наклад книжки “Під трьома окупантами” вже давно вичерпаний. Отже ця книжка читачеві тепер тяжко доступна. Тому подаю уривок із книжки про акцію гестапо в Оглядові. У “Під трьома окупантами” на стор. 157-165 говорить так:

“Я повернувся додому 20-го листопада. Тієї самої ночі привезено зв’язком скриню з набоями до кулеметів, приблизно 22 000 штук, і скриню гранат. Це все було сховано в поліційній дровітні, шопі. Наступного дня, на день св. Михаїла, в тій місцевості припадав празник, і під маркою гостей мали приїхати члени ОУН, щоб забрати ті речі з поліції й відтранспортувати їх далі.

Того дня я прокинувся раніше, і вже не міг більше заснути. В сусідній кімнаті задзвонив телефон. Говорив начальник місцевої пошти переляканим голосом. Він розповів, що місцевість оточена німцями і що повно жандармерії та гестапівців.

Я попросив його сполучити мене з іншим містечком, яке лежало від нас, приблизно, за десять кілометрів. Звідти почув голос знайомої телефоністки. Її я попросив сполучити мене з одним певним числом. Проте вона, схвильовано, відповіла мені, що їй заборонено на цій лінії будь-кого сполучувати.

— Більш я вам нічого не можу сказати, — додала вона й повісила слухавку.

Для мене стало ясно, що акція насамперед скерована проти мене. Я підійшов до вікна й побачив кількох гестапівців та двох шуцполіцаїв, які стояли напроти поліційних дверей з кулеметом, направленим на станицю. Я негайно побудив своїх поліцаїв, позбирав різні компромітуючі папери, все спалив, зібрався. Поліцаї запитали

мене, що ми маємо робити? Я сказав, що гестапо не має проти нас жадних доказів. Зради між нами немає й не повинно бути.

— Ви виконували ваші поліційні обов'язки, — сказав я, — і поза тим ви більше нічого не знаєте, хоч би прийшлося вам усім повмирати.

Єдиний страх я мав лише в тому, щоб гестапо не зайшло до шопи і не знайшло там скринь з набоями та гранатами. Для збройного опору або прориву силою ми були заслабо озброєні.

Я вийшов надвір і почув команду:

— Руки вгору! — Шуцполіцай за кулеметом був готовий до дії. Я сказав по-німецькому:

— Чоловіче, будь спокійний. Я хочу бачити гавпмана Дальмана і лейтенанта Кая.

Це були старшини жандармерії, яким я підлягав безпосередньо. Я переступив поріг і вийшов на дорогу. До мене підійшов з машиною пістолею вахман СД, з яким я підступив до гурту старшин жандармерії та гестапо, що стояли тут же.

Лейтенант Кай, побачивши мене, запитав:

— Що ж ти тут наробив?

Я відповів спокійно:

— Я нічого не зробив, пане лейтенанте. В мене все в повному порядку. Зрештою, ви самі знаєте про нашу роботу, бо ви її самі контролюєте.

Лейтенант вірив мені й був до мене по-дружньому наставлений.

Тимчасом до мене підійшов один гестапівець і запитав мене, чи я — комендант. На моє ствердження він зняв з мене пояс і обірвав нараменники. Я був арештований.

Усі ми разом зайшли до громадської канцелярії. Там уже сидів комісар гестапо Ногава і гестапівський підстар-

шина Рюкріх. Останній походив з галицьких німців, із Станиславова. Він звернувся до мене доброю українською мовою.

— Чому з цього району ніхто не пішов до дивізії? — запитав він мене.

— Чому нікого не зловлено з тих робітників, які втекли з Німеччини? — було друге запитання.

Його запитання були по суті речі слушними. Але я був до цього підготовлений, бо ці справи заздалегідь передбачив, отже обдумав на них і відповіді. При цьому я покликався, як на свідка, на згаданого лейтенанта Кая, який підтвердив правду моїх слів.

Комісар Ногава мовчав. Гестапівець, який здирав з мене нараменники, запитав по-українському:

— Який посідаєш пост в ОУН?

Я відповів, що є комендантом поліції й до жадної політики не втручаюся. Вони заговорили швидко між собою і вийшли з канцелярії, за винятком двох: того, хто мене заарештував, на прізвище Адам Ібель, і другий, якого звали Віктором. Ібель підійшов до мене і вдарив в обличчя. Я скрикнув йому:

— Не бий!

— Бандерівський бандите, — сказав по-російському Віктор. — Ти нам зараз усе розповіси.

Зайшов ще третій у формі шуцполіцай. Думки мої полетіли блискавкою. Мені почало здаватися, що гестапівці не мають проти мене жадних доказів, якщо починають своє слідство таким способом.

Тимчасом знову відчинилися двері й один гестапівець увів чотирьох поліцаїв. Він наказав їм стати коло стіни. Тоді всі чотири присутні гітлерівці підскочили до мене. Один вхопив мене за голову, другий за ноги, голову запхали в поруччя крісла, Віктор сів на ноги, а Ібель

почав бити дерев'яною палицею по ногах, по крижах та по інших місцях тіла. Кожен удар врізався болем.

Я рвонувся з усієї сили й перекинув крісло. Шуцполіцай і Віктор попадали разом зі мною на землю. Але вони знов скочили на мене й, б'ючи, розклали на лавці. Я був заслабий, щоб дати належний спротив чотирьом сильним мужчинам.

Ібель бив, не перестаючи, тоді як інші тримали мене міцно. Перериваючи биття, він запитував, який я маю пост в ОУН і хто ще до ОУН належить. Я мовчав. Глянувши на обличчя моїх поліцаїв, я збагнув, що їх чекає те саме. Отже я мусів показати їм приклад, як треба триматися.

Зубами вхопився я за ріг лавки і під час дальшого биття стискав і гриз дошку. За деякий час я почав втрачати притомність. Пригадую ще, що Ібель вдарив мене так у праву ногу, що я її не міг більше зігнути. До свідомости я приходив лише уривками. На всі запити Ібеля я далі мовчав.

Ще за деякий час прийшли знову старшини гестапо й жандармерії й запитали, чи я в чомусь признався. Вони говорили між собою, потім Ібель заявив мені, що мене зараз публічно розстріляють. Тоді двоє з них підняли мене, взяли попід руки і потягли до читальні "Просвіти", яка була поблизу. Там сиділо на долівці багато мужчин із схиленими головами. Коло читальні стояла варта. Високий худий гестапівець ходив між арештованими і бив палицею, кого попало. Покладений на долівку, я знову втратив притомність.

Прийшовши до свідомости, я підняв голову. Передо мною висів портрет Тараса Шевченка. Я пригадав слова великого поета:

Степи твої запродані...

І потім:

Караюсь, мучуь, але не каюсь...

За деякий час усіх нас випровадили надвір. Мене витягли попід руки. Свіже повітря повернуло мені свідомість. Мене поклали на підводу. Було багато арештованих.

До мене підійшов знайомий вояк вермахту на ім'я Еріх, родом з Берліну, і поклав мені до кишені пачку цигарет.

У натовпі я намагався розпізнати когось знайомого. Я побачив свою маму і свою наречену Лесю. Вони хотіли підійти до підводи, але гестапівці відіпхнули їх і напустили великого собаку, який кинувся на них. Я заціпив зуби.

Арештованих, яких було понад півтори сотні, гестапівці повели в напрямку до головного шосе. Навздогін побігли жінки й діти. Але їх спинили постріли супроводжуючих гестапівців.

Усіх посадили до авт. Місцем призначення для них була тюрма в Кам'янці Струмиловій. Мене принесли до темної камери, де я зараз же заснув.

Пробудившись вранці, я побачив, що разом зі мною сидять три мої поліцаї, які були свідками моїх тортур. Я мав моральне задоволення, що витримав перші побої, і став навчати товаришів долі, як треба їм триматися. Їх повинні були допитувати тільки про мене. Я це знав певно.

Так минув день. Увечері з'явилися гестапівські вахмани й повели мене до кімнати, де вже сиділи Ібель і вбраний по-цивільному Віктор.

Я лежав на землі. Ібель переглядав якісь папери, а Віктор за деякий час підійшов до мене й запитав:

— Ну, что, — будет самостоятельная, или нет?

Я подумав, що це мав бути енкаведист, який служить у гестапо. Таких мені вже доводилося зустрічати й з ними розмовляти. До цього Віктора я не хотів говорити.

Тоді до мене підійшов Ібель і, показавши шкільну виказку моєї нареченої, запитав, хто вона така? Я зрозумів, що вона арештована. Але коли Ібель сказав, що вона про мене вже багато розповіла, я знав, що це брехня. Мені було дуже шкода, що нещасну дівчину гестапо може тортурувати.

Ібель питав далі:

— У 1942 році в Генеральному Губернаторстві був перепис населення. Тебе у списках нема. Ти в той час не був поліційно зголошений. Де ти був? На Волині в партизанах?

Я дедалі переконувався, що Ібель має про мене слабі відомості. Він кричав:

— Був у партизанах, чи ні? Який маєш пост в ОУН?

Я мовчав. Він не вгавав:

— Я вже бачив ваших. Я їх постріляв у Чорткові.

Тоді я здогадувався, хто це був такий, бо організаційним шляхом я знав про чортківську акцію. Це був відомий садист. Тепер він намагався досягти від мене зізнань.

Він вийняв багато знімків і почав у мене допитуватися, кого я тут знаю? Віктор при тому, не перестаючи, бив мене гумовою палицею по голові й по карку. Я мовчав далі. Ібель перерахував ряд українських прізвищ і питав, хто з цих людей належить до ОУН? Я сказав, що не знаю. Бійка тривала. Я знову почав втрачати притомність.

Далі запитував Віктор чисто енкаведівською методою: які я любив забави, коли був малим; які предмети любив у школі; чи в моєму селі були члени ОУН? Ані на одному провокаційному питанні він мене не заплутав. Коли він мене запитав, скільки років я є членом ОУН, я сказав, що до ОУН не належу. Вони мене били вдвох, поки я не втратив притомність.

Коли я знову опритомнів, був у кімнаті сам Віктор. Я

страшенно хотів пити. Але не хотів звертатися до катів. Віктор підсунувся до мене зі своїм кріслом і почав давати мені “виклад історії України”. Україну, мовляв, вигадала Австрія. Нема Австрії, — нема й України. Я зібрав рештки сил, сперся на руки, підняв голову і крикнув:

— Україна є й буде! Стріляйте нас, енкаведисти й гестапівці, всіх не перестріляєте. Ми є, ми будемо жити!

Хотів ще крикнути “слава Україні!”, але зі словом “слава” Віктор ударив мене чоботом в обличчя. Я знову впав непритомним.

Опам’ятався я, коли несли мене до камери вахмани, і вже був ранок. Я аж не вірив, що витримав таку довгу ніч. Мої друзі дивилися на мене зі страхом. Один сказав, що думав, що я більше не повернуся.

Я заснув. Коли я прокинувся, один із друзів дав мені напитися якоїсь юшки. Вони розповіли мені, що в’язні з сусідньої келії, які ходили на працю, сказали, що Леся сидить у жіночій келії на нашому ж коридорі. У місті арешти. Я прикидав думкою, кого могли гестапівці арештувати.

Відчинилися двері, і в келію скочив українець, який служив у кримінальній поліції. Другий стояв на коридорі. Перший нахилився до мене, тихо сказав кличку й назвав, хто його прислав. Я повірив, що його дійсно прислали від Організації, й розповів коротко, що зради між нами немає жадної.

— Перекажіть тим, що вас прислали, — сказав я, — нехай будуть спокійні і працюють далі. Я нікого не зрадив і ніколи не зраджу. Єдина моя просьба — передайте мені стрихніну.

Він мені ще сказав, що арештовано кілька станиць українських поліцаїв, і Ібель ставить питання перед губернатором про розпущення української поліції, бо вона вся бандерівська й піде до лісу так, як це зробили на Волині.

Сказавши все, він так само швидко вийшов, як і увійшов.

Пізніше в камеру з'явилися два вахмани і потягли мене в знайому мені вже канцелярію. Віктор сидів і курив папіросу, а Ібель іронічно запитав:

— Ну, як ми себе почуваємо?

Тоді знову почався допит збоку Віктора. Потім запитав Ібель, чи я хочу самостійної України? Я відповів, що так. На велике диво, мене за це ніхто не вдарив. Ібель записав мої слова на машині, а потім дав мені цей папір на підпис. Я відмовився, і тоді щойно почав він мене бити. Папір підписав Віктор. Далі знову тривали тортури за допомогою тонкої дротяної нагайки. Потекла кров через розсічену шкіру. Я вирішив потому мовчати, не відповідати на жадне питання.

Не знаю, скільки минуло часу, як до кімнати зайшов гестапівець і привів із собою члена ОУН Петра Б-ка.

Бачиш, — сказав Ібель, — він признався, як ти давав йому інструкцію щодо мобілізації.

Я зустрівся очима з Петром.

— Кажи йому в очі! — кричав до нього Ібель.

Петра почали бити, але він мовчав. Віктор, мабуть, зрозумів помилку такої конфронтації, бо Петро зовсім не був заломаний. Побачивши мене, якого він (як я потім від нього ж довідався) вважав уже за мертвого й тому назвав як свого зверхника, тепер став мовчати. Я чув тільки його стогони.

Двері до другої кімнати вже не зачиняли. Я бачив, як били старого сотника поліції Маланича. Причини його арешту я не знаю, бо ані з ОУН, ані взагалі з жадною політикою він ніколи нічого спільного не мав.

До мене приводили якихось людей, знов на конфронтацію, але я раз-у-раз втрачав притомність. У світліші хвилини свідомости я повторював слова:

“Ні просьби, ні грозьби, ні тортури, ані смерть не приневолять тебе зрадити тайну”.

Функцію тюремного ключника виконував поляк Сосновський. З його сином Романом я був добре знайомий. Коли гестапівський вахман пішов з коридору, старий відчинив двері, ніби для того, щоб винести “парашу”, й я побачив, що інші келії також відчинені. В’язні могли між собою за цю коротку мить порозумітися.

Він передав мені від свого сина шоколяду. Я запитав його про Лесю. Він мовчки вийшов і за хвилину привів її з собою. Побачивши мене, вона почала плакати. Старий знову відвів її.

По обіді гестапівці забрали Лесю. Ми не знали куди. Ми довідалися також, що в місті арештовано шефа кримінальної поліції, українця, а інші кримінальні поліцаї повтікали.

Гестапо втратило голову. Цей шеф, Олександр Корнійчук, був вірним служакою німців, який мав тяжкі провини супроти українського суспільства. У нас він не заслуговує жадного довір’я. Мені було прикро, що мій друг, який мав мені принести стрихніну, теж втік.

Із сумерком Віктор зайшов з двома вахманами і мовчки показав на мене рукою. Я вирішив сьогодні не відповідати на жадне питання. В кімнаті переслухування Ібель простягнув до мене папір і олівець. Я відвернув голову в другий бік. Мене вдарили кілька разів. Потім мене підтягнуто до столу й прикладено до рук дроти. Ібель сів і вимкнув електричний струм. Мене стрясло. Віддихати я в цей час не міг. Здавалося, що груди й живіт були в мене дуже роздуті.

Я втратив притомність. Віктор віділлыв мене водою, але я знову відмовився відповідати. Каткування, втрата притомности й нове відливання повторювалися багато разів.

Опам'ятавшись потім на коридорі, я не міг довго збагнути, де я. За деякий час Віктор підійшов до мене й запитав:

— Что, ти еще не подох?

Я пролежав на коридорі до вечора. Тоді мене поклали на авто й відвезли до Львова, до тюрми на Лонцького. Там надо мною проробили процедуру миття, стриження. При чому, всюди носили мене в'язні, бо я сам не міг рухатися. Я опинився у переходовій келії.

Там сиділи майже всі арештовані під час цієї акції. Я довідався, що до Кам'янки Струмливої приїздили вищі начальники гестапо. Між ними був комісар Гайдук, з яким колись співпрацював згаданий Корнійчук. У розмові з ним, цей зрадник сповістив, що під час слідства, яке провадив Ібель, він не витримав і підписав свідчення, що він належить до організації Бандери. Він сказав при тому Гайдукові:

— Присягаюся вам, що якби я наклав на вас такі дроти, то й ви підписали б, що ви, пане комісаре, бандерівець!

Тут хочу сказати ще пару слів про особу Віктора. Один із наших друзів чув, як під час перерви переслухування Віктор оповів жандармові, що батько його був капітаном російської фльоти, а сам він — советським літуном. Коло Бродів збили його літак, він вистрибнув з парашутом, а потім зголосився до німців і почав співпрацювати з ними проти комуністів...”

Суд у місті Радехів Львівської області відбувався в час пропагування комуністами Горбачовської “гласності”. Отже треба говорити правду, що гестапо в Оглядові арештувало своїх ворогів; і тепер, тобто ті ж самі люди, коли вони не погоджуються з московською політикою, на них поширюють неправду. Це означає, що московські можновладці в Україні показують себе в поганому світлі.

А що КГБ Романа Дідуха вдруге ставить перед судом, то це вже пімста.

При ЦК КПСС потворені комісії: історична, ідеологічна, пропагандивна, дезінформаційна. Ці комісії укладають тези як фальшувати історію, ідеологію; які на кого робити наклепи. Комуністичнопартійним шляхом ті тези приходять і до Києва московському гавляйтерові в Україні, який доручає своїм секретарям здійснювати їх серед населення України.

В перших повоєнних роках спеціалістом по оплюгавлюванню націоналістів був старий галицький комуніст Ярослав Галан. За наклепи і зраду свого народу його покарало підпілля ОУН. У продовжуванні наклепницької роботи видавництво “Каменяр” у Львові видає спеціальні брошури в серії “Пост імені Ярослава Галана. Памфлети, статті, нариси”. В тих брошурах вся спритність фальшивників і брехунів звернена проти націоналістів. У брошурах пописуються такі автори: Большаков Володимир, Шеремет Євген, Здоровега Володимир, Горелов Микола, Легейда Михайло, Шафета Полікарп, Деримов Михайло та інші. Ті брошури поширюються переважно серед молоді в Україні.

Після вищезгаданих писак іде вже вища категорія злобно мстивих наклепників. Ці вже додають до своїх прізвищ “титули докторів історичних наук” або просто публіцистів. Імена цих наклепників треба оприлюднювати, щоб українська спільнота їх знала, бо їхніми писаннями можна вимірювати їхній злочинний розум.

В. Чередниченко є партійним функціонером, який почав робити свою “наукову” кар’єру своїми писаннями проти української самостійницької концепції. Він у 1970

році написав “Націоналізм проти нації”, в 1978 році — “Анатомія зради”. Його книжки появляються у видавництві “політичної літератури” в Києві.

“Публіцист” Юрій Римаренко написав “З ким і проти кого?”. Цю 346-сторінкову книжку перекручених фактів випущено у видавництві “художньої літератури” в Києві, а в 1968 році — “На службі світової реакції. Про антинародню суть українських буржуазних націоналістів” також у Києві.

Польського походження Євстафій Гальський виступає під псевдом Кліма Дмитрука. В кінці 60-их років він був уже майором КГБ, який з фанатичною ненавистю поборює все українське. Він наслюнявив книжку “Безбатченки”, яку видано 1974 року в видавництві “Каменярь” у Львові, а “Свастику на сутанах” — в Києві 1973 року. Цей чекіст з великою ненавистю оплюгавлює і перекручує все, що є українське.

На Захід потайки дістався рукопис спогадів Михайла Осадного. Перед арештом М. Осадний був членом комуністичної партії і заступником секретаря парторганізації факультету журналістики. Михайло Осадний у своїх спогадах “Більмо” (виданих “Українською Видавничою Спілкою” в Лондоні 1972 року) так описує знущання над ним Гальського:

“О, як я заздрив тій жінці!..

І знову я був на помості, і мій кат стояв поруч, піднісши догори червону сокиру. Ось вона поскакала в мене перед очима і я затулив їх. “Хто бажає взяти цього розбійника в чоловіки?” — дочув я чийсь голос, але він одразу же вмер і стало тихо. Ба, ні. Десь ізбоку долунював складливий ехидний смішок, що переривався і тоді я розбірливо чув чийсь деклямування. У мою свідомість закрадувалися знайомі рядки, близькі мені й дорогі. Майор Гальський, набравши пушкінської пози, читав

напам'ять мій вірш “А я стояв серед Карпат”, видрукований у львівській “Вільній Україні”. Ось він спинився на хвилинку, щоб перевести подих від сміху і задеклямував далі. Побіч тряслися у смішкові якісь неприємні, злогодні обличчя, в які хотілося кинути щось образливе...

Я не думав про поетичну якість вірша. Він міг, зрештою, бути і найпримітивнішим. Але в ньому я висловив свою любов до України, до своєї Батьківщини. І тепер, коли Гальський знущався з нього, я зрозумів, що усі сміються не з вірша, ні! Вони далекі були від цього. Вони сміялися з моєї любови до України...

— Він всевіт і Україна! Ха-ха-ха!.. ...твою, жалюгідного кретина, мать!..

Майор Гальський не закінчував літературного інституту імені Горького. Він не знав про таку-сяку амбіцію критика... Він був простий, як півлітри “московської”... Спершись на стіл, деклямував далі, спиняючись час від часу, щоб усі вволю насміялися. Він знав напам'ять навіть ті мої вірші, про існування яких я вже призабув. Я геть був паралізований величезною пам'яттю майора Гальського і його літературною ерудицією, і щирим захопленням моєю поезією. Я вперше бачив перед собою так близько свого шанувальника.

— ...твою... мать! Подвійна твоя душонька! Політична проститутка! Посібник західньо-німецького імперіалізму! Хто виконував доручення оберштурмфюрера?.. Хто був учасником “малого кола” по підготовці нелегального з'їзду в Євпаторії? Усе скажеш! Усе знаємо! Звідки? А в жопі у тебе, кандидатку, були наші підслухувачі!..

— Падло! — заревів не своїм голосом майор Гальський. — Подлая твоя душонка!.. Су-ка-а!.. Мра-зь йб...

Його кулак просичав перед моїми очима. Я ледве встиг відскочити. Тоді він розмахнувся удруге, і я знову побачив, радше відчув, як знову змайнув розмашистий

повів біля самої голови. А він замахувався і замахувався, лютуючи, що ніяк не потрапить у болюче місце: мені чудом вдавалося в останню мить відкинути убік обличчя.

— Хрен! Не бойся, — хропів він десь збоку чи вже із заду. — Біть не буду! Курва...

І знову кулак повзав по моєму вухові, і знову я шалено відступав, поминаючи усі кутки кімнати і ніяк не натрапляючи на порятунок. А він, розпалившись, мов бик, розчервонілий — дужий, стрибав, мов якийсь велетенський павук біля мене, перевертаючи усього себе, наче акробат. У якийсь момент мені здалося, що він уже висить десь наді мною, піді мною, звідусіль тицяючи в мене кулаками.

— Не бойся, хрен, не бойся, дурак! — не переставав він волати й я ніяк не міг зрозуміти: чи йому справді не вдається вдарити мене, чи він просто й не гадає вдарити, а лякає, піддає “психологіческой оброботке”. Але досить мені було глянути на його обличчя, перекошене люттю, і слова — “не бойся, не ударю” — звучали для мене геть невтішно. Мені здавалося, що йому дуже кортить якось “не промазати”... Зараз він нагадав мені того п’яного парубка який — здираючи з дівчини одяг — не перестає, захиляючись, обіцяти їй, що не чіпатиме... лише... просто... буде ліпше...якщо вона... буде голою...

Слідчий стримував його, хапав напівдорозі до моєї голови руку майора Гальського і заспокійливо докоряв йому. Але він “підступно виривався” і все починалося спочатку.

— Що, Драч? — кричав він. — Творите героїв з-поміж себе, роздуваєте авторитети, а він каляє якусь маячню. Драч... Таке гів..., як і ти, як і всі ви зі своїми Дзюбами і Світличними! Що? Ще якийсь Холодний на орбіті з’явився? Ми з нього отут гарячого зробимо!.. Кайся, сво-

лоч. П'ятки будеш лизати, але вже буде пізно!.. Всю гнилизну з себе вилизує!..

Він вибіг із кімнати слідчого, а я присів на стілець і одразу в мене сплигло перед очима: і слідчий, і прямокутник стола, і стіна. Відтак вона зненацька застигла в якомусь дивному для мене положенні, а потому починала рухатися у зворотньому напрямку.

— Як він сміє? — прошепотів я. — Хіба можна дозволити собі такі речі з людьми?”

Треба щоб усі знали, хто є отой “письменник Клим Дмитрук”. Це звичайнісінький чекіст-терорист, який у кагебівських мурах знущається над безборонними в'язнями.

Наклепницькими писаннями займається також Л. В. Гамольський, “Тризуб і ‘зірка’ Давида” якого появилася 1975 року в видавництві “Промінь” (Дніпропетровськ). Поширена брошура Марка Терлиці “Написане сокирою не вирубаєш” без подання видавництва і року видання. Від Товариства “Україна” в 1979 році Е. Котлярчук написав пасквіль “Після Конгресу невільних”.

“Товариство Україна” має свій осідок у Києві - 34, Золоті Ворота 6. Воно видало проти українських націоналістів близько 100 брошурок, які поширюються переважно серед емігрантів. Завдання цього товариства, — диверсія і поширювання наклепів проти української еміграції.

Не в силі вичислити прізвища всіх тих наклепників, які строчать один поперед другого свої вигадки. І кожний перед своїм московським хазяїном старається визначитися своєю “науковістю”, типу Чередниченка. Та вони і в Польщі мають свого двійняка, якогось Едварда Пруса, який спеціалізується у фальшуванні минулого на українському відтинку. Цього Е. Пруса видавництво профспілок у Варшаві 1985 року видало книжку з неправдивим

насвітленням Митрополита Андрея Шептицького під назвою “Владика Святоюрскі”. Друга його книжка з того ж самого видавництва і в тому ж самому році має назву “Герої з-під знаку Тризуба” має обкладинку з петлею, а друга сторінка — з великим пістолем марки “Парабеліум” і написом, що “цю працю присвячую своїй матері”. Читаючи писання Е. Пруса, постає питання, чи автор їх психічно в порядку? Наклепи і неправда мають зробити приємність його матері? Немає в нього для матері квітів і краси та любови, а лише ненависть до людини.

Комуністична партія й її советський уряд роблять на всіх тих, кого вважають за своїх ворогів наклепи. Наклепи робляться за вказівками ЦК КПСС різними шляхами, не зважаючи на те, чи ті наклепи на щось поважне скидаються. Цим самим вони часто самі себе компромітують, компромітують свою науку, своїх діячів.

Пресовий орган советського уряду газета “Ізвестія” кожного тижня видає ще і додаток “Неделя”. Так ось у цій “Неделі” була поміщена ціла сторінка проти радіостанції “Свобода” та проти її працівників. На тій сторінці в “Неделі” згадано і редактора українського відділу радіостанції А. Камінського, як “гестапівця”, що він, мовляв, “працював у Станиславові в гестапо”.

В нас немає сумніву, що кагебісти, говорячи про Камінського, який працював у гестапо, мають на те автентичні документи. Але кагебістам напевно також відомо, що редактор з радіо “Свобода” А. Камінський зовсім інша людина, ніж та, про яку вони говорять. У згадані роки війни А. Камінський з радіо “Свободи” був учнем. Але кагебістам це не грає ролі, бо “головне потрібне призище”, щоб ширити неправду.

Думаю, що компартійцям і їхнім чекістам вигідніше ж знати правду про Камінського, який працював перекладачем у гестапо. Той Тадей Камінський родом із села Татарова Станиславівської області (тепер Івано-Франківська область) і заслуговує на велику пошану, як великий патріот, який виконував завдання, ризикуючи своїм життям. Тадея Камінського, як розвідчика, післала в гестапо за перекладача ОУН-Бандери. Гестапівці Камінського розкрили, заарештували і заслали до концентраційного табору в Грос-Розен, де він і загинув.

В Станиславові був ще інший випадок, подібний до того з Камінським. Лише прізвище того чоловіка я вже призабув. Його також вислала ОУН як розвідчика за перекладача до гестапо. Це ми називали “за нурка”. Начальник гестапо Крігер помітив, що хтось зраджує для підпілля гестапівські таємниці. До шафи, в якій були гестапівські секретні акти, він наказав провести електричні дзвінки і щоб вони були сполучені з кімнатою, в якій він спав. Однієї ночі задзвонив дзвінок. Крігер прибіг з револьвером і того чоловіка-розвідчика застрелив.

ОУН-Бандери провадила боротьбу з гітлерівськими окупантами, заслала до різних установ ворога своїх розвідників-“нурків”, які йшли на ризико і багато з них заплатили своїм життям. Тим людям ми ще замало присвятили уваги, щоб ушанувати їхню пам'ять. То була велика і жорстока боротьба, участь у якій брали широкі кола народу. Ряд людей, будучи в адміністрації чи на інших роботах гітлерівського апарату, рівночасно виконували велику відповідальну працю і для українського підпілля. Не оцінена належно праця людей, які були в “українській допоміжній поліції”. Українці в “допоміжній поліції”, за винятком деяких виродків, на Волині й у Галичині зробили свій вклад праці на користь українського підпілля, а потім пішли в ряди Української Повстан-

ської Армії (УПА). Люди з “допоміжної поліції” виконували розвідувальну працю, щоб потім інформувати українське населення про ворожі пляни і саботувати ті пляни ворога.

Московські вислужники всіх тих людей роблять “злочинцями” і дійсних злочинців змішують із прізвищами людей, які допомагали своєму народові. Нам відомий ряд прізвищ, що на власну руку для своїх особистих цілей працювали в гітлерівському окупаційному апараті, а пізніше, після закінчення Другої світової війни, перейшли на службу КГБ. І комуністична пропаганда про них мовчить, а то й навпаки, — їх розреклямовує як “борців проти гітлеризму”.

Ми точно знаємо, що київським кагебістам докладно відомо, що під час окупації гітлерівцями України робив Юрій Косач. Але він їм сьогодні потрібний, а тому він у них на доброму тепер рахунку.

В усіх своїх попередніх виданнях я старався подавати прізвища тих добрих людей, щоб їх зберегти для нашої історії, бо вони віддали своє молоде життя за свій нарід. Коли пригадую часи підпілля 1940-их років, то перед моїми очима стоять підпільники з Волині й Галичини. В околицях Луцька я зустрівся з чорнявим струнким юнаком Степанюком (на жаль, забув його на ім'я), Віктором Янчуком та його молодшим другом, відомого як Василь, Степаном Качинським (мабуть син священника УАП-Церкви), — приблизно мого росту блондин. Через три роки, зовсім несподівано, я зустрівся із Степаном. Тепер він мені оповів про свій пройдений шлях.

Після того, як ми бачилися, Степан Качинський із групою в тринадцять осіб перейшов німецько-советський кордон. Він став вояком Дружини Українських Націоналістів (ДУН). Потім бої з червоними партизанами в Білорусії, де він в оточені був поранений, втратив одно

око. Далі його поважний вклад в організацію Української Повстанської Армії.

На Володимирщині пригадую Сянка Денисюка, родом, мабуть, з Порицька. Це був тоді рухливий молодий чоловік. Майже півстоліття минуло з того часу, але поодинокі друзі в моїй уяві стоять так, немовби це було вчора. Не всіх міг знати я по правдивих прізвищах, а лише по організаційних псевдах: Гонти, Славки, Богдани, Зимний, Порай і десятки інших.

Українці, що творили українську міліцію, в час Акту Відновлення Державности 30-го червня 1941 року були добрими патріотами. Коли гітлерівці зліквідували Державне Правління, вони самі перебрали адміністрацію в свої руки і стали все робити з позиції окупанта. Міліцію вони назвали “українською допоміжною поліцією”, а всіх тих, хто був їм відомий як бандерівець, почали арештовувати. Німці, де було їм потрібно, почали самі вирішувати кого приймати в “українську допоміжну поліцію”.

В час загострення окупаційного режиму на Волині, вся поліція, яка мала зв'язок із підпіллям ОУН, пішла в ліси і влилася у відділи УПА. З гітлерівськими окупантами залишилися лише їхні вислужники. В Галичині гітлерівці не довіряли “українській допоміжній поліції”. В кінці листопада 1943 року гестапо станиці в Сокалі ставило вимогу в усьому дистрикті заарештувати українську поліцію, бо вона вся на службі бандерівського підпілля (гестапо називало, — “Бандера Бевегунг унд Банден”). В усій Галичині було арештовано ряд українських поліцаїв, що були підозрілі в співпраці з ОУН.

Гітлерівська поліція мала докази, що “українська допоміжна поліція” не надається на службу гітлерівцям. Пригадую деякі прізвища, що були гітлерівським гестапо арештовані й запроторені до концентраційних таборів,

де вони і загинули: Андрій Білоус з села Батячичі, Іван Геревич родом із Закарпаття, Павло Олійник з села Пустельник Радехівського повіту, Осип Рубаха з Радехівщини, Іван Тимош із Стрийщини, Іван Годованський із станиці Мости Великі, Петро Батюк з Добротвора. Багато молодих хлопців виконували допоміжну службу при німецькому війську (“Вермахті”), охороняли магазини, мости. В переважній більшості вони виконували доручення ОУН: викрадали з німецьких магазинів зброю, амуніцію. На жаль, забулися прізвища тих гарних жертвених людей.

В цій величезній організаційній праці підпільної ОУН на всіх відтинках були заангажовані сотні людей, а при тому і ті, що легально працювали в адміністративному апараті окупанта. Гітлерівці дуже швидко зрозуміли, що на українській землі лише одиниці служать їм задля своїх особистих інтересів; що вони не бажані на землях Волині й Галичини.

Комуністичне підпілля не творило собою поважної організованої сили на Західніх Землях України. Все що сьогодні розписують різні автори на теми комуністичного підпілля в Галичині, — то все явні вигадки хворих голів. Комуністичні розвідчики йшли на службу в гітлерівських розвідувальних та поліційних відділах з метою робити провокації, а в дійсності допомагали гітлерівцям винищувати національно свідомих українців. Вони навіть відверто говорили, що треба тих людей нищити руками гітлерівських окупантів.

“ПЕРЕСТРОЙКА” В УКРАЇНІ

На XXVII-му з’їзді комуністичної партії Советського Союзу (25-го лютого — 6-го березня 1986 року) були прийняті рішення про “перестройку”. Тоді КГБісти на

Україні, щоб відвернути увагу від внутрішніх імперських справ, почали організовувати акції проти т. зв. “воєнних злочинців”. Вони по містах і селах України наказували скликати збори, на яких засуджували тих, хто співпрацював з гітлерівською адміністрацією. Маючи адреси деяких людей, які живуть як емігранти на Заході, їм роблять закиди коляборації й почали вимагати від західних урядів їхньої видачі.

Під ширмою “воєнних злочинців” КГБісти повели акцію проти членів ОУН і УПА, фальшиво представляючи минуле, нібито ОУН була на послугах гітлерівських окупантів. Ставлено вдруге під суд тих членів ОУН чи УПА, які вже відсиділи довгі реченці кари; їх судили вдруге за те саме.

Радіо-Київ 25-го липня 1986 року подало ряд прізвищ українців, які живуть за кордоном і це ніби вони “воєнні злочинці”. Серед тих прізвищ були Іван Кашуба та Степан Мудрик, яких за діяльність ОУН заарештували гітлерівські окупанти й вони сиділи в націонал-соціалістичних концтаборах.

Вищезгадані акції КГБ робив пляново, бо ними в Україні відверталася увагу від сталінських злочинів. Тому в перших місяцях “перестройки” в Україні не було помітних кроків, як це було в Москві, Прибалтиці чи на Білорусії. Треба також згадати, що в той саме час ще перебували по тюрмах і советських концентраційних таборах десятки видатних українських діячів, яких нібито за націоналізм заарештував КГБ, як ось: Чорновіл, Лук’яненко, Сверстюк, Горинь, Світличний та інші.

Україна постійно була під тиском русифікації, яку і досі проводить ставленик Брежнєва В. Щербицький. Він старанно допильнує, щоб в Україні не було проявів націоналізму. Щербицький полемізував із Горбачовим і припускалося, що Щербицького усунуть із посту першого

секретаря комуністичної партії України. В першій половині 1987 року було звільнено першого секретаря Дніпропетровського обласного комітету комуністичної партії Віктора Бойка, а відтак В. Добрика — першого секретаря Львівської області та першого секретаря Ворошиловградської області Бориса Гончаренка. У травні 1987 року стало відомо, що голову КГБ Української ССР ген. Степана Муху звільнено з посади, а на його місце призначено Миколу Голушко. Тоді ж звільнено також начальника обласного управління КГБ у Ворошиловграді Диченка. Причини змін у Ворошиловграді стали відомі.

Журналіст газети “Советский шахтер” Віктор Берін викрив корупцію і надужиття влади, в що був замішаний і Б. Гончаренко, КГБ та міліція. Припускаємо, що подібне могло бути і з Бойком та Добриком, тобто що і вони надуживали своєю владою.

Генерал КГБ С. Муха був жорстоким і на його сумлінні муки і смерть Валерія Марченка, Олекси Тихого, Юрія Литвина та Василя Стуса. Одно цікаве і незрозуміле, тобто що Добрика, Бойка і Муху не брав в оборону В. Щербицький. Бо всі вони належали до Брежневських ставлеників і свою кар’єру розпочинали в Дніпропетровському, як і Щербицький. Надії на усунення В. Щербицького не сповнилися.

Розвиток в усій імперії набрав таких форм, яких не припускав М. Горбачов, а тим більше не припускав їх на Україні московський ставленик В. Щербицький зі своїми прибічниками. В обороні української мови виступили ряд письменників. Лист звільненого з ув’язнення Чорновола до Горбачова і відновлення видавання “Українського вісника” поширені серед творчої інтелігенції. До тих, хто перший відважно виступили в обороні української мови, належали: О. Г. Мусієнко, відтак Роман Іваничук — автор роману “Мальви”, за що московські вислужники цьку-

вали його та перестали друкувати його праці. В часи влади Брежнєва-Щербицького зникли імена таких письменників: Валерія Шевчука, Володимира Дрозда, Івана Білика, Сергія Плачинди, Романа Андріяника, Івана Гендея та інших.

В “Літературній Україні”, ч. 26 за 30-го червня 1988 року, поміщено статтю Івана Дзюби “В обороні людини й народу”. Іван Дзюба відомий автор книжки “Інтернаціоналізм чи русифікація?”. Згадана стаття І. Дзюби в “Літературній Україні” має дуже глибокий зміст. Відомо, що за І. Дзюби діяльність чекісти його переслідували, шантажували. У 60-их роках Іван Дзюба належав до групи молодих культурних діячів, серед яких були Василь Стус, Іван Драч, М. Вінграновський, Іван Світличний, Ліна Костенко, Алла Горська, Людмила Семикіна, Панас Заливаха, Євген Сверстюк. Групу цих молодих діячів КГБісти виарештували і судили; Аллу Горську замордували, інших довгі роки тримали ув’язненими та в советських концентраційних таборах.

В журналі “Вітчизна” ч. 6 за 1988 р. поміщено статтю всесвітньознаного вченого академіка В. І. Вернадського, 125-річчя з дня народження якого відзначали в березні. Стаття в “Вітчизні” має назву “Українське питання і російська громадськість” і була написана в липні-серпні 1915 року. Цю статтю взято тепер для “Вітчизни” з архіву Академії наук СРСР. У статті В. І. Вернадський говорить, що “українська народність виробилася в чітко окреслену етнографічну індивідуальність з національною свідомістю і намагання її перетворити на звичайний етнографічний матеріал для посилення панівної народності лишались і лишаяються безуспішними”.

Далі в цій статті В. І. Вернадський пише: “... Національна самосвідомість українців розвинулася на ґрунті етнографічних відмінностей, особливостей психіки, культур-

них тяжінь та нашарувань, що пов'язують Україну із Західною Європою, та історично зумовленого ладу народного життя, перейнятого духом демократизму...”

До цього часу комуністична партійна цензура таких статей не пропускала. Статті в обороні української мови і національної свідомости викликали велике зацікавлення серед народу. Редакції отримують тисячі листів і телефонічних розмов, в яких гостро зап'ятовують злочини минулого сталінського часу, вказують на національне переслідування і соціальну несправедливість. Газета “Літературна Україна” в ч. 27 за 7-го липня 1988 року подала: “У загальні фонди наукових бібліотек повернено праці історика академіка Академії наук УРСР і АН СРСР Михайла Сергійовича Грушевського.” Тепер десяти томів “Історія України” та п'яти томів “Історія української літератури” має бути доступною українським читачам в Україні й поза її межами в СРСР.

Від 12-го по 14-го січня 1988 року в столиці Вірменії Ерівані відбулася перша нарада захисту політичних в'язнів у Советському Союзі. Учасниками наради були українці, вірмени і грузини. Від українців у нараді брали участь Вячеслав Чорновіл і Михайло Горинь. Нарада схвалила “Звернення Міжнародного Комітету захисту політв'язнів до уряду СРСР”. У “Зверненні...” вказується на невирішення національної проблеми та вичислюються кривди, заподіяні політичним в'язням. Зокрема підкреслено, що в усіх республіках має бути корінна мова, як мова державна.

У січні 1988 року у Львові створилася “Українська асоціація незалежної творчої інтелігенції”, яка видала свій самвидавний альманах під редакцією Михайла Осадчого.

Відбулося у Львові три багатотисячних демонстрації — 16-го, 21-го і 26-го червня 1988 року. Демонстрація 16-

го червня висловила невдоволення кандидатами на ХІХ-ту конференцію компартії до Москви. На демонстрації 21-го червня вказувано на національні питання і справу спорудження пам'ятника Тарасові Шевченкові у Львові. Такі самі питання висували демонстранти 26-го червня.

Львівські демонстрації викликали лють у російсько-советських шовіністів. Газета “Комсомольская правда” за 10-го липня 1988 року помістила статтейку “Байки батька Макара” від якогось В. Панова. Панов нападає на Івана Макара, називає його “мелкім демагогом” лише тому, що І. Макар провадив мітингом так, що не було до вподоби “старшим братам”. Панов робить наклеп, тобто що у Львові, мовляв, вимагають увіковічення пам'яті бандерівців — членів Організації Українських Націоналістів.

Газета “Правда Украины” за 5-го липня 1988 року помістила статтю “Кого соромимось?”, в якій якийсь П. Шафета, не зважаючи на горбачовську “гласність”, далі продовжує писати провокативні речі й поширювати неправду. Шафета дописався до того, що Митрополит Андрей Шептицький провадив переговори з Канарісом — “кто создал ОУН”, тоді коли треба писати про Донцова, Коновальця, Бандеру і Стецька. Шафета робить закиди (вірніше, — робить доноси в КГБ) редакторам журналу “Вітчизна”, що вони, мовляв, оминають конфронтацію з літературними бандерівцями. Видно, що П. Шафета шкодує за сталінськими часами. А коли візьmemo під увагу, що П. Шафета є лауреатом премії ім. Я. Галана, то ще стає яснішим нам з ким саме маємо справу.

10-го липня 1988 року в латвійському місті Абрахціємс закінчилася нарада представників національно-демократичних рухів України, Латвії, Литви й Естонії. На нараді прийнято два документи такого змісту:

ПІДСУМОВУЮЧА ЗАЯВА НАРАДИ ПРЕДСТАВНИКІВ НАЦІОНАЛЬНО-ДЕМОКРАТИЧНИХ РУХІВ НАРОДІВ СССР

Ми, представники національно-демократичних рухів народів СССР, народів України, Латвії, Литви й Естонії, обговоривши наслідки політичної боротьби за демократію і національне самовизначення окремих республік, констатуємо, що протягом останніх місяців помітне піднесення масового руху влилося в мирні демократичні форми.

Нарада відзначає, що комуністичні власті не припиняють спроб незаконним способом перешкодити волевиявленню наших народів, вдаючись до провокацій і репресивних дій.

Входячи з існуючої політичної ситуації, нарада ставить перед національно-демократичним рухом такі завдання:

1. Реалізувати існуючий політичний плюралізм.
2. Домогтися реформи виборної системи на справжній демократичній основі.
3. Реалізувати в повному об'ємі міжнародні пакти, з прав людини, ліквідувати політичні концтабори, тюрми та спецпсихлікарні, вилучити із кримінальних кодексів статті про антирадянську агітацію і пропаганду та наклепи, ліквідувати репресивний апарат політичного переслідування.
4. Вважати Церкву важливою складовою частиною національно-демократичного руху, реформувати її правові стосунки з державою, забезпечивши Церкві умови виконання місії морального оздоровлення націй.
5. Нарада прийшла до переконання, що дійсна співпраця національно-демократичних рухів забезпечує, наближає досягнення поставлених цілей.

6. Враховуючи специфічні умови Прибалтики, нарада створила регіональний консультативний Комітет, який входить у міжнародній координаційний комітет національно-демократичних рухів народів СРСР.

10-го липня 1988 року, Абрахціемс, Латвія

Латвія — представник групи Гельсінкі 86:

Юріс Відімах

Литва — представник національно-демократичного руху:

Повілас Печелюнас

Україна — представник Української Гельсінської Спілки:

Михайло Горинь

Естонія — представник установчого Комітету Партії національної незалежності Естонії:

Юрі Адамс

ЗАЯВА ПРЕДСТАВНИКІВ НАРАДИ НАЦІОНАЛЬНО-
ДЕМОКРАТИЧНИХ РУХІВ ЛАТВІЇ, ЛИТВИ, УКРАЇНИ
Й ЕСТОНІЇ

Нарада відзначає, що офіційні засоби масової інформації дуже скупо й у викривленому вигляді подають повідомлення про події на Закавказзі. Враховуючи важливість подій, що там відбуваються, а також той факт, що уряд СРСР не використав всіх можливих засобів політичного врегулювання конфлікту, привів війська в стан бойової готовності, використовує їх як засіб тиску на волевиявлення народів, ми протестуємо проти застосовування збройної сили в таких цілях. Ми вимагаємо припинити репресії проти політичних лідерів у Вірменії, арешт Паруйра Айрікяна і вимагаємо його негайного звільнення. Ми закликаємо вирішити проблему Нагірного Карабаху політичними засобами з урахуванням волі його населення.

10-го липня 1988 року, Абрахціемс, Латвія

Латвія — представник групи Гельсінкі 86:

Юріс Відімах

Литва — представник національно-демократичного руху:

Повілас Печелюнас

Україна — представник Української Гельсінської Спілки:

Михайло Горинь

Естонія — представник установчого Комітету Партії національної незалежності Естонії:

Юрі Адамс

Нарада в Латвії відбувалася під національними прапорами всіх національних представників.

В липні 1988 р. в Україні поширено “Деклярацію принципів — Української Гельсінської Спілки”. З Деклярації довідуємося, що Українська Гельсінська Спілка є федеральним об’єднанням самоурядуючих правозахисних рухів й організацій в областях, районах і містах України. Спілка створена на базі української громадської групи сприяння виконанню гельсінських угод. Українська Гельсінська Спілка керується в своїй діяльності принципами, визнаних або ратифікованих урядом УРСР основоположних міжнародніх документів з прав людини — декларації прав людини.

В декларації УГС між іншим сказано: “...Як показав досвід 66-річного перебування України в складі СРСР і уряду УРСР, який справді ніколи не був суверенним урядом, а тільки виконавчим органом центральної влади, і комуністична партія України, що є всього регіональним підрозділом КПСС, не могли і здебільшого не бажали захистити населення України від тотального голоду, від варварського нищення продуктивних сил та інтелектуального потенціалу нації, денационалізації укра-

інців та неросійських меншостей, від штучної зміни етнічного складу населення України...”

Москва стало веде русифікаційну політику в Україні. Це відоме також українським комуністам, які часто, хоча й не всі, ставили спротив русифікації. Лише тепер, тобто в час “гласності” про цю злочинну політику постала певна змога голосніше говорити і відвертіше писати. Та невідомо як довго такий стан буде тривати.

На українському Підкарпатті з рук у руки передають тринадцятисторінковий “Виступ В. С. Романюка на засіданні міської Ради міста Стрия”. З того виступу вичитуємо: “...І не один переконався, що не відчули ще справжньої гласності і демократії.” Далі в тому ж виступі: “...Робітники, службовці, інтелігенція Стрия з любов’ю в серці збирається до міського будинку культури, щоб віддати шану геніальному синові України, світочеві революційних ідей Т. Г. Шевченкові. У залі, як годиться, повний аншлаг. Це, звичайно, декому не до вподоби. Бо на інших теж урочистих вечорах зал буває напівпорожнім. Л. В. Винокурова зі скрипотом у серці дає дозвіл на такі вечори:

— “Ну что у вас все время этот Шевченка и Шевченка? Почему вы не проведете, например, вечер Некрасова?”

Далі В. С. Романюк переповідає, як таким людям не подобалося, коли всі присутні вставали при виконуванні “Заповіту”, і провадили пропаганду, що нетреба вставати при співові “Заповіту”.

На українські землі ЦК КПСС понасилав різних Винокурових, які проводять русифікацію. Такий стан, як у згаданому Стрию, є по всіх містах нашої Батьківщини. Під прикриттям інтернаціоналізму росіяни провадять духову руїну в Україні.

ОСИП ПОЗИЧАНЮК

Роки підпільної праці й боротьби з червоно-московським та гітлерівським окупантами були насичені подіями і людьми, що сьогодні трудно відтворити докладніше деякі події й причетних до них людей. Пропало для української історії багато здібних та жертвених людей, а також ряд ними роблених чинів.

В наших виданнях згадують як історичну постать Осипа Позичанюка. На жаль, про його особу та працю написано менше, ніж мало. Причина тому дуже проста, тобто на еміграції є лише одиниці, які зустрічалися з Осипом Позичанюком. Але ближче з ним не були знайомими, особисто його не знали й довше з ним не співпрацювали.

Осип Позичанюк надзвичайно цікава постать тим, що він вповні ріс і виховувався в комуно-кадрах, марксизмі-ленінізмі. Вроджена його здібність дала йому змогу рости і робити собі кар'єру. В своїх спогадах ("Початок невідомого", Українське Видавництво, Мюнхен, 1984 р., стор. 9) я дуже коротко згадую про О. Позичанюка, тобто що я був на одній підпільній зустрічі, де був і Осип Позичанюк.

Ряд читачів згаданих спогадів почали від мене вимагати написати про все, що моя пам'ять ще зберегла. Серед тих осіб, які радили мені писати більше, був і Володимир Макар. Через мою пошану до нього, я не міг йому відмовити. Тому сьогодні пишу все те, що пригадав.

Запам'яталися розмови, в яких брали участь Іван Климів-Легенда, Роман Кравчук, а також раз Дмитро Маївський. Вони говорили про начальника комсомолу у Львові, який приїхав із Східної України організувати і керувати комсомолом у Галичині чи у Львові. Про цього комсо-

мольця, члена комуністичної партії майже кожного тижня звітували наші члени зі Львова. Кожний звіт був багатий на похвали, тобто що це є український патріот, явно міняє погляди і стає націоналістом.

Пригадую слова Легенди, якими висловлював думку: Цікаво. Цікава душа українська може озватися в ньому. Але почекаймо. Р. Кравчук-Степовий спокійно лише кивав головою і говорив: Так, почекаймо. Час покаже. А Д. Маївський-Косар наскоро записував назви книжок та підпільних видань та при тому говорив: Негайно це зібрати й дати йому до читання.

Треба ще зауважити, що в першій половині 1940 року було поширене розпорядження всім членам Організації ознайомлюватися з українцями, які приїхали з Придніпрянщини на різні посади в Західній Україні. Було відомо, що всі вони, за деякими винятками, були членами комуністичної партії. Одно таке підпільне розпорядження я читав, — підписане псевдом “Гриць Мармаш”, яке вживав Іван Климів, а пізніше відомий уже як Легенда. Була сувора вимога, що про нав’язані зв’язки, чи точніше, про знайомства з українцями з підсоветської України повинно бути зголошено у Проводі й далі треба було все точно про все те знайомство повідомляти писемно.

Точно не можу пригадати коли то було, — мабуть у серпні або на початку вересня 1940 року Мармаш-Легенда викликав мене на визначене місце в підпільній місцевості Знесінні. Там, крім Мармаша-Климіва, я застав ще Володимира Лобая-Вугляра. Мармаш-Климів сказав мені: Зараз прийде один друг і ви з ним поїдете до Львова. Вечером будете присутніми на розмові з українським комуністом, Позичанюком. Коли я почув це прізвище, то вже знав про кого йде мова, бо не раз чув, як уже вище згадано, розмови довкола цього прізвища. Мене попереджено: Ви ніякої участі в розмові не берете. Вас там буде

більше й не всі будуть говорити. Ви слухайте й виробляйте свій погляд, чи можна йому вірити?

Не пригадую назви вулиці, де мешкало двох наших друзів. Один із них був, може, мого віку, а другий мав, мабуть, яких понад 30 років. Обидва вони працювали в театрі й були довіреними Позичанюка. Саме ці друзі були першими, які зв'язали дружбу з О. Позичанюком, який чомусь дуже часто бував серед артистів оперного театру.

Може протягом години прийшло ще двох наших друзів, а пізніше ще двох, і один із них був Осип Позичанюк. Я впізнав його по описові, що перед тим зробив мені один із мешканців цієї квартири. Позичанюк привітався, а один із господарів хати весело сказав: То наш Юзько. З Осипа зробили його по-львівському.

З першого погляду Позичанюк був подібний до мого одного шкільного товариша. Він був вищий за нас усіх присутніх, дещо похилий, з набік розсипаним буйним чорним волоссям. Спочатку перекидалися якимись незначними новинами львівськими. Потім один із господарів хати подав декілька книжок Позичанюкові. Він оглянув заголовки книжок, перекинув по кілька сторінок і одні взяв у руку, а інші поклав на стіл. Для мене було зрозумілим, що ті книжки він візьме зі собою.

Близько чотирьох годин був я присутнім на розмові з різними темами. Більше говорили наші львів'яни. Позичанюк говорив мало. Він більше слухав. Сьогодні вже не можу відновити змісту тієї розмови. Але мені запам'яталось, що обличчя Позичанюка було сумно-вдумливим. Так через кілька днів я і переказував мої спостереження Климові-Легенді. В обличчі О. Позичанюка не спостерігалось хитрості, очі були спокійні, часто дивилися в одне лише місце.

Від того дня я пішов своїми підпільними шляхами.

Минули сороковий і сорок перший роки. Про Позичанюка я забув і ні від кого про нього більше не чув. У квітні 1942 року, перед моїм відїздом до Києва, Климів-Легенда порадив мені говорити про життя під гітлерівською окупацією в Києві й Придніпрянській Україні. В цей час було декілька груп молодих людей із Придніпрянщини, які в Галичині проходили ідеологічний політичний вишкіл.

Ярослав Старух познайомив мене з декількома молодими людьми, які вже кінчали вишкіл і десь у травні мали повертатися у свої сторони. Серед них було двох із Вінниці, прізвища яких мені запам'яталися. Один із них був Володимир Носенко, товариші якого кликали Володею. Він працював у редакції "Вінницькі вісті". Десь літом 1942 року я довідався, що його гестапо розстріляло. Носенко Володимир у минулому також був комсомольцем і багато оповідав про його працю в комсомолі. Другий був Василь Савицький, батько якого був заарештований за українську національну поставу. Пригадую, що з Новоукраїнки був студент, якого звали Шура, — типовий апостол націоналізму, також колишній комсомолець.

В розмові з В. Носенком я довідався, що він був знайомий з Осипом Позичанюком, що Позичанюк родом є з Вінниці. Виявилось, що на цьому вишколі, який вони проходили, серед викладачів був і Осип Позичанюк. Всі вони були горді за Позичанюка, тобто що їхній земляк в Організації Українських Націоналістів, якою вони так захопилися, належить до провідної еліти.

На еміграції хтось поширив провокацію, що бандерівці говорили на Україні щоб нищили комсомольців. Це, мабуть, була кагебівська дезінформація або глупота політичних противників. Колишні комсомольці були чле-

нами ОУН і в Київській області, де я працював, вони були в авангарді ОУН.

Мабуть у кінці червня 1942 року в Києві в розмові з Андрієм-Дмитром Мироком про колишніх комсомольців, які були в Галичині на вишколі, я згадав Позичанюка й оповів йому, як Легенда посилав мене подивитися та послухати у Львові самого Осипа Позичанюка. Андрій Мирок сказав мені: А цей “еляборат”^{*} про українців у комсомолі, що я давав тобі читати, це ж праця Осипа Позичанюка.

В загальному ще і сьогодні зберегла моя пам'ять про напрямні того “еляборату”, бо ми тими напрямними користувалися у підготовці колишніх комсомольців до ОУН. Позичанюк, як і інші члени комсомолу, мали недружню настанову до “старшого брата” — росіян і до комуністів єврейської національності. Були нарікання на інструкторів російської й єврейської національностей, які на працю серед комсомольців українців були прислані з чужих сторін. Вони дуже докопувалися в життєписах українських комсомольців про їхнє соціальне походження і чи не було когось у родині, що був петлюрівцем.

В “елябораті” О. Позичанюка були напрямні, як підходити до українців комсомольців, щоб їх переконати в національній правді. Українці комсомольці, зустрівшись із правдивою історією нашого народу й ознайомившись з усім, що нашому народові принесла Москва своїм большевизмом, ставали іншими людьми. Ми чули часте повторювання: “Ми того не знали”. Комсомольці, які почували себе українцями, ставали на позиції націоналістів і включалися у підпільну працю.

Дехто з комсомольців, які в собі мали зміст мало-

^{*} “Еляборат” (нім.) — продукт упертої праці; витвір.

роса-хахла, втратили віру в комунізм. Такі пішли на службу гітлерівських окупантів. Коли перемога Гітлера не мала вигляду, вони пішли в комуністичне підпілля і в комуністичні партизани. До членів комуністичної партії в Україні був індивідуальний підхід. Все залежало від того, що він робив у минулому, як повадився з людьми.

У березні 1987 року, перебуваючи в Лондоні (Англія), в домівці СУБ-у до мене підійшов проф. Олександр Бондарівський і сказав: “Я читав ваш спогад про Осипа Позичанюка. Я разом із ним учився”.

Проф. О. Бондарівський оповів мені, що він з О. Позичанюком учився у Ніженському педагогічному інституті, що є одним з найстарших наукових закладів. У цьому інституті колись учився М. Гоголь. При вході до інституту на граніті викарбувано золотий напис російською мовою: “Здесь учился Н. В. Гоголь”. Проф. О. Бондарівський був першим на еміграції, хто мені більше розповів про О. Позичанюка, ніж я знав.

Я попросив проф. О. Бондарівського описати мені все, що він знав про Осипа Позичанюка. Він погодився і через декілька днів приніс мені те записане, що збереглося в його пам'яті. Тут згадаю, що між О. Позичанюком та Володимиром Носенком і його товаришами була різниця у віці. Позичанюк був не менше років на п'ять старшим від них. Носенко міг бути моїм ровесником. Проф. Олександр Бондарівський про Осипа Позичанюка пише:

“Так я вперше познайомився з покійним Йосипом перед лекцією світової літератури, що її викладав проф. В. Рязанов. З самого початку я зауважив, що він не поспішає швидко механічно записувати, а вдумливо, з повагою сприймав, засвоював, а потім головне коротко записував і так мав конспект лекцій. Я пригадую, що майже всі, а особливо дівчата, механічно намагались усе запи-

сати, а в цей час Йосип, удумуючись у кожне слово, вибирав найголовніше й до цього найголовнішого під час заліків додавав додатковий матеріал і цим витворювалась ціла гармонійність. Цей спосіб фіксування матеріалу він застосовував на всіх лекціях, а це свідчило про його глибокий універсальний розвиток. Бо коли проф. Рязанов, подаючи курс світової літератури, вплітав для порівняння щось з української чи російської літератури, що часами щось додатково вставляв і Йосип сам, це викликало приємне спостереження праці й підсилювало його авторитет серед студентів. На лекціях він використовував кожну хвилину для засвоювання матеріалу. Щоб уважніше сприймати лекції, Йосип сідав завжди за найближчим столом до лектора, належно приготувавши паперів, зошит і ручку. І ніколи під час лекцій не відповідав, коли хто перепитував. Коли було потрібно опрацювати доповнюючий матеріал до лекцій, то він робив те того ж вечора в читальні інституту, не відкладаючи.

Особливо мав замилювання до історії старовинного грецького і римського театру, часто опрацьовував додаткову літературу й обов'язково раз на тиждень відвідував міський театр, а особливо саме в цих двох роках був дуже модний О. Корнійчук зі своїми драматичними п'єсами соціалістичного реалізму, бо ж це був саме час знищення всіх українських літературних організацій та напрямку в мистецтві, а на їх місце було створено в 1934 році всесоюзню, Цебто московську організацію пролетарських письменників на чолі з М. Горьким. Ідеологічний напрямок цьому московсько-большевицькому творові подав Жданов. А тому нас, студентів-випускників літературного факультету змушували майже дослівно зачувати постанови Жданова, Горького.

Йосип захоплювався вченням Маркса, Енгельса, Леніна. Будучи секретарем комсомольської організації фа-

культету, він організував додаткові семінари для вивчення корінних основ соціалізму й реалізму. Правда, щоб не наражатися на політичні неприємності, ніхто йому не перешкодив. Але практично нікого йому не вдалося скомунізувати.

Останнє перебування в інституті мені довелося навіть мешкати в одному приватному будинку по вулиці Багрова ч. 5 в суміжній кімнаті, двері до котрої були завжди відчинені. Але ми змовились, щоб далі зберігати спокій і найменше говорити. Йосип мав спокійний характер, був скромний, нікому не докучав приватними справами, а тим більше політичними.

Одного разу дістав вірші Сергія Єсеніна, які читав перед сном, а потім ховав їх під матрас. Але наступного ранку потроху він їх деклямував і ставало дивним, що декадента, куркульського письменника, який повісився на трубі, Йосип, як активіст комсомолець, міг це робити. Одного вечора дав і мені ці вірші прочитати. Але нікому не сказав, хто йому їх позичив.

Ще була одна таємниця, що лишилася нерозгаданою для мене, а це ж, що в Ніжині була грецька православна церква, яка лишилася єдиною на все місто, де відпраляли Служби Божі. І ось під час Всенічної Великодньої відправи збоку церкви бачили Йосипа, який, схиливши голову, щоб ніхто не впізнав, понад дві години прислухався до мелодійного співу “Христос Воскрес!”.

Не пригадую, що Йосип мав ближчі зв'язки з дівчатами й ніхто з дівчат не приходив до нашого будинку. Увечері довго читав, а ранком піднімався за півгодини до початку навчання, швидко одягався, вмивався і зачісувався, щоб волосся лежало набік. На жаль, сніданку жадного не мали, а маючи кусник хліба, їли по дорозі до інституту, що був не далі як 200 метрів від мешкання. Майже ніколи не бачив, щоб Йосип голосно сміявся, а завжди був чимсь

заклопотаний, задуманий і це не давало можливостей розгадати його внутрішніх переживань.

З дому пакунків не одержував. Але час від часу мав грошеві перекази й це давало можливість користуватися йому додатковими харчами ввечері в одній з дешевих міських їдалень. Не любив модно одягатись, а носив притертий одяг протягом року. Фізично не був міцної будови, — шуплим.

Повертаючись після зимової перерви, ми всі привозили деякі харчі й за звичаєм спільно ввечері споживали, навіть випиваючи по чарці горілки. Коли дехто розповідав неприємні речі з життя села чи випадки про арешти або самогубство від розпачу, то Йосип реагував холодно, мовчазно. Але нікого не зраджував. Цього ж вечора він читав на закінчення написану під час зимової перерви новелю і прохав товаришів подати критичні зауваги.

Його новелі носили майже завжди опис природи та окремі пригоди людей і звірів у люті морози зі сніговіями, коли голодні звірі, налякані цим усім та терплячи голод, ставали між собою добрими приятелями. Добре пригадую короткий опис: тріщить мороз, завірюха. Господар несе корм худобі й у повітці натрапив на вовка, пса і лиса. Мотив — біда усіх рідниць.

На зборах голосно Позичанюк не виступав, не нав'язував нікому своїх поглядів. А на лекціях, при обговорюванні повчального матеріалу, завжди намагався підтримувати марксо-ленінським світоглядом. Але це нікому не шкодило. А викладачам було приємно, що їхній студент має марксо-ленінський світогляд.

Не пригадую, щоб він будь-кому заподіяв кривду, чи “вिकрив ворога народу”, як це робили інші. Листи батьків, по прочитанні, відразу нищив, а на столі не лишав ні книжок, ні зошитів, а все ховав, якщо не до скриньки, яку мав, то звичайно під подушку.

Мав добру пам'ять і тому під час заліків чужими конспектами не користувався. А за день чи два розгортав свій стисло записаний конспект, читав, головні думки доповнював, поширював, що стосувалося стрижневих думок. І все завжди виходило добре.

Одно неприємне в пам'яті безпартійних студентів. Видаючи безкоштовний квиток подорожі, Позичанюк таємно видавав їх тільки кандидатам партії та комсомольцям, які їздили таємно на два-три дні переважно до Брянська, звідки тихцем привозили хліб, сало, ковбасу. Тобто все те, чого неможна було дістати в Україні. Можливо така була настанова партійного активу. І він не зраджував цього, хоча кожен випускник мав право мати таку безкоштовну подорож.

Десь за два місяці перед випуском прибула комісія з народнього комісаріату освіти (нарком освіти) для розподілу випускників. Але практичного нічого з цього не вийшло. Бо саме після страшного голоду кожен хотів ділити долю і недолю спільно зі своєю родиною, недалеко від свого села чи міста.

Одного дня Йосипа викликали до Ніженського райкому комсомолу, де був представник від ЦК комсомолу України. Там йому сказали, що його, як загартованого лєнінця, ЦК комсомолу України мобілізує на комсомольську працю до Вінницького обкому комсомолу.

Випускники 1934 року не склали державних іспитів, а захищали дипломні праці, які писали під керівництвом професорів. Йосип захищав тему "Драматургія О. Корнійчука". А після захисту дипломної праці він нас, його найближчих приятелів, запросив випити з ним по стакану вина. Пригадую, ніби під хмілем, він сказав: "Щиро кажу вам, що дійсно вважаю вас приятелями" і потім заляг "Та вже 200 років як козак у неволі під московським караулом у тюрмі".

Якось так трапилося, що ми розїхалися непомітно, бо ніяк не пригадував свою останню зустріч. Чув пізніше, що Йосип працював в обласній редакції, друкуючи там свої новелі й рецензії на театральні вистави. Ще пригадую, десь на початку грудня 1941 року через члена похідних груп друга Володимира Лаврівського я одержав підпільний журнал з короткою допискою: “Васильків, постій. Йосип”.

Вічна Йому пам'ять. Зі сумом пригадав, що запам'ятав давно у роках 1933-34 в Ніжені.”

Я навів спогади про Осипа Позичанюка, написані Олександром Бондарівським, який кличе його Йосипом. Ми його знали у Львові як Осипа й Юська. Немає сумніву, що то вже у Львові його “перехристили”.

Отже Позичанюк закінчив Ніженський інститут у 1934 році. Комуністична партія О. Позичанюка вислала на Західню Україну провадити діяльність за вказівками московського центру. Тут О. Позичанюк зустрівся з людьми, які допомогли йому глибше ознайомитися з правдою про Україну й розбудити його українську душу, яка стала близькою до ідей ОУН. Осип Позичанюк переживає і в глибинах душі міняється, стає членом революційної ОУН. Його праця і здібності дають змогу очолювати в ОУН відповідальні обов'язки. Він був покликаний до найвищого форуму ОУН — Центрального Проводу, де став близьким співробітником Голови Проводу і Головного Командира УПА Романа Шухевича-Тура, генерала Чупринки.

Осип Позичанюк загинув від червоно-московських окупантів. Він належить до тих провідних особистостей, про яких на чужині дуже мало знають. Нехай ці рядки увіковічнять пам'ять українського патріота і будуть доказом, що українська душа чесна, завше повернеться до своєї національної правди.

БОГДАН БАНДЕРА

Широко відомо, що Провідника ОУН Степана Бандери двох братів Олексу і Василя замучено в гітлерівському концентраційному таборі Авшвіцу. Ряд українців, які були свідками того злочину, мали щастя пережити концентраційний табір і після війни про все те оповіли. Колишні політичні в'язні д-р Борис Вітошинський і мгр Омелян Коваль про цей злочин свідчили на процесі у Франкфурті на Майні, коли за поповнені злочини в концентраційному таборі Авшвіцу судили есесівців, які керували тим жахливим кацетом.

Про третього брата Богдана, який був наймолодшим, загалом нічого не знали, навіть не всім було відомо, що Провідник мав ще третього брата.

Мабуть на початку липня 1942 року на зв'язкову хату в Білій Церкві прийшло трьох людей, які щойно прийшли зі Львова. Вони відпочили, зорієнтувалися в положенні й пішли далі. Мені здавалося, що вони мали своє призначення в Миколаївському окрузі. Один із них, завівши зі мною розмову, цікавився положенням на тих теренах, людьми і поведінкою гітлерівських окупантів.

Не запам'ятав псевда мого співрозмовця. Але запам'ятав, що він був з Дрогобиччини, деякий час він був Обласним Провідником Дрогобицької області. Мав якийсь випадок, що в одній руці мав вставлену срібну плитку для скріплення кістки руки. Він був високого росту, тобто близько 175 сантиметрів, русявий, від мене напевно старший, можливо, що десь 1916-17 року народження.

Розмова наша була досить довга й напружена гармонійна. Потім зійшла на площину наших кадрів. Тут я йому похвалився, що знаю з Дрогобиччини нашого члена Гліба, з яким познайомився у Кракові, а недавно його

зустрів у Білій Церкві. Гліб і Бойко-Яворів, який до цього часу працював у Вінниці, через Білу Церкву йшли на Лівобережну Україну. Тоді мій співрозмовець указав очима і проговорив: Подивіться на нього, — це Богдан Бандера, брат нашого Провідника Степана.

Я старався до нього добре придивитися. Він був середнього росту, блондин. Це запам'яталося до сьогодні. На початку 50-х років, розмовляючи з Провідником С. Бандерою, оповів йому, як я зустрівся був з його братом. Так оповів, як оце вище подав. Провідник дуже зацікавився моєю розповіддю і потім сказав мені: Ви є першим, хто мені про нього подав інформацію. Скільки я не розпитую, ніхто мені про Богдана нічого не міг сказати.

Про долю групи, в якій був Богдан Бандера, я більше нічого не чув. У 1958 році, коли я видав свої спогади “Під трьома окупантами”, за порадою Данила Чайківського, опустив інформацію із них про Богдана. Пізніше якось я довідався від провідних членів ОУН із Станиславівщини, що Богдан Бандера в 1940 році був у підпіллі, працював у юнацтві ОУН у Калуському повіті з Ярославом Мельником, відомий під псевдом “Роберт”. Так час ішов і доля Богдана Бандери була невідома. Мало людей про нього знали і нічого не згадували.

У половині 1986 року проф. д-р Володимир Косик з Парижу, який вивчав документи гітлерівських архівів і підготовляв до випуску свою працю, запитав мене, чи Провідник Бандера мав брата Богдана? Бо він у німецьких архівах знайшов сліди, які вказують, що Богдан Бандера був заарештований гестапом. Гітлерівські архіви, про які згадує проф. В. Косик, відносилися до східних областей України.

В першій половині 1987 року советська пропаганда, очорнюючи ОУН та С. Бандеру, подала, що Бандера свого брата Богдана вислав до Херсону, як свого емісара.

Постає питання, чи московська пропаганда про Богдана не довідалася з німецьких архівів, як і проф. В. Косик? Коли є сліди, що Богдан був у руках гестапо, то він, правдоподібно, не вирвавсь живим із рук гестапівських. Советська пропаганда підтасовує, що Бандера, в порозумінні з німцями, вислав свого брата до Херсону. Все це, як правило большевиків, збудоване на неправді. Лише щоб для молодого покоління представити націоналістів-бандерівців як гітлерівських коляборантів. Така ж є мораль і московських вислужників в Україні, які роблять посмертну кривду тим, хто боровся з гітлерівськими окупантами і загинули від їхніх куль, називаючи тих борців “коляборантами”.

Не має між живими свідків, які могли б більше подати про працю Богдана Бандери. Хай цей короткий спогад збереже пам'ять про патріота, який походив із родини, яка видала з себе Провідника революційної ОУН і віддала чотирьох синів і батька Андрія для України.

ІНЖЕНЕР ПЕТРО ПАШНИК

В 1954 році в нашому новому приміщенні в Мюнхені на Цеппелін вулиці 67 інженер Петро Пашник був організатором друкарні “Ціцера” й директором її. Коли будувався наш дім, то інж. Петро Пашник був членом будівельного комітету. Він найбільше вложив праці в полагодженні формальних справ з німецькими урядовими чинниками та співниками.

Від 1965 року мені випало ближче познайомитися з Петром Пашником і наша співпраця постійно поглиблювалася. В 1970-х роках, коли я перебрав відповідальність за Видавництво “Шлях Перемоги”, а ще пізніше — головування Надзірної Ради Кооперативи друкарні “Ціцера”,

наша співпраця стала спільною, що дало мені змогу ближче спостерігати Петра Пашника.

Петро Пашник народився 1-го липня 1909 року в Західній Україні. Ще учнем середньої школи став він членом ОУН. Він мав здібність себе і свою працю в УВО, а потім в ОУН так провадити, що ворожа поліція, підозрюючи його в приналежності до підпілля, ряд разів арештовувала його, але ніколи не могла знайти доказів, щоб поставити його перед судом. Петро Пашник закінчив агрономічні студії, а пізніше працював інструктором в Українському Агрономічному Ліцеї в Черниці. В час Другої світової війни П. Пашник був деякий час на східних областях України. Там він уникнув арешту, повернувся у рідні сторони, де почав працювати за своїм фахом й одночасно в підпільній діяльності ОУН.

Коли почала організуватися Українська Повстанська Армія Петро Пашник вложив свій вклад головно в опрацюванню системи постачання для збройних відділів. Він був дуже скромний і маломовний у праці. В дискусіях хотів все знати в деталях. Коли все засвоїв, тоді солідно брався до праці. Через свою солідність і працьовитість він здобув собі велике довір'я та пошану в усіх трьох наших Провідників: С. Бандери, С. Ленкавського і С. Стецька.

Він, як директор друкарні, сам вивчив усю друкарську працю, лінотипів (складальних машин), друкарських машин, щоб вразі потреби міг сам працювати чи якісь неполадки сам направити. З працівниками друкарні, серед яких були різні характери, він умів ладити з ними і не допускати до непорозумінь.

Часто в нашій праці бували критичні часи: відсутність грошей, потреба закупу нових друкарських машин, тощо. Були голоси і постанови закрити, ліквідувати друкарню "Ціцero". Але П. Пашник завжди закликав не

здаватися перед труднощами, закликав старатися направили положення, перебороти кризу. Він своєю зразковою працею заставляв інших більше працювати. В нього не було праці на години, лише — робота має бути скінчена.

Таких людей праці, як інженер Петро Пашник, із почуттям відповідальності багато не має. Мені було дуже прикро, що про смерть світлої пам'яті Петра Пашника я довідався пізніше в Південній Америці. Він помер 5-го грудня 1986 року. Хай ці рядки збережуть пам'ять про покійного Друга Петра Пашника у вічності.

МОЇ ПРИЯТЕЛІ І ДРУЗИ

Закінчилася Друга світова війна. Я вийшов на волю з гітлерівського концентраційного табору. Як і всі, хто не хотів повертатися під владу червоної Москви, примістився в таборі для, як казали англійською мовою, переміщених осіб, тобто для біженців. Дуже скоро мені вдалося налагодити зв'язки з моїми земляками, які мешкали по різних діпівських таборах.

Десять у травні чи на початку червня 1946 року мені передали листа до мене від Володимира Каплуна, який знаходився в Італії в таборі військовополонених. Листа привіз якийсь чоловік, який нелегально з Італії добрався до Баварії.

Володимир Каплун з мого села, але від мене старший яких на років сім. З його братом Осипом я приятелював. Володимир надзвичайно здібна людина; він і артист-малювальник, культурний діяч. За польської влади він відсидів декілька років у тюрмі за приналежність до ОУН. По виході з тюрми В. Каплун малював церкви й де тільки він був, там займався культурною діяльністю, вишколював аматорські гуртки, взагалі провадив із сільською мо-

лоддю вишколи. А польська поліція ходила за ним по слідах і збирала матеріяли, щоб знову запроторити його до в'язниці.

Каплун Володимир був для мене цінним українцем і я його поважав, шанував. Дістати від нього листа на чужині в таких безнадійних обставинах, це була для мене велика радість. Негайно я йому відписав і також передав таким, що для зв'язку з полоненими дивізійниками вибирався через “зелені границі”.

Наші табори перевозили, мінялися адреси і наш зв'язок перервався. Коли я почав розшукувати Володимира в Англії, то виявилось, що він поплив до берегів далекої Аргентини. Там він оселився у Буенос-Айресі й провадив культурну діяльність. Він не дбав про заробітки, не змагав до багатства. Але він вчив народжену в Аргентині молодь співати українських пісень, танцювати українських танців, малювати образи і портрети для домівок, читалень “Просвіти”.

Ми знову налагодили листовний зв'язок, взаємно інформували один одного про життя на чужині та згадували наші рідні сторони. Отець Орест Карплюк, який у місцевості Обера (провінція Місіонес) будував церкву, забрав до себе до Обери Володимира Каплуна і поставив крапку на його бурлацькому житті.

В нашій кореспонденції одно набирало ваги: нам треба зустрітися. А тому що Володимир не любив робити далеких подорожей, то весь час робив наголос, що в таку далеку дорогу я повинен вибратися і його відвідати. В тязі дальшого листування Володимир мені написав, що має ще одного доброго земляка з сусіднього Холоєва. Той земляк зветься Степаном Никоном. Холоїв я знав і добрий тузінь холоївських хлопців. Прізвище Никон також було мені ближче відоме, але обличчя того Никона я ніяк не міг собі пригадати. Поставали перед моїми

очима холоївські хлопці, що були відомі як одчайдухи: брати Лиски, Корнило, Шайнога, Близнюк і інші. Обличчя їхні мені пригадувалися.

Так через Володимира зав'язалася кореспонденція із Степаном Никоном. А Володимир тепер рішуче мене запевняв, що напевно скоро вже буду в Аргентині. Він запевняв мене, що Степан Никон добра людина і не бідна, а квиток на літак немов би на мене вже чекає, аби лише я сказав “Так!”.

З часом у мене однак також не виходило так, як мені хотілося б. Свою відпустку я перекладав на пізніше, щоб таким чином мати час на поїздку до далекої Аргентини. Вся ця підготовка тривала майже близько двох років.

15-го листопада 1984 року я їхав до Франкфурту на Майні й дивився на сірий похмурий листопадовий день. О годині 22-й наш літак “Люфганза — 747-Д-Мюнхен” злетів у нічний простір. Вночі над океаном кидало літаком, а я при тому міркував, якщо такий велетень втрапить рівновагу і дасть нурка в океан... За п'ять десятої на наш час (а за південно-американським — за п'ять п'ята) капітан літака повідомив пасажирів, що за 20 хвилин будемо приземлятися в Ріо-де-Жанейро. Я дивився у вікно літака на червоні хмари сходячого сонця. Ми весь час летіли в перегонах із ніччю.

“Ріо” зустрів нас не зовсім соняшним ранком, але температура була вже 25°. Видніють гори. Дрібненькі будиночки попричаювалися у підніжжя гір. Де-не-де видніються корпуси великих будівель. На одній горі видна церква з двома вежами. Мені гаряче. Скидаю теплу білизну і светер.

П'ятниця 16-го листопада 1984 року. Я вперше в своєму житті на бразильській землі. О годині 6.35 літак піднімається в повітря, щоб за 50 хвилин бути в Сан-Павльо. Коли літак піднявся у височінь, я побачив части-

ну міста, якої перед тим не було видно, — розкинуте велике місто з корпусами хмародерів. Я дивився на бразильські краєвиди і думав над тим, скільки тут наших сестер і братів, шукаючи кращої долі, натерпілися: незнання мови, без належних професій. Гірка доля нашого люду.

О годині 7.30 приземляємося в Сан-Павльо. Дивлюся на червону землю, на червону воду в озерах. Після короткої зупинки летимо до Буенос-Айресу й о годині 11.20 літак приземляється.

На летовищі мене чекав Степан Никон із сином Михайлом і Борисом Вітошинським, який був тоді головою “Просвіти” (централі) в Буенос-Айресі. Ми щиро привіталися. З летовища по дорозі ведуть мене на оселю “Веселка”, — власність громади, приналежної до централі “Просвіта”. Дивне почуття, — вчора бачив холодний день пізньої осені, а сьогодні гарячий день з квітами і повний зелені. З “Веселки” автом Степана Никона ми проїхали 60 кілометрів до містечка Берісо, де живе та працює Степан зі своєю родиною.

Степан Никон належить до грона щасливих, хоча проти його волі він опинився у війську, пройшов огонь різних фронтів, починаючи від відомого кітла під Бродами, кінчаючи Австрійськими Альпами. Потім полон і невідоме завтра. Тільки в тому що мав на собі він з полону опинився в соняшній Аргентині. Тут він знайшов ряд земляків-холоївців, які задовго перед вибухом війни виїхали з Галичини до Аргентини. Серед них була дівчина Геня, з якою Степан одружився.

Пані Геня виховала двох синів — Міська і Степана. Місько є правою рукою батька в столярському підприємстві, а Степан студіює архітектуру. Пані Геня невичерпної енергії, провадить господарство хати.

Никон Степан, знаючи столярське ремесло, зумів

заложити столярське підприємство, його розбудувати і стати статечним громадянином, всіма шанованого в Берісо. Він також є великим жертводавцем на церковні та національні цілі. Тільки що українська спільнота в Аргентині не має багато таких як Степан Никон.

Зі Степаном ми говорили годинами і днями. Він показував мені також місто Берісо, яке відоме як “столиця емігрантів”. Ми провідали українського католицького священника о. д-ра Ковалика, який мені вже раніше був знакомий. Побували ми в сестер Василянок і оглянули всі церковні надбаня. З Міськом були ми на розмовах у посадника міста інж. Карльо Назар. При тому був присутній секретар міської управи д-р Еміліян Печерський і працівник міської управи Євген Юзьва — свідомий українець, який був нам за перекладача. Про Україну тут знають і українці тут відомі.

В розбудову міста Берісо українці зробили свій поважний вклад. Голова міської управи мене поінформував про важке економічне положення Аргентини. Зокрема важко містові Берісо. Фабрики м'ясних виробів припинили в місті Берісо працю і тисячі робітників стали безробітними. Мені було приємно слухати і спостерігати, що мій земляк Степан Никон у міській управі має авторитет і пошану.

Вдень розмовляємо з Степаном. Приходять українські громадські діячі Берісо на розмови, цікавляться Європою, життям українців в європейських країнах, які ми маємо відомості про життя в Україні? Вечором Місько возить мене по філіях “Просвіти”, де я виголошую доповіді.

Перша доповідь відбулася вже 21-го листопада в Берісо. В централі “Просвіти” зустрічаю відомого видавця Юліяна Середяка, з яким я давніше був знайомий; Осипа Галатя, з яким давніше познайомився в Римі.

24-го листопада 1984 року в суботу складаю візиту Єпископові Андрієві Сапелякові.

Місько 27-го листопада полагодив справу квитків на літак і летить зі мною до Володимира Каплуна в місті Обера в провінції Місіонес, яке від Буенос-Айресу на віддалі близько 1200 кілометрів.

Наша зустріч була радісною. Ми не бачилися від осени 1941 року. Володимир знайомить мене з о. Орестом Карплюком, який також походить із Радехівського повіту, з Виткова. Довгі розмови. Володимир оповідає мені про свої пригоди від 1941 року: де він був, в яких містах він перебував, як його силою забрали до війська. Очевидці оповідали йому, що бачили мене гестапом заарештованого й побитого, як мене вкладали на підводу в Оглядові.

Я оповідав про своє перебування на Східній Україні. Цікаво мені було слухати отця Ореста, який прибув до Південної Америки як молодий священник місіонер оо. Василіян; як він виконував свої священничі обов'язки в Бразилії й Аргентині довгі роки в тяжких умовах. Всі важливіші церковні події в Бразилії й Аргентині пов'язані з вкладом праці отця Ореста. В Місіонес-Оберо отець Орест зумів купити поважні парцелі землі, на яких збудував монастирські приміщення, організував працю і створив умови для життя Катехиток, а вони серед маси українських поселенців проводять корисну роботу. Отець Орест уже вибудував величаву церкву, й такої імponentної мабуть більше ніде немає в Аргентині та Бразилії.

Церква збудована, провадяться лише кінцеві роботи. А Володимир Каплун поробив уже перші кроки для малювання цієї церкви.

Правою рукою о. Ореста Карплюка є о. Микола Гембаровський, — священник цієї парафії, уродженець Аргентини. Він обслуговує велику парафію, він постійно в

дорозі від села до села, які тут називають колоніями. Отець Микола докладно знає українців у цій околиці, їхні проблеми йому відомі. Також люди знають обох отців.

Тиждень мого перебування в земляків — в отця Ореста і в Володимира пройшов мов один день. Вони мені багато оповіли й багато показали. А перед моїм і Міська відїздом у супроводі Володимира, отець Орест казав показати нам ще місто Посадос і Парагвай.

У Парагваї, місті Енкарнасіон парохом української парафії є о. Йозеф Різінгер, який говорить по-українському з типовою німецькою вимовою, тобто замість “л” вимовляє “ль”. В Апостолес я познайомився з о. Юрієм Мельничиним та о. ігуменом Дмитром Кацуком. Всі мною згадані отці приналежні до ордену оо. Василіян.

Повернувшись до Берісо, кожного дня Місько Никон вивіз мене на зустрічі й лекції молоді. Зустрів я тут Михайла Рокуша, якого я пригадав з табору “Соммаказерне” в Авгсбурзі (Баварія), де він був дуже активним діячем на відтинку праці з молоддю. Серед молодих людей я пізнав Миколу Шафовала, якого в минулому я зустрічав у Канаді. Микола Шафовал має добре українське і релігійне виховання, вчиться, повинен робити докторат у Західній Німеччині. Познайомився з відомим журналістом Михайлом Данилишином, з яким говорили ми про всі українські організації, їхню працю, про видавництва й інше. На лекціях з молодими я познайомився з синами Михайла Данилишина.

В розмові з волиняком Марковичем згадали про Волинь, а його дочка Ліда, активна сумівка, возила мене до однієї з філій “Просвіти”, де я виголосив доповідь. Декілька лекцій і розмов відбув я з сумівцями.

Мої доповіді й лекції для молоді були для всіх цікаві. Я порушив теми, над якими в Аргентині ніхто не працює і наші люди не мають доступу до потрібних матеріалів і

їхніх джерел. Найбільше говорив я про положення в Україні, про підсоветську дійсність. Також часто повторював матеріал, який уже був видрукований у моїх книжках. Всі висловлювали думки, що на такі теми треба більше говорити і запрошували знову приїхати до них.

Мій “патрон” Степан Никон забажав показати мені ще аргентинську купелеву місцевість Мар дель Плята. Туди ми вибралися втрійку: пані Геня, Степан і я. Від Берісо до цієї місцевості десь мабуть близько 500 кілометрів над Атлантийським океаном. З океану дув не дуже то привітний вітер. З моїм здоров'ям, — я не хотів купатися. Оглянули ми цікаві місця міста, порт, околиці і десь через чотири дні повернулися назад до Берісо.

Данило Цюпер, диригент сумівського хору, запропонував мені поїхати до столичного провінційного міста Ля Плята й оглянути музей. Дуже цікавий музей, а зокрема його індіанський відділ. Данило Цюпер народжений у Берісо. Батько його виїхав сюди в молодому віці з українським національним змістом і тим змістом живе до сьогодні, й впливає на інших, щоб держалися свого рідного, українського.

Так і незнати як скоро цей час для мене пролетів і надійшло латинське Різдво, яке також святкують наші люди. В церкві співали “Бог Предвічний”. Я подивився на людей, які прийшли до церкви в блюзках з короткими рукавами, та не хотілося вірити, що це Різдво Христове.

26-го грудня 1984 року гурт людей, тобто моїх нових і старих знайомих та приятелів, прощалися зі мною на летовищі в Буенос-Айресі й усі просили мене знову приїхати до Аргентини. Я їх розумів, що вони потребують нових думок, нових інформацій і від себе запевняв, що буду старатися ще їх відвідати. Я вдячний Степанові й Гені Никон за все, що вони для мене зробили; і синові їхньому Міськові, діловому і резолютному молодому

чоловікові, що він так багато потратив для мене часу.

У четвер 27-го грудня 1984 року на летовищі у Франкфурті я зустрів тверду європейську зиму, а в моїй уяві ще стояли прекрасні соняшні гарячі дні Аргентини.

Під час мого перебування в Аргентині, Центральне Товариство “Просвіта” відзначало свій 60-літній ювілей. Офіційно на цей ювілей був запрошений Президент СКВУ Петро Саварин і почесний член “Просвіти” Петро Башук, — обидва з Канади.

Вміжчасі в Торонто відбулася пленарна сесія Президії Секретаріату СКВУ, де Президент СКВУ повівся нетактовно і не дав слова Голові Світового Визвольного Фронту інж. Богданові Федорак. Це викликало обурення в усіх організаціях, приналежних до Світового Визвольного Фронту, в тому числі й Центрального Товариства “Просвіти”.

На засіданні СКВУ я не був і того всього, що там відбулося, я не знав. Але коли я приїхав до Буенос-Айреса, тоді довідався, що управа Центрального Товариства “Просвіта” вирішила відкликати запрошення П. Саварина. Він приїхав, але не був прийнятий з такими почесностями, як було заплановано. Політичні противники Світового Визвольного Фронту поширили інформацію, що мене спеціально вислав Визвольний Фронт до Аргентини для ведення акції проти Президента СКВУ П. Саварина. Ця видумка не відповідала правді, хоча я також не схвалював поведінки Саварина. Мій приїзд, як згадано вище, запланований був задовго перед тим і коли я виїхав із Німеччини до Аргентини, то ще нічого не знав про пленарне засідання СКВУ.

ПОМЕР ЯРОСЛАВ СТЕЦЬКО

Мій ослаблений організм конечно вимагав на деякий час спокою і підкріплення. Такий спокійний закуток я знайшов і 28-го червня туди поїхав. З Іваном Кашубою домовився, що у винятковому випадку має до мене за- телефонувати.

В суботу 5-го липня о годині 20.40 в мене задзвонив телефон. Тільки я підняв слухавку і почув голос І. Кашуби, мені вже було ясно, зрозумілим, що саме сталося. Кашуба про все мене поінформував. Я лише і міг йому сказати:

— У понеділок буду в Мюнхені.

Після цього телефонату я почав відтворювати образи, — з якого часу я знав Ярослава Стецька? То було в половині січня 1940 року. Тоді я перший раз побачив його і слухав його лекції на організаційному вишколі Проводом революційної ОУН. Потім я його вже не бачив, бо в пам'ятні дні 30-го червня 1941 року мене не було у Львові. В 1946 році, десь у травні, коли за Бандерою, Стецьком та іншими провідними українцями полювали агенти советських репатріаційних місій, то деякий час Я. Стецько перебував в Авґсбурзі, а я для нього організовував конспіративні квартири. В 1950-х роках Ярослав Стецько був Головою Закордонних Частин ОУН і в різних справах мені часто доводилося з ним зустрічатися та мати з ним ділові справи. Останніми роками він був моїм безпосереднім Головою Проводу.

В Мюнхені спочивають Великі Українські Провідники: Степан Бандера, якого вбив московський агент Сташинський; і померли Степан Ленкавський, а тепер Ярослав Стецько. Похорон сл. пам. Я. Стецька відбувся дуже величаво. Похоронні відправи служили обидва українські Єпископи і ряд священників, було близько 1300 про-

воджаючих в останню путь, багато промовців. Я прощав Покійного від членства ОУН і організацій Визвольного Фронту в Німеччині й установ Проводу.

В окремому виданні “Шляху Перемоги” ч. 28А за 13-го липня 1986 року поміщено “Життєвий шлях Ярослава Стецька”, який нижче поміщуємо.

“5-го липня 1986 року у Мюнхені, далеко від рідної землі, перестало битися серце Великого Сина України сл. пам. Ярослава Стецька, який півстоліття організував, ідеологічно формував і унапрямялював Український Революційно-Визвольний Рух. Україна втратила непересічну історичну постать, великого державного мужа, якому Всевишній у розгарі Другої світової війни призначив очолити уряд відновлення Української Держави 30-го червня 1941 року. Невблаганна смерть забрала Ярослава Стецька, голову ОУН, який ще за життя, подібно як Степан Бандера, став символом боротьби українського народу. Після Другої світової війни він став президентом Антибільшевицького Бльоку Народів (АБН) на чужині.

Покійний був людиною великого інтелектуального формату, був революціонером з крові й кости, був відважним лицарем української революції, безкомпромісовий борець за волю України. Він пройшов важкий шлях українського революціонера, підпільника, витривалого й незламного політв'язня, який усе своє життя присвятив справі визволення України. Як теоретик і ідеолог українського націоналізму, Покійний у своїх цінних статтях і творах накреслив історичний шлях української нації, визначив дороговказ, по якому вона має прямувати до свого визволення.

Ярослав Стецько народився 19-го січня 1912-го року в Тернополі, Західня Україна, у патріотичній священичій родині батька о. Семена та матері Теодозії Чубатих. У родині був ще старший брат Омелян, богослов, який

помер у Мюнхені, та молодша сестра Оксана, замужня Романишин, яка живе в Торонті (Канада). У важких хвилинах підпільного і тюремного життя сестра Оксана допомагала братові.

Покійний, обдарований великим розумом, уже на початку шкільного навчання відзначався непересічними інтелектуальними здібностями. У тернопільській гімназії він був першуном, а іспит зрілості склав з відзначенням.

Від ранніх своїх молодечих років включався у підпільну конспіративну працю Української Націоналістичної Молоді, пізніше належить до Української Військової Організації (УВО). По закінченні середньої школи у 1929 році, маючи тоді 17 років, студіює правничі науки й філософію в Краківському та Львівському університетах до 1934 року. За активну боротьбу для визволення України, як член УВО, а пізніше ОУН, його кілька разів арештовано польською поліцією (1930, 1932, 1933), а в 1934 року його засуджено польським судом на 5 років суворого ув'язнення за підпільну діяльність, але достроково звільнений на підставі амністії на початку 1936 року.

У тридцятих роках Я. Стецько був ідеологічним референтом Крайової Екзекутиви ОУН і головним редактором підпільних видань ОУН. В організаційних справах кількакратно нелегально відбув поїздки по країнах Західної Європи.

Полковник Євген Коновалець, Провідник УВО-ОУН, дуже високо цинив віддану працю Я. Стецька, якого у січні 1938 року уповноважив організувати Великий Збір ОУН.

У Крайовій Екзекутиві ОУН продовж років співпрацював, а пізніше й засуджено в т. зв. Львівському процесі — травень-липень 1936 року — разом із Степаном Бандерою, Романом Шухевичем та іншими членами ОУН.

В 1939 році він підготовляє й бере участь у другому т. зв. Римському конгресі ОУН.

В 1940 році Ярослав Стецько належить до революційного Проводу і стає заступником Степана Бандери. У своїй праці “За правильність генеральної політики ОУН” Покійний відзначає, що Німеччина програє війну на Сході, якщо не підтримає УССД і концепцію розвалу російської імперії. З вибухом німецько-російської війни в 1941 році Ярослав Стецько повертається з групою провідних членів ОУН в Україну і 30-го червня 1941 року у Львові проголошує відновлення Української Держави й є обраний Національними зборами головою Українського Державного Правління. Український нарід активно включається у будівництво відновленої держави, а найвищі Ієрархи Українських Церков – Католицької і Православної благословляють Акт 30-го червня і закликають до послуху українській владі.

12-го липня 1941 року німецька влада заарештувала Ярослава Стецька разом із Степаном Бандерою та іншими членами УДП і вивезла їх до концтаборів. Починаються масові арешти й переслідування українських самостійників. Ультиматум Гітлера — відкликати відновлення української держави — Ярослав Стецько, як голова УДП, категорично відкинув, і тоді його заслали до концентраційного табору в Саксенгавзені, де перебував у бункері смерті до вересня 1944 року. Після звільнення пощастило йому втекти з-під нагляду гестапо, і він пробирався до Мюнхену, пізніше в американській окупаційній зоні Німеччини. Під час утечі, під час бомбардування, його тяжко поранено.

У 1945 році Крайова Конференція ОУН обрала Я. Стецька членом бюро Проводу ОУН, в склад якого належали також Степан Бандера й Роман Шухевич, себто найвища влада Українського Визвольного Руху.

У 1946 році Ярослава Стецька обрано президентом АБН-у й на цій посаді залишився він до кінця свого життя. АБН під проводом Я. Стецька виростає у велику протикомуністичну організацію, яка стала відома в усьому світі своїми політичними й дипломатичними осягами.

Він відбуває постійні поїздки й зустрічі з багатьма політичними та дипломатичними діячами, виступає на різних міжнародних конференціях у багатьох країнах західного світу, а також перед українською громадою. Своїм головним завданням Ярослав Стецько поставив — мобілізувати українські та світові сили на боротьбу з Москвою за визволення всіх поневолених нею народів. З цією метою Я. Стецько відбував численні поїздки до таких країн: Вільний Китай, В'єтнам, Австралія, Тайланд, Туреччина, Канада, Мехіко, Гватемала, США, Франція, Англія, Італія, Іспанія, Португалія, Японія, Корея, Філіппіни, Малта, Данія, Швеція, Бельгія, Голландія й інші.

У березні 1958 року Ярослав Стецько взяв участь у підготовчій Конференції в місті Мехіко з метою заснувати Світову Антиккомуністичну Лігу. На основоположних зборах в 1970 році в Токіо його обрали в члени Екзекутиви Світової Антиккомуністичної Ліги. Він був ініціатором і співзасновником Європейської Ради Свободи, і довгі роки був членом Екзекутиви ЕРС, а вкінці був обраний досмертним членом почесної Президії ЕРС.

Ярослав Стецько був об'єктом декількох безуспішних спроб атентату з боку КГБ, згідно з заявою в часі розсправи перед німецьким найвищим судом у червні 1962 року Б. Сташинського, агента московської державної безпеки й вбивці сл. пам. Степана Бандери.

У 1968 році Я. Стецька обрали головою революційної ОУН. До кінця свого життя покійний Голова, не зва-

жаючи на важкі терпіння, спричинені страшною недугою, постійно цікавиться усіма проблемами українського політичного життя, приймає звіти й дає напрямні для праці ООН, диктує привіти і відповіді на листи. Як надзвичайно релігійно-справедлива людина, глибоко віруюча у Бога Творця, постійно турбується справами церковного життя, був великим сподвижником Українського Патріярхату і приятелем Патріярха Йосифа Сліпого, якого називав Батьком, з яким постійно переписувався. З Ієрархами обох наших Церков утримував дружні й листовні взаємовідносини. Останньо, будучи вже дуже виснаженим написав статтю для “Шляху Перемоги” під заголовком “В обороні українського Тисячоліття” за підписом “Б. Озерський”.

У його важкій і відповідальній праці для справи визволення нашого народу, якому він віддав себе всеціло, йому постійно допомагала й була невідступною опікункою в часи хвороби його вірна дружина Слава.

Покійний Голова Ярослав Стецько залишив українській нації багату спадщину своїх статей, написаних під різними псевдами. Не зважаючи на перевантаження різними справами, він майже кожного тижня своїми цінними статтями збагачував “Шлях Перемоги”, яким особливо, як офіціозом Організації, опікувався. Це саме можна сказати й про “Визвольний Шлях” та про інші наші націоналістичні видання.

Віriamo, що незабаром появиться збірник творів із більшою біографією нашого незабутнього Провідника ООН, Голови Українського Державного Правління, який віддав усе, щоб тільки жила Україна.

Схиляємо низько голови перед Його Світлою по-статтю.”

Мої обов'язки вимагали відвідати США. І таку поїздку я відбув від 19-го вересня до 27 жовтня 1986 року. Я відвідував ряд американських міст, відбув десятки розмов та виголосив для членів Українського Визвольного Фронту доповіді. Я був задоволений, що я відбув усе задовільно, а зокрема, що я витримав своїм здоров'ям.

Далі в моєму пляні були відвідини Аргентини. Одначе мої лікарі тим моїм пляном не були захоплені. А Дружина і син вважали мій плян тим, що я роблю все так, щоб самому собі життя вкоротити. Мій же внутрішній голос говорив мені, що поволі з відпочинком усе вдасться з Божою поміччю зробити. Як на злість, в мене ще залишився захитаний тиск крові і перся вгору.

АРГЕНТИНА

Бувши в Аргентині, я зрозумів, що саме потребує там наше організоване життя, а зокрема що саме потребують члени Організацій Українського Визвольного Фронту. А коротко сказавши, сюди входила потреба працювати та вчитися поглиблювати свої знання.

Після повернення з Аргентини, я був у листовному зв'язку з деякими старшими діячами і молодшими друзями. Писемно вони мене повідомляли які їм матеріали треба підготувати, яку літературу розшукати, на які теми приготувати вишкільний матеріал і т. п. Все це я поволі підготував. А коли рішився, що поїду до Аргентини, то ми вже визначили дати на ділові розмови, вишколи і доповіді. Цим разом зі мною, як опіка, їхала моя Дружина, забезпечившись для мене різними ліками.

21-го листопада 1986 року ми були вже в Берісо, а наступного дня, тобто 22-го листопада (то була субота) я почав реалізувати раніше уложений плян. В Аргентині

проживає близько 220 тисяч українців, які розселились у провінціях: Буенос-Айрес, Міссіонес, Мендоза й Кордоба. Напевно живуть українці й у інших провінціях, але українського організованого життя там нема й не має з ними зв'язку.

На терені Аргентини є Українська Католицька й Українська Автокефальна Православна Церква. Московська патріархія також має свої парафії в Аргентині. В Буенос-Айресі є такі українські громадські установи: “Просвіта” (має 14 філій), “Відродження”, Українське Католицьке Об'єднання, Товариство Українських Високошкільників та дві молодечі організації — СУМ і Пласт.

В Аргентині бракує вироблених громадських і політичних українських діячів. Після закінчення Другої світової війни до Аргентини приїхало було ряд українських громадських і політичних діячів. Але через кепське економічне положення в країні багато їх виїхали до США і Канади. І це якоюсь мірою обезголовило українські організації. Тепер же до голосу приходять молоде українське покоління з вищою освітою. Але між ними і старшими немає потрібної гармонійної співпраці. Таке велике число неохоплених громадськими організаціями українців свідчить про слабкість існуючих українських організацій та відсутність організованого життя.

Все організоване українське громадське й політичне життя скупчене в Буенос-Айресі й околицях, а точніше, то в провінції Буенос-Айресі. Лише СУМ має слабенькі зв'язки в інших провінціях. На цю тему я говорив із діячами нашого організованого життя і вказував їм на конечну потребу йти в інші провінції Аргентини та творити там українське організоване життя.

В Аргентині є чисельний склад советського посольства, яке дуже цікавиться українськими емігрантами, також тими, що народжені вже в Аргентині й себе почувають

аргентінцями. За підтримкою советського посольства серед українців потворені клюби з різними назвами: “Клуб імени М. Горького”, або “імени Н. Островського”, “Клуб Дніпро”... Ці клюби мають багато книжок із ССРСР. Наприклад, “Клуб імени Н. Островського” має самодіяльний гурток, якому вишкіл для хору чи танців присилають із ССРСР. Як виглядає московська допомога і для чого вони те роблять, — загально нам відомо.

У часи перед Першою, а потім перед Другою світовими війнами з різних закутин української землі, в наслідок визиску нашого люду окупантами, а отже й через злидні, українці їхали в світ шукати для себе кращої долі. Тисячі наших людей приїхали до Південної Америки, а в тому числі й до Аргентини, яка мала великі простори, які прагнули заселювати й управляти. Доброї і справедливої адміністрації не було й тих імігрантів старалися ошукати та використати бюрократи. Наші люди в більшості були малограмотними, або і зовсім неграмотними, а отже і не знали мови.

Українських імігрантів в Аргентині використовували жажливо. Бували випадки, що українських дівчат запропорювали в будинки розпусти, а вони навіть не знали куди їх везуть. Людей, що могли б зайнятися їхнім організуванням, щоб вони вмiли себе захистити перед лихварями, не було. Неграмотні люди немогли описати всіх жахів їхнього визиску. Та де, не завше мали вони нагоду про ті жахиття комусь розповісти. І слухаючи такі розповіді про пережиті жахиття нашими людьми сприймають з люттю за насправедливість.

Потім Католицька Церква з Галичини старалася вислати до Аргентини священників для духової опіки над тими людьми. Де був священник, там він давав поради і приносив надії людям. Щоб свiдомий українець творив організоване життя. то було дуже рідкісне явище.

В тих обставинах советське посольство ще перед вибухом німецько-советської війни поширило свою працю серед українських імігрантів. У вересні 1939 року червона армія забрала Волинь і Галичину й советські агітатори дуже посилили свою діяльність, мовляв, “вже ваші землі належать до України”, немає там тепер “ані панів, ані капіталістів”, лише “щасливе, заможне” життя. В час Другої світової війни економічний рівень Аргентини був високий. Заробітки в Аргентині були високі, добрі. І ряд збаламучених українців складали пожертви для СРСР на воєнні цілі. Проти священиків і деяких громадян, що не далися отуманити себе комуністичною пропагандою, провадили ворожі акції, називаючи їх “фашистами”.

Після закінчення Другої світової війни до Аргентини приїхали нові емігранти. Збаламучені советською пропагандою українці зустріли їх дуже вороже. Новоприбулі немогли їх переконати, що їхні погляди неправильні, що вони під впливом ворожої пропаганди.

На початку 1950-их років серед збаламучених московською пропагандою людей постала хвиля все продавати й виїздити на Україну. Люди продавали десятки гектарів добре обробленої землі, свої хати, які набули важкою працею, і з великою радістю вже їхати на рідну землю. А московська пропаганда аж захлиналася посиленням малюванням добробуту на Україні. Організовані транспорти поворотців підготовлені агітатори супроводжували високопатріотичними промовами, співами й оркестрами.

Нові емігранти намагалися освідомити обдурених московською брехнею, тобто щоб не слухали людей з советського посольства. Але не було ані якої ради їх переконати. Коли прийшли перші транспорти, які склалися з сотень людей, на Україну, щойно тоді прийшло протверезіння. Незважаючи на советську цензуру, правдиві інформації таки дійшли до Аргентини. І тоді іншими

відпала охота продавати своє майно та виїздити до советського раю. Були ті щасливці, які не здали своїх аргентинських паспортів, або ті, чий діти залишилися в Аргентині, бо після довжелезних труднощів їм таки вдалося повернутися до Аргентини і розповісти правду.

В Буенос-Айресі живе вже дуже старий волиняк, з Горохівщини. Він продав своє майно і поїхав на Україну. Приїхав у Горохівський район, подивився і запитав комуністичних діячів:

— Де ж те ваше добро, про яке ви нам в Аргентині говорили?

— Почекай. Зараз ми тобі покажемо добро. — відповіли вони йому й незабаром прийшли озброєні люди, його заарештували і транспортом заслали на далеку Північ. Потрібно було кілька років, щоб його діти, які залишилися в Аргентині, його вирвали з лабет советської влади.

Велике недотягнення наших національних діячів в Аргентині, що вони не збрали оповідань тих поворотців на папір. Це на сьогодні було б дуже корисним матеріалом. Мені доводилося розмовляти з такими збаламученими людьми, які тепер протверезіли від комуністичної брехні. Вони оповідають про те, в що вони вірили і самі сьогодні дивуються, що були такими наївними.

Час іде й сьогодні молоде покоління знову підпадає під вплив ворожої пропаганди. А з нашого боку не провадиться освідомлюючої праці. Зокрема тепер (1986-1987 рр.) видно, що процеси політичні пішли надто наліво. Після військової диктатури президентом Аргентини вибрано Альфонзіна. Він їздив до Москви і підписав ряд договорів з росіянами, а зокрема культурного обміну, науковими осягами. Це все договори, які Москва має досвід як їх використовувати лише для себе. І взагалі в світі стало "модним" бути лівим. Військова диктатура в

боротьбі з комуністичним підпіллям, які провадили терор і намагалися вже перебрати владу в свої руки, часто поводитися дико і незаконно. Військова хунта арештованих повинна була ставити перед судом, а не потайки, без належного слідства і доказів, розстрілювати.

В 1986-1987 роках в Аргентині постійно гостювали з СРСР групи якихось науковців, інші культурні, мистецькі, а там торговельні, потім туристи. А на ділі половина з них — спеціалісти для розбудови впливів Москви в Аргентині, поширити прихильність та симпатії до Москви. Саме на ці речі я звертав увагу слухачів моїх доповідей.

Пригадую такий випадок. Доповідаю і бачу, що серед слухачів лише один дуже старанно записує щось. В мене майнула думка, що він напевно буде ставити мені після доповіді запитання. Мабуть він, міркую, в цих справах ознайомлений. Закінчив я свою доповідь. Присутні ставлять мені по суті доповіді питання. А того, від кого я сподівався запитів, вже нема в залі. Розпитую знакового, що знає місцевих людей, про того “писачу”. А у відповідь чую:

— То він напевно для советського посольства робив нотатки.

З Буенос-Айресу я подався до Обери в провінції Міссіонес, яка після Буенос-Айресу, мабуть, має найбільше число українців і людей українського походження. В самій провінції Міссіонес ніхто не може назвати точного числа українців. Але їх тут живе багато. Можливо близько 30 тисяч. Всі вони розсіяні по лісах, у яких повикорчувували місця для хати та площі для вирощування чаю. У містечку Обері я немов дома. Тут же отець Орест Карплюк, отець Микола, Володимир Каплун і Катехитки та приємна атмосфера.

Володимир поробив поважні кроки в малюванні церкви. Позатим все проходить своїм нормальним жит-

тям. Навколо монастирських забудов прекрасний сад: десятки помаранчевих дерев, пальми, квіти. Це все праця отця Миколи, який кожну деревину садовив у землю своїми власними руками. Отець Микола з гумором оповідав мені: як тільки отець Орест закупив цю площу з горбами й кущами, довколишні українці посходилися гуртом дивитися і між собою говорити, що ті ксьондзи будуть тут робити.

Українців тут дві категорії, тобто одні ті, які приїхали ще перед Першою світовою війною, переважно з Галичини; потім у роках 20-30-их приїхало дуже багато волиняків, а зокрема з повітів Горохівського, Дубенського та Луцького. Галичани католики мали своїх священників — місіонерів отців Василян, що серед невигод несли слово Боже і національне почуття. Волиняки, в яких православ'є було сильніше виопуклене ніж українство і не маючи священників, а посідаючи ворожу настанову до католиків, — одні стали баптистами, інші пристали до різних сект, частина ж взагалі відірвалася від Церкви й віри. Вони, не маючи національної свідомости, стали добрим елементом для советської пропаганди.

Я хотів ближче ознайомитися з українцями, розсіяних по лісах і головно працюючих на землі. Приїздив я в колонію у товаристві Володимира Каплуна, який уже ознайомлений із тутешнім життям людей, і розпитував звідки вони походять і чи вміють писати по-українському. Щодо читання книжок, газет чи журналів тут немає ніхто жодної уяви і зацікавлення. Прикро було дивитися, що народ відстав від свого й не знає навіть якого він роду. Прикра, але дійсність. Велике нещастя, що переважаюча більшість цих людей не дбала, щоб їхні діти далі вчилися. Все кінчається на народній школі. Де-не-де зустрічав я, що закінчили середню освіту.

Велика різниця між Буенос-Айресом, Берісо і Міссіо-

нес. В Буенос-Айресі є ряд українців із закінченою вищою освітою. Правда, не всі почувають себе українцями. Але коли б попрацювати з ними, то вони могли б бути корисними для української справи й тоді вони могли б ширити правдиву інформацію про Україну.

Саме тепер серед тієї темної маси починає розвивати працю й їх приєднувати до “Русской церкви патриарха Пимена”. Люди національно темні, політично несвідомі, а православіє є тим чинником, яким можна схилити їх до українства. Можна чути таке твердження: “Українець чи руський, — неважно”. В містечку Обера є православний священник, підлеглий московському патріярхові Піменові. Називається цей священник Санчез Георгі. Він син еспанського комуніста, що втік з Еспанії. Сина цього священника також у Москві підготували і висвятили на священника. 11-го січня 1987 року він і єпископ, який подавав себе як прибулого з Києва, підготували святкування, на яке запросили губернатора провінції Міссіонес, ряд вищих урядовців, з Буенос-Айресу приїхали представники посольства ССРСР. Після Богослуження влаштували велике спільне прийняття.

Серед національно і політично несвідомих людей проведено пропаганду, що свято є вшануванням 1000-ліття хрищення Росії й що такі відзначення відбуватимуться ще і в 1988 році. На те прийняття пішло близько 1500 людей. На питання чому вони йдуть на московське прийняття в одних була відповідь, що то “православне”; інші казали, що “там можна задармо поїсти і вина напитися”. Тих людей на тому прийнятті советські репортери і кіноматографи з усіх боків фотографували.

Можна припускати, що на Україні будуть показувати той фільм з коментарями, які “українці в Аргентині вважають себе за прихильників Москви”. Якщо б Українська Православна Церква мала змогу забезпечити православ-

них українців національно свідомими священиками, то в душах тих людей в Аргентині, річ ясна, були б збережені національні почуття. В такому випадку треба дати велике признання отцям Василянам, що нерозривно з католицьким віровизнанням ставили й український національний зміст. Українська Автокефальна Православна Церква в Аргентині була організована пізно через відсутність священиків.

Піонери Православної Церкви в Аргентині були отці Тихон Гнатюк та Микола Чернявський. Щойно в 1941 році в Буенос-Айресі створено УАПЦ, але через відсутність священика парафія перестала існувати. Після закінчення Другої світової війни до Аргентини приїхало декілька священиків УАПЦ і тоді в Буенос-Айресі створено парафію, заложено церковні організації. Для маси людей у провінціях Міссіонес, Чако й інших не було священиків.

Приблизно в той саме час з Європи до Аргентини прибуло близько 15 католицьких священиків, що скріпило Католицьку Церкву. 8-го березня 1968 року Папа Павло VI-й Апостольського Візитатора Андрія Сапеляка призначив Екзархом українців в Аргентині. Українців католиків в Аргентині 1922 року відвідував Митрополит Андрей Шептицький, а в пізніших роках — Архієпископ Іван Бучко, у вересні 1968 року Аргентину відвідав Патріарх Йосиф.

Подорожуючи по Аргентині, я користувався літаком і автом та автобусами. Поїздка автом давала змогу оглядати й ознайомитися з країною. Їдеш автом сотні кілометрів і бачиш з обох сторін простори пасовиськ, де пасуться величезні гурти худоби. Худоба пасеться день і ніч, цілий рік. Зими там немає. Немає там і хлівів для худоби. Власник тієї худоби не знає точно, скільки її там є голів. Говорили мені, що Аргентина кожної хвилини

готова продати 50 мільйонів голів худоби на м'ясо. Але немає кому цієї худоби купувати.

По Другій світовій війні Європа лежала в руїнах і сюди був збут м'яса. Але тепер в Аргентині економічна криза. Українці, які вирощують чай, оповідали мені, що через кооперативи продають чай державі. Та держава немає чим платити за чай. І люди не мають грошей.

Аргентінська Республіка складається з провінцій, які займають поверхню в 4 027 000 кв. кілометрів. Це майже в три рази більша ніж Україна. По Атлантичному океані аргентінська границя має довжину 5117 км, а її границя з Чіле довжиною в 5116 км. Границю з Чіле творять гори Анди. Був я в пограничному трикутнику: Аргентина, Бразилія і Парагвай, де в ріку Парана вливається ріка Ігвасу. Парана шириною до 300 метрів. Ми подивлялися водоспад Ігвасу, який більший від Ніягари в Північній Америці. Водоспад Ігвасу є шириною понад три кілометри, а височина виносить 86 метрів. Водоспад на границі Аргентини з Бразилією. На аргентінському боці водоспад має 18 головних водоспадів, кожен із яких має свою окрему назву. Я запам'ятав собі водоспад "Гарганта дель діяб-льо". Водоспад творить незабутню панораму.

Не смію забути аргентінської спеки. Мені в помку, що 31-го грудня в Обері термометр показував плюс 48⁰Ц. У четвер 29-го січня я мав доповідь у домівці центральної "Просвіти". Ідучи до домівки, я зупинився біля міського термометра, який показував плюс 36⁰Ц. Спека, до якої важко звикнути.

У доповіді я говорив про положення в СРСР за М. Горбачова. В Аргентині дуже поширена корупція, контрабанда і крутість, що перенеслося також на українців. Це я в своїх виступах дуже картав. Редактор пресового органу "Просвіти" газети "Українське Слово" Ігор Василик узяв на себе працю, тобто взяв у мене інтерв'ю, яке

помістив він у часописі за 20-го лютого 1987 року. В “Українському Слові” моє інтерв’ю подано так:

“Ім’я редактора Степана Мудрика нашим читачам відоме. Степан Мудрик, — голова Громадського Координаційного Осередку в Європі, член Президії СКВУ, автор багатьох книжок. Редактор Степан Мудрик теж відомий як знавець підсоветської дійсности.

Питання: Пане Мудрик, положення в московській імперії: Брежнев, Андропов, Черненко, а тепер М. Горбачов?

Відповідь: Кожний із згаданих є вихованцем однієї й тієї самої ідеології, й ленінізм для них є і буде зобов’язуючою релігією. Партійні з’їзди і партійні програми та всі постанови мають виконуватися. Перший секретар ЦК КПСС не може проявляти чогось нового, як це роблять президенти західніх держав. Однак кожний із них по собі зіставляє відбиток своєї діяльності, своїх особистих здібностей. Брежнев розбудував советську мілітарну машинерію, зліквідував у Чехії й на Словаччині прояви власної політики. За Брежнева поширилася корупція і пияцтво, а прикладом був сам Брежнев і його родина. На голову КГБ Брежнев поставив Ю. Андропова, який завів рафіновані методи, психіатричні клініки, скріпив силу опору КГБ. Юрій Андропов опрацював пляни і зробив підготовку для світового тероризму, інфільтрації, шпигунства в усіх західніх державах. Андропов, ставши на місце Брежнева, почав боротьбу з пияцтвом і корупцією. К. Черненко нічого не проявив. М. Горбачова весь час піддержували Андропов і КГБ. Коли Горбачов став секретарем, то він почав здійснювати пляни, опрацьовані і розпочаті Ю. Андроповим. Крім пропаганди, до сьогодні Горбачов не може похвалитися певним успіхом.

Питання: На кого опирається Горбачов: на партію, на армію чи на КГБ?

Відповідь: Горбачов у партії на видні місця поставив молодих партійців. Він це робить разом із КГБ. В політбюрі ми бачимо: шеф КГБ маршал Чебриков, А. Алєєв, генерал КГБ з Азербайджану; генерал КГБ Шеварднадзе з Грузії; В. Воротніков, колишній посол на Кубі й президент КГБ на Південну Америку. Дух в політбюрі та партії поліційний. Армія в політбюрі не заступлена. М. Горбачов при допомозі КГБ, міліції намагається завести дисципліну. Рік перед цим так широко розпропагована “продовольча програма” не дала ніякого висліді, а тепер советська пропаганда про неї мовчить.

Питання: Який є стан в Україні?

Відповідь: В принципі на Україні курс русифікації, дух московського “старшобратства” не міняється. А трагедія у Чорнобилі принесла великі жертви, як і економічну руїну.

Питання: Скажіть щось більше про Чорнобиль.

Відповідь: Про Чорнобиль московська пропаганда і влада не говорили правди. В Чорнобилі була музична школа, середні школи, сільськогосподарські технікуми. Там жило тисячі молодих людей, які тепер отруєні радіацією. Багато тих молодих людей вивезли в Карпати, де їх примістили в школах і готелях. Ці молоді люди почали хворіти й всі вони були свідомі, що їх чекає смерть. Вони з розпуки плакали, ходили демонстративно по вулицях і нарікали на партію. Це був дуже прикрий образ. Людей евакуювали хаотично. Порозділювали родини. Людей на працю в Чорнобилі брали військовою мобілізацією. Нарід зрозумів, що уряд СРСР не посідає потрібних заходів, а навіть орієнтацій щодо боротьби з радіацією. Ніхто не вірить советській техніці. В Києві була паніка, багато людей втекло. Комуністична партія в народі не має доброї опінії й панує невдоволення навіть серед членів партії. Люди на Україні говорять, що Україна

густо заселена, а тому густе будівництво атомових електростанцій на Україні, — це злочинство.

Питання: Як ідуть підготовки до відзначення тисячоліття Хрещення України в українській діаспорі й що можна, на Вашу думку, зробити по цьому напрямку в Аргентині?

Відповідь: Українці, розселені по різних країнах, уже приступили до підготовки відзначення цієї важливої події. В Європі, на конгресі КОУГЦУ покликано “Європейський Ювілейний Комітет”, створені крайові комітети. Вже видруковано ряд відозв і листочок, підготовляють до видання книжку, опрацьовану проф. В. Косиком (з Парижу). Відомо, що в США робляться заходи поставлення пам’ятника Володимирові Великому в Вашингтоні. Голова ООЧСУ проф. Чировський приготував історичну книгу англійською мовою. Відомо, що наша підготовка в усіх країнах зустріла ряд труднощів, вміло створюваних нам білими і червоними москалями, які тепер почали вести пропаганду про хрещення Росії. Буде добре, коли в Аргентині вдасться видати добру книжку еспанською мовою про християнізацію України. Вважаю, що буде дуже великим успіхом, коли з’явиться книжка еспанською мовою про Хрещення України. При українському Вільному Університеті з наших науковців створений комітет, який має вже опрацьований свій план і його видання будуть мати дуже велике значення в науковому світі.

Питання: Відомо з преси про напруження в СКВУ.

Відповідь: Так, правда, що в СКВУ існують поважні напруження. Також це напруження дехто намагається перекручено представляти. Тому що є надія в скорому вияснити ряд питань, то про них не буду говорити. Зазначу лише, що СКВУ був створений як найвища громадська координація і СКВУ таким повинен бути. На Першому Конгресі був прийнятий “Маніфест до Українського наро-

ду”. І цей маніфест має бути респектованим. Всі резолюції, прийняті конгресами СКВУ, мають бути респектовані. Статуту ніхто не може ламати. Це є головне, що дасть запоруку дальшому існуванню СКВУ. В деяких організаціях віддавна були намагання, щоб з СКВУ створити політичну секцію. Це було б дуже недобре, бо СКВУ був подуманий як громадська координація і таким він повинен залишитися. Є також тенденції скасувати засаду зговорення і перейти на голосування. Ми в Європі також на це не погоджуємося і я сподіваюся, що в обороні вищенаведених здорових засад, на яких було створено СКВУ, скажуть своє авторитетне слово наші Церкви. Підкреслюю ще, що керівники і представники українських організацій у всіх країнах повинні бути люди авторитетними, які не мали б за собою таких вчинків, які реєстровані в державній карній статистиці. До наших громад повинні належати всі, але репрезентувати громаду перед чужими державними чинниками мають люди без закидів.

Питання: Під яким кутою іде натиск ворога на нашу еміграцію?

Відповідь: Наша організована діяльність у всіх країнах московському режимові дуже не вигідна. Візьмім наші видання в чужих мовах, в яких ми подаємо і поширюємо правду про Україну. Другий приклад: вислів Президента США Р. Регена до сл. пам. Ярослава Стецька, голови Державного Правління і голови ОУН, тобто що “Ваша боротьба, — це наша боротьба”. Участь українців у міжнародних конференціях, зокрема у Світовій Антикомуністичній Лізі, — це для Москви дуже не вигідне. Московський уряд та його пропаганда перед світом нас прозиває кримінальними злочинцями. Тому дуже важливо, про що вже подано вище, щоб на керівних постах нашої еміграції стояли керівники з незаплямленою картокою. З політичних діячів московська пропаганда хоче

всіх зробити воєнних злочинців. Навіть тих, що були арештовані гітлерівською поліцією і сиділи в гітлерівських концентраційних таборах. Тепер і їх називають “воєнними злочинцями”. Ми мусимо бути свідомими, що ми боремося з ворогом за нашу правду, українську правду і цю правду поширюємо. А це викликає лють у наших ворогів. І за це вони нас завжди будуть оплюгавлювати. Окремо треба мати на увазі агентуру, яку про нас організовує “Комітет державної безпеки”, тобто “КГБ”. Через зрадників нашого народу ворог поширює серед організованої еміграції плітки, використовує по громадах коруптних людей, різних спекулянтів і контрабандистів, щоб таким чином вносити серед нас замішання і напруження. Також використовує тих, що їдуть на Україну й через їхні родини роблять тиск на емігрантів. Вся ця ворожа діяльність нам відома й ми її бачимо. Нам нетрудно розкривати тих людьців, які виконують ту юдину роботу. Ми маємо зберігати спокій і діловитість та організовану дружність серед нашої спільноти.”

6-го лютого 1987 року на летовищі в Буенос-Айресі нас випроводжували наші щедрі й щирі приятелі. Я наскоро старався з ними підсумувати мою працю в Аргентині, з чого ми всі були задоволені.

БРАЗИЛІЯ

Точної статистики, скільки живе українців у Бразилії, немає. Загально говорять, що українців у Бразилії близько 250 тисяч. Українці в Бразилії розсіяні по провінціях: Сан Павльо, Ріо Гранде, Порто Алегро. Але найбільше

українців живе у провінції Парана, столицею якої є Курітіба.

В Курітібі має свій осідок Українська Католицька Екзархія, Владика Ефрем, якому я зложив візиту і відбув з ним довшу розмову. Владика Ефрем уродженець Бразилії вже в третьому поколінні, знаменито зорієнтований в усіх проблемах Бразилії. Владика Ефрем належить до ділових, творчих людей. Витворений творчий дух від Владика і священників переноситься на вірних і громаду. В Курітібі є сім українських католицьких церков.

УАПЦ в Бразилії не має єпископа. Всі справи УАПЦ провадить о. митрофорний протоєрей Микола Милюс. Найстаршою громадською організацією в Бразилії є Хліборобсько-Освітній Союз (ХОС). Кілька років тому створено Центральну Репрезентацію, яка складається з існуючих активних організацій. Головою Центральної Репрезентації є д-р Альфонсо Антонюк, — відомий лікар невролог. В Курітібі є Товариство Прихильників Української Культури, яке заснував і вже довгі роки очолює старий український діяч, відомий ще з України Микола Гец.

Давно, як я останній раз бачився з М. Гецем. Тепер же при нашій зустрічі ми довго розмовляли про проблеми нашого організованого життя на чужині. Через кілька днів після нашої розмови М. Гец влаштував мені зустріч з членами управи Товариства ПУК, в склад якої входять усі молоді люди, уродженці Бразилії, з закінченою освітою, всі вони ділові й з охотою приступають до праці.

З Дружиною відвідали ми Сестер Службниць Василіян, Катехиток. Владика Ефрем показав нам катедру і дім Студента, будова якого саме закінчується. Ігумен оо. Василіян Ляхович показав нам навчальні заклади Василіянського чину. Життя українців в Європі та положення

Церкви в Україні та в ССРСР взагалі цікавило о. Діткуна. Приємно було зустріти в Курітібі знайомих Сестер Служебниць, а серед них Сестру Анізію, яка була в Новому Ульмі й також гостем в нашій хаті.

Отець Діткун дав свою парафіяльну залю до диспозиції на мою доповідь. Він заповів також у церкві, що гість з Європи виголосить доповідь. Чи в Аргентині, чи в Бразилії на яку б тему не говори, то потім у запитах і дискусіях перейдуть на тему про життя і працю українців в Європі, на Україні. В загальному ж, щоб у Курітібі все побачити, щоб познайомитися з усіма діячами, то треба не тиждень, а кілька тижнів часу, якого в мене не було.

Так склалося, що о. ігумен Ляхович їхав до Прудентополя і це нам було по дорозі. Більше, це було дуже корисним для нас, бо о. Ляхович у тому напрямку знає всі місцевості й все нам пояснював, за що ми йому дуже вдячні. По дорозі ми відвідали біля Понта Роза дім молитви Сестер Служебниць. Тут несподівано мою Дружину пізнала одна з сестер, яка колись була в Новому Ульмі (Західня Німеччина). В цьому домі на таблиці жертводавців, які допомогли в будові цього дому матеріально, я прочитав також прізвище нашого отця пароха Василя Турковида.

Прудентопіль, — місто в провінції Парана. Тут головний осідок оо. Василіян: гарна церква, Духовна Семінарія, друкарня, з якої виходять ряд релігійних книжок і газета "Праця". Незамінним керівником друкарні й редактором є о. Зінко, родом із Сокальщини. Парафія округи Прудентопіля є великою: на її території є 50 церков. Усіх церков українських католиків у Бразилії є 200. У Прудентополі мають свої осідки Сестри Служебниці, Василіянки і Катехитки. Парохом Прудентополя є молодий енергійний о. Василь Цимбалістий, який у своїй праці

є невтомним організатором і душею всього тамтешнього церковного життя.

В листопаді 1986 року в Бразилії відбулися вибори й жінка-українка Вера Вітчимішин увійшла в склад провінційного парламенту.

На окрему увагу заслуговують Катехитки, в яких Генеральною Директоркою є рідна сестра Владики Ефрема Мирослава Кривий. Вона мене впізнала, бо ми були знайомі з того часу, як вона була в Мюнхені в 1965 році. Мирослава Кривий керує Катехитками і школою, в якій навчається близько 650 дітей. Директором школи є Ольга Корчагін. В цей час Катехитки відбували свої реколекції, які провадив о. Арх. Ляхович. Мене запросили на їхні лекції й дали мені слово промовити до них. Було 70 дівчат-вчительок, які почувають себе тільки українками.

Дуже важливим і корисним для української громади в Прудентопільщині є, що о. В. Цимбалістий полагодив з урядом справу українських радіопередач, які у відповідних годинах є щодня. Прудентопіль з околицями має близько 27 000 українців, які кожний день мають змогу чути рідною мовою молитви, Богослуження і потрібні інформації.

Я їздив на села-колонії, щоб ознайомитися з життям українців, які подекуди є вже четвертого покоління. У Бразилії люди живуть бідніше, ніж в Аргентині. Ряд бідних українців потребують підтримки. Але всі вони свідоміші національно, ніж українці з аргентинських провінцій Міссіонес чи Чако. Саме в цьому велика заслуга отців Василіян, які свою працю ставлять ясно і твердо: Як не буде української національної громади, то не буде і Української Католицької Церкви!

Катехитки вчать української мови. Інші по селах-колоніях часто ходять до українських родин, від хати до хати й помагають у всіх потребах людям, які в багатьох

випадках малограмотні й безпорадні. Вони говорять по-українському і люди знають, що Українська Католицька Церква їм допомагає. Річ ясна, що не всім лівим, зокрема комуністам, це сприятливе.

Останнього часу уряд Бразилії встановив дипломатичні взаємини з СРСР і з Москви починають приїздити спеціалісти для розкладової роботи. В пресовому органі ЦК КПСС “Правді” за 18-го липня 1987 року був поміщений привіт комуністичній партії Бразилії. У тому ж самому числі “Правди” є стаття “Такие разные бразильцы”, в якій говориться про те, що тут живуть “русские и украинцы”. Треба мати на увазі, що кероване катебістами “Товариство Україна” в Бразилії буде нав'язувати людям свої контакти та підриватиме все те, що створили вже Церква і національні організації.

У Прудентополі я мав доповідь із подібною темою що і в Аргентині. Можна сміло ствердити, що українці в Бразилії, в четвертому поколінні зберігають свою рідну мову. Українська молодь тут скромна і чесна, не зіпсута добробутом так, як це є в тих країнах, де життєвий рівень високий. Доказ — в усіх країнах Європи українські сестри черниці в найбільшій кількості походять із Бразилії. Також на службу Церкві українська Бразилія дає найбільше теологів і священників.

Наші люди в Європі найменше звертали уваги на Бразилію і вважали: “Що, мовляв, можна корисного зробити в Бразилії для українців?”. Знаю з ряду осередків, що в них марнувалися стоси українських книжок, які в Бразилії серед українців мали б велике зацікавлення, бо там бракує українських книжок, а грошей на закуп не має. Українці в Бразилії третього чи четвертого покоління Україну розуміють по-своєму. Вони знають, що належать до українського народу, але України вони не бачили, лише відчува-

ють, що вони не бразилійці. Україна для них як Бог, тобто Він є, але його не бачили.

В південно-американських країнах вже можна зустріти ряд молодих професіоналістів українського роду. І таких буде ще більше. Вони вже здобули і будуть здобувати позиції в тій державі, в якій живуть і громадянами якої вони є. Тільки вони розгублені й не знають із переконливою певністю, до якого ж вони народу приналежні. Вони не знають правди про Україну, про нарід, з якого вони вийшли. Треба щоб вони про це все знали всю правду. Правду про наш нарід і тоді зможуть ту правду передати чужинцям і вказати, що принесла Москва нашому народові, який вона поневолює і використовує. Ті люди українського походження, але часто не відчувають себе українцями, та хоч би були приятелями України. Під тим кутом нам усім треба працювати.

Українці, які заможніше живуть в інших країнах, а зокрема в США, Канаді й Австралії повинні б доложити всіх зусиль аби в Бразилії створити українську гімназію для здібної молоді з цілої Південної Америки. Але підкреслюю, аби вона могла б бути в Бразилії, бо там, на мою думку, для того найсприятливіший національний ґрунт.

АНЕКДОТИ

В підсоветській Україні, як і в цілому СРСР є дуже поширені анекдоти, що тонко висміюють партію і владу. Наведемо декілька анекдотів.

Ворона летить хвостом до переду. Лисиця питає, що ти робиш? Ворона відповідає: Ти не знаєш, що в нас тепер є перестройка. Лисиця подумала і почала іти задом, та мало не влізла вовкові в зуби. Тоді лисиця питає ворону:

Ти погана знаєш, що мене мало що вовк не з'їв. Ворона до лисиці: Мусиш знати, що перестройка є тільки на горі.

*

Іде міліціонер і зустрів старенького священика і питає: Як живеш, старина? Старенький відповідає та Хвала Богу добре. Міліціонер: Ти ще дальше віриш в свого Бога і може в Боже чудо? Священик: Що ви товаришу міліціонер не бачите чуда. Подивіться через дорогу живе Іван. Він має семеро дітей і хвору дружину. В колгоспі заробив за рік десять кірців зерна. Цілий рік всіх прикормив і п'ятнадцять кірців продав, чи це не чудо?

*

При комунізмі всі за одного, а один за себе.

*

На полонині сидить старенький гуцул і гріється на сонці. До нього прибігли школярі і кажуть: Діду, москалі в космос полетіли. Старий питає: А чи вже всі полетіли?

*

В Африці на території канібалів був змушений сісти літак. Канібали зібрали всіх пасажирів, громадян різних держав і сказали: Кожний з вас має нам сказати загадку. Якщо ми цю загадку розгадаємо, того з'їмо, як не розгадаємо, життя буде дароване. Першого покликали американа. Він щось мудре сказав про космос. Канібали зібралися в гурт пошептали і загадку розгадали — американця з'їли. Другим був англієць і його загадку канібали розгадали. Також його з'їли. Третим був українець советський громадянин. Він до канібалів сказав: Що є райпартком? Канібали зібралися в гурт шипотіли, думали і сказали ми не можемо розгадати, життя маєш врятоване. Але тепер нам скажи, що це є райпартком? Українець відповів, то така сама банда як Ви зберуться в кутку пошепочуть і з'їдять чоловіка.

*

Дядько ловить рибу і чує як потопуючий по російськи кричить “помагіте”. Дядько до потопуючого, кричи по українськи бо я не розумію.

*

Партійний функціонер виступає на зборах і каже: Товариші, коли ми побудуємо соціалізм, кожний громадянин СРСР матиме власне авто, а коли побудуємо комунізм, життя буде на такому високому рівні, що кожний матиме власний літак!

Встає один робітник і питає: Скажіть, а нащо мені власний літак?

Партійний функціонер: Як нащо? Наприклад ви прочитаєте в газеті, що в Києві в одному sklepі з'явилися шкарпетки, а ви живете в Одесі. Потягом з Одеси до Києва треба їхати дві доби. Приїдете, а шкарпеток вже немає. А будете мати літак, через годину будете вже в Києві, станете в чергу й може дістанете шкарпетки.

*

Щоб їм не заважали кореспонденти, телевізійники, фотографи, Горбачов і Реген зустрілися таємно в джунглях. Раптом їх почали переслідувати людожери. Тікаючи від людожерів Реген кинув на дорогу тисячі доларів, золотого з діамантами годинника. Але людожери все це позбирали й почали далі бігти, переслідуючи Регена і Горбачова. Тоді Реген каже до Горбачова: Я вже нічого не маю. Може ти, Михаїл щось маєш кинути людожерам, щоб вони нас не переслідували?

Горбачов: Дай мені шматок паперу і олівець. Реген йому дав. Горбачов написав пару слів і кинув папірець на шлях. Обидва сховалися за дерева і бачуть, що людожери прочитали папірець Горбачова і почали втікати. Тоді Реген каже:

Я їм кинув тисячі доларів, золотого годинника з діамантами, нічого не допомогло. А ти їм кинув маленький

папірець і вони припинили нас переслідувати. Дивуюсь, що ти їм написав?

Горбачов: Я їм написав, що цей шлях веде до комунізму...

*

На зборах партійний функціонер сказав:

Товариші, коли ми побудуємо комунізм, тоді будемо жити як в раю. Зрозуміло?

Один робітник каже: Дуже добре зрозуміло.

Партійний функціонер: Скажіть, як ви зрозуміли життя в раю?

Робітник: Так, як в раю жили Адам та Єва. Ходили голі, бо не було що одягати, а їдження: одне яблуко на двох...

*

Влітку щоденно при соняшній погоді кагебіст повертається з нічних допитів додому і кожного ранку один і той же громадянин вітає: “Добрий вечір!”

Одного разу кагебіст зупинив цього громадянина і питає: Якого біса ви мене вітаєте ранком “Добрий вечір”?

Громадянин: Коли я вас бачу в цій уніформі, мені в очах темніє...

*

На вулиці стоїть чоловік, читає газету “Правда” і плаче. До нього підходить міліціонер і питає:

Товаришу, чого ви плачете?

Та ось “Правда” пише, що Горбачов їде на зустріч з Регеном до Швейцарії.

Міліціонер: Так він же повернеться до СРСР.

Чоловік: Ось я тому й плачу.

*

Коло мавзолею Леніна громадянин питає міліціонера: Скажіть, будь ласка, чому Кремль оточений таким дуже високим муром?

Щоб через нього не перелізли бандити.
Громадянин показує пальцем на Кремль і питає:
З Кремлю?

*

Стара жінка, бабуся, питає Горбачова:
Скажіть, хто винайшов комунізм, вчені, чи простий народ?

Горбачов каже:

Бабусю, вчених у порівнянні з усім народом тільки жменька людей. А комунізм — це всенародня річ. Отже комунізм винайшли не вчені, а сам народ.

Старенька:

Дякую, що ви ствердили моє переконання, що комунізм винайшли не вчені.

Горбачов:

А як ви, бабуся, прийшли до такого переконання?

Бабуся:

Дуже просто: як би його винайшли вчені, так вони його б спочатку в лабораторії спробували б на тваринках, на пацюках, або на мавпах, як вчені завжди роблять з новими винаходами.

*

Комуністичний функціонер виступає на зборах робітників і каже:

Товариші, нашим головним гаслом як і раніше, лишасться: “Наздогнати і перегнати Америку!”. Має хтось питання?

Підіймається один робітник і питає:

Скажіть, а коли ми доженемо Америку, можна буде там лишитися й не бігти далі, переганяти?

ПОКАЖЧИК ІМЕН

- Аганбелян А. 102
Адамс Юрі 249, 250
Аденауер К., д-р 172-175
Адріян, патріярх 133
Айрікян Паруйр 249
Аксенов Александер 95
Алепський Павло 135
Алесєв 79, 96, 293
Александр II, цар 12
Алексєєва Людмила, 43,
44
Алексей, митрополит і
патріярх 127, 143
Алексей Михайлович 30,
131
Альфонзін, президент 286
Аназія, сестра 298
Анастасія 28, 29
Андріяник Роман 245
Андропов Юрій 8, 75-80,
83, 87, 94, 95, 97, 108,
110, 122, 145, 149, 292
Антоненко-Давидович Бо-
рис 109
Антонюк Альфонзо, д-р
297
Арсенич Михайло, Мико-
ла 211
- Бабенко Василь 22
Бадзьо Ю. 106
Бандера Андрій 265
Бандера Богдан 263-265
Бандера Василь 263
Бандера Олекса 263
Бандера Степан 21, 23, 24,
216, 217, 232, 247, 264,
266, 276-280
Бар Е., 178, 179
Басманов 29, 32
Батурин Василь, боярин
131
Батюк Петро 242
Башук Петро 275
Бердник Олесь 44
Берін Віктор 244
Берія 46, 87
Берхін В., 96
Білас 23
Білецький 22
Білик Іван 245
Білоус Андрій 242
Б-ка Петро 230
Близнюк 230
Бобков Пилип 96
Бойко Віктор 244
Бойко-Яворів 264

- Боков 105
Большаков Володимир 233
Бондарівський О., проф. 257, 262
Бонне Ж., міністер 118
Боок П. 182, 183
Борецький М., митрополит 15
Брандт Віллі 39, 172, 175-179, 181, 183
Брежнев, дочка 78
Брежнев, зять 78
Брежнев Леонід 39, 75, 78, 82, 83, 110, 122, 149, 156, 243, 245, 292
Бронштейн-Тройський 208
Брюкнер Р., 182
Брюханов Віктор 202
Бубак С., 176
Будка Микита, єпископ 141
Бурлацький Федор 103
Бучко Іван, єпископ 290
Валуєв 12
Василик Ігор, ред. 291
Васілій Васільович, князь 128
Васілій III, князь 28
Венер Г. 172
Веніамінов Іоан, протоєрей 134
Вернадський В. І. 245
Винокурова Л. В. 251
Відімих Юріс 249, 250
Візенталь Сімон 19
Віктор 225, 227-232
Вільямс П. С., генерал 182
Вінграновський М. 245
Вітошинський Борис, д-р 263, 270
Вітчимишин Вера 299
Войнаровський Андрій 12
Воротніков 79, 293
Вудка Юрій А. 41
Гайдук 232
Галан Ярослав 233, 247
Галатьо Осип 271
Гальський Євстафій 234-236
Гамольський Л. В. 237
Гедеон, митрополит 133
Гель Іван 109
Гендей Іван 245
Герасимов І. 16
Геревич Іван 242
Гец Микола 297
Гітлер А., 24, 42, 114, 115, 117, 120, 140, 171, 218, 220, 257, 279
Гліб (псевдо) 263, 264
Гнатюк Тихон, о. 290
Гоголь Н. В. 257
Годованський Іван 242
Гойс Т., проф. д-р 172

- Голод Степан 22
Голушко Микола 244
Гонекер 180, 181
Гончар О. 111
Гончаренко Борис 244
Горєлов Микола 233
Горинь М. 106, 243, 246,
249, 250
Горська Алла 245
Горшков, адмірал 157
Гофман, генерал 13
Гофман 185
Григоренко Петро 41, 44
Гриньох Іван, о., 22, 220
Грушевський Михайло
Сергійович 246
Грушецький І. 110
- Гейл Р., д-р 203
Гембаровський Микола,
о., 272, 273, 287, 288
Гермогей, патріарх 130
Гійом Гюнтер 176
Глоточкін А. Д. 151
Горбачов Михайло С., 8,
16, 53, 73, 78-84, 86-90,
94, 95, 97-104, 106-110,
114, 120, 122, 124, 149,
194, 195, 197, 232, 243,
244, 291-293
Гордон, генерал 30
Горький М. 258
Грас Гюнтер 183
Громико Андрій 53, 108
- Гротеволь 173
Гуріів, єпископ 130
- Дальман, гавптман 224
Данилишин 23
Данилишин Михайло 273
Дем'янюк Іван 20, 218
Денисюк Сянко 241
Деримов Михайло І. 218-
222, 233
Дзюба Іван 109, 236, 245
Диченко А. 96, 244
Дідух Роман 221, 222, 233
Дік Іван 22
Діонісій, архимандрит
130
Діткун, о., 298
Дмитрій Федор 22
Дмитрук Клим 234, 237
Добрик В. 107, 244
Донцов Дмитро, д-р 214,
215, 247
Драч Іван 109, 111, 201,
236, 245
Дренкман 176
Дрозд Володимир 245
Дроздів Філарет, митро-
полит 134
Дубчек 39
Дудінцев 109
Дятловий Анатолій 202
- Ельченко Ю. 16
Емке Горст 178, 179

- Енгельс 258
 Ергард Л., д-р 172, 173
 Еріх 227
 Ефрем, єпископ 297, 299
- Євдокія 31
 Єлена 31
 Єльцин 125
 Єрмаков Міхаїл 96
 Єсенін Сергій 259
- Жданов 258
 Жук Микола 22
- Заливаха Панас 106, 245
 Зварич Кирило 22
 Здоровега Володимир 233
 Зінко, о. 298
 Зосим, єпископ 131
 Зотов 30
- Іан, митрополит 127
 Ібель Адам 225-232
 Іван, царевич 29
 Іван ХХІІІ, папа 141
 Іван Лютий, цар 28, 29, 30, 32, 130, 149
 Іван-Павло ІІ, папа 92, 145
 Іваничук Роман 244
 Ізєков Сергій (Пімен) 143
 Ізидор, митрополит 128
 Іларіон, митрополит 131, 132
- Ілін С. К., ген.-майор 151
 Інокентій, єпископ 134
 Іоаким, патріарх 133
 Іов, патріарх 130
- Йолкін 192
 Йон, єпископ 128
- Кабайда Анатолій 22
 Кадаффі 10
 Кай, лейтенант 224, 225
 Калинець Ігор 106, 109
 Камінський А. 238
 Камінський Тадей 239
 Канаріс 247
 Каплун Володимир 267-269, 272, 273, 287, 288
 Каплун Осип 267
 Карло ХІІ, король 32
 Карплюк Орест, о. 268, 272, 273, 287, 288
 Карпов Георгій 143
 Карстенс Карл, проф. 43
 Картер Д., президент 44
 Касаткін Ніколай 134
 Катерина ІІ 25, 148
 Кацплівський Йосафат, єпископ 141
 Кацук Дмитро, о. ігумен 273
 Качаловський Є. 16
 Качинський Степан (Василь) 240
 Качура Б. 16

- Кашуба Іван 21, 22, 243, 276
Квіцінський 188
Кеннеді Дж. 157
Климів-Легенда Іван (Мармаш) 211, 252, 253, 254, 255
Клочков В. 145
Ключевський 129
Ковалевська А. 200, 201
Коваленко О. 202
Ковалик, о. д-р 270
Коваль Омелян, мгр 263
Ковальчук 20
Ковальчук Сергій 22
Козій Богдан 20, 22
Кол Гельмут 177
Колдунов, маршал 124
Колчановський Н. П. 117
Коновалець Євген 214, 217, 247, 278
Константинович Борис, князь 128
Константинов А., маршал 124
Кормило 269
Корнійчук Олександр 231, 232, 258, 261
Корчагін Ольга 299
Косач Юрій 240
Косик Володимир, д-р 23, 264, 265, 294
Косів Сильвестр, митрополит 131
Костенко Ліна 109, 245
Котлярчук Е. 237
Кошелівець І. 12
Кравчук-Степовий Роман 211, 252, 253
Кривий Мирослава 299
Крігер 239
Куп'як Дмитро 21, 22, 210
Кутузов М. 33
Куроєдов В. 143
Лаврівський Володимир 262
Лакота Григорій 141
Лебедь Микола 21, 22, 23, 220, 221
Левинін Платон, митрополит 134
Левитський М. 13
Левіч Веніамин 44
Легейда Михайло 233
Лемик М. 23
Ленін 14, 26, 27, 32, 34, 35, 37, 38, 75, 76, 83, 94, 96, 97, 98, 103, 104, 105, 135-138, 145, 149, 159, 161, 258
Ленкавський Степан 216, 266, 276
Леся 227, 229, 231
Лефорд 30
Липинський Вячеслав 132
Липківський В., митрополит 15

- Лиско 269
Литвин Юрій 86, 106, 244
Лобай-Вугляр Володимир 253
Лопухін 31
Лукіанов Анатолій 97
Лук'яненко Левко 44, 106, 243
Любинський М. 13
Лятишевський Іван 141
Ляфонтен 178
Ляхович, о. ігумен 297, 299
Ляшко О. 16
- Мазепа Іван, гетьман 12, 32, 194
Маївський-Косар Дмитро 252, 253
Маїлов О. 23
Макар Володимир 252
Макар Іван 247
Макарій, митрополит 28, 130
Макміллан Г. 118
Маланич 230
Маленков Е. 83, 97
Маліновській Р. 153
Мальота-Скуратов 29, 32
Мальцев, генерал-полковник 125
Марков, генерал-майор 124
Маркович 273
- Маркович Ліда 273
Маркс 98, 258
Марченко Анатолій 86, 106
Марченко Валерій 244
Матвєєв, боярин 30
Медвідь Юрко 211
Мельник Ярослав (Роберт) 264
Мельничисин Юрій, о. 273
Мечник С. 26, 77, 79, 223
Мешко Оксана 44
Милюс Микола, о. митрофорний 297
Мирок Андрій Дмитро 256
Миронов В. 16
Мінц І. І., проф. 117
Міхновський Микола 213
Міцкевич Адам 93
Мозговий І. 16
Моравський Домінік 145
Моркелов Іван 96
Мудрик Степан 21, 22, 220-223, 243, 292
Мусієнко О. Г. 107, 244
Муха Степан, генерал 96, 244
- Назар Карльо 271
Наришкіна Наталія 30
Нарр В. А., 182
Нахімов П. 33

- Невідомський Петро Я.
169
Некрасов 251
Неміллер, пастор 145
Никон Геня 270, 274
Никон Михайло (Місько)
270-274,
Никон Степан 268-271, 274
Никон Степан (син) 270
Ніколай, цар 134
Ніколай, полковник 37, 38
Никон, патріярх 131
Ногава, комісар 224, 225
Носенко Володимир 255,
257
- Олексій, архієпископ 141
Олійник Павло 242
Орлик Пилип, гетьман 12
Орлов Ю. 43
Осадчий М. 106, 109, 234,
246
- Павло VI, папа 290
Павлучко Д. 111
Паліши Аврамій, архи-
мандрит 130
Панкратова А. М. 117
Панов В. 247
Пашник Петро, інж. 265,
266, 267
Петлюра Симон 19, 217
Петро I, цар 12, 25, 28, 30,
31, 32, 133, 148, 149
- Петровський Григорій
135
Петросян А. 199
Печерський Еміліян 271
Перацький Б., міністер
21, 23
Петр, митрополит 128
Печелюнас Повілас 249,
250
Підсуха О. 111
Пімен, патріярх 77, 143,
289
Платонов К. К. 151
Плачинда Сергій 111, 245
Позичанюк Осип 252-262
Полоцький Семеон 133
Понто Ю. 176, 182
Поточняк Антон 17
Потьомкін В. П. 117
Прус Едвард 237, 238
Птицький Дамаскин 133
Пушкарьов Сергій 127,
128, 129
- Ратушинська Ірина 86
Ребет Лев 217
Реген Роналд 7, 8, 10, 11,
90, 102, 153, 154, 155,
177, 178, 179, 295
Резніченко 124
Рекунов А. 99
Рижков 87
Римаренко Юрій 234
Ріббентроп 115, 116, 118

- Різінгер Йозеф, о. 273
Рокуш Михайло 273
Романишин Оксана 278
Романов 95
Романюк В. С. 251
Ронге Макс, генерал 37
Рубаха Осип 242
Руденко Микола 44, 106
Руст Матіяс 97, 123-127,
156
Рюкріх 225
Рязанов В., проф. 257, 258
- Саварин Петро 275
Савел Василь 22
Савицький Василь 255
Санчез Георг, о. 289
Сапеляк Андрій, єпископ
272, 290
Сатановський Арсеній
133
Сверстюк Євген 106, 109,
243, 245
Свистунів Роман 126
Світличний Іван 106, 109,
236, 243, 245
Севрюк Олександр 13
Селєзньов І. А. 151
Семікіна Людмила 245
Сергій, св. 128
Серебрєнников А. 119
Середяк Юліян 271
Сергей, митрополит 139,
140
- Симоненко Василь 109
Скоморовський В. 111
Славецький Єпифаній 133
Сліпий Йосиф, митрополит,
патріярх 141, 281,
290
Смірнов 117
Соколов, маршал 124
Сокольський А. 31
Сокульський І. 106
Солженіцин А. 149
Солнечногорській Сергій
144
Сологуб В. 16
Сосновський 231
Сосновський Роман 231
Софія, царівна 30, 31
Стахів Матвій, д-р 128
Сталін 14, 15, 24, 26, 32-35,
46, 54, 82, 83, 87, 97, 105,
114, 115, 120, 122, 139,
140, 145, 149, 152, 156,
194, 195, 218
Старух Стяг Ярослав 211,
255
Сташинський Богдан 276,
280
Степанюк 240
Стецько Омелян 277
Стецько Семен, о. 277
Стецько Слава 281
Стецько Ярослав, (Озер-
ський Б.) 216, 220, 221,
247, 266, 276, 277, 278,

279, 280, 281, 295
Стреляногий А. І. 121
Строката Ніна 44
Стус Василь 86, 106, 244,
245
Суворов О. 33

Тарле В. 117
Тереля Борис-Михайло
(Чорний) 18, 19
Тереля Йосиф 19
Терлиця Марко 237
Течер М. 76
Титаренко О. 16
Тихий Олекса 86, 106, 244
Тризна Йосиф, архиман-
дрит 131
Троцький Лев 13
Турковид Василь, о. 298
Турчин Валентин 44

Українка Леся 213, 214
Улицький Григорій 22
Ульбріхт 173
Устінов, маршал 108
Ушаков Ф. 33

Фалін Валентин 86, 126
Федор, цар 30
Федор Іванович, цар 130
Федорак Богдан, інж. 275
Федоренко Федор 218,
220, 221
Федорович Михаїл 130

Федорчук 107
Фельштинський Ю. 119
Фенків Мілісент 43, 44
Филип, митрополит 29
Філарет, патріарх 130
Філофей 129
Фогель Й. 181
Фоменко М. 111, 112, 113
Фомін Ніколай 202
Фрай, д-р 185
Фріновський 26

Харчев 143
Хомишин Григорій 141
Холодний 236
Хмельницький Богдан,
гетьман 131, 132, 133,
194, 214
Хрущов Н. 34, 35, 82, 83,
87, 97, 103, 104, 109, 122,
149, 153, 156, 210

Цвигун Семен 78
Цимбалістий Василь, о.
298, 299
Цюпер Данило 274

Чайківський Данило 264
Чарнецький Микола, єпис-
коп 141
Чебриков Віктор, маршал
79, 94, 95, 96, 108, 293
Чередниченко В. 233, 237

- Черненко Константин 78,
79, 97, 110, 292
- Чернявський Микола, о.
290
- Чечерін, граф 13
- Чировський, проф. 294
- Чоботарів Микола 25
- Чорнобильський Прото-
поп 132
- Чорновіл В. 106, 107, 109,
243, 246
- Чубата Теодозія 277
- Шайнога 269
- Шальба Горст Ф. 182
- Шафета Полікарп 233, 247
- Шафовал Микола 273
- Шеварднадзе 46, 79, 293
- Шевченко В. 16, 198
- Шевченко Тарас 194, 213,
214, 247, 251
- Шевчук Валерій 245
- Шелест П. 110
- Шеляга В. В. 151
- Шель В. 175
- Шептицький Андрій, ми-
трополит 19, 139, 141,
238, 247, 290
- Шеремет Євген 233
- Шляер Г. 176, 182
- Шлякштайн Йозеф,
проф. 184
- Шмід Гельмут 176, 177
- Штеменко С. М., генерал
33
- Штенедорх 182
- Штраус Франц-Йозеф 177,
179
- Шульц Рудольф 199
- Шульц Ф. 150
- Шухевич Роман (Тарас
Чупринка) 86, 262, 278,
279
- Шухевич Юрій 86
- Щелков 78, 98
- Щербицький В. 16, 106,
107, 110, 112, 113, 114,
243, 244, 245
- Щур 255
- Юзьва Євген 271
- Юркевич Лев (Рибалко
Л.) 27
- Яворський Стефан, ми-
трополит 133
- Язов, генерал 124
- Якушевич Ілля 25, 26
- Янчук Віктор 240
- Ярушевич Миколай, епис-
коп 141

ЗМІСТ

Від Автора	5
Міжнародне положення	7
Московські білі царі	12
Червоні вожді	13
Русифікування і панування	23
Дух агресії й насильства	28
Іван Лютий (1533-1584)	28
Цар Петро Перший	30
Гельсінська Конференція	38
Загальні відомості	47
Московська імперія за час Горбачова	73
Гласність	88
Вага “Комітету Государственной Безопасности” (КГБ)	95
Імперія тріщить	97
За рідну мову	109
Пакт з Гітлером	114
Німецький літак на Червоній площі	122
Російська православна церква на службі імперії	127
Релігія і Церква під владою червоних	135
Схід і Захід	149
Погляди на таку справу НАТО і Варшавського Пакту	158
Рівновага сил	170
Федеральна Республіка Німеччини (ФРН)	171
Трагедія нашого народу — Чорнобиль	187
Праця і виробленість	204
Наклепники	217
“Перестройка” в Україні	242
Осип Позичанюк	252
Богдан Бандера	263

Інженер Петро Пашник	265
Мої приятелі і друзі	267
Помер Ярослав Стецько	276
Аргентина	282
Бразилія	296
Анекдоти	301